

**A LÁTÓHATÁR – ÚJ LÁTÓHATÁR
FOLYÓIRATBAN MEGJELENT
KÖLTEMÉNYEK
ANTOLÓGIÁJA**

III. KÖTET – 1971–1980

Barangoló Kiadó

*Máriának,
Mersének és Somának*

A LÁTÓHATÁR-ÚJ LÁTÓHATÁR
FOLYÓIRATBAN MEGJELENT
KÖLTEMÉNYEK
ANTOLÓGIÁJA

III. KÖTET – 1971–1980

Barangoló Kiadó

Pilisszentkereszt

2015

© SZEREDI PÁL (SZERKESZTŐ), 2015

A könyv megjelenését támogatta a *Magyar Művészeti Akadémia*.

A kiadvány egészének és részleteinek kereskedelmi célú sokszorosítása, reprodukálása kizárólag a kiadó írásos hozzájárulásával lehetséges.

MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

Kiadó: Barangoló Kft.

Felelős kiadó: Szeredi Mária

ISBN 978-615-80180-3-6

ELŐSZÓ

Az 1945 utáni népi emigráció Európában maradt tagjai 1950 novemberében indították útjára a Látóhatár című irodalmi-társadalompolitikai folyóiratot, amely negyven éven keresztül meghatározó fóruma volt a nemzeti gondolat, az értékes, minőségi emigráns irodalom megjelenésének. A belső ellentétektől terhelt, a megélhetés feltételeit megteremteni igyekvő emigrációban folyóiratot készíteni nagyon nehéz és főként kockázatos feladat volt. Nemcsak az indítása, de nemkülönb a fenntartása is idegőrlő napokat eredményezett szerkesztőinek. A Látóhatár, majd 1958-tól az Új Látóhatár azonban negyven évfolyamon keresztül megőrizte meghirdetett elvét, toleráns, ugyanakkor a nemzete iránt elkötelezett maradt.

A folyóirat felvonultatta hasábjain a magyar emigrációs szépírók és közéleti gondolkozók színe-javát. Szélesre tárta a lap oldalait mindenki előtt, aki magyar nyelven kívánta megfogalmazni mondanóját, akinek volt közölni valója, s bátorsága annak elmondására. Egyetlen szempontot tartottak mindig szem előtt: a mondanó minőséget hordozzon magában. Minőséget nyelvezetében és stílusában, és minőséget tartalmában. Előre vigye a magyarság ügyét a szabad, demokratikus Magyarország megteremtésében.

Novellák, elbeszélések, költemények, tudományos igényű tanulmányok, kritikák és emlékezések sorjáznak a lapokon, s belőlük megismerhető, megtanulható miképpen tudja egy nép megtartani, újraépíteni magát a semmiből indulva. Nem túlzás azt állítani, hogy ez a folyóirat negyven éves fennmaradásával megőrizte a hitet a visszatérni szándékozókban, erősítette az elszánást az itthon lázadóknak, gerjesztette azt a folyamatot, mely végül az 1989-es rendszerváltoztatásban csúcsondott ki.

Az első számban fogalmazták meg az akkori szerkesztők – emlékezzünk meg nevükről: Borbándi Gyula, Borsos Sándor, Molnár József, Papp István, Vámos Imre – miért is jelentetik meg a folyóiratot:

„Az otthon tiltakozását, a testtől-lélektől idegen elnyomás ellen, akarjuk hallatni az értelem hangján keresztül, aggodalommal és éberséggel tekintve az események rohanó sodrának mélyére, hogy könyörtelen esztendők múltán is megértsük egymás szavát.”

A folyóirat több mint húszezer oldalnyi terjedelemben jelent meg. Állandó rovatot biztosított az emigrációba kényszerült költőknek, íróknak. Számukra szinte egyedüli megszólalási formává vált a Látóhatár-Új Látóhatár.

Számtalan költemény e folyóirat hasábjain látott először napvilágot, elegendő talán csak Mária Sándor *Halotti beszéd* című örökérvényű versére emlékeztetnünk. Sok költemény egyedül és kizárólag a Látóhatárban jelent meg, szerzőjének nem volt annyi pénze, hogy műveit magánkiadásban tárja a nyilvánosság elé, az emigrációs könyvkiadás pedig kevés szépirodalmi alkotást tudott kiadni.

Sorozatunkban először a Látóhatár-Új Látóhatár-ban publikált költeményeket gyűjtöttük csokorba, s tárjuk az érdeklődők elé. A negyven évfolyam során több mint háromezer oldalnyi vers jelent meg. A műveket évfolyamonként szedtük sorba. Mindig megőriztük az eredeti helyesírást és tördelést. Tekintettel a hatalmas terjedelemre, négy különálló kötetben tesszük közzé a verseket, tízévenkénti bontásban. Azért döntöttünk a megjelenések sorrendjében történő szerkesztés mellett, mert így lehet nyomon követni leginkább a rendszeresen publikálók művészi fejlődését, egy-egy időszak költői, írói lelkületét, a szerkesztők szándékát. Az egyes költeményeknél jelöljük a megjelenés pontos lapszámát, a visszakereshetőség, a hivatkozás pontossága érdekében. Bizonyosak vagyunk benne, hogy az irodalom iránt érdeklődők sok-sok érdekességet találnak a kötetekben, eddig ismeretlen szerzőkkel és alkotásokkal találkoznak, kitérülnek előttük egy új literatúra, a száműzetésbe kényszerült irodalom világa.

Pilisszentkereszt, 2015. augusztus 20.

Szeredi Pál

**ÚJ LÁTÓHATÁR
1971. ÉVFOLYAM**

MONOSZLÓY DEZSŐ

A kitapinthatatlanság balladája*

Hajnalfelé a megláncolt elefánthoz
odaterelték a hat vakot
Az első ormányához érhetett
Valami puha mozgó? vagy inkább mozgatott tárgy
kétségtelen vastagabb mint az a gumicső
melyet a közeli kertészetben tapinthatott
Ítéletét a földi s égi illatok erősen zavarták
habozott
Ezalatt a másik vak is
aki az állat farkát simíthatta meg
hasonlóan tűnődött
őt is a cső helyesebben a tömlő emléke tévesztette meg
A többi vakra a négy oszlopláb jutott
Mind a négy szinte egyszerre kiáltotta
hogyan vastag fatörzset ölel
A dzsain pasát végül úgy meglepte
saját kísérlete
hogyan nem tudta ráüljön-e az elefántra
mely úgy látszott van
de hátha nincs?

Öröklétan*

Szeretett volna vesékbe látni
Néha összevonta a szemöldökét
Ettől egyre jobban hunyorgott
A fia már szemüveggel született

Kívánság

A szivacsostestű Kívánság
mikor egy szerencsés órán
megtelt
a kívánt vízzel

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 1. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 1. számában.

mézzel
és moszattal
és vágy–kamráiba már egy buboréknyi sóhaj se fért
belátta
hogya a beteljesülés egyszerre hizlal és fogyaszt
és szeretett volna újra
sovány bordái között tág vágyakkal halászni

Logika

Egyszer nagyon szeretett valakit
Később nem szerette
Aztán ismét nagyon szeretett valakit
De most már mindjárt azt gondolta
hátha ezt se fogja szeretni később
Akkor találta ki az arisztoteleszi hármasszöveget:
Minden madár repül
A fecske madár
Repül a fecske
Azt az újat még szerette egy ideig
de már gyanakodva figyelte a madarat

Példabeszédek

Kedvenc agaram hú agám lelkén szárad
sóhajtotta a nagyvezír
s azon tűnődött
csökkenne a vesztesége
ha a holt ebért
kedves agáját veszni hagyná?

– Hogy hívnak? –
kérdte a liliomtól a sün
– Sündisznónak – felelte a liliom
– Engem liliomnak – köszönt vissza a sün
De a különbség köztük
ha fordítva mondják
akkor se kisebb

Tudathasadás

A padisah kertjében
még sosem jártam
de vajon ha én lennék a szultán
tudnék-e Aliról
ki feji tereli nyírja a nyáját?
E magában bégető gondolatra
válasz nem érkezett
csak sok egyforma juhszem figyelte juhászát
aki miközben
Aliról tudó szultánról töpreng
padisahhá emelt képzeletében
önmagát
Alit látja idegennek

Halhatatlanság

Először a tettet forgató gondolat
lendítő szalaga nyúlt ki
mint a túl messzire célzó csúzligumi
a cselekvés kereke forgott tovább
ahogy a leharapott fejű bogarak csápja ficáncol
pókláb mozog
kígyóknak farka rándul
aztán a naphoz és parthoz ragadt
meduzák testeként végképp a csendhez loccsant
csak az irtózat csipkézte szóra
sikolyától
az emlék dübörgőn talpra szökkent

Csata

üstdob
fagott
kürthangon folyt a csata
s a minaret tövében kuporgó
vak koldus kalapjába csordult
ott is sötét lett
fekete réten

fekete sasok vijjogtak
csak akkor nőtt zölden egy–egy fűszál
ha e sötét alapra
rézpénz gurult
a csatáról nem tudó kezekből

Némi anakronizmus

Ötven évig élt
Valamivel tovább a teste
Az emléke még tovább
A csontváza túlélte azt is
De annak aki később kiásta
nem jutott eszébe mindez
s arra se gondolt
hogy némi anakronizmussal
most a saját koponyájáról
kaparja le az agyagot

A sejtek monotomániája

A neandervölgyi barlangból elindult
s mintha egyszerre mozdulna sokszoros énje
régbbi emlékek barlangja vele lépett
később megállt a Margit–hídnál
azt hitte nézi a vizet
de valójában egyre haladt előre
pulzusában vésőket
kő baltákat
és az örök menet cseppekből összefüggő láncát cipelve
egy távoli csillag barlangjai felé

Történelem

A repkény befutotta a házat
Felmászott a falakra is
amelyekre előbb ráfröccsent a vér
A falat később bemeszelték
S most messziről úgy látszott
mintha együtt nőtt volna

a repkény
a fal
a mész
és a vér

Hangulat

A vágások térképe idővel változott
főleg két egykor szomszédos heg
került egymástól mind távolabbra
közéjük a pocak sebektől szeplőtelen
új dombja nőtt
csak olyankor kerültek összébb közelebb
ha a csatákat rég felejtő pasát
asztmája kínozta
vagy röhögés rázta meg

Kaján karének

A lépcsőházban ment a bánat
s ahogy fokról fokra mélyebbre lépett
megtántorodott önmagától
Azóta nincs

Eunuch

Amikor álmába
döglött madár zuhant
felsikoltott a kövér herélt
ágya felett férfias törökök
raja szállt
nemzőszerük motorja ég felé meredt
ó is sarkukba kapaszkodott
de tudta minden erőlködése hasztalan
a döglött madár
csőrében tartja már
s behelyettesíthetetlen marad a szárny
ha nem talál ki
újabb képletet

A szent tehén

A flamingók ijedten szétrebbentek
rózsaszín foltok hulltak a fák fölé
a valóság azonban megérintetlenül
tovább terpeszkedett a sínek között
(Nicsak egy szent tehén – kiabálták az utasok)

A mozdony megállt
(Allah szakállára – morgott a vezető)
A padok alatt összekoccant néhány bakancs
(orvboncolók kíváncsiságát
nyüsztögték az elnyűtt lábbelik)

Egy kisdarabnyi ég
egy kisdarabnyi sín
A vonat a valóság elől itt fékezett
A valóság pedig érintetlenül
a sínen terpeszkedett
(Oh a szent tehén!)

Többet tudnánk ha elgázolnánk? –
gondoltam én

A mozdony állt
megbéklyózott kerekeire
nem hatott a feltételesmódba bűvölt nógató

Példabeszédek

Kedvenc agaram hú agám lelkén szárad
sóhajtotta a nagyvezír
s azon tűnődött
csökkenne a vesztesége
ha a holt ebért
kedves agáját veszni hagyná?

– Hogy hívnak? –
kérdzte a liliumtól a sün
– Sündisznónak – felelte a lilium
– Engem liliumnak – köszönt vissza a sün
De a különbség köztük
ha fordítva mondják

akkor se kisebb

Magány

Kaftánján a tranzistoros rádiót
ugyanaz a szellő hintázta zenélve
mely a rózsaligetben darazsak hátát vakarta
időnkint zizegő ujjakkal tapogatta a rövidhullámú műsort
ilyenkor a készülék a kaftán megkopott selyméhez verődött
oda ahol üveges szemekkel fakó kakadu bámúlt
A kaftánban egy ember szuszogott
azt hitte
egyedül van

HORVÁTH ELEMÉR

Sapiens*

Holdtöltém teleholdam
magán felhám privát kékem
tulajdon gleccserem
házi napudvarom

beépített szélcsöndem
személyes napsütésem
szocialista bombám
kapitalista bombám

készszéges hidrogénem
kezes tűztengerem
nagyon személyes csöndem
holdtöltém teleholdam

A hold

Kultusza hűnyóban. Homályos legendák
örzik az istennőt, némely nyelven a neve
babona. Gauguin déli és Klee északi holdja
egyenruhás szemünknek már–már elveszett.
Ami maradt, megbízhatóan mérhető: tömeg és
súly, erő és sebesség. Ezek összhatásaként,
s egyebek közt, naponta kétszer magához húzza
a földi vizeket.

Parion felé

Vadon került nyomasztó örökségül
s a kert világos emlékezete
ízét veszi a hajdani ige
mire az ajkam belekékül

De mondom szeretlek és tisztás támad

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 1. számában.

szeretsz s a házunk körvonalai
szeretlek s ím megégeted a számat
szeretsz s íme szavamat hallani

Tenyered tüzét hagyta a kilincsen
megráz rejtelmes bizalom
nem nyughatom bárhova jutok innen
hazám gyúlékony csillagom

GÖMÖRI GYÖRGY

Tökéletes ház*

itt minden tökéletes:
márvány a padló
a szekrény mahagóni
a csillár jóminőségű műkristály
s a fürdőszoba csempéin
szikrát vet a reggeli fény

végérvényesen megtervezett
célszerűen berendezett
életreszóló
ház
house
HAUS

a tárgyak beisszák
a lakókat
a tárgyak véglegessége
feledteti
a lakók esetlegességét

márvány (szarkofág)
burkolat (mahagóni)
kristály (idő)
fény (boncterem)

aki e házat lakja
nem élhetetlen
csak az élete – milyenis?
lakhatatlan

*

DOBY JÁNOS

Tükör előtt

Én, ki naponta szappant–kést veszek
kezembe, ha már tükör elé állok,
végre lássam, a habálarc megett
valóban milyen ez egyszeri János,
kinek nevére felkapom fejem;
egyszer magamnak mondom hát: jelen!

Én volnék ez hát, aki visszanéz?
Csontos hajdúarc, széles, szögletes...
s mint aki kiállt már egypár ütést
avagy rúgást is, attól lett jeles;
a szemek mélyén halvány csillogás
jelzi még lángot vethet a parázs.

Én volnék tehát, aki visszanéz.
Semmi különös, csak . . . a csorba száj,
melynek még eddig édes volt a méz,
de most mi lesz? a hajam égnek áll
s a deres, kerek fejem teteje
akár a használt lapos lókefe.

Ez vagyok tehát, aki szembenéz . . . ;
s kezdem végre . . . de félúton megáll
a begyakorlott mozdulat, a kés.
A hab leszárad, s marad a szakáll.
– Apám! Te vagy az? Már zokon ne vedd,
hogy e tájon még nem kerestelek;

s merő véletlen . . . ! De már így esett –
hogy 44 tél–nyár telt el, amíg
rámvéste a sors, még nem végleges,
de már felsejlő arcvonásaid:
azon személyben apa és fia
leszünk s vagyunk már – egy halálfia.

CSIKY ÁGNES MÁRIA

Boldog ritmusok*

Pálma

Árnyéka van de nem használja
mert
a hajcihős szelek szakálla
mert
a sóhajtások nádszállánya
mert
fény élén egyensúlyzó páva
mert
a célon túlröpített dárda
mert
a tudatlanság almafája
is árnyéktalan

Vitorla

Csak pillanat
ra rászalad
hasítatlan
épen marad a háttér bárhol
siklik által
nem tapad nyom
fel nem fedezhető
ami eltűnt ússzon ismét elő
hegyhajlat öböl ajka
nem bontja meg
sértetlen
átsuhan átlobog
lebeg
testtelen éj
fehér szaka
eltűnik és
ismét hegyek hegyek

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 1. számában.

emlékezés

Gyík

Hiszen lüktet a kő
idő
sehol
mézesen
cseppen a méz
olvad a
por

Gyémánt levegő
kristály levelek
Értömb
léptek
Rettenet

Kő a por
mész a méz
lüktető levelek
sehol

Értömb idő

Út

Ez az út valahol a szabadba vezet
süppedős ez az út ez az út kövezett
keresi ez az út merre van az az út
az az út amibe ez az út belefut
ez a kert ideáll és nem engedi el
ez a fa odaszáll úgy tekergeti fel
rácsapja ez a léckerítés a kaput
nem tudja ez az út honnan út hova–út
Ez az út sima út ez az út meredek
ez az út a szegélye tetőcserepek
ez az út a szegélye a pincetorok
ez az út egyenes ez az út tántorog

ez az út zerge–út lépcsőt lépcsőre rak
ez az út csiga–út sikamlós iszalag
lebukik ez az út ez az út hídra száll
vízigém ez az út ez az út sasmadár
Ez az út andalog ez az út megered
ez az út holtkopár ez az út rengeteg
ez az út szüntelen kőfalakba botol
ez az út egyetlen laza lombú bokor
Ez az út elvesző ez az út elveszít
ez az út hordozza emberek ezreit
sziklafok ez az út ez az út alagút
mindennél biztosabb csali–út ez az út
Ez az út odatart ahová sosem ér
vad szoros ez az út ez az út tárt tenyér
ez az út magának úntalan útba van
ez az út ez AZ ÚT
ez az út úttalan

MIKES MARGIT

Befejezés*

Méreg marja a szívemet,
innék a feledés vizéből,
úgy szomjazom! de nem lehet,
Öröklét ez a szenvedésből.

Vád és dac gyötör szüntelen,
szeretet s gyűlölet csatázik
bennem s kimerült lelkemen
túnt örömök visszfénye játszik.

A bíróm voltál, igazságom
a kezdetben volt. Ítéleted,
árulásod meg nem bocsátom:

porba dőltél égi bálványom.
Halj meg iszonyú Emlékezet,
égő gyötrelem, vad korbácsom!

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 1. számában.

KESZEI ISTVÁN

Ing*

(Németh László hetvenedik születésnapjára)

A Nagy Szövő
a mindenség szövőszékén
szakadó szálakból szötte bordád.
A mulandóság gyolcsából szötte inged.

Vértezhet állig a keménység,
boríts páncélinget a mellkasodra,
kevély, konok páncélzatán
alattomban, orvul ott rág a rozsdá.

Hogy fuldokolsz az idő
behorpadó páncélzatában:
e rozsdás vértetben.

Hányd le hívságaid,
csillogva is komor mellvértedet.
Legyél szabad, mezítlen!

Valahol van a Nagy Mezőkön
egy talpalatnyi végtelen,
ahol a szélben szárba szökve
boldogan ing, bólong a len.

A fürkész ujjú sors lenből:
a végtelen lenvászonából
az öröklétet varrja rád.

Csupasz halandóságodra
szójjön a szél
eltéphetetlen inget
örökzöld levelekből:

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 2. számában.

az örökzöld öröklét
hervadhatatlan illatából...

SULYOK VINCE

Szembesülés*

Németh Lászlónak

Mire vársz, mit remélnél? Üres, látod, a part.

Nem jön hajó soha.

Fénylő évek

sugaras kontinense

sem létezett soha.

Álmodtad, képzelegted.

Nem jön feléd és érted

se ma, se holnap

valami nagy, ígéretes, megváltó élet.

Nem is érkezés az élet,

hanem hátrálás.

Tovamaradozó napok egymásutánja.

Folyton töredező-fogyó,

mind fuldoklóbban alá-alábukó jégtábla.

Szemed riadtan ködlő bogarába

(sejtéseidből mára hideg tudássá válva)

belekövül

a többé el nem odázható felismerés:

kérdések léteznek csupán.

Szúnyogok őszelei

felajzott-didergő tánca

a hulla-puffadt hold gömbjében.

De nincsen válasz.

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 2. számában.

LÓKKÖS ANTAL

A kutyák*

még felugatnak
a holdra, csak az emberekből
veszik ki lassan a becsület
utolsó szikrája. Azt se bánják
ha fejükre borítják is
a világot, csak a nappal
ne kelljen szembenézniök,
vagy az esőt apróra szitálni
mikor vastagon esik.

Belém ütött a fene,
énbelém is:
már csak álmomban
lépegetek föl
az égi lajtorján
hogy eloltogassam
a hajnali
csillagokat.

Mit tátod a szádat!*

engem se
nagyágosuraz le az Aranymalac
hentesüzlet tulajdonosa, mégis
vehetek nála olyan disznócsülköt,
hogy az angyalok is hozzám
akarnak jönni vacsorára.

Mérget nem tartok bödönökben
sem fiolákban, de nincs is
udvari étekkóstolóm
hogy zavartalan csurranhasson el
a nyálam.

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 3. számában.

A bolhák engem is
bosszantanak, ugrálásukat mégis
türelemmel viselem
nehogy az ördög rakja
hátamra a nyergét és
noszogasson Isten-tudja
milyen színűre festett
paradicsomok felé.

S még ha reklámok
dzsungelében kell is
megkeresnem a kék eget
akkor is elcsíphetem
a mindennapi kis
napsugarat.

Három dimenzióban *

sóhajtattja
lelkét, mintha nem is a gólya
költötte volna, mint más
közönséges emberfiát.

Benne tiszteljük
aranyszájú Mesterünket:
ajkairól az ég
balzsamos fűszereként
csordul le a kenet.

Botorkáló léptünk előtt
egyengette az utat
költői rangra emelvén
a szemfülesebb ifjak
egyikét, meg
másikat is.

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 3. számában.

Manapság egyre magasabban
szárnyal, és csak
megszentült szellele
ér el hozzánk:
a messzi régiókban
olyan kicsinynek látszik,
hogy alig vesszük észre.

RÓNAY GYÖRGY

Rilke sírja*

Rose, oh reiner Widerspruch! – Parányi dombtetőn a templom, mellette a tenyényi temető.

Csenevész virágok a süppedt sírokon – de ő nem itt pihen.

A létráról lemászik egy legény (renoválják a templomot), a völgy felé mutat, és lemerül a lejtőn.

„Amott, a Rhóne felé!” – s túl az állványokon, malterosládák sáncái mögött

valóban ott a sír:

mohos kőlap, rajta három betű – RMR – és a templom

falán, fölötte, sárga seb: ahol a tábla állt –

Rose, oh reiner Widerspruch! (kivették, amíg a munka tart, hogy véső, csákány meg ne sértse) – – s körül a havasok, ég és föld közt, lilás-fehéren.

Azok, igen, még ellentmondanak. De ő? Egy mohos kötéglány alatt

a dohos hallgatás: minek mond ellent egy marék csont?

egy tábla helyén a hiánya? egy alma húsos öröméből

a torkon akadt csutka, melytől megfúl a gyermek?

egy gyermek-mosolyból az emlék

kialvó látomása? angyalokból

az elmúlt szárnycsapás? a szó helyett a falban

a sárga folt: porló habarcs, s alatta, mint a rég megalvadt vér, a téglá? – Semminek.

Mégis, van frissebb vér is itt, a sírlapon,

kissé fonnyadva bár. Ki hozta ezt a rózsát?

S ki hoz helyette újat majd, ha szétesett?

Mіндеgy. Valaki hoz. – Odébb a kisedet temető

halottai Keletre néznek. De ő, a völgy fölött,

szemközt a Rhóne-nal, szemközt az egész déli boltozattal,

ő Délre néz, honnét a rügybontó szelek

jönnek, és szárnyukon a ritka délszaki

növények magvai: a sugárzó, termékeny Öl, az Élet Anyja

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 3. számában.

felé – ő Délre néz, hol a görcsösre szikkadt fügefák is
szívósan újrasarjadnak tavasszal. Lefelé,
a mélybe nő, sziklák kővájatában, az esővágta tárnák
fémesen síkos alagútjain,
tévedhetetlen ösztönnel, kitéphetetlen gyökérlombozattal,
határait betöltve – de túl e sírlap kezdetén
mi szab határt neki? hol van határa
e kő alatt, amelynek holttá mohosult betűit,
hegyén egy élő vércsöppel, a tiszta ellentmondás
kardja metszi ketté – egy rózsaszál?

Sion, 1971.

VITÉZ GYÖRGY

Az arany sisakos ember*

Kemenes-Géfin Lászlónak

I.)

Ha a szemem behúnynám . . .

ismét látnám amint elballag
amint sétál inal botorkál
peckesen lépked tuskóba botlik
jégen csúszkál sárban cuppog
őszi köpenyét magára ölti
fürdőnadrágját fölráncigálja

sétabotját megmarkolja
botbarejtett párbajtőrét
hintalovát botkormányát
gyeplőt ostort söröskancsót

fényes fejdíszet bámulok
látom az arany sisakot
látom az arany sisakos embert

Mikor a szemem szorosabbra
mikor az öklöm szorosabbra
mikor a fogam szorosabbra
mikor a kaput szorosabbra
zárom szorítom míg a húsban
köröm nyomán lila virág nyit
mikor a fogak tornácára
kikönyököl a döglehű úr
mikor a rézveretű ajtó
az intő ujját összezúzza
akkor a szemek takaróján
fölrúgja lakkosdobozát a mester

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 3. számában.

s fekete függöny redői közt
arany kakas:
– aranysisak arany taréja –
hajnalt parancsol téli hajnalt
s az engedelmes szürke égből
hull a pikkely ezüstpikkely
lazacpikkely süllőpikkely
emberpikkely . . .

II.)

Halak nyomában, halak jegyében
nő ujjaink közt az úszóhártya
nő tüdőnkben a kipi-kopoltyú
nő cápafog az állkapocsban.
Dagad a víz, az Ararátot
negyvenegy napos eső mossa,
szigonyát edzi neo-Noé,
Aranysisakos Darwin Károly
mutat az újszülött tengerparton:
Hány Istók, arccal a fvényben
hány istók születnék belőlünk
keserűségből, keserűsóból
csuka májából, tőkehal beléből . . .

Galápagosz, óh Galápagosz:
megfordítottunk mindnyájan mint az otromba teknőcök,
mint a megrekedt tankok El Alameinnél
s a lány hús romlandóságát
aranycsibe, aranykakas,
aranykondor csipegeti.

(És akkoron kiszárad a teknőpáncél üressége
és akkoron salétrommal telik meg a barlang tágassága
és cseppkövek közé veti ágyát a csontok fehérsége.
akkoron mi, akik az Általános Átváltozásokat túléljük a thulé-i parton
mi a halakkal lakjuk már a mélységeket mindörökké
és a Kék Barlangban ametiszt oszlopok mellett
mint az eretnek kérdések, fölvetődünk.)

III.)

Hogy rajtunküt a kéménylehelletű reggel
és ismét nem raboltak el a Mennyei Erők
géppisztolyos angyalai – lágytojás-diadallal
kezdődik a nap még nem vetemült el
még nem vetemültem el csak később
olvad (alvad?) az emberek arca, pufók paraffintöltötte pofája
még nem
de már

a hegyesorrú cipőt viselő láb inga módjára kilendült:
s repülünk – valahol – ezúttal a lökhajtásos kerubokkal
főnt-főnt imbolygunk lent lent az aranysisakos ember
léggömböt vesz a sarki sánta üzértől
a vetemülés talán ma elmarad
mire is lehetne vetemedni
mire lehetne fanyalodni
kihez lehetne folyamodni
hamubasült pogácsáért
madárlátta cipóért

tisztes hallgatásért
lenyelt elhalasztott
torokfagyasztott
sikoltozó sírásért

hanyatthomlok életért
hívatlan halálért . . .

IV.)

Minden dolgok fölött Nessus-ing az istenek nagymosása repdes
(kalózlóbogó)
alatta portugál csatahajókat vezényel Pizskos Fred a kapitány
mert mindenütt jó de legjobb sehol (Seol?)
A flotta a higanyosodó óceánon bolyong
ötven ágyúval nyolc vitorlával Kurt Weillel Bertolt Brechtel

Az aranysisakos ember a mólón álldogál és a horgászokat nézi
kik a laposfejű halból kifogták már a napi kvótát

és most az angolnákra terelik giliszta-figyelmüket meg a lihegőhalra
a kalózok megszokták őket – ők is a kalózokat . . .

Esteledik. Az alkony nem az istenek kiváltsága;
egyszerűbben végződik minden. Amint kezdődött,
(s kezdetben volt az ige) úgy most napnyugtakor
lassan sötét lesz. Istenek, horgászok és kalózok
hazaballagnak. Öntöttvas serpenyőben
sercegve sül a vacsora. – Csak a szó, dünyögő szó
vet horgonyt még az iszapos sötétbe
és megmerevül minden. Még a csillag is
megül az aranyisak taréján. Még a csillag is

HORVÁTH ELEMÉR

Csillagos út*

Hazafelé a csillagos sötétben
egyszerre utólér fülemben dong a léptem
és fogy az árva föld s a csillagok alatt
csak ez a késő dobogás maradt
csak ez az álmodó réten közeledő
konok ütem s a néma nagy mező
s a hamvadó hunyorgó égi tűz
és ez a dobogás már mindenütt
ott hallható s reszket a rét az idegen
a névtelen-virágú és csak egyedül
ez a zengő sötét lépdél velem
költve az égi echót s legbelül
a vér nagy dobjai szünetlenül

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 3. számában.

Imátlan ima*

Alig egy év alatt országos ügy lett belőle. Ez érthető is, hisz nem kisebb dolgról van szó, mint a magyar népköltészet egy újonnan felfedezett, nagyon fontos ágáról. A kevésbé érthető inkább az, hogy mostanáig ismeretlenek maradtak ezek a szájhagyomány útján megőrzött, felbecsülhetetlen

nemzeti értékek: archaikus, apokrif imaversek. Állítólag már 5.000 körül mozog a számuk. Hatalmas kulturális esemény ez. Elfelejtett korok vigasztaló híradását sugározzák, ismeretlenül letűnt idők néplélektani

vonatkozásait közvetítik, s oly távoli évszázadok sajátos látásmódjáról tanúskodnak, amelyről mindeddig nagyon keveset tudtunk. Ősi magyar pogány rituálék keresztény-köntösű szemlélete kerül bennük napvilágra.

Még nem is olyan régen az a felfogás járta, hogy ebben az időszakban agonizált a magyar kultúra.

Akárhányszor agyam gondolati kapcsolatot keres e századok homályából lassan kitapintható vezetékekhez, mindig megrázza idegeimet a népi képzelet nyelvi, tematikai, hangulati telítettsége, annak vigaszkereső tragikuma, létünkbe sűrített magasfeszültségű valósága. Nagykorúságának

minden igényével és bizonyítékával.

Hozzám sajnos csak elenyészően kis részük jutott el eddig, az is az Új Írás publikációja által. Köszönet érte az Új Írásnak és a lelkes Erdélyi Zsuzsának, hogy így indirekt, akaratlanul is életem legnagyobb élményéhez

segítettek hozzá. Lelkesülésemben próbáltam Magyarországról új népi imádságokat szerezni, de sajnos elutasítottak; mondván ezek kéziratnak

számítanak, külföldre még betekintésre sem küldhetők. Remélem, hamarosan mindenkié, az egész emberiségé lesz népünknek ez a kései, de annál értékesebb ajándéka.

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 3. számában.

Múltünk imája

Áll a rózsa örök-virág
hervadatlan szirmaival
nem a rózsa rózsa forma
leveleit kipólyázza bepólyázza
életünkbe a géppofa
szemeinket kibéleli
csinosítja
ereivel behálózza
szagtalanul
illat nélkül
napjainkat műálmokkal
áll a rózsa műanyag-rózsa
rózsa forma
beleszagol nem az ember
ember forma
élni jó volna
ha nem is mindörökké
de legalább a halálunkig
ámen

Az örök-lefekvés imája

Hét csillag közt felkelek
hét csillag közt lefekszem
gondjaim alatt éjfélig
reményeimmel vérratig
hetvenhétszer lefekszem
hetvenhétszer felkelek
hetvennyolcadszor
gondtalanul
mindéig
a fizika szent nevében
vízszintesen maradok
mindörökké ámen

Megmaradási ima

Hegyet hágék lőtöt lépék
lejtőn állék
perceim lejtőjén
tűdőmmel
kapaszkodék
születésem első lélegzésébe
sorsom kápolnájának lét-kilincsébe
az irgalmasság nyílását
keresve
a Látás gyötrő aranyait
Lét-Világ kondulását
a visszhang szerénységében
szívemből
agyamba
az Elviselhetőség harangjait
fényütőik rezgését
lelkem kételyeiben
hogyan
ha nem is hiszem
de érezzem
napról napra
az élet örökkévalóságát
cselekedeteim
remény-káprázatában ámen

Visszhangtalanságunk imája

Előttünk Jólét
fejünk fölött Jólét
körülettünk Én-tobzódás:
magam magam magam
kezünkben Szent-Megüdvözülés
szájunkban Szent-Elérhető
szívünkben Szent-Élvezhető
magam magam magam
így megyünk az életem át
bajtalanul problémátlan

magam magam magam
kihányva a jó szavakat
eltartókat
visszhangukban létbe-sajgó
táplálókat
mert itt minden kihányható
eladható
áruba bocsátott magunkban
napjainkban
nincsen echó
gáttalanul:
magam magam magam
így megyünk az életen át
napjaink és éjszakáink
szeretetlen fénytelenül
a jólétben elkonganak
vértelen pléh-életünkkel
fájás nélkül
milliók közt magányosan
behorpadunk perceinkbe
visszhangtalan -
fejfánkra ne kopogjatok
mert az így kong:
visszhangtalan visszhangtalan
ámen

Félelmünk imája

Gondolatainkat kipólyázzuk bepólyázzuk
félelmeink jászolába
lelkünket lefektetjük
riasztgatjuk
kipólyázzuk: megdermedünk
bepólyázzuk: eltikkadunk
félelmünket bepólyázzuk kipólyázzuk
felnövesztjük
hízlalgatjuk
kisbogárból elefánttá
s a pólya neki egyre szűkül

hálószobánk lakószobánk hivatalunk
a Föld s végül az egész űr
homlokunkra
mellkasunkra
a szívre feszül
énünk roppan
mert elfelejtjük
hogymindenkinek saját maga
a legnagyobb ellensége
ebédlőtől a hálóig
pincétől a padlásig
patikáig

Jövönk altatója

Felszántatám cintorom elejét
bévettettém Ádámnak magjával
elboronáltatám anyai jajszőkval
kikelének gyors bükkfakeresztek
serdült szívek kivirágozának
rohamsisak-gyümölcsöt termének
felszántatám reményünk elejét
bévettettém jövönknek magjával
nyitva látom pokolnak kapuját
igazgatják kisdedek vánkosát
csatasorban sok rengő böcsücske
mellettük sír vala Ember-anya Mária
létünket takargatja vala
boldogságunk rengetgeti vala
reményünket fudogázza vala
„kipárnázva kisdedek fejalja
megatonnás szeretet alatta”
felszántatánk életünk értelmét
bévettetténk gyűlölet magjával
elboronáltatánk testvéri átkokkal
eltemetteténk Adámnak virágját
sok rengő böcsücskét szellemünk hajtását
anyai jajszőkban anyai jajszőkval
jaj még bizony mindig nem tanulánk

használni agyunk e szép csillagon
„kipárnázva kisedek fejalja
megatonnás szeretet alatta”

Magunkba-világító ima

Galaxison van egy kis napocska
napocska körül keringő csillagocska
százezer milliomodik csillag-koporsócska
spirál-reményű százezer fényévben
abban pislákol az Igazságocska
befogva fényszeme betömve fényszája
az angyalruhás képzelet
hiába csöndítget
körüle alája
halld és lásd Emberecske
üdvözülni csak itt tudsz
csak így tudsz
pislákoló igazságod
a sok millió fényévben
nyitogasd
erősítsd
esti-reggeli gyufalobbanással
hogyan megigazulj
bevilágítva magad
fényéveknél gyorsabb
gondolatvégtelennel ámen

Elhagyatottságunk imája

Pilinszky Jánosnak

Életünkbe csöndítének
ott a halál visszhangzik
három sorú szép bölcsöböl
három Mária szeme gödre
kongva hangzik
hanttól döngve
szemük gödre

arany asszonyok Máriák
mit kerestek Máriák
millió-ágyékú Máriák?
a reménynek csöndítését?
ott a halál visszhangzik
arany-ágyéktok teljének
behegedt reménye felszakad
vér fakad
könnypatak
örökre elment az
soha vissza nem jő az
ne tapodjátok a templomajtót
ne tapodjátok a templomajtót
behegedt ágyékú Máriák
reménnyel-hegedt Máriák
kik elmentek onnan
ezüst-ágyékú korban
nem jönnek vissza soha
soha oda
Máriák
remény csöndít?
halál csöndít
halál csöndít
miért imádkoztok Máriák?

mondom mondom bizonytal mondom
millió-ágyékú Máriák
a mennyország kulcsa elveszett
aknák közé beesett
fegyverek közt elveszett
arany-ágyékú Máriák
reménnyel-hegedt Máriák
azért imádkoztok
Máriák?

Imátlan ima

Minden nap hajnalba'
felkel a napocska
egyszer csak hajnalba'
nem kel fel a napocska
x-milliomodik napocska
akkor majd hajnalban
faggyá forrt hajnalban
nem lesz több pitymallat
derengés szavakban
a kihűlt szavakban
megdermedt igékkal
nem mondja senki sem
nem tudja senki sem
hogy minden nap hajnalba'
felkelt a napocska
a legszebb napocska
de többé hajnalba'
nem kel fel a napocska
x-milliomodik
az egyetlen napocska

GERGELY VERONIKA

Egy százsz endre képre*

Szakállat növeszt a várakozás
és csendben kihül.
Ráncos kapualjak mélyén
olvad egy mosoly,
anyókák intenek a sarkon
az erőtlen, langy időnek,
mely szemgolyóik fényét lopja.
Az árnyékokat magukhoz szorítják
halódni egymás karjában.
Néma szolgálai ők
a friss, élő dolgoknak
meleg örömöknek
növekvő csillagoknak,
a semmi fekete hattyúi
úsznak lépteik nyomában
a síkos–hideg kőlépcsőkön.
Nem–ként, nincs–ként
görög le arcukról a vigasz,
a nemlét sóhaja
szivárog szájukból,
az irgalom belei
kilógnak szívük mögül,
áttetsző az idő,
de lehanyatló kezük elárulja
fekete agyvelejük utolsó panaszát.

Éjszaka*

Dülöngél a köd az utcán
mint a fázó részeg árnya
mikor fájó szemével
véigtapogatja a világot
mely most mint idegen tenger

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 4. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 4. számában.

tárul eléje.

Vézna kíslánykarok a fények
könyörgőn fonják át
a sötét testeket
ölelik anyjuk fénylő bokáit
csillagai az éjnek
a bűn fennakad hálójuk
gyenge fonalán.

Meggyújtott gyufaszálként
bolyong a szorongás
a járdák mélyén
az ágyak puhán omlanak
terhükkel az utcára.
Zárva minden ablak.

Én ujjaimon érzem
a feledés kínját
a távolságok kinyúlását
az idő felett
az űrben lebegő
bánat szemerkélését.

József Attila emléke*

Olyan lila a víz, nézd
sötét állatszívek lebegnek, figyeld
mozduló órák fénye a nap
apácák ringanak
lággy hússal a
végtelenen.

De az a szép barna kastély
ott, látod?
Az a száraz lélegzetű csont–liget
milyen kemény–vékony–egyenes

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 4. számában.

milyen befejezett–sugár–magas
Oda kell eljutnunk együtt
nem tudom miért
de érzem
Fölötte nincs levegő se ég
az idő is visszafojtja lélegzetét
Olyan szilárd ott a föld
bányász–kések tartják kapuit
acélszemek ablakai
csont–vizek tavai
virágtalan, állattalan
szent szárazság.
Ott, az a barna kastély.
A földön megül
le gyökerezik
örökre szánt
százszor kívánt
szép szilárdság
szép szabadság
Oda kell eljutnunk, látod?

De olyan lila a víz előttem
végtelen színek útja
a világok bordó tükrei
és a nyers hús illata néha
és az állatszívek csengése néha
és vörös férgek remegése néha
és csend van sokáig
mint hideg gyöngyökkel telt
ezüst pohár.

DAVID ROKEAH

Baniás*

Itt a kezdet. Az ős-vizek,
a mohába pályázott szó: szerelem.
Zöld higany bugyog. Itt
nyitotta ki a föld először a száját.
Magszeppent pásztorok ámulatba estek
és markuk szentjánosbogarakat gyűjtött.
Innen jött a mennydörgés Cfátba a földrengés előtt,
útközben elszenesítve a szűz sziklatömböket.
Azóta csend van háború és háború között.
A Jordán barlangokból áradó
imákkal telődik, mint egy orgona.
Dallamuk tavasszal vadvirág.
Nyáron: páfrány.

Cantos*

1.
És nem jött el a másnap. Más éj se –,
csak egy ritka kő kék fénye
oldotta meg a rejtélyt és
elvezette a nyarat a tövishez.

2.
Hirtelen: a fény robbanása. A hegyek
csupaszak. A fenyőfa tűi égnek,
mint fáklyák. A tenger parttalan.
A fény szigorú értelme:
hallgatásod a csillagokkal szemben.

3.
Jövök. Sötétben jövök
láthatatlan kulcsokkal. A válaszfal
leomlik. Megint éjfél. A kör
törvénye álmaimban. Tetteimben.

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 4. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 4. számában.

4.

Nyárutó. A harmatos bogáncs reggel –
gondolatot ébreszt. Csend sűrűsödik
a tiszta fényben. A domb öreg kútját
sok versem nyers foglalata járja.

5.

Szemekkel teli reggel.
A tenger színeket fest a mélység érceiből
és visszaáramlik, mint egy duzzadt folyó.
Tükörben látom: sabbat idegenben
hosszú nyarat követő első eső otthon.

6.

Vágyódás pókhálója
a vadszöllő késő virágain.
Vincellér mondja: szökőév.
Majdnem azt mondtam:
szerelem szökőéve.

7.

Lekerekedő napok. Zsindelytető,
melybe a nyár fecsketoját rak.
Olajbogyó, muskotály. Füstölgő
kövek napjai. Öreg pergament,
melyről a betűk lemorzsolódtak.

8.

Kövek, melyeket egykor a kútba
hajítottam, mint a világűrben
mozgó sorskorongok, üstökössé lesznek.
A köztem és a sarkcsillag közti távolság
állandóan csökken.

9.

Ez a fény. Mindezen fény
a lencsékben, sóból. Hálókban,
melyek elfáradtak a halászatban.
Az időben, amely elsáncolja magát,
mint egy rák és klorofilt fecskendez
az algák húsába. Fények a szememben.

10.

Őszi felhők a víz felett. Tengeri fű

örvénylik, mint szétmálló rézkavics.
Sok ajtót hallok becsapódni
és elcsendesedem, mint egy elfoglalt várfal.

Naschitz Frigyes fordításai

FORRAI ESZTER

Villámok*

Úgy fogódzik belém a szerelem
Hogy vasfogait megmártja vállaimban
Rozsdavörös szeméből villószik a láng –
Elmaradt napjaim
Nálad–veled élt órái
Csöngetve ébresztenek
Bordáimra szögezett fejed
Félignyílt szemmel vár –
Minden tárgy külön szívja belőlünk a meleget
Életünk hideg villámokból
Érintkezésünk kisüléseiből
És nyugalmunk álvillámhárítóiból épül –
A család dülő várromja fölött szállunk
Bizonytalan jeleket
Haló fénymorzékát
Virágoktól tanult nyelvet beszélünk
Hangtalanul.

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 4. számában.

ZBIGNIEW HERBERT

Ébredés*

Mikor a rettegésnek vége lett s kihunytak a reflektorok
észrevettük hogy szemétdombon kuporgunk szerfelett különös pózokban
egyesek kinyújtott nyakkal álltak
mások nyitott szájjal melyből még a haza szivárgott
megint mások szemükhöz szorított ököllel
színpadias görcsben patétikusan megmerevedve
kezünkben rongydarabokat és csontokat szorongattunk
(a reflektorfényben jelképeknek tűntek)
de most láttuk hogy közönséges csontok és rongyok
Nem volt hová mennünk a szemétdombon maradtunk
rendet csináltunk
a csontokat s a rongyot az archívumnak adtuk át
Hallgattuk a villamosok csivitelését a gyárak fecskefütyeit
s az új élet lábunk elé terült

Cernunnos*

Az új istenek tisztos távolságban követték a római hadsereget, nehogy
Vénusz csípőjének ringása és Bakkhusz féktelenül kirobbanó hahotája
túl ildomtalanak látszódjék, midőn a felperzselt falvak hamuja még
meleg s a barbár hősök tetemeinek csupán a hangyák és a ganajbogarak
nyújtanak ünnepélyes temetést.
A régi istenek a fák mögül figyelték az újak bevonulását, ellenségesen,
de csodálattal. Amazok szórtelen, sápadt teste gyengének, de egyszerű-
smind
vonzónak látszott.
A nyelvi nehézségek ellenére tárgyalásra került sor, méghozzá a legmagasabb
szinten. Néhány konferencia után megegyeztek az érdekszférákban.
A régi istenek megelégedtek másodrendű vidéki pozíciókkal. De
azért ünnepélyesebb alkalmakkor őket is kőből (porhanyós homokkőből)
faragták ki, a hódítók isteneivel együtt.
Egyedül Cernunnos vetett árnyékot a sikeres együttműködésre. Igaz,

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 5. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 5. számában.

hogy kollégáinak rábeszélésére elfogadta nevének latinos végződését, ám szétágazó és mindegyre növekvő agancsait semmiféle koszorú sem tudta eltakarni.

Így aztán leginkább vadon erdőben tanyázott. Gyakran látták alkonyattájt, homályba merülő tisztásokon. Egyik kezében kosfejű kígyót tart, míg a másikkal teljesen érthetetlen jeleket rajzol a levegőbe.

Szavakkal alszunk el*

Szavakkal alszunk el
szavakkal ébredünk

ezek néha egyszerű és szelíd
főnevek
erdő vagy hajó

de elszakadnak tőlünk
az erdő hamar eltűnik
a láthatár mögött

nyomtalanul és ok nélkül
elúszik a hajó

veszélyesek az egészből
kiesett szavak
mondattöredékek fél-szentenciák
refrén-kezdősorok

„üdvözülnek, akik . . .”
„meg kell teremteni”
vagy ez a szó „miként”
szűrős kis gombostű
mely meglehet
a világ legszebb elveszett
metaforáját tűzte össze

álmodjunk hát türelmesen

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 5. számában.

remélve hogy a tartalom beteljesül
hogy a hiányzó szavak
belenőnek a nyomorék mondatba
oly egyszerűen mint a fa

s horgonyt vet a várva-várt
bizonyosság
(1968)

Gömöri György fordításai

FÁY FERENC

Szappanbuborék*

És olyan jó volt játszani veled:
őrizni évek kristály-üvegében
. . . a fényedet . . . a színedet . . .
aztán figyelni, hogy' csillogsz a ködben
s hogy' lobbansz el, a fák között, a fényben.

És testem alá fújtam testedet
– a vágyak színes szappanbuborékát –
. . . a fényedet . . . a színedet . . .
S most rettegve, akár a Holdat-értek,
állok és nézem áttetsző Planétád.

Én győztem? – Én! – hazudhatnám neked.
Minek? – az embert úgyis rajtakapják!
. . . a fényedet? . . . a színedet? . . .
mit hozhatok majd el, ha visszatérek?
a melleid kis gránitkő-darabját,

bőröd porát; vagy ágyéköd meleg,
mély kráterének dermedt lávacseppjét!
. . . a fényedet? . . . a színedet? . . .
Semmit. Kis port, ásónyi büszkeséget,
s hajam között a rettegés ezüstjét.

És mégis oly' szép hazudni neked.
Győztesként élni minden gyengeségem:
. . . az éveim . . . rossz szívemet . . .
Mert így, csupán csak így maradhat árnyam
a tested biztos mágneseskörében.

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 5. számában.

TÚZ TAMÁS

Forgó negatív*

Lüktetőtorkú révület
elsötétülő eshetőség
tömpeorrú életbiztosítás

Hacsak volna egy másodpéldány a szerződésből
mit a helyőrséggel kötött a múmiaszerű álmodozó
gólemléptekkel haladna az elviselhetetlen ammóniákszag
lankái felé hol felsőtestét a főfelügyelő fürdeti már
a vízimadarak–kuszálta önkívületben

A nyersolaj nehéz búze átlopózik
a nagylevelű ültetvények kapzsi pórusain
pattanásig feszül a hasfal
egyszersmindenkorra
hőség
duriántök
mocsár halál

Összevigyorognak a kabócák
egy anopheles a hátára fekszik

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 5. számában.

LÓKKÖS ANTAL

Gyorsan futottam*

én is
mikor a hülyeséget osztogatták
elhiheted, világmegváltó
terveidet bízzad csak rám
öcsém. Még előtted
rájöttem, hogy a nap
kerülgeti a földet s hogy
a mennyország alapkövét
többször is lerakták már
nagy csinnadrattával ugyanezen a
földön.

Leszólod őseid, pedig
többször is föltalálták
a spanyolviaszkot,
szomszédjukat se macerálták
jótanácsért, mikor a folyókat
folyatták visszafelé
vagy a kört hegyezték
négyyszögesre.

A hülyeséghez is
tehetségtelen vagy, öcsém,
ne prédikáld hát
unos–untalan fülemben
látnoki megérzéseid
a tökéletes társadalomról:
én már évezredek óta hiszek
a butaság
emberiséget boldogító
erejében.

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 5. számában.

FALUDY GYÖRGY

Ave Luna, morituri te salutant*

Borszéki Nagy Györgynek

1.. A HOLD DICSÉRETE

Ha csak hold volnál, nem vennék észre,
ha csak fény volnál, ugatnék reád,
de zöld vagy és líliomillatod van
és sárga vagy és zsíros
és áttetsző és véres
és nemcsak égitest vagy
és nemcsak fény, de fényjel
és nemcsak jel, de jelkép
és nemcsak kép, de képzet
és útitárs e kurta
kiránduláson, mint a fű, a füst,
a fák, a körmeim.

Gyermek kezemmel kapdostam utánad
rejtelmes, ezüst fétis,
felhők batiszt szoknyái közt gurultál
elejtett, fényes tallér,
lisztet őrltél nagyapám malmára
teheneire meg a temetőre
malomkő a magasban.

Hány kép meg metafora
röppentyűjével ünnepeltelek
telihold, ifjúságom szemafórja,
Ofélia kibomlott, örült melle
a mennyei patakban,
márvány metszésű óra
ki beleszeretél a hónapokba
s eldobtad hitvány mutatóidat,

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 6. számában.

transzcendentális angyalsegg opálja
ahogyan rátelepszik
az égi árnyékszékre,
a kamaszkölyök Herkules heréje
mikor mamája púderozza
mielőtt a lányokhoz engedi.
Óriáspók, hálódba fontad nékem
Pannónia, Toszkána,
az Ile–de–France s Cornwall dombjait;
vízparton, réten, parkban, háztetőkön,
balkónon, csónakokban és Amár
lóréses, rézveres
tornyán a marokkói sivatagban
a dűnák zsúfolt tevépúpjai
fölött:
te sakkoztál szeretőim mezítlen
testével – én csak kibiceltem néktek–
ha túl közel hajoltál feltámasztott
combjukhoz, lábfejükkel könnyedén
elrúgtak, mert megmondtam mindegyiknek
hogy a szerelem ezüst labdája vagy.

Hadihajókon, Szaipánon, Táráwán
mindig szemembe céloztál kegyetlen
reflektoroddal: – álltam vagy futottam
az éjszakában, feketén szivárgó
agyonlőtt források s még eleven
szökőkutak közt
higany–ghirlandjaiddal mellemen; –
s hogy ragyogtál a háború után
a Fifth Avenue és Budapest felett
kerek, kövér ezüstponty,
néztem, hogyan lebegsz
s rakod ikrádat a Tejút árkába
és reménykedni kezdtem,
mennyei kocsmacégér
a csillagképek asztaltársaságai
– ki–ki a törzshelyén –

még ott ülnek mögötted minden este
az enyéme ritkulnak s elmaradnak.

A recski tábor fogda–ablakán
hét meg hét rács volt s túl az ablakon
kettős szögesdrót és még két szögesdrót
s a dróton túl a kékróka fenyőfák
a halál árnyai: –
beleálltam merev staniolodba
és azt gondoltam, hogy sugaraid
transzmissziós szíján
az égi Jákob létrán
millió összefolyt sínpárodon
már felhúzol magadhoz az öröklét
fehér körszínházába, –
de Sztálin meghalt s engem itthagzott.

Szeretném, ha úgy látnálak még most is
mint negyven év előtt
ahogy lassan felbukkantál a görbe
tölgyfák tövében, rótszakállú törpe,
s lennél még egyszer vérnarancs, cipó,
léggömb, eszményi sajt, kerek tükör
ki meglógsz egy szappanhabos pofával,
de nem panaszkodom: –
hűségesen kísértél át a Fertő
lápján fel Bécsig, Londonig, Máltába
és most még egyszer át a tengeren
s csak megvagy otthon is:
novemberben, tavaly, New Jerseyben
kiléptem Hamza Bandi csupa könyv
csupa zene, csupa szympozion
házának üvegajtaján s pihegtem
a boldogságtól, ahogy néztelek
az égbolt aszfalt–fényű ágain
ezüst almám az őszi kert felett
fagyott almám az őszi kert felett.

Akkor már tudtam, hogy elérnek hozzád
vagy inkább, hogy druszádat érik el
az égitestet, a velünk keringő
bolygót, háromszáznyolcvannégyezer
kilométerre, az objektív holdat
mely, mint minden test, funkcióival
helyével, melyet elfoglal a térben
és önmagával azonos; a holdat
mely nem több ennél, amely nem legenda,
hipnózis, játék, mágia, szorongás,
istenség, emlék s annyi minden, mint te,
a való holdat, mely fenn jár az égen
melynek nem vagyok részese, mint néked
ki bennem vagy s nélkülem meg se volnál, –
eléri hát a holdat
tűnődtem és örültem
hogy életemben érik el
s hogy téged is megtarthatlak magamnak
oltári szentségnek az éj s a vénség
fekete kupolája alatt
s az úr brutális kriptájában
halotti mécsesemnek.

2. MEGHÓDÍTÁSA

Heuréka, kiáltott Archimédesz
a kádban s egy nagy ugrással kinn termett
az utcán, hírül adni Szirakúza
lakóinak, hogy minden vízbe mártott
test annyit vesz súlyából mint satöbbi;
„föld, föld!” kiáltott az árbóckosárból
reggel kettőkor az ügyeletes
matróz: irgalmas Szűzanyám, hát mégis
ő mondta jól, a kapitány, a hebrencs
az izzadt képű, nagypofájú hajcsár
az ál–keresztény, ál–talján zsidák!
megúsztatása holnap elmarad
e lapos part a kincses India; –
s vagy hatvan éve hogy pezsgett a lég

amikor Wilbur Wright Párizsba ért!
parkokban, kertekben meg a Boisban
tenyényi gyepcsíkon biplánok álltak,
kockás nadrágban és szalmakalapban
soha–fel–nem–serdülő kamaszok
dolgoztak rajtuk éjjel: most is érzem
karbidlámpáik meg a vér szagát,
vonalzókból, botokból eszkabáltak
vázat s a szárnyhoz nagynénjük szoknyáját
s a szállodai bútorhuzatot
lopták el, és hogy krákoztak, köhögtek
motorjaik s mély indiánüvöltés
harsant az égre, hogyha csúf szöcskéik
átugrottak néhány bokor fölött!
később fák jöttek, dombok, a Csatorna,
az Alpok, a tenger, az óceán.
„Hold, hold!” gondoltam, míg a képernyőnél
vártam a nagy bravúrt
(mi volt ehhez Kolumbus, Blériot?)
s a kommentátort hallgattam, aki
elmondta és modellen is mutatta:
hol hogy mikor bujlik ki majd a gépből
Armstrong aztán Aldrin s ha leléptek
a létráról hova hány yardra mennek
fényképeznek, zsákolnak holdtalajt
tűznek ki zászlót váltanak szót Nixon
elnökkel, mennyi idő múltán milymód
szállnak vissza hajójukba hány száz font
fölös ballasztot nylont szeizmográfot
hagynak a holdon – s mert a közvetítés
még késett, rákapcsolt az úrhajózás
utópiáira, összekeverte
Árisztárchoszt Lukiánossal, Számoszt
Számoszátával, Küránónak mondta
Cyranót s végülis tudunkra adta
hogy ünnepelhetünk
mivel e történelmi pillanatban
az emberiség a hold–korba ért.

Mindezt még háromszor elismételte
mikor feltűnt a hold sivatagos
tájképe a fekete égkoronggal
s az Eagle vicinális jellegű
kontúrja groteszk kályha-lábain
aztán Armstrong fantomhoz hasonló
áttetsző alteste, utána Aldrin
s tipegtek már, majd jártak, fényképeztek
program szerint, hibátlanul, precízen
ahogy bemondták, mintha csak bizarr
tornagyakorlatot mutatnának be
barbár maszkban, míg a fiatalok
mocorogni kezdtek a képernyőnél
rágyújtottak, vihogtak: ezek ketten
húsz perce császkálnak már s még mindig nem
történik semmi, egyetlen lövés sem
dördült el, vontatott a rendezés,
elég volt, láttuk, megtörtént, az ember
a holdba ért, a győztes technika
s a grandiózis unalom jegyében.

De én kitartottam az öregekkel
a televíziónál; ásítoztunk
s reménykedtünk, hogy most talán ezegyszer
Hitler s Sztálin után,
Rotterdam, Belgrád, Oradour, Coventry,
Katyin, Auschwitz, Varsó s Drezda után,
Nikita Hruscsov s Lyndon Johnson után,
Budapest, Dallas, Memphis meg Chicago
és Prága után
akad valami
aminek örülhetünk
amit megünnepelhetünk,
s hogy házainkból
hol az iszonyat madárkarmai
kapargatják az ablaküveget,
ámokfutó, hosszú főutcáinkról,

nyolcpályás, pompás autóútjainkról
hol hatvanöt mérfölddel hajthatunk
a boldogtalanságba,
merészen ívelt betónhídjainkról
melyek szemétdombokat kötnek össze,
szép tájainkról, melyek elmerültek
reklámjaik mögé,
a nylon–rongyba öltözött erdőkből,
zsírpapírba csomagolt hegytetőkről,
s az óceánról
mely trilliónyi zápfog–tarajával
nemhogy hajóink kátrányát s a gyárok
ürülékét
de ódivatú és hatástalan
kotónjainkat sem tudja megrágni, –
akárhonnét
felnézhetünk a holdra s megnyalhatjuk
szájunk szélét: te is megvoltál, édes,
megvoltál még nekünk,
amikor az ágy kirohadt alólunk.

Ünnepelnék,
de kit? A két vakmerő úrhajóst
s Collinsot, ki most ott kering felettük
ünneplik majd méltón, ha visszaérnek
a földre; és ha van elég eszük
s nyugdíjba mennek, mához harminc évre
is lesz mit aprítaniok a tejbe,
a történelem könyvébe arany
betűkkel jegyzik fel a nevüket;
s az arany betűk ragyogni fognak
föltéve, ám meg nem engedve, hogy
harminc év múlva is
lesznek még könyvek s lesz történelem.

Háromszoros hurrá a legénységnek!
de ki a kapitány,
ki itt az Árisztárchosz,

a Kolumbus, a Wright, a Blériot?
üdv hát nekik, akik a rakétákat
alkották, a pioníroknak is,
meg a V2 tervezőinek,
hozsánna őnekik
akik a termonukleáris bombák
bokáira rakéta–szárnyakat
kötöttek, hogy repülni tudjanak
ország s ország között
földrész s földrész között
bolygó s bolygó között,
hozsánna őnekik
kik reaktorok betőnpincéiben
kitenyésztették nekünk a tudomány
ganajából
a pusztulás bálványlila gombáit
kik legyártották s házhoz szállítják
a mustárgáz hév fűszerét utolsó
salátánkhoz, kik kőkorszakbeli
ösztoneink ellen az anthrax hősín
fioláit ajánlják nyugtatónak
kik tyúkeszű vezéreink markába
nyomták a táv–vezényléses halál
csengőgombját, hogy játsszanak vele,
s akik, mert tébolyult ámokfutásunk
még mindig messze, messze elmarad
a technika csodái
s a technika irama
mögött, a lökhajtás Niagaráit
szerelték be a valagunk alá,
hozsánna őnekik
ma este ők is velünk ünnepelnek
azaz ünnepeltetik magukat
szerényen, ahogy mérnökökhöz illik
kik nem a dicsőségért
de fixumért és prémiumokért
dolgoznak közkölségen
akik a „hadi” jelzőt mesterségük

neve előtt diszkréten elhallgatják
s akiknek életét
civilruhás rendőrök őrzik, jobban
mint a takarítónőket vagy engemet
ha átmegyek a Central Parkon éjjel, –
ma este ők is velünk ünnepelnek
de ők tudják: ez nem bemutató,
nem is főpróba, hanem merész ugrás
a semmibe: a többi látványosság
a tapsoló tömegnek, cirkuszi
bravúr, melyhez az úrhajósokat
léptették fel légibohócokul.

A helyszíni közvetítésnek vége –
a kommentátorok elmagyarázzák
hogy Armstrongot, Aldrint és Collinsot
vesztegzár alá veszik idelent
húsz napra, hátha bacillusokat
hoztak magukkal,
a holdtalajt pedig tudósaink
megvizsgálják, mivel váltig remélik
hogy e kövekből a világmindenség
titkát sütik ki – azután a bemondók
az eseményt méltatják meg a békét
emlegetik
sűrűbben, mint Hernando Cortes szokta
Jézus Krisztust – ne higgyetek nekik,
minden szavuk hazugság:
a technokrácia hírverői csálnak
s hazudnak a halál főmérnökei,
tudják ők jól, hogy nincsenek a holdon
bacillusok; bacilluskultúrává
az ő fejükben vált a tudomány
s a kultúra,
füttyülnek ők a mindenség titkára
mely nem érdekli a kormányokat,
s füttyülnek ők a hold kavicsaira
(melyik vezérkar ad kavicsra pénzt?)

más kell nekik:
egy szakadék vagy kráter feneke
a holdbeli Nyugalom Tengerén
ahol rakétakilövőhelyet
telepíthetnek, szebbet, mint amelyről
Hitler s Sztálin valaha álmodott;
pár év csupán és berendezik nekünk
s megcélozzák a föld egyik felét
míg tíz–húsz év múlva a májbajos
ólom pofájú, izzadt tenyerű
párttitkárok
néhány Lenin rend meg tarkónlövés
segítségével kicsikarják
a szovjet hold–hajót s berendezik
a löállást az Árnyak Tengerén
s megcélozzák a föld másik felét
és bennünket a holdon
és mi a holdról megcélozzuk őket
a holdon
és mi a földön megcélozzuk őket
a holdon
mert a földön már megcéloztuk egymást
régóta kölcsönösen
s aztán előlről kezdődik a játék
mint az atombombával, mások is
leszállanak a holdra –

Hallgass el!
a képernyőn von Braun arcéle látszik,
interjút ad, de nem néz fel reánk,
tán attól fél, hogy szeme elárulja,
de mi az, ami árulnivaló
még akad rajta?
megfontoltan beszél, erős az álla,
az orra szép, ajka körül öröm:
ez nem látja soha a farkastorkú
homály körgallérját a vállain – – –
hitvány eszközzé fajultunk kezükben

s nincs mit tennünk; a sztrichnin ellenük
vígasztalás csupán, nem védelem, –
s mégis: gyilkosaimat még sose úntam
annyira, ahogy ezeket únom,
az ellenember inkarnációját,
az űrhajós gorillát
az öngyilkos gorillát
a szkizofrén gorillát,
ki a determinizmus
ítéletét jött végrehajtani
aki kiönti ránk
a természet haragjának borát
aki lekergeti
torzszülött fajtánkat a föld kérgéről
mit az nem tűr tovább, –
hallgasd hát Caesart, ő a győzelem,
de amit mond, azt nem gondolja ő
és amit gondol, azt nem mondja ki
mehódította a holdat
de nem tudja, hogy színe, szaga van
ne hallgasd őt
rúgd szét az undok televíziót
fojtsd torkába a szót –
a szabadságból ennyid még maradt:
fuss ki a kertbe, szagold meg a fákat
idd meg a füveket
símogasd meg a hold ezüst haját

PETER HUCHEL

Számúzetés*

Este közelegnek barátaim
A dombok árnyai.
Lassan
átlépi küszöbömet,
Árnyékot vetnek a sóra,
Árnyékot a kenyérre
S beszédbe kezdenek
hallgatásommal.

Künn, a juharban
Föltámad a szél:
Nővérem, az eső,
a karsztos völgyek
foglya
Futó felhők után tekint.

Szaladj a széllel,
Mondják az árnyak.
Vas sarlóját a nyár
Szívedre fekteti.
Menj el, míg a juharlevélen
Az ősz stigmája még nem ég.

Maradj hűséges, szól a kő.
A hajnal már dereng,
Midőn a fény s a lomb
Összeborul
S az arcot
Egy láng emészti el.

Fordította: Zsigmond Endre

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 6. számában.

FORRAI ESZTER

Kórház*

Dr. Guilleminek

Csövek és hajszálerek
Fehér koporsó –
Szobám–
Fehér ápolónők
Angyalok–
Negyven fok tűzében
Mégegyszerí anyaságért harcolok
Lángok – vérrögök
Szúrások – csontok –
Merev oldalamban
Napok zuhognak
Napok könyörögnek
Még egy csöpp türelemért
Napóráim halott
Egyedüliségben
Számolja visszatérésem –
Fehér koporsó
Kórházszoza
Csövek torkomon
Földbe, vagy égbe vezetnek
Nem tudom.

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 6. számában.

CZAKÓ ISTVÁN

Névelők

Részeg apa
Kiskorú gyereke előtt
Asszonyát veri
Egy
A
Az
egy államigondozott
a részeg apját
az anyja miatt
Egy határozatlan
a mássalhangzók előtt
az magánhangzó előtt
határozott
Egy asszony
A gyereke végett
Az urától mindent
A Az Egy
A gyerek
Az apja
egy–hján–hús
az özvegyember
az árvagyerek
az anya
– né
néhai

Igekötők

Megszült mind a kétszer
Felnevelte őket
Mindhárman elhagyták
a gyerekek kitanultak
férje rátalált az igazira
ő megöregedett
Tegnap, merthogy belázasodott,
el akart menni az orvoshoz

Elütötte egy autó, mert szintévesztő
is volt

(az igekötőt csak a saját igéjével
írjuk egybe – pl. ELTEMETNI)

Keltezésük: 1970. október, Budapest

GÖMÖRI GYÖRGY

Vasárnaponként . . .*

Vasárnaponként kifésüljük a gubancokat a föld hajából
egyenletesre nyírjuk a fűvet
sétálni megyünk asszonnyal meg a gyerekekkel
hattyúkat etetünk a hajdani malom zubogója fölött
hintáztatjuk kislányunkat a játszótéren
megvesszük és egész nap olvassuk a vasárnapi lapot
levelet írunk a rokonoknak
felszeleteljük a sültet segítünk eltörölgetni
kiülünk aztán a napra messziről zene szüremlik
mint az ökörnnyál úszik lassan a trombitaszó
élünk – de jó helyen nem útjában vonuló seregeknek
élünk és nem múlik rajtunk
semmi
más földrészekén párás dzsungelben iszapos földbe harapva
zihál sikoltva vajúdik a sors
de hangja ha el is hallik idáig erőtlen
meg sem rezzennek tőle csöndünk ablakai

Délutáni tea*

A szállodakert szépen nyírt gyepén
teáscsészék csörögnek, pincérek
sürögnek. Kislányom vajaskenyérrel,
majd kockacukorral
eteti a tolakodó kacsákat
(asztalhoz jönnek, szinte kézből esznek)
szúrten süt a nap, előkelően,
és én már csak szedelőzködőben
gondolok másra, pl. nyitott
szennyvízcsatornákra Kalkuttában,
s hogy mit esznek a kampongok lakói
(aszály idején) Dzsakartában, Blitárban,
s hogy a természetes lassú éhhalál talán

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 6. számában.

még az El Tor koleránál is kínzóbban öl.

Távlatok*

Meghal a földvilág. Az égvilágon
sehol se lesz egy leheletnyi hely.
Higannyal mérgez a Lake Michigan,
s Genovánál förtelmes tó a tenger:
szennyvízgödör. Gázmaszk híjján
fuldokolnak a parti fák, hörögve
megfeketülnek. S míg a gyümölcsöket
át-s-átítatják lassú vegyi mérgek,
ivóvizünkben sárkányok tenyésznek.
Nem kelnek ki, szétfolynak a madártojások,
pusztul a vándorsólyom, fogy a hal, fogy az alga.
Anyaméhben–gubbasztó magzatokat
nyomorít a tudósok szörnyű hatalma.
A végítélethez nem kell a Bomba, elég,
mit ész, s erő együttesen kitervel.
De mohóságunk tele félelemmel.

Már nincs sok idő a fosztogatásra.
Szapora, s könnyelmű emberi fajtánk
nemsokára üres polcokra lel.
Még tíz év, még húsz, s az égvilágon
sehol se lesz egy leheletnyi hely.

* Megjelent az Új Látóhatár 1971. évfolyam 6. számában.

**ÚJ LÁTÓHATÁR
1972. ÉVFOLYAM**

SZILÁGYI ATTILA

Pacem in terris*

cső cső cső cső cső
vér vér vér vér vér
szem szem szem szem szem
mért mért mért mért mért

hang hang hang hang hang
még még még még még
jaj jaj jaj jaj jaj
nem nem nem nem nem

rang rang rang rend rang
még még még még még
rend rang rend csend rend

rács hant csend cső rács
szem rang hant hang cső
vér vér vér vér vér

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 1. számában.

KESZEI ISTVÁN

Völgy*

Mondhatjátok, hogy nem vagyok.
Vagyok, csak létem láthatatlan:
mélyé vájódtam, mint a völgy,
behorpadtam, akár a katlan.

De így lettem leggazdagabb,
elemektől, víztől kivájva;
a mindenség vonulatába:
így illek be az ősi tájba.

Fölém meredek homlokok,
zordon, szilaj sorsok merednek:
ormukon zúgnak titkai
egy félelmetes rengetegnek.

Győzelem*

Mindent elárasztott a győztes áradat. Embervértől bemocskolt varangyok
vartyogták mindenütt: – Győztünk, győztünk! – A dögletes lehű
levegőben győzelmi hadijelentések denevérszárnyai csapkodtak. A dene-
vérhomályban
csak az egymás ellen szegülő, egymás ellen rontó csontok,
csigolyák, gerincek ragyogtak.
Már te is süllyedni kezdtél a sárban. Fuldokoltál. Lélegzeted fogytán
már csak a levegő győzelméért verekedett a tüdő.

Tündöklő intelem

Ne menetelj a menetelőkkel! Ne állj be semmiféle csoportba! Csak
tulajdon vércsoportodhoz tartozzál! Tündöklő vércseppjeid közt menetelj,
lázasan doboló halántékereid dobpergésében, szíved vezényszavára, a
Föld kihunytaíg, a csillagok ellobbanásáig, a világok végezetéig ...

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 1. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 1. számában.

Hold

Árnyékvilágban árnyról-árnyra buktam,
erszényemben is csak a pénz árnyéka volt,
de bensőmben gyémántpénzt záporozva
elbűvölő, bolond fénnel sütött a hold.

Esendő

Várod, amióta anyád méhének
ágyából földre estél,
hogy a porba visszaágyazódva mélyen
végső ágyadra essél,

ahonnan nem hullhatsz, zuhansz tovább már,
hol minden mozdulatlan:
az öröklét leránthatatlanul
takar, akár a paplan.

Odalent elfelejtetted, hogy fönt a földön
esett, ami esendő:
mulandó bolyhokban hullott a hó, és
esett, esett az eső.

A madár sem szárnyalt zúgó kerubként,
zuhant, esett a térben,
s egymásra buktak az omló habok
mélyünk mélyén: a vérben.

Szabadeséssel, hullócsillagokként
hulltak vakon a tárgyak.
Ha legalább a láthatatlan Sarkpont
megállt volna szilárdan!

Erődítményeink, hitünk, legvégső
erőink is elestek,
a keresztre időn átdörgő robajjal
zuhant Jézus gyönyörű teste.

Az úrhajósok lázas léptei is
a kihűlt holdra rogytak:
baljós fényben villodzó stációi
szemeidbe ragyogtak.

Már nem vakítanak! Pillantásodból,
magadból is kiestél:
üres csontjaidon keresztthuzatként
átfúj a legvégső üresség.

FORRAI ESZTER

A meduza ablaka*

Önmagába néz a meduza
Csápkarjával ablakot nyit
Bezárt,
Mint a mimóza
Vörösen lángol a sörénye
S rálehel bánatát
Az ablakkeretre -
Mély hallgatása
Rosszul hegedt seb
Nyugalma álom-nyugtalanság.

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 1. számában.

FÜLÖP GÁBOR

Arcomra fagyott a jég*

tántorgó tüskék a hóban
hegyesek mint a holdvilág
megfagyott lábnyomaik mögött
kutat váj a hóba a visító gyertyaláng
bokor helyett
bakancsba rakott madárfészek
fent cérnaszálon mozgatott
fakó napkorong
előtte rács feszül –
hóhalál

szemeteskosárban összegyűrt ének
hamuval kevert szurony–szelek
félek
nincsenek folyók hogy megmentsenek
arcomra fagyott a jég
szerettelek

Sikertelen emlékirtás

bolhaport szórok a nyárra
prüszkölve fújnak a csillagok
mégis mindhiába –
emlékek ugrálnak fáról–fára
az erdő én vagyok

Mutatványok

fehér kockák a szőnyegen
imbolyogva lépni közöttük
sértetlenül eljutni a vizespohárig
hogy csillapíthassuk részegségünket

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 1. számában.

fekete kockák a szőnyegen
imbolyogva lépni közöttük
sértetlenül eljutni a borospohárig
hogy csillapíthassuk józanságunkat

TÚZ TAMÁS

Különösvégű kirándulás*

Idejövet a kengyelből kiszállván
homogén áramlás suvadt gerincemen
olyan lehettem mint egy üvegfestmény
összerakható szétszedhető
lépcsőzetesen épültem bele a szemgyönyörködtető
szépia térfogatba
arckifejezésem obszcén vigyorával
Valahonnét körömegetés szaga terjengett
talán egy majorságból
jól bentjártunk már az árnyékvető bálvány
szorzószámaiban, poszáta zirrent el
lefúvatták a terepgyakorlatot

Még hátráltam egy darabig
a kimerültség szégyellős lépcsőfeljáratán
és íme az utolsók elsőkké
elvéve
a zupásórmesterek
az államügyész
a közveszélyes
a szajha

Hozzá tartozom valamihez vonszolom megrohasztom
métély a salakbuckán magfizikában koromszín taligaúton
Besorozható vagyok-e s ha igen hová
Ébresztő, díszlépés, ledarált formulák
A te testvéred vére, tökfilkó
lágylj el
fetrengj a habaréksárban

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 1. számában.

THINSZ GÉZA

Álca*

Elálczázom ál-elfoglaltságom ál-szorgalommal,
ál-szerelmemet ál-állhatatlansággal,
álmok nélkül éldegélek, a kutya se zargatja
áldottnak nevezett állapotom.

Mért lennék alábbvaló a romlott baracknál?

„Ha befőzöm, az ítéletnapig is eláll!”

mondogatta Mancini néni gyakorta.

Lyukas fazék

Üresedem –
repedezik a zománc
a tátongó, lyukas fazékon –

és ha jóságosan
belém–belémkanalazzák
a napi betevő betűfalamatot,
már nem forr fel bennem a kotyvalék,
nem bugyborékol:
kicsorog a lyukon, mocskos
zsírkarikákat hagy maga után –

hol késlekedsz, lúgos mosogatólé?
segíts meg, szamaritánus–szívű fazekas!

A tudás: hatalom!

A tarkának szegezett
pisztolycső is
mértani példa.

Törmelékes álm

Törmelékes álm: kapuk csukódnak nesztelen, bőrömet felhorzsolja
a sziklafal, láng lobban, öt csupasz ujj körvonala a párás tükörben,

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 2. számában.

csobogó testek és kapaszkodó kívánság, kurta versenyfutás
a megfeneklett időben: szembenézhetek-e önnönmagammal? felágaskod-
[nak
a szavak, korbács csattan a hátamon, körülhurkol: meghunyászkodva
fekszem és makacsul mormolom: hogyha tehetetlen kő a hajnal,
mély tóba hajítom és a hullámgyűrűk szétporladnak a zátonyon.

Arccal az égnek

Felhőtöredék:
tanácstalan kivétel
és maroknyi kitépett hajcsomó,
fáradt asszonyarc kékfényű tükörben
és roskatag harangtorony,
csupasz koldustenyér
és képírásos üzenet,
madárdrámában kulissza
és madárlátta kenyér:
szétkorbácsolta a szél.

MAJOR-ZALA LAJOS

Géballadák*

MAGYAR MISKA SIRATÓJA

– Magyar Miska mit csináltál
Nyakadra kötelet vontál?

Gépszíjat?!

– Nem csináltam én egyebet
Mint hogy megszült anyám engem

Sorstalan

Egyik reggel napot néztem
Megszületlen élni kezdtem

A szavakban

Azt mondták hogy gyere Miska
Kelj fel végre pitymallatba

Állj fel Bölcső!

Ne számold a holt napokat
Az életet élni szabad

Hírből–magad

A computer feljegyezte
Miska létem beidézte
A halálra beidézte

A halálra

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 2. számában.

Hitem elfolyt lét–hívásban
Csontom egy szám kattogásban

Szívem egy szám

Szép Gép surrogj vigyél haza
Névtelenül a falumba

Testetlenül
Temesetek anyám mellé
Öcsém rozsdás szíve mellé

Emléktelen

Lányok meg ne sirassatok
Első helyén szép hazámnak

Rekord nyomán

Én voltam a Magyar Miska
Statisztika szaporító

Statisztika

Az öngyilkossági világstatisztikában
Magyarország az élen jár, a születési
arányzámban pedig sereghajtó.

Emilie*

Gyere már gyere már
Emilie szép leány
Mert eladott szülőd
A szülő méhében

Megyek én megyek én
Lánykérő bikáim

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 2. számában.

Apám kereskedő
Tudja mi az írás

Kiszalad kiszalad
Köméhű garázsba:
– Kocsiim kocsiim
Szép boldog kocsiim

Boldog kocsikáim
Utat mutassatok
Mert megyek én: hová?
Jó ég tudja hova

Az égszínkéék mordul:
– Mutassa a sárga
A sárga rákérdez:
– Mi annak az ára?

– Gyere már gyere már
Emilie szép leány
Mert eladott szülőd
Nevelő méhében

– Van időnk van időnk
Bú–frakkos bikáim
Míg az ágyra fekszem
Utoljára fekszem

– Ágyaim ágyaim
Kedvvé hült ágyaim
Takarjatok engem
Fölém roskadjatok

Újra csak kifordul
Perdül a garázsba:
– Kocsiim kocsiim
Jó boldog kocsiim

Boldog kocsikáim
Utat mutassatok
Mert megyek én: hová?
Jó ég tudja hova

Az égszínkéek zörren:
– Mutassa a sárga!
A sárga rákérdez:
– Mi annak az ára?

Emilie siess már
Emilie fonnyadt lány
Ne keresd magadat
A sorsod méhében

– Keresem keresem
Pipázó bikáim
Még egy szippantásban
Égi füstnek bodrán

Elfüstölt tabletták
Vérem karmaiban
Kövült lét–illatok
Kóró–illúziók

Nyíljatok bűnökké –
Csak még egy bimbót ág!
Ágyékom virági
Fagyban kinyíljatok

Újra csak gombot nyom
Lifttel le garázsba:
– Kocsiim kocsiim
Aranyhab kocsiim

Sárga kocsikáim
Utat mutassatok
Mert megyek én: hová?

Ördög tudja hova

– Nem mutatunk utat
Árnyékkodat lépd át
Mi soha nem lettünk
Nem tudjuk mi az út

(Az égszínkéek kocsik
a méhben elpusztított
lányok, a sárgák pedig
kisfiúk voltak.)

Magyar Julianna*

– Lányom édes lányom Magyar Julianna
Micsoda dolog az: a te miniszoknyád

Micsoda dolog az: a te miniszoknyád
Egyre rövidek hova rövidek?

– Anyám édes anyám Magyar–Bús Istvánné
A gyárban így szabták elszabta a szabász

Elszabta a szabász a szemétre dobta
Maradék szövetnek virágmaradékát

– Lányom édes lányom Magyar Julianna
Micsoda dolog az: a te miniszoknyád

Micsoda dolog az: a te miniszoknyád
Kedvre rövidek búra hosszabbodik?

Kedvre rövidek öröm domborodik
Virágyökeréből remény kandikál ki?

– Az a domborulat Magyar–Bús Istvánné
Nem csűröm–csavarom el sem tagadhatom

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 2. számában.

Kés alá lett fogva véremmel kimosva
Ágyékom partja közt elhordta kanális

– Lányom édes lányom Magyar Julianna
Micsoda dolog az: a te miniszoknyád

Micsoda dolog az: a te miniszoknyád
Újra rövidedik megint rövidedik?

Újra rövidedik öröm hosszabbodik?
Újra rövidedik öröm hosszabbodik?

– Anyám édes anyám Magyar–Bús Istvánné
Az az öröm elfolyt csatorna-utakon

Csatorna-utakon patkányok étkéül
Álmaink vétkéül kórházi lepedőn

Szép fehér lepedőn autó berreg fel
Keblem tejét szívja kisautó surrog

Kisautók sírnak keblem tejét szívják
Kisautók rínak szívem vérét falják

Reflektor lövel ki ágyékom lámpája
Szép piros vérem ágyékom világa

– Lányom édes lányom Magyar Julianna
Pelenkaáztatás nem lesz már minálunk

Pelenkaáztatás nem lesz már minálunk
Pelenkaáztatás nem lesz már minálunk

– De autóáztatás gyermektekenőben
Gyermektemetőben bádogsímogatás

– Lányom édes lányom Magyar Julianna

Micsoda dolog az: a te miniszoknyád

Micsoda dolog az: a te miniszoknyád
Hányszor rövidedik hányszor hosszabbodik

Hányszor hosszabbodik megint rövidedik
Hiába rövidedik újra hosszabbodik?

– Anyám édes anyám Magyar–Bús Istvánné
Addig rövidedik hogy meztelen állok

Meztelen állok jégszekrény hevében
Jégszekrény hevében bútorra dermedten

Szép testem húsából bútor kihalva
Szép testem húsából bútor kihalva

Jövönk lesz belőle a szemétre dobva
Híres kurva módra hej főúri módra

Ha látod lakásunk ámuld ki a szemed
Verjen az irigység a jólét üssön meg

Egyik fala Gábor a másik meg Gyöngyvér
Iluska Jancsika tapéta–magzatok

Híres kurva módra gyöngy-proletár módra
Ez a szép mulatság új magyar mulatság

GÖMÖRI GYÖRGY

Mandelstám száműzetésben*

Kiméretett lakóterünk,
megszámláltattak napjaink;
ezüstös tajga-éjen át
kiéhezett csikas z vonít.

Kihalt vidék, embertelen:
se istene, se démona.
Északi fény, ha feldereng,
Kristály-világok mosolya.

A végzet véres csillaga
már elindult útjára és
magad menteni nincs csoda –
minden töredelem kevés.

Nincs már, ki eltérítené
a rádsüvítő késeket.
Mögötted áll Perszefoné,
kezet nyújt. Te is nyújtsd kezéd.

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 2. számában.

SZILÁGYI ATTILA

Hull a hó*

illanó
csillanó
mindahány
illegő
billegő
lebegő

lebbenő
keszkenő
pille szárny
táncoló
lobogó
levegő
ragyogó
potyogó
prémező
dús
dunna
dudora
mosolya
erre és
arra is
érkező
csendes
csöpp
csipkepötty
nyoszolya

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 2. számában.

EUGEN JEBELEANU:

Az éhező kenyeret osztogat*

József Attilának
Mi már semmivel sem lehetünk hasznodra.
Ma is te segítesz nekünk, te táplálsz minket,
te, aki
éheztél
dideregtél,
az egész világ inségét éhezted, keservesen
nyelted
az óriási könny–fürtöket,
beszívtad a kegyetlen kor
füsttel, villámokkal vemhes levegőjét.

Minden, amit most mondok
már semmiképpen
nem használ neked.
Mert most is te vagy az, aki felénk jössz
(mi már úgysem lehetünk hasznodra)
majdnem meztelenül jössz,
kis írógépeddel,
civil gépfegyvereddel,
melyből
mindenki éhségének villamosságától
remegő hosszú ujjaid
sorra szülik az esőket, jeleket, sortüzeket, robogó lovakat,
hús sörényű, hosszú kalász-méneseket,
mély, napos üzemek artézi–sorát
és keringő cipók millióit,
amit te osztasz szét közöttünk,
a forró bolygókat egymásután
reszketve veszed ki
láztépte mellkasodból,
mint egy öblös kemencéből.
Ha aludnál. ••

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 2. számában.

Ha huszonöt év óta aludnál és ha egy pillanatra hozzád mehetnék,
hogy szívem szelid ringatásával
cirógassalak . . .

De nem ...

Te vetted válladra
az egész világ szenvedését,
te vagy az, akinek arcán a könny
vakító kard-kristályá lett,
a nagy éhező vagy, aki kenyeret hoz
és ő maga
egyikhez sem nyúl.

Te vagy, aki a földi csillagok lisztjével fedetten
mindig, örökké felénk jössz.

ANA BLANDIANA

Torquato Tasso*

A sötétből eljött, felém jött ő, a költő,
Aki ijedten lemaradt.
Gyönyörű volt. Mint Röntgen-sugár alatt,
Úgy látszott testében a poézis,
A félelemből meg nem írt vers.
„Bolond vagyok” – mondta. Ezt úgyis tudtam
A könyvek előszavából.
De ő úgy viselte tébolyát, mint egy jelszót,
Mellyel beléphetünk önmagunkba, mintha azt mondta volna:
„Így megváltom magam
A verseimből hiányzó igazság miatt;
Roppant nagy ár ez. Hozzád jövök. Fogadj el!”
De én rászóltam: „Eredj innen!”

„A máglyák fényénél írtam” – mondta –
„Éreztem testemen
A bolyhos, gyúlékony inget,
Szobám ablakai szerzetesi szemek voltak
És ajtók helyett egymáshoz tapadt a fülük.
Az odúkból kibújt egerek szerzetesek voltak
És éjjel irdatlan nagy madarak énekeltek.
Ezt meg kell értened . . . "És kinyújtott ujjal
Mutatta testemben a költészetet,
A meg nem írt verset ...

De én rákiáltottam: „Eredj innen!”

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 2. számában.

AUREL RAU:

A gát–utcában*

„Én, József Attila itt vagyok.”

Megérkeztem a Gát-utcába, éjjel.
A hóvihar felviszi fehér lepedőit
a padlásokra
és a háztetőkre.

Oly hideg van s a hó úgy kavarog,
hogy te, József Attila hirtelenében
nem találtad meg lakásodat.

Csapkod a szél. De a munkások már felemelték
a gyárakra a vörös csillagot ...
Azt a rongyos, éhes lurkót,
aki a Ferencvárosban fát lop,
hogy kijátssza a fagyot, vajon hol leled meg
ebben a só- és üszök-forgatagban,
mely úgy betölti az űrt, mint egy erdőt?

És mégis, a sötétségben tűzbetűkkel kiált
egy ismerős erős hang: „Itt vagyok!”
„Itt vagyok!” – s utcáról–utcára költözik
az erős hang – s a falra helyezett táblán
a télen megkövesült virágkoszorúk
még harsányabbá fokozzák a szavakat.

Ráismerek a bejáratra. Mintha épp belépnél
a „Külvárosi éj”-be könyved lapjain.
Innen vitt a világgá ment munkanélküli
egy remény–hullát Amerika felé,
és az asszony, akit tönkretett a Tőke,
álmában, maró savtól égetett kezekkel,
gőzhegyeken át futott, a végtelenig ...

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 2. számában.

A jajongó hóvihar fehér lepedőjét
folyton a padlásokra
és a háztetőkre dobja.
Mért rezzentél össze? Milyen tűz lobog
tiszta szívedben, hogy felhős a homlokod
és haragot szikráz szemed?

Most éjjel a munkások – ahogy megjósoltad –
kitűzték a gyárokra a vörös csillagot.
Röptükben erősödött új harmóniákkal
borítja korunk a lelket ...
József Attila, proletárok költője,
mi lenne, ha egy percre elfelejtenők a régi bánatot
és hóviharon, edző fagyon át
kóborolnánk reggelig Budapest utcáin
és hallgatnák az új harmóniákat,
melyekben a te éneked virágzik?

ANATOL E. BACONSKY

Önarckép az időben*

Vetettem az erdővel, a szélmalommal, a hallgatag fekete, ismeretlen, útmenti keresztekkel – a lovak árnyékával éjjel a magas moldvai dombokon vetettem – a tengerparti homokba temetett furcsa istenek képmásával is. Hány év telt el azóta? Nyilván sok eső múlt el, sok hóvihár is, nyilván sok fal és hadnép pusztult el, sok lánc esett le, kiégett, szerteporlott, pokolba veszett sok birodalom, hogy vethessek végre önmagammal is.

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 2. számában.

STEFAN AUGUST DOINAS:

Hét halott angyal*

Egy viskóban parasztpár gyermeke
jött a világra: piciny, vörös, ráncos,
és folyton sírdogál. Hét halott angyal,
december végső napjain, mikor
az egész falu várja, hogy lehulljon
a Karácsonyt padlózó hóesés:
láthatatlan hálóba gyűjti a
jövő év hóesését s a határ
fölébe tartja s még sajnálja, máris
pelyhekké szórni; bár nyilvánvaló, hogy
a nem-kívánt-gyerek sátáni csúf lesz:
sírása percre sem szűnik; csak egyszer
mosolygott volna ... A hét angyal tartja
a hónap szánt nagy hálót a falu
fölött, és oly ígéret ez, amely
fenyegetésnek tűnik. És egy éjjel,
– a puszta pokolian horkol – éppen
mikor a paraszt-poronty mosolyog:
a hét holt angyal hóesést fakaszt.

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 2. számában.

MARIA BANUS

Egy üveg–ikonra *

A csodák kora volt.
Az égbolt – nagy arany könnycsepp.
Bármely bokorból élénk toppanhatott
egy vágató csikó,
egy sárkányölő,
édes ajkú,
keserű tekintetű,
kegyetlen lándzsás lovas.

Mint Szent György
a szilaj és naiv színezésű
erdélyi
üveg–ikonon,
lőháton érkezett a vágy,
haragosan és pusztítón jött
szivárványok és virágok
és zizegő lombboltozat alatt.

A csodák kora volt.
Most kezdődik a hosszas türelem.

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 2. számában.

CSÍKY ÁGNES MÁRIA

Látomás*

Kép nem sok csak szele a képnek
vagy csak a szél szele
csak a szél szele szegélyének
széthessentett lehelete
az ujjak részén átszivárgott
légáram vékony szála
volt a látomás
minden más pára

ÍV

a végtelen felé talán
a gondolat falán kihajló
szédült sikoly a félelembe zsibbadt palló
átvonul rajta mázsás ágyú százlábú páncél hadsereg
a tűzoltók piros dudája cibálja nem rekeszti meg
kileng a hang önnönsúlyától elegendő
mezítelen kibontott kendő
talán felé a végtelen

Cutaclanban*

Elvisz – mondja – Cutaclanba
ahol elagott nap
redőtlen mézskő istenségek
szemgolyói forranak
– mondja – égő madarak írnak
egy szót ott mindig ugyanazt
az egyetlen szót elfelejtik
ha völgynek tartanak
– mondja – elagott istenségek
ott mindig ugyanazt
az égő szót tartják redőtlen
nap szemgolyói madarak

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 3. számában.

a völgyek – mondja – elfelejtik
az elagott szót Cutaclanban

Megdicsőülés*

Dárdahegyek istenem dárdahegyek
Az egyedül elérhető felmagasztosulás
a „lehet” legfelsőbb fokozása
ragyogó elégtétel a dárdahegyen
kárálva a vér siet olyan engedelmes
„legyen” bugyogja térképet mázol rajtad
legyen a megdicsőülés új folyók tavak
tengerek atlasza te ki fog
átkelni a köldököd helyén támadt óceánon

Arabeszék*

itt a homlokzaton
sorakozó sokadalom
kacs kacs után kacs kacs mellett kacsog
visszafogott mozdulatok
Kar ölelni készült és testéről lenyesték
ó arabeszék–okker sarlópengeárny–festék
Tenger hátán úszó aggancs szarvasa elvetette
fehér homlokzat tengerén áthullámzó sivatageste
az ész vízszintesei közé zárva
hogy a tükör mögötti tükör mögötti tükör százszor szikrázza
az egyetlen ölelést befejezetlent
ami egybeolvadt odafönt kettéválik lent
vetület vetülete szög szögének visszaverődése
az egy ölelés örök késleltetése

Ha az a sáv elhajolna a görbe
áldott forradalma ezen a homlokzaton kitörne
a tükör mögötti tükör mögötti tükör fókuszából szabadulva
zuhogna száz elmetszett mozdulat forrasztó alagútba
(ahol a sötét mögötti sötét mögötti sötét a sötétnél

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 3. számában.

sötétebb

ki tudja annak a színnek nevét a színét a nevének)

kacs kacsba olvadva súlytalan gömbbé válva

kar kar libegne vállról vállra

MIRTSE ÁGNES

Tengerbedobva*

értem jöttek a tengerészek
és felvittek a hegyre
a hegyről a fenyőfák
ejtettek a tengerbe

félignyílt kagyló öléből
lesnék árnyék lepkéket
csokrot vinnék a Napnak
feketét zöldet kéket

zátonyaként önmagamnak
könnykertet építenék
korállmódra tovább tán
halakkal partot érhetnék

Virágének*

kertem kertem
hervadozol
rózsám rózsám
fonnyadozol
ibolya sincs
kankalin sincs
és a tücsök
alig zümmög
megjárja
nem múlt el még
a víg törpék
órája
kertem kertem
tűnődözöl
rózsám rózsám
lázadozol

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 3. számában.

menni kéne
szólni kéne
becsukódik
a szájunk
menni kéne
szólni kéne
csendre nyílik
a szájunk

MAKKAI ÁDÁM

Két hozzászólás*

1.

ostoba volt, aki azt kérde: miért?
ostoba volt, aki azt mondta: mert.
ostoba volt, aki azt kérde: kiért?
s ostoba volt, ki egy névvel felelt.

gazember volt, aki elhitte? miért.
gazember volt, aki nem kérdezett.
gazember volt, aki duplát ígért,
s gazember volt, aki felezni mert.

szerencsés volt, aki nem kérde mit ért;
szerencsés volt, aki sötétbe ment;
szerencsés volt, ki míg duplát ígért,
másokkal nyugodtan felezni mert.

ki gaz, és szerencsés: célhoz AZ ért,
az lett a bölcs, aki ítélni mert,
mindenhez ért, aki semmit sem ért,
s aki mást megölet, az lesz a szent.

ezért volt bölcs, aki azt kérde: miért?
ezért volt bölcs, aki azt mondta, mert.
Ezért volt bölcs, aki azt kérde: kiért?
s DIKTÁTOR lett, ki egy névvel felelt.

II.

köröttem idegen mosolyok
szükszabású farszoknyarengeteg
harci kebel–tűzállások és térdek
talán ha igyekszem
sikerül nem szólni semmit
pedig hát én is élek

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 3. számában.

a nyelvészeti társaság tanult tagjai most
átok–esküt tesznek
szülőházjuk törvényei ellen
s hozzászólni (ha volna mit)
ehhez kellene
keresztbeáll a lelkem
ráma ez megint
az utó–utócsászárok korában
sosem kellett volna ideköltözni
vagy majd csak száz év múlva
vagy száz évvel korábban
nekem már csak maradi/lassúcska
legtöbb bevett szokásom
alá ha valamit (bármit is) aknázok
csak a magam/magunk sírját ásom
öngyilkosságot csak elkövetni tudnék
segédkezni benne másoknak aligha
lelkemen úgy lóg a véren vett szabadság
mint megszökött papagály csőrén a kalitka

TÚZ TAMÁS

Tárlat és ami utána következik*

Festmény az égszínkéek szobában
egy út a messzeségbe visz nyílegyenesen
mi történik vele túl a falon
megtörik talán mint fűzfaág a vízben

Kifolyt szemek sírboltjában ver visszhangot
az éjféli szerenád
nem kertelhetek tovább
meg kell mutatnom félszem–merszem
lázmérőmet összetöröm
enciánkék daltöredékek bűvöletébe esten
megkísértem a merészség ordas hegyfokait
lelépek a szobortalapzatról

A portya kitüremlik
a ptolemeuszi világkép hézagain
véraláfutás
az áhítat mozdulatlanságán
mindenesetre különös vadászterület
barangolni és fölfedezni
betakarni és kihüvelyezni
fogócska is és hadbaszállás

A megdicsőülés mikor lesz?
Majd ha a sörét–vízesés lezúdul a deres kaszálókra
s a hadnép kiadós vére ellepi a hóba süppedő zsombékokat

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 3. számában.

SULYOK VINCE

Mégegyszer a fények*

Illyés Gyulának, köszöntésül a hetvenedik születésnapjára

Mégegyszer a fények habzón
szétömlő teljessége

Sárga lánggal
lobognak a gyertya–nyírfák
s aranyló füstszávként
eregetik lágyan villanó leveleiket
a surranva lecsapó szelekbe

Önmegsemmisítő részeg
színorgiában
égnek kertemben az ősz
megriadt virágai –
villog már felettük a magasban
a végtelenbe tágult kékség
éles és tiszta hűvössége

A ritkuló lombú erdősávok mögül
előbukkannak szigorúan
s feketén–kéken a fenyők
komor lándzsás hadrendjei

Szaporodnak hát folyton jeleid
közelgő fekete idő
fénynélküli halálos évszak

Könyörtelen jöveteled elől
nincsen haladék
nincsen menekvés
csak önfelemészítő teljes
égés–lobogás–virágzás van
csak fények és színek jajongó
részeg tobzódása

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 4. számában.

MAJOR–ZALA LAJOS

Egy szó a szóért*

(Illyés Gyula 70 éves)

1.

Gyula álomtalan karcsapásokkal
átúsztam hozzád ezt
az éjszakát

mint akkor
azon a nyáron

amikor Tihany partjai előtt
a Balatonban
izmaink nyelvét kiöltve Kháron ladikjára
azt
lélegzetünkkel dobáltuk

átúsztam
s nem értem sehova

szavaink magánya utamat állta

a belénk–csillogó némaság sziklafalai

a költő magarakta átka

melyhez depressziód zajgó csónakja
mondataidba láncolt –
sebzett szavak vízióitól
dobáltan

csaholnak Kháron kutyái

az öncenzúra maró szörnye

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 4. számában.

villogó fogaik közt
süllyedő zászlóként a konc:
a tornyosuló szabály
megmarva
de
a velőben regeneráló fénnel
hogy
a szó szó marad kimondottan
vagy kimondatlanul
akkor is ha
bele nemcsak a mondat
de hátgerincünk is reccsen
de soha nem roppan
ha
nemcsak agyunk
de
a szó
is kilúgozva
lábunk elé fröccsen
síkos gáncsot vetve méltóságunknak
és emberségünknek
s mi
botlón is egyenesedünk
csikorgó fogakkal
de soha nem sírva
– pedig a sírás emberi Gyula –
a szó szó marad kimondottan
vagy kimondatlanul
néma hatalmában kőbe rejtett
gyógyító mikroba
mert
a szó szó marad rejtetten
vagy magát megmutatva
s egyszer
talán évszázadok múlva
parancs nélkül lélegzeni kezd
az idő kövébe merevedett
szó

maga erejéből magát kibontva
a te véreddel a te tudóddal Gyula
hogy
az ítélet napján
feltámadó nézésed ledöfje
Kháron szörnyeit
a csaholó kutyákat
– mert a nemzet nem vész el
te tudod legjobban
mégis félted a félthetetlent
már évszázadok óta –

Mariska néni főzte halászlé illata
a számban
nyelvemen a szóé
neked szegezve játékosan
Linda bugylibicskájának szikrázó élcpengéje
Flóra szelíd nézésében
mondатаid dugó durranása
a bor
aszó
ínyemen palackból felszabadult
csörgedezése

te mondd: itthon
én mondom: otthon
te mondd: itt a helyem
én mondom: itt és ott a helyem
s mindketten ugyanazt
mondjuk
csak a várta áll máshol
más a feladat
te a próféták haragjával élő–szobor
te nemzet mindenese
szent szörny
mi kívül sodortak
énünk–torzai
a többiek közt többiek

a konzum–társadalom peremén
nemzetért – ha kiáltanék! – megmosolygott
lelkiismeret
haszontalan–gyanús ügyekben
sántikáló – mert költő! –
de
mert fogyasztó
úgy
megtűrt
mégis a mi jogunk a szó Gyula
itt és ott
az egyetlen!
– féltetni mást nem tudok –
s a szóban az ember
– bármennyire is divatjamúlt –
törekénylétű göggyében
a magától elárult
önszennyezett jövő
a szó jog! s jogunk: a szó!
ez a reménytelen remény
hogymint
a szó szó marad kimondottan
vagy kimondatlanul
s a kívánság pedig a mindnyájunké:

hogymint
Illyés Gyula fürge lélegzetével
Kháron ladikját kicsúfolva
szava szigonyait még
sokáig
rajta próbálja
II.
Tihany
depressziók öble
napsugártól
körülhatárolt
pergő szókövek
a síkos éjszakában

Kháron csaholása
bevert ablakunkon
öncenzúra
sötétbe
merülő szó
napsugár:
Illyés Gyula 70 éves
III.
Gyula
kapaszkodunk a szóba
szalmaszálba
Kháron motorosának füstcsík-kötelébe
dobjuk el mert mentőöv?

GERGELY VERONIKA

Eszmélet*

A hetvenéves Illyés Gyulának

Vaspókok lógnak
csontasztalodra
kőablakod óriás részén.
Te ott állsz
és acéltükröt tartasz
a valósággnak.
A nagy folyókban
gyűlik a méreg –
az ezeréves sár hullámain
némán úszik az idő.
A kavicsok kövekké nőnek,
fehér utak szakadnak a földből
s egy naptól kiszakadt tűzgömb
eltévedt az űrben.
Halványsárga füst párolog
a testek között –
az árnyékok lassan forognak
a fény útvesztőjében.
Selyemgubóban virraszt
A gondolat –
Az ötletek már bimbóznak
a legbensőbb ligetben.
Az igazság kalapácsa
izzóra veri a kételyt
s kiszakadva látszat–burkából
a dolgokból fel bukkan a lényeg.
Fekete törvények
színes köntöse a valóság.
Liliomok virágzanak
a mocsarak mélyén,
a földben alvó bogarak

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 4. számában.

hunyt szemmel várják
a föltámadást.
Óriás csónakban
szürke fémgolyók,
ősi folyókban
tükröződő világ,
végtelenre nőtt az igazság –
a föld szíve hangosan dobog.

MIKES MARGIT

Hullócsillag*

Gáborjáni Klára emlékének

Te, ki csillagként világítottál
lehullasz már vakon kiégve.
Szikráztál magasra lendülve
s most zuhanó meteorrá váltál.
Es fordul a földünk tengelye
s fordulunk tavaszról a nyárba,
de te csak jégbe, zúzmarába,
a halálnak nincs nyara, csak tele.
Jaj, százmillió napból a fény
nem pezsdítheti föl a véred,
már fagykarjába szorít téged
a halál! a szenvedés tüzén,
már csak ott lobbansz lengő hullám:
lebegsz a lét s a nemlét partján.

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 5. számában.

KIBÉDI VARGA ÁRON

Versek*

118.

Tovaszökken a karhatalom
és a dicsőség mint a csodaszarvas
por és hamu maradnak
vers és hamu a csodák útjain

„Felütőt levetőt játszik a szerencse”
siet az ábécé keresd meg nevedet
elhulltál megéledtél
Fortuna szöktetett

119.

okos mesterséggel élek
ringatnak a szóépítmények
készül a megfoghatatlan katedrális
visznek igehirdető remények

amit a természet sose látott
azt szerkeszti meg a mondat
igefogók igekötők
túlteszünk mi a láthatón

a semmi szavakban teljesül

121.

Megtorpansz nem tudod ott vagy-e már
központodban
ahol lefejtheted a szeretetet

marad a kancsó
az élet vizének áradása
magad ivása

innen nem lépsz ki többé ne félj
a szent rohamozások ideje ez
rajtad tölti ki örömét

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 5. számában.

124.

Régi szép idők, boldog párhuzamok,
anyagban pihenő azonosság!
Szédülő madarak füstölögnek,
férgesednek a szellem tekervényei;
öngyilkos szellem, irónikus, jelképes acél!

Nem lehet szóra bírni az eleatákat.
Nem lehet megtölteni a hit kosarát.
Kajánul sorakoznak az üres számok,
elzárta őket az idő.
Most már nem kereshetem magam,
mert nincs keresnivalóm.
Képeket hova fordítsem, hogy megmaradhassak?

12.5.

Nem csak én tudom a dolgokat
hol vannak a hallgatag okozók
akik előidézik a mozgást
megterveznek véletlen válfajokat
agysejtben csónadrágban rovarokban
a köldök a közép a kép okozói
nem csak én tudom pálmafák alatt
vagy a nádasban immár az eredmény
feltétel nélkül lefülelve
kapitulálnak a kész kommentárok

127.

Repül a madár és olvas az ember
a szem néz a folyó meg nem áll
mindenbe belevésve a vak feladat
él a természet és él a kérdőjel feladata
halmaz és harmat elvont és trágár
nekifutások de minek neki
az idő megemészt a bájos menyasszony
fejtelten harmónia terem a betonmezőkön
repül a madár nézi a szem és az eredmény
ideiglenes és ismeretlen

THINSZ GÉZA

Beállít a világ*

Beállít a világ – jó reggelt! – kéretlenül és fontoskodva elébem borítja
piszkát, zsúfolt szemétkocsi a rakomány – kellek-e? nem? zizegőn feltá-
lalva,

címzetes nagybetűkkel a paplanon, tejeskávével, ropogós svéd
zsömlyével, csámcsogj csak, fanyalogj, töröld ki szemedből a csipát és a
könnycseppeket – jó reggelt! – zöldposztós biliárdasztal a lelked, surrog-
nak

a golyók, összekoccannak a megszívlelendő nevek–arcok–adatok–
események,

az egyik nyomban lyukba pöccenti a másikat, biztos szem
kell ide és faggyúzott dákó – jó reggelt! – ne töprenkedj és ne morzsálj
az ágyba, mert holnap még rosszul alszol, lapozgass, csücsörítsd a szádat
és okoskodj, turkálj csak jólértesülten, szagolgasd a nyomdafestéket,
temetkezz a lepedőkbe – jó reggelt!

HARMADKÉZBŐL TUDOM

Harmadkézből tudom: egy megbízhatatlan hinta röppentett a magasba és
hiába csavargattam köpcösen testemet a magam
dugóhúzó–rakéta módján, hiába hízelegtem mézesmázosan

a madaraknak kenyérmorzsával és
tegeztem le jóindulattal a szolgálatos bárányfelhőt
– földhöz vert fenekem súlya és most a kerti
csigáknak tartok szabadelőadásokat, földközelen,
vakondtúró–szállásért, ellátásért, a szabadesés
törvényét semmibevevő szivárványról –

Harmadkézből tudom: hát egy szavát sem hiszem el a kósza híreknek:
szerényen, de tagadhatatlan meglepődöttséggel
majszolom a szószaporításomért járó csigaízes
eleséget.

FÁBÓL VAN A VASKARIKA

Mártának, sok szeretettel

(A világraszóló)

körkerekítő kísérletek közben
vízszintes vonallá gömbölyödtem –

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 5. számában.

miért ne hinnék
a lapos és egyszintű jelzők
kerekded létjogosultságában?

ITÁMÁR IÁOZ–KESZT

Csend fénye*

Csend fénye
Az ősz helyett
Szemformájú
Kerek világ
Fénycsóvában
Asszony
Kislány
Hajlongó virágban
NÉGY SZEM
Négy szem
Te, meg én
Vigyázunk a fény születésére
A szobában lélegzésünk háromszöge
Árnyék születik
Kivetődik rajza a homályból
És elszenderül a vihar karjaiban

Héberből fordította: Forrai Eszter

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 5. számában.

HORVÁTH ELEMÉR

Interieur*

A nem–egészen makulátlan házban
a faliorától balra a bordó szőnyegen
ahol a papucsod hagytad ahol a tűzvész fészke van
ahol jelenléted lángja szalad a függönyön
ahol beszikrázik az álmatlan galaktika
egy éjjel a Pázmány uccára ébredtem hajad zuhatagában
égték a villanyok esett verte az ablakot
akkor fálnak fordultam és jöttem jöttem hajad szagában
vissza a nem–egészen makulátlan házba
ahol beszikrázik az álmatlan galaktika
ahol a papucsod hagytad ahol a tűzvész fészke van
ahol jelenléted lángja szalad a függönyön
s a faliorától balra a bordó szőnyegen
a szanitéc szeplőtelen fogantatása

A kék bolygó*

Emlékszem meghalok
Ó hogyan emlékszem a képtelen idő egyszerre ismerős
látomással tele
még mérgezetlenül a tavaszi sáros folyó
a fulladozó fűz elevenen
természetes tüzek karöltve napnyugta és pirkadat
most teljes az idő
idő a tengeri bűgő kagyló története
idő a gömbölyű kavics története
idő a macskaméz hosszú története
idő a spárga végtelen története
idő emlékszem meghalok
a tintás ujj legendája idő
az agyagos könyök legendája idő
idő időtlenül emlékszem meghalok
könyvégetés–idő csillaggyújtás–idő

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 6. számában.

Sötétre virradok

Fagypont

Száműzetésemben a kék a kék
a római arany csornai ibolya
levegő lett bolygóm gázfátyola
íme tudom égboltom képletét
Ablaküvegemen a jég a jég
a párkányon sziporkázó csodás
pelyhek halmazállapotváltozás
hajdani tündér telem csapadék
Sötét falakra ébrednek
kapcsoló körte sugara
a villanyfényben száradó szoba
döbbenve nézi ítéletemet

Tejeskávé

Majd megvizsgálják hallgatásom
föltárják körülményeit
megállapítanak találón
s gondosan papírra vetik
Látom hozod a reggelit
villog a kés a porcelánon
rámhajolsz simitasz ruhámon
megcsókolsz s már ez sem segít

MIRTSE ÁGNES

Kérelmek*

alma vagyok hibás
könyörögj
hogyan essek le
határ vagyok büszke
nézz rám úgy
hogyan törjek meg
kétely vagyok szörnyű
hajíts el
hogyan szünjek meg
tegnap vagyok múltó
húzz vissza
hogyan lehessenek

Csomag

selyempapírba
csomagoljuk
selyem
magunk
halljuk
zizegésünk
papír
magunkban

Csendélet

kemencében festeget
a bádogos
térdenállva kóborol
a hegedűs
leesett a kesztyűje
a néninek
macika micikét
tartja szóval

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 6. számában.

GÖMÖRI GYÖRGY

Egy utazó feljegyzéseiből*

Ruritániában
nincsen dugó a kádban
az ülökére nem ülnek de hánynak
káposztaszaga van a hivatalnak
otkolony–szaga a kultúrának
kitömött vállal túlfeszes zakóban
járkál az író a szó mezején
lehajol felvesz egy darab valóságot
megszagolja fintorogva eldobja
csokrot köt harmatos művirágból
hervadhatatlan érdemeiért
még életében felmagasztaltatik
Ruritániában
nem lehet akárki előtömjénező
csak akinek múltja és jövője
egyaránt feddhetetlen
fontos dolog az előtömjénezés
bár nem mentesít az utóillatosítástól
Az üzletekben tolong a nép
úgy hírlik nagyobb szállítmány szókinccs érkezett
és állítólag tyé betűt is kapni
megint meg dupla vét is
hááát még hogyha lesz dugó is
meg dörzspapír s nokedliszagató!
Ruritániában akkor
a közmegelegedés árja mindent elönt

Glossza egy életformához

szenvedve a világcél átkától
görnyedezve a világtaktikától
átkozva a cél végletességét
nem sejtve az eszközök végzetességét
még álmában is taktikázva

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 6. számában.

ünnepi jelszavak rongyait rázva
él az ember teszi a dolgát
(sofförje meg hajtja a Volgát)

A nőknek a költészethez való viszonyáról

Kratochwill kisasszony Bécsbe költözött
íme a száraz tény
mely a költőből bús verseket facsar
s kelt életre szóló depressziót
Lilla csak mellét hagyta csókolgatni mást nem
hoppon maradt a fájdalmas képű költő
ki annyi szélmalomharc után
nagyon megfázott egy temetésen
és „egy jó módú leányt szerettem,
osztálya . . . ” pedig másról volt szó
A nők általában
többre tartják a kandalló tüzét
a lángszavú versnél
s kettős rendeltetésű életüket
másba fektetik be
nem a költő ágyába
s az utókor lábjegyzeteibe

CZAKÓ ISTVÁN

Plakát*

(részlet)

1,
Sült–hús és urán–kőbalta
Dobni a maszekeszmék
marokköveit a Napba
Sült–hús és uránkőbalta
Alázatos íjjak húrjait
hangolni harci–dalra
Sülthús és uránkőbalta
Zúdítani képzelt vérét
a Nagy Vadnak totemrajzra
Sülthús–és–uránkőbalta
E négykézlábra engedődött vadonban
FELEGYENESEDÉS – szakadj talpra
5.
Foglyok vagyunk még
Cella e tárgyi világ
A tekintetet visszaveri a beton–ég
Amiért nyúlsz amit emelsz
kis bilincsel visszafog kezedre
Hódító–térképek s szökésitervek
készülnek halomszám
FEDEZZÉTEK fel szíveteket
s a bennszülött ösztönök érthetetlen nyelvét
Utazzatok
(az autónyomok összekuszálódnak
mint a legtöbb törvény)
Ó szép tájak tenyérvonalai
jósolok belőletek
Mert érzi magányát e fura kis bolygó
s évszakokban pirul és sápad
A TÖBB amik vagyunk minél több
ó Növényem–Emberiség

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 6. számában.

mint a nyúlhozám repítsd
magocskáid a termékeny Tér humuszába
Piciny hang–rügycskék döngesetek
öklötökkel a Mindenség hasában

6.

Fogoly vagyok
Naponta körbejárom önmagam
Szerelem–priccs
Neurózis–rajzok, –s feliratok a falakon
S messze a Nap kerekablakán
áttúz a ragyogó Semmi
Vékony csuklóm tapogatom
Láncom végén ott fityeg
bilincsgolyóként a Föld

BARÁNSZKY–JOB LÁSZLÓ

New yorki enigmák *

1,
arcod már az üvegen
félszemmel még visszanez
krómszemcséjű kékjei
szürkére szürkét ragacsza

2
képkeretnek földalatti
vakfalat húz ablaka
keresztvas előtt ülök
látom nyakam utazik

3
óra foszfor hatosa
tükörszél füstje felragyog
tízemeletnyi most a csönd
csupa tört téгла surranás

4
telefonfekete éjszakát
csíkozzák sziréna ráncai
simítja lemezsercegés
kutyaszem luggatta sötét

Utolsó vers

változatok egy Goethe témára
fal előtti áfonya
palapiros a bogyója
mintegy kozmikus térfogat
atlaszát kezembe bontja
fal fehérre szétterül
emléke a puhaságnak
hogyan felhoztam emlékedül
ez minden amire vágyok
ha álmatlan éjszakán
kétszer elmondod e verset

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 6. számában.

de úgy szívből igazán
talán te is megpihenhetsz

New York, N. Y. 10023

teáskanna, egy csupor, meghibásodott
fazék a rizsnek, húsnak serpenyő,
matrac a földön – aludni lehet –
mindössze ennyi kell.
a négy falat gondolataim szegélyezik.
lehántott tapéta széle, átfestésre vár.
az ablakon át talán egy fa.
mindössze ennyi kell. a rezsó előtt
számolom mínusz napjaim.
ennyi meg ennyi. hozzávetőleges
minden számítás.

LAKATOS ANKA

Tenyérből mondtál jövendőt*

Selyembe jártál – mondtad –
Rózsás szoknyád előtt meghajlott a fű
kendőd hosszú rojtjain
száz férfiszem csüngött
öldösték egymást ölelésedért
hogyan fújta pántlikád a szél!
Míg ágyérod arany tallérok verték
magadon gyantaillatot vittél
s bodros hajadra mosolyogtak a farkasok
titkait láttad az időnek mint anyád
kire koporsótlán sírjában annyi átkot fújtál.
Tenyérből mondtál jövendőt
nyűted örökséged hazudtál csaltál
elloptad mások emlékeit
hamu alá raktad kócos vézinaságod fekete napjait
nyelted keserű füstjét tűz álmaidnak.
Esküdtél a szerencsére
s mikor göthös férjed púpját
laposra verték a lopott karóval
metélt orrodra laput raggatva
avashúst hoztál neki engesztelésül.
Tenyérből mondtál jövendőt
sikamlós combjaid meg sem törülted
csak kupacokba raktál bennünket
a fagyos krumpli ára
kicsírádzott méhedben.
Mit láttál a jövőbe?
Kettesével szültél a vakcigánynak
tarka gyümölcsöid elkapartad
hasztalan hugyoztad a szalmát
hideg volt a tél.
Selyembe jártál – mondtad –
rózsás szoknyád előtt meghajlott a fű

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 6. számában.

egyhangú életed bearanyoztad
hazudtál csaltál
elloptad mások emlékeit
hamu alá raktad kócos véznaságod fekete napjait
nyelted keserű füstjét tűz álmaidnak.

Tenyérből mondtál jövendőt
bronz patáidon az idő kövé érlelte sarát
míg a jövőt szemlélted
testedre fagyott a múlt.
Bénára taposott napjaid vén magányában
vakon koldusbottal
visszatértek a hű gondok.
Ajkad bagós korcán gyűlnek a ráncok
míg kiköpöd életed bűzös rózsáját.
Szellemmadarak rázzák felettünk sárga tollukat
fejünkre száll keserű pora.
Ezt láttad a jövőbe?

SAÁRY ÉVA

Kenesei nyár*

kenesei nyár
napszívta
életszívta
törmelékhalmoz
kóbor lelkek
s magukbazökkent öntudatok
kísértenek
é n
a
hangulatokat
keresem
a
pillanatok
a
porcikák
szerencsésen felfokozott
jelentését

ízüket
illatukat
pedzzi
a
tollam

kenesei nyár
elásott szavak
földbesüllyesztett mozdulatok
emelgetik
a
hantot

* Megjelent az Új Látóhatár 1972. évfolyam 6. számában.

Reggel

visszabújni
az álom
gyapjas kulisszái közé
visszaölelni
az öntudatlanság
ledér felhőit
hintázni
ide–oda
ha kell
ha lehet
tengertől tengerig is
a Kábulat
égbeakasztott
erős
indáin

A halál halála

a
halál is
elillan
mint
az
álom

a
halálból
is
kizárnak
kisemmiznek
egy nap
önkényesen
fejünkre zúdítják majd
a
feltétel nélküli feltámadás
szégyenét

Gyűjtöm a múltat

gyűjtöm

a

múltat

téli hidegben

magamra borítom

nyáron pedig

rebbenő hűvösébe menekülök

gyűjtöm

a

múltat

vigasznak

és

szemrehányásnak

**ÚJ LÁTÓHATÁR
1973. ÉVFOLYAM**

MONOSZLÓY DEZSŐ

Lódalok*

Régiesen

Szonániában minden éjjel
mikor a Hold helyén áll a Nap
az ember–nőstények ligetébe vágatok
patám szilajan tipor keblen combon tomporon
de sudár kemény tagom a csillapíthatatlan
messzeség a fény–ölek felé feszül
hol a csődör–éhnek volna étke
ízét szügyemben habzsolom

A kocsishoz címzett fogadóban

A Kocsishoz címzett fogadó
istállójába vagyok hivatalos
állam zablába rándul
mire jó ez a sok fontoskodó ide–oda szó
nyeríteni kell tömören igazan
zab kell és nem nyereg
zab kell és nem nyereg
a LOVAK PARADICSOMÁIG hosszú az út

Álmodozás

Azt a tagomat amelyet
az emberek oly vulgáris ámulattal
küldöznek ide–oda
ha csak tehetem magamnak tartom
mit tagadjam némi örömem van belőle
s olyankor is ha idegen testekbe meresztem
hozzám tartozik
akár az a lódoctorról szőtt álmodozás
ki nem csikót herélni jön
inkább maga fekszik a kés alá

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 1. számában.

Lónapló

A Paripa eszpresszóban
kávézom hajnalidőben
olyankor mikor a vén kocsisokat
megtréfálja a vizelési inger
frissen ugranak ki a nyoszolyából
bajuszuk pedrik
hetykén csördítik ostorukat
megesik hogy a nagy legénykedésben
kitörrik a kávézó kirakata
néhány üvegcserep csészében csörren
estig korukhoz öregednek a kocsisok
s ha nem csap be senkit sem az ördög
lótetű se kínoz
hajnalig ismét nyugalom lesz

Mese

Gizinek hívnak
sarkantyúz Sándor
fölöttem kapálódzik
én alatta
iszonyú történet
a többi lónak el se mondom
csak a szopós csikóknak
nyerítek néha róla
hogy a felnövekedéstől
kedvük elapasszam

Megtorpant patákkal

Mi versenylovak és igavonók
ma éppenséggel nem hetivásár
galopp vagy ügető idején
elhatároztuk
mindaddig vége a trappnak
s mindenfajta céltalan futkározásnak
kocsival kocsi nélkül
míg az arra illetékes Lószakértők

el nem magyarázzák
hogy tulajdonképpen hová igyekszünk

Jelmezben

Az éj csődör–vágyakat hüvelyez
ló–testem horkan felriad
ostor csattan prüszköl az öröm
sebpólyákat göngyöl a tejút
felvérző emlékeim azzal kötözöm
s így komor feketén fehér kötéssel
messziről úgy látszik
mintha frakkban ügetnék

GERGELY VERONIKA

Anna*

Anna, kristályfa, szálló színidő,
nyugalom fényei, Anna,
sziklákban lélegző pórusok
kövek árnyéka, Anna.

(Letettem a rőzsét
s most gombát szedek,
gyilkoló gombákat
magamnak,
a fák kisírt szemekkel
néznek
fáj nekik a kérgük,
mint nekem.)

Anna, ezüstág, malahit-gyümölcs,
kegyelem-virága, Anna,
földből felkúszó források,
kövek árnyéka, Anna.

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 2. számában.

TÚZ TAMÁS

Lidérc tűz két lobbanásban*

Weöres Sándornak

1
mint aki megy a vesztőhelyre
mondhatnók úgy is hogy viszik
emlékiratait már nem fejezhette be
a hitviták kora fakó lókoponyákban ketyeg
most mennek el egy gőzmosoda mellett
trachomás szemek az ablakokban
kenetes irodisták vájkálnak a lekvárosüvegben
művész-szeszély- mondja a tejesember
keménykötésű fickó ott áll az artézi kútnál
a fák oszlopai
a lomb dongaboltozata
a beszűrődő fény hintái
benszorultunk a kalitkában
örökletesen
és helyrehozhatatlanul
nehéz így átsétálni az éteresüveg utáni ürbe
Guttuso narancsai banánjai fonott kosarai
láttatok a Loggetta Lombardescaban
mit láttatok ha azt sem
volt ott egy kidülledt szemű nő is
persze csak képen
legalább öblíteni
főlirat a fogorvos rendelőjében
legalább öblíteni minden étkezés után
viselt dolgaim
szabják meg látásmódomat
sarkítják molekuláim
a világ az másodrendű
sötétkamrában lángrakap utóéletem
ünnepszámba megy ha fölköttök

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 2. számában.

hol a zálogcédulám
fölrírnám még rá a nevetek
a naptári év havát és napját
miket beszélek
a város már ég a máglyán
a szállongó pernyében mintha látnám
ahogy császkáltok ti is
a kallódó gesztatöredékek között
a reformkor fonák hegyoldalán

2

kartávolságnyira van tőlünk a világ
de nem szól hozzánk
remegünk az éhségtől s már ugranánk neki a rácsnak
amikor
fölrobban az agyban valami
amit valaki húszmillió évvel ezelőtt időzített
gombostűfejnél is parányibb szerkezet
húszmillió kárhozott lélek száguld a rögeszmemag körül
becsavarodott szellemek a belőhetetlen tébolyúrben
hasmánt feküsznek az áldozatok
az Abrahámhegy lejtőin
melaszillatú narkózisban
sehol a világrend
sehol a repülőszőnyeg
csak önostorozás
leleffent ingerküszöb
valaki prédikál a kopár hangversenydobogón
veszett ebek hátborsóztató csaholása
körülnézünk
már ahogy lehet
tessék-lássék nyugalommal
emlékezetes lesz ez a kilátástalan óra
a félelem hevenyészett ketrecében
a büntudat burája alatt
pőre idomainkat fürdetve a töredelemben
ez a hús építkezése
a combok eleven architektúrája
így van ez

egy kéz beleásít a levegőbe
látjuk ahogy fölkavarja az áhítatot
fölfénylenek az idegek az ellenmondás sugárözönében
tézis antitézis
ahogy vesszük
közbevetőleg
a mikrobák külön ünnepet ülnek
ha egyszer átkulcsolhatnánk a Teremtő térdét
Lucifer szeme láttára
éjfél tájban tüzet kérnénk egy vesztaszűztől
körülbelül
ez volna csak
idegosztály
balszárny
hetedik emelet

Legeldorádóbb*

mióta a villanyborotva és a villanyfogkefe mióta a vitamin
és az anicin röhögnöm kellene gyerekek az inzulin és
a magnéziumtej micsoda nevetlenség főtisztelendő úr
egy főtt íztelen gyaúr kinek az apja még falat pingált sublót
mázolt és cégtáblát művészkedett Pemete Pál és
fiai vegyeskereskedése mióta a távbeszélő és a hírközlő
bolygó a hőmérsékletszabályozó a hűtő és a fagyasztó
történetesen Mrs Grace Todd torontói hitves márvánnyá szoborult
holttetemével a pulykamell és az almáslepény között
kicsi ólomgolyóval az agyban mióta a mosó- és
mosogatógép meg az elektromos tejszínhabaró masina
az anyja még asztalon nyújtotta a rétestésztát magasan repül
a daru szépen szól mióta a porszívó és a füstszűrő
a magnó és a tévé Z a fekete lovas el kéne bögnöm magamat
mit gondol kedves barátom ki adja ki visszamenőlegesen
ragyogó műveit mióta a k:étnyelvű bankjegyek
God save our gracious queen a tőzsdepapírok és a lóversenyek
futottak még Ildikó Álmos tekispiszok sicituradastra
nyakhosszal nyerve a táncdalénekesek és jégkorongjátékosok

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 2. számában.

mióta a limuzin és a hómobil a légi kalózok
és az ürrepülők a holdkomp és a holdtragacs az agymosás és
a marijuana a pirula és az elvetélés a mentők és a
tébolyda a mióta és a miótább a még miótább és a legmiótább
a legeslegeslegeslegmió szent ég ez aztán az
eldorado

Új génuszok*

Távol a szavak csörgő vizeitől ezek a föltúrt utcák!
A város vasbeleit most süllyeszti a földbe
Még kint sütkéreznek a parton mielőtt mélybe szállnak
átfut rajtuk a szél s a gyerekhad: a zsványok
itt ricsajoznak, hiába hessegeti őket a marcona ór
míg a dinoszaurusz-nyakú gép acélfogával a sárga
homokba harap; kezelője bizonyára nem homéroszi sort
ütemez a nyelve hegyén, csak néz mereven a gödörbe
hogy pontosan ássa meg sírját a csöveknek mik melázva
heverésznek még a novemberi napban, atomkorszakbeli
szobrok, absztrakt remekművek, arányaik egyensúlyát
méltán megirigyelhetné Henry Moore is; kár hogy
eltemeti őket szülőanyjuk a század; majd párezer év
múltán talán ha hidrogénbombánál is hatalmasabb erők
játékaént újra napfényre kerülnek mint a szántóvető
ekéje nyomán egykor Laokoon, csodájukra járnak nemcsak
a föld kifinomult ízlésű lakói, de a szomszédos
bolygókról átrándult ki tudja hánylábú hányorrú
hány szemű széplelkek is: ezek ám az igazi művészek mondják
nem az epsteinek picassok giacomettik: kohók héroszai
vasöntödék égő homlokú félistenei buldózerek higgadt
lovasai szemüveges mérnökök logarléccel a kézben, ezek
tudják a város anatómiáját, szebb nekik ez az enyhe dombhát
mint ragyogó lányok gömbölyű tompora s az a borostásállú
munkás ott lenn a lyukban piroskockás mellényben vastag
kesztyűvel, milyen gyengéden milyen szakértelemmel
illeszti össze a két csövet mintha szívatültetést hajtana
végre hogy tovább szaladjon a város vére lélegzete

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 2. számában.

anyagcseréje; milyen szerények ezek az óriások, elrejtik
életművüket a kor újságra éhes szeme elől, elsimítják
fölötte a földet, az aszfalt jeltelen szemfedőjét
borítják rá hogy fölötte gondtalanul dübörödjön a század
karikázzanak a gyerekek hajtsa szerelmesek suttogását a szél
verje a zápor a fákat s a csöndbe búvó szelíd temetőket

SZILÁGYI ATTILA

Pieta*

elsősegélyGéz
oxigénGolcs
lélegzetHúsvér
szirénaRoncs

hordágyFecskendő
szívverésGép
betonútEmber
szirénaVég

Keszei István
Ősatom
Hogy elférjek, térdre omoltan
kuporogtam az ősatomban;
elfáradtam, zsibbadt a lábam,
az üres űrben és felálltam.

Járni próbáltam, menni kezdtem,
elindultam a végtelenben,
de támolyogva és dülöngve
visszabuknék az ősi csöndbe.

Oktalanságok közt forogva
visszahullnék az Ősi Okba,
boldogan, semmivé omoltan
elaludnék az ősatomban .

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 2. számában.

CS. SZABÓ LÁSZLÓ

Hat prózavers*

Emlék

... az operaházi kopott fagottos lánya, félárva, a szelíd öregé,
hallgatag szeretőm, a zöldszemű lány, akit Napoléon alatt
szerettem a Saint–Dominique utcában, egy márvány kúttól
harmadik házra ... s a kopók, a kopók csaholása .. . holtak
vadásznak teleholdnál, csak a holtak ... a szófukar fagottos
kopott lila kabátban s kürtök rianása ... csak holtak falkásznak
holdvilágnál a Saint–Dominique utcában, csak a holtak ...
elhaló kürtök egy márvány itatónál s távolból a kopófalka
halkuló csaholása s fájdalom nélkül, egyszerre könnyű halálunk,
a kopott fagottos zöldszemű lánya, hallgatag, félárva
jegyesem Napoléon alatt a Saint–Dominique utcában ...

Nincs segítség

Homlokát a zárt üvegajtónak szorította. Olajmécesnél
muzsikáltak bent a patikában. Pillangó visszfény röpköd egy
kék üveg oldalán, ott van az orvossága.

Négyen muzsikáltak, vonóval a fiúk, egy szemüveges lány
a csembalón játszott. Homlokát az üvegajtónak szorítva lesett
a zárt patikába. Fölfeszített fecskefiókák: szárnyas angyalfejek
a vörös falra szögezve, egyikük majdnem elkapja a kék üveget,
pillangó fénnel az oldalán, ott van az orvossága. Próbálja
meg a másik kolostorban, szólott mögötte egy hang, öreg és
testtelen, nem látja, hogy sírnak? próbálja meg a másik patikában.
Olajmécesnél muzsikáltak.

A patika be volt zárva. Homlokát a zárt üvegajtónak
nyomva, nyomkodta a kilincset hiába. Ez a kolostorpatika is
be volt zárva. Négy apáca oltárterítőt varrt odabenn arany
fonállal, énekeltek, az ajkukról látta. ódon tégelyek a mennyezetig,
oldalukon cifra betűk és szemközt, épp a közepén
az orvossága. Négy apáca varrt dalolva s falikarból a gyertyaláng
majdnem eléri a kék üveget. Próbálja meg a másik patikában,

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 2. számában.

szólt mögötte egy hang, öreg és testtelen, nem látja,
hogyan sírnak, sír a négy apáca?
Homlokát az üvegajtónak szorítva, folyton hallja a hörgő
köhögést magában. Felpárnázva hagyta egy boltíves cellában,
magára, fuldoklik most, fuldokolva belát a szomszéd szobába.
Vörös rózsával, egy szállal a néma zongora le van zárva.

Székek

Ne ülj arra a székre, arra az egyre ne ülj! Miért ne, beszakad
alattam a szalmafonat? Feszés a fonat, jól tart, az a baj csak . . .
s a másikkba, abba se üljél, abba se, kérlek! Hanyattvág talán a
gonosz? Szilárd az a szék, alig hintáz, de tudod . . . s a harmadikra,
vigyázz, csak arra ne ülj! Miért ne, korhad a lába,
nem bírja a súlyom, eltörik pehelysúlyom alatt? óh dehogy is,
túlél még sokakat oszlop lábain, dadás ölelő karjával, azonban
... s ne ülj, a negyedikbe se üljél, abba az egybe ne ülj!
Miért, mást illet a trón? Házi trónomba, magad alá húzott,
meztelen lábbal éppen beleillesz ... illenél nagyon anyaölebe,
csak hát ...
Végre is hova üljek? Sehova. Nem látod, hogy foglaltak
a székek? Ott ül a halott.

Asszonydolog

Meztelen karját senki se látta, még az ura se, mondják.
Csuklóig érő ruhát hord és ha ruhát mosni lemegy a vízre,
egyedül jár le kosárral a sűrű tamariszka függöny alá. Magában
dagasztja a téstát, feltürt ruhaujjal kenyeret is bezárkózva
dagaszt.
Mert amikor balzsamot vittek a sírhoz, drága kenőcsöt a
holtaknak, ahogy illik, nem angyal várakozott a barlangszájnál,
az angyal szépítő, későbbi találmány, öngazoló férfiaké. Két
rendőr várta őket a sírnál. Hova loptátok a holtat?
Őrszobára kerültek, onnan a várba, folyton vallatva, ki
lopta el a holttestet, ők-e vagy kóbor halász szeretőjük vagy
mind együtt? Szépszerével kezdték, harmadnap láttak a kínzásnak.
Kérdezzék ki mást a kíváncsi, nem emlékszik, hogy
odafent mi a módszer azoknál.

S a közkegyelem után visszaszivárgók, utólag a nagy bátrak feddése! Hogy mért nem kent rájuk akármit, hiszen árkonbokron túl jártak, elmenekültek az országból. Dehát ő konokul nem azért tagadott, mert fedezni akarta a hősokeket, nem volt mit vallania, azért hallgatott háromnegyedig holtan. Mesét a gyerekeknek eszelek ki, hogy aludják, mondta, ha később fejcsóválva faggatta egy-két jóakaró. Nekik az igazat mondta. Nem lopott a barlangból senki se holtat. Az angyal későbbi találmány, mentegetőző férfiaké. Két rendőr várta őket a sírnál. Azt mondják, szörnyű a karja. Mondják, de senki se, még az ura se látta.

Ez az óra

Ez az óra, mielőtt virrad. Valaki haldoklik (s nem tudja); a gólyák alszanak állva. Haldoklik valaki (s nem tudja); kiesett egy verébfióka az eresz alól. Valaki haldoklik (s nem tudja); munkaváltásba indul egy ember, vonakodó lépte behallszik. Haldoklik valahol a közelben valaki s tudja, de nem tudja, hogy tudom, bár nem tudom, kicsoda. S a többiről sem, ahol állva alszik a gólya, kihullt egy veréb az eresz alól s munkaváltásba indul egy ember. Gyermekkoromban azt hittem, mindenkit számontart Isten egyenként s az ágy szélére telepszik, ha kimerült anyánk lefeküdt. Ezen az órán, mielőtt virrad.

Utóirat

Szögesdrótkerítése mögött a hegyi remetefészek gazdája, mint szárító szitán a dohányt, teregeti magában nyolcvanöt évét, eljátszik a vaksággal. Kinyújtott botja hegyén lebeg odalenn a világszép Duna-kanyar és rászáll a kezére egy-egy pillangó, amit tengerentúl ép szemmel soha nem látott. Elbeszélget vakarva a bot veteményese végében a kocával és veregető tenyere a réten egy kényes kicsi lóval. S déli harangszóra válogatott falatokat vet a véreb elé. Ide minek láncos fenevad? Tolvajok zsákmánya száz recsegő lemez és elavult hangszalag lenne, meg zsinegen száradó íráskötegek. Volt apáca a mindenese, ő olvas fel esténként a Dekameronból.

Viszonzásul a hálás aggastyán elmondja, hogyan gyalogolt egyszer Firenzéből a Chianti hegyeken át Certaldoba.

Boldog a tekintetes úr (négy szemközt ez a címe), szól a jó asszony, legyen csöndes az álma. Csendes akkor lesz, feleli furcsa mosollyal, ha teljesedik a vágyálmom.

Zörget a mindenese. Keresik, tekintetes úr, autós látogató, sietősnek látszik, de nem értek a nyelvén. Idegen? Az bizony a szegény, áll a házőrző kerítésnél, ajánló levelet lobogtat a kormánytól, neves ember, szól a levél, az Atlanti Kuvik oszlopa, tessék vele kedveskedni, mert hírünk a világban ... ezen fordul meg hét sebével nemzeti létünk, a haza sorsa. Mit írnak még? Készül nagyra tenni a tekintetes urat az Atlanti Kuvikban, világraszóló cikk lesz a csudabogárról, negyven esztendeig élt köztük névtelenül s mint a legyet, észre se vették. Ez áll a levélben? Nem egészen, engedelmeivel az áll, hogy le se fíngták. Másképp lesz mostantól, fölfedezik a kormány levelével.

Vérebemet eresszed el végre a láncról, mondja a remetelak daliás gazdája, a világtalan aggastyán, furcsa mosollyal. Gondoltad, hogy tolvajok ellen tartom? A dög dolga az angol és amerikai sajtó. Uccu, harapj az Atlanti Kuvikba!

ALISA NACHOR

A páva*

Kitárja óriás tollkerekét
Megremeg, akár a csillagok
Tolla között könnyek fénye
Herceg, ki nézi perzselt kertjeit
Sötét hernyó, mely pompájában ragyog
Fényív húsából
Gubóját szövö
Forgatja ábrándkerekét
Lágyan libben, mint velencei kéjné
Tükörpadló nyeli el fényeit
Sóhajfuvallattal
Bezárja égi legyezőjét
Testébe fogadja anyaként
Régmúlt éjszaka vezeti
Köldöksinorunkon át
Ikerszívünk áramkörét

Héberből fordította: Forrai Eszter

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 2. számában.

KESZEI ISTVÁN

Állatok*

Testünk bűzét a lélek
finom illata belengi,
de az ő bensejükben
lötyög a lucskos semmi.
Tulajdon mocskaikban,
a vérben, hájban, zsírban,
feküsznek önmagukban
mélyen, akár a sírban.
Ormótlan csontjaik közt
ha legalább a bordák
rácsain átderengne
egy légies mennyország ...

Mi varrja őket össze?
Csak az izmok szövevénye,
csak a szétfeszítő sejtek
reménytelen reménye.
Csak csőrök ők és karmok,
csak horpaszok és hátaik,
csak rengő hájú húsok.
– Egyetemes gyalázat!–
Az anyag poklába lökve,
örökre kirekedten
az öröklét honából
fetrengnek nedveikben.

Hajdan testük köpenyében,
bundájukban bolyongtam,
az ő sötét torkukkal
sikoltottam, jajongtam.
Vérük örvényéből
merültem fel szigetként,
búvárként elmerülnék

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 3. számában.

mélyük–mélyére ismét ...

Lélegzetem buborékától
a vérük boldogan buzogna ..
Beléjük lélegezném
az álmom és a lelke

Lakhatatlan

Még itt lakom
e lakhatatlan csillagon

Tövis és bojtortján között
függnek a fecskék fészkei:
a szárnyas lények szárnyalása fentakadt
a gyötrelem tüskés bogáncsain.

A lakhatatlan levegőben
ezernyi, milliárdnyi bűz
örökre, mindörökre megrekedt.

Szél Házából
kilakoltatott sugallat
az űrben támolyogva hányni kezd.

Sugallatok okádékában támolyog–
–tocsog az ájuldozó képzelet.

Velejükig elrothadt gyümölcsök
lakhatatlan magházából
a magvasság sűrűsége:
a lényeg lelke is
kilakoltatott, kitoloncoltatott.

Zamatuk, hevük, ekstázisuk
szétloccsant agyvelőként
a senkiföldjén szétcsorog.

Medrűkből kicsapó folyók,

arcok medréből kicsapó
pillantások folyója hömpölyög
a puszta, fájó földeken.

Hol van az áramlás csobogó otthona?

A szétlótt koponyából
kilakoltatott gondolat is
hajadonfőtt bolyong a roppant pusztaságban.

Mégis még itt lakom
e lakhatatlan csillagon.

Gyümölcs

Tábornokok mellén csörög a
kitüntetések érme,
a héj mögött érik a gyümölcs
heroikus szemérme:

e magát–mutogató világban
titokban érve–tellve
a beteljesedésre vár
némán, némán pezsegve.

Magjában magvasan lapul,
konokul és keményen
a szét nem loccsanó Ős Ok is:
a sűrűség, a lényeg.

Ó, mindenségre szomjazó,
sóvárogj szomjan–étlen,
a teljesség érik, tellik
húsában, bensejében.

Ha vadul villogó fogad
a héját átszakítja:
– a felhámot, a látszatot, –
zamata, sűrű titka

beléd árad, te meg a gyümölcsbe!:
egymásba–omló nászban
eggyé lényegültök az egymást
perzselő szomjúságban.

Szomjúság

Meghasadtak a kárpitok.
A poharak is széthasadtak.

Ez a tigristorkú,
mások-után, Isten-után
lihegő szomjúság
úgysem férne bele a poharakba!

Széthasadt kárpitok,
széthasadt törvénytáblák,
széthasadt atomok,
széthasadt gyerekkoponyák,
széthasadt Krisztus-fejek,
vérző pohárszilánkok között

csak ő maradt
széthasíthatatlan,
leszúrhatatlan, halhatatlan.

Karaván

Vonul, vonul a konok karaván
a sivatagban szomjan–étlen,
a sívó semmiség homokján
a mindent eltűrő tevéken.

Időtlen–idők óta mennek
a türelem hátára forrva,
púpként a tevékkel összenőve,
de így is, így is felmagasodva!

A torkukban villámló szomjúság
villámfényében sisteregve
felszikkázik a semmiség
fakó, eltompult, néma kedve.

A semmiség is felragyog:
fénylő, kimondhatatlan
mennydörgéssel zúg a szomjúság
a megrendült homokban.

Vízcsepp

Dőlt a töméntelen homok,
ebben a barbár tömkelegben
egy vergődő vízcsepp zihált,
vívott, küzdött a semmi ellen.

Hogy csillogott, égett, hevült,
hevítette a hősiesség,
hogy a reá zúduló homok
fojtó poklában el ne essék,

hogy a feléje esengő
torok szomjas mélyére érve
az olthatatlan szomjúságot
eloltsa! de elhullt a vére.

Micsoda bukás! Elvérzett, elszivárgott,
sorsát a sivatag felitta,
de bennem ott csobog tovább
elfojthatatlan, sűrű titka.

Kenyérhéj

A maradék is lehet maradandó.

Bár boldogan nem bujtogatja
a remény éltető kovásza,
az eldobott kenyérhéjban is

ott erjed visszafojthatatlanul
az örökélet mágiája.

Tűztorony

Az Eiffel-torony tövéből, a Hét Torony városából, az Ezer Torony városából, a tornyosodó csodák magasából is visszafutnál. Hanyatt-homlok! Rozoga rokonaidhoz. Rozoga anyádhoz. Az évszázadok tornyosodó viharfellegei alatt közöttük tornyosodott fel az életed. Eleven, villámló tűztoronnyá!

MAJOR–ZALA LAJOS

Európa*

(Részletek egy versciklusból)

E₄

Etetem őket
megszelídített állataimat
agyam velőjét elébük rakom
felfalják
vasszívük emberien ver
véretem vályúkba öntöm
itatásra
felszívják
acélerük EMBERI RITMUST
lűktet
emberekké válnak
jaj
így lettek ellenségeim a
GÉPEK

E₈

Csavarok menetei
nem fognak
puha izmomban
lelkem
rozsdásan riad
ha megrázza a szél
belecsikordul JÖVŐM
tudjátok mi a szél
a vihar?
megbillent
a legkisebb szellő is
lábamról leborít
kék felhőkben
összeszorított fog

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 3. számában.

a dac
a harag
acélkakas sír
HARMAT KUKORÉKOL és
elárultatom
tompá menetvágók
SORSOMON

E₁₀
Lélegzeni restellek
kímélni illik
tűdóm
nincs értelme
az értelmetlen használatnak
– elvégzik helyettem
a gépkocsik–
egyik szárnyát
kiadom A LUSTASÁGNAK
hörgő mellem
behajtja a BÉRT
a gázóra ketyeg
időtől
felfújódva
múlttá pukkanok

E₁₁
FAVÁGÓK fejszéi
agyamba
félelmeket
repsztenek
jövöm fái dőlnek
álmaim MADARFÉSZKEI
deszkákká hasított csontjaim
eladom

E₁₅
Mások állkapcsaiban élesíttetem
tompá fogaim

használják ők egészséggel
– a rágás nem mesterségem
nem modern
meg miért is vesződnék vele –
vádolnak
VÉDELMEET frakkban koldulok
de
egyszer majd nekik megmutatom
ha
arany agyaraim kamatoztatom
IDŐHIÁNYBAN az időt megmarom
mint ahogy
a kígyó kínjában–örömeiben
saját farkába harap
én FOGATLANUL a koporsómba

E₁₇
AGYAM légcsonnyai
turbinái
szívem oxigénjét
felzabálják
álmaim szennyezik
ijedt erecskék sietnek
megalvadt források
felé
fölöttük
megkövült emlékek
KERESZTJEI

E₂₀
Testem
nem sajnálom
tollasodjanak rajta
A KOPORSÓGYÁROSOK
erdeink letarolva
lelkemet
nem bánom
éljenek vele

A PSZICHIÁTEREK
bőrünk lekopasztva
lépteim az aszfalton
bebalzsamozom

E₂₂

Piknikezünk
gyermekeink
járnak tanulnak
kerékpározni

BOLDOGÁGUNKON

rózsák–virágok közt
nyugalom
egyedüli
biztos hely

A SÍROK KÖZTI CSEND

sorsunk technika–magánya
piknikezünk
a temetőben
tanulunk élni

MIKES MARGIT

A megfordult idő*

Az idő játszik, labdázik velem,
röpül a múlt és röpül a jelen.
A Volt a Van, az most az éledő
valóság, a megfordult idő:

A kertben terítünk vacsorára,
anyám meg én s nővérem Klára
s ülünk a diófa alatt,
színaranyba ötvöz a napfény
embert, füvet, fát és falat.
Apám is megjön nemsokára.
Sajó kutyánk bolondozik,
ugat, ugrál nagy örömeiben.
Hallgass, szóltam rá ingerülten
valahányszor csak ugatott.
Verőfény, május fönns az égen
s az apám égszínkéék szemében.
Kezébe duzzadt aktatáska,
sok ifjú költő vágya, álma
alszik csöndben megtömött mélyen,
hogy a lap rotációs gépén
felröppenjen a nagyvilágba.
Ady, Zuboly is eljön néha,
kottacsomóval Reinitz Béla.
Csodákra tárul a szobánk:
tündérek, koboldok röpködnek
és vad sirámok dörömbölnek
a zongorán. A zene árad,
igéz mint bűvölő varázslat.
Zengnek az új Ady-dalok:
„Itt valahol, ott valahol
Esett, szép, szomorú fejekkel
Négy-öt magyar összehajol.”

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 3. számában.

Óh, játssz velem te röppenő
káprázat, illanó idő!
forgasd fénylő vetítógéped,
suhanjanak az álomképek.
De szakadozik már az emlék,
a kert oly messze, messze van,
túnt látomás, anyagtalan,
oly távoli mint kutyám hangja.
Elszáll a perc, a nap kilobban,
tündérkertem homályba dőlt ...
Ugass kutyám! még, hangosabban,
ugasd vissza a túnt időt.

MIRTSE ÁGNES

emlékezetből*

sárga kék fekete zöld
felhőkből
a barna eső leszakad
cipőm oda
s bőröm csupasz
maradék színeit az évnek
szárazon számolom tovább
a tejesember elmarad
a jeges a drótos az ószeres
özönvíz előttről csak
szóemlék képfoszlány
hangtalan hang
de mert voltak
megmaradnak
lábraállnak mint gyerekek
visszajönnek
és elszaladnak

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 3. számában.

CYPRIAN NORWID

Csinovnyikok*

Ó! csinovnyikot, aktarágót
életemben be sokat láttam;
nem emlékszem, rézgombjuk hány volt,
arra sem, hogy kinek szolgáltak.

De tudom: változik a világ,
a fegyver, s a harcban az attak,
más a zászló; az ihlet is más –
de ők–csinovnyikok maradtak!

Sóoszlopként mered a tenger,
hullámaid vad orkán hányja –
de ők? csinovnyikok! zengjen
bár az Ítélet trombitája!

Hajdan erdős hegységeket
a vad ár pusztává gyalul,
hullnak várak . . . hadseregek!
Az ex–csinovnyik él s virul.

Szocializmus

1.
Az emberek, bár fajtól bélyegesek
más–más nyelvekre torzítva szájukat már
hirdetik: csak jók s gonoszak lehetnek,
ennek hozsánna, amannak csak vád jár ...
–Az ős–kígyó már szakadékba vetve:
a pénz? jelkép csak; s az összhang? – a vásár!

2.
Ó, az Idők műve nincs még befejezve –
mint sziklát hogyha magasba emelnél!

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 4. számában.

Lépj félre – s újra visszahull kebledre,
pihenj meg – s fejedre zúdítja terhét...
Ó, az Idők műve nincs még befejezve,
lelkiismerettől át nem hevült a föld még!

„Kérek-e amnesztiát?”

Amikor éreztem már, hogy talpam alatt
Európából csak egy tenyérnyi föld maradt,
s választanom kellett a mélységes tenger
és az ázsiai követ kegyelme közt,
mint a galambok, akkor szárnyra keltem
az árulást kígyókra hagyva magam mögött.

Ne kérdezzétek-e hát, hazatérek-e még?
Ne kérdezzéte: ugyan hová leszek?
Kötő vagyok, kinek nem játék a beszéd;
éltből és kínból fakad minden ének.

Ki úgy kapaszkodtam mindegyik soromba,
mint vihar-korbácsolt hajó kötelébe,
s hullámszakadékok szélén-mosolyogtam,
azt csalogatnátok egy rózsalevéllal?

Virágaitokat inkább tegyétek el,
s vádoljatok meg, hogy –makacs, konok lettem,
ki közös veszteségünk fel sem mérhetem,
mert nem árultam el...még ellenségemet sem.

A tapsolástól megdagadt kezű nép...

A tapsolástól megdagadt kezű nép,
a dalra-únt nép tettekért kiáltott;
piheget még sok nagyranőtt babér,
vihart szimatolt és villámot.
Koszorús-borús volt hazánk és sötét,
és hogy már sem helyet, sem időt nem hagytak
a váratlanul születő magzatnak,
fölöttem Isten ujjával virradt az ég:

nem adva számot arról, mit miért tesz,
az élet sivatagába vezérelt!

S ezért – óh, babérok! nem téptem le egy
leveletek sem, vagy egy levélke szélét.
Mit adtatok? hús árnyat, meglehet –
(de az a napnak köszönheti létét . . .)
S óriások, ti! ugyan mit hagytatok reám?
csak úttalan utat, mit benőtt a gyom,
üszög–verte földet, unalmat és magányt . . .
Magam indultam, egyedül folytatom.

Hányat láttam, ki csak a megnemértett,
de bálványozott múltban volt jelen!
És elszórt rozsdás sarkantyúkra léptem
golyószabdalt, kihalt ösvényeken.
És megbolygattam egy–egy ó Szokást,
mely a hajnalra vicsorított fogat,
fejét porral behintve, hogy az éj tovább
tartson, s ő tovább szöghessen álmokat.

Nővel, kit sorsa halott formulákba
igézett, találkoztam be sokkal!
És érzéketlen néztem – annyi bájra!
e bájaknak csak szemlélője voltam.
Ha egyik–másik márványkézhez értem
a ruha köredői megrebbentek,
s egy bágyadt éji lepke arra tévedt,
s lehullt remegve . . . ők meg hazamentek.

És nem fogadtam szívem bensejébe
semmit se tőlük; mint ők, érzéketlen
üres formákban közlekedtem, s végre
a boldogság nekem már érthetetlen!
A csömör vasárnapján ugyan mi hajtott,
hogy főt hajtván búcsút vegyek sokaktól?
Szívemnek terhe nincs, csupán köntös fedi –
Nincs hozzátok szavam – szellem hóhérai!

Írok – nos! néhanapján . . . Babilonon át
Jeruzsálemben! – s leveleim mennek.
S tévedek–e, vagy sem? nem számít . . . tovább –
írom – naplóját életemnek.
– Magábfordult tollkoptató, korát –
nem–értő örült! . . . de – eleven ember!

Fiad nem ért még, de az unokák majd
idézik, mi (gyorsan olvasva) elszáll
a szöveg–bálványimádat korában,
ma, midőn az ólombetű a császár –
és ahogy történt valaha Rómában,
a katakombák folyosóján járva,
míg fönn nap süt, önhitt való fecseg,
újra olvassa ő, amit te olvastál ma,
s emlékezik reám . . . mert én már nem leszek.

Epigramma

What man dost thou dig it for?

Hamlet

1.

Ha Lengyelország nem száguldhat csillag-
felhőben, népek zúgó viharában,
demokratikussá hogyha nem tisztulhat
maradjon inkább örökös rabságban!

2.

Ha Lengyelországra anarchia várna,
vagy szocializmus felé vinne útja,
akkor csak maradjon a pánszláv igában,
legyen úr fölötté örökre a muszka!

3.

Azzal mindketten a térdükre csaptak,
megrezdült az asztal, a padló, meg a fal,
s a falról leszakadt csendben egy gipszkereszt,
mint hó a lombról . . .

A vitának vége lett.

Gömöri György fordításai

CSIKY ÁGNES MÁRIA

A Déli*

Nemes Nagy Ágnesnek
(„Emlékszel-e arra a városra?”)

Emlékszem
A kisvárosi állomás
peronját már locsolja a Balaton
(A lecsappant gyereköröm hogy ilyen
eseménytelen lomha
csak belötyten a vonatablakon
nincs réme vízi szörnyeteg)
A piszkossárga épület a Vérmezővel
(Rémek a falakon belül
Kont a kemény vitéz
emlékszel
Martinovicsék csupasz nyakszirt–csontja
Hát az Ördögárok
hová vész el bodzafáival mikor kezdődik a kő?
feltehető hogy napnemlátta bodzarengeteg
tekergőzik a Körutak alatt?)
A koromette vakolat
az előtérben kardvirág vagy kanna
(Totemek
völgyük vigyázó farkasok a sírkövön gunnyasztva
a szüntelen menekülő szarvasgím
halálugrása a homlokzatkőben
– később szappanba főzve került piacra–)
Párhozó kígyók az ablaktáblák
torztükre a sínek
(Hüllőpikkelyek dzsungelében a Város
a hegy mészhomlokán szétloccsant holddal
a házsorok elefántháta
nesztelen vándorolnak
emlékszel

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 4. számában.

riadó alatt éjjel a hídon
a kötéláncosok révületében)
Neobarokk tetőzet
az előtérben kardvirág vagy törökliliom
(szentek és vadak őrsége a partokon)
csikorogva dőlt a kanyarba
a villamos kisiklott egyszer
a mozi előtt az volt a vihar
(Otthonom
az a ringató iszonyat
függőágyában biztos fonaton
a Feneketlen tó alatt)
Azt hiszem mégis kardvirág
(Ördögöröm
orommagasban szellős filagóriák
Lucifer és parókás dámák
egymás egészségére kívánják
bárányfelhőtől habzó italuk)
Neobarokk
vagy neoklasszikus
de világosan emlékszem a karra
gyökérré duzzadt iszonyú podgyásza felett
a kéken üvöltő erek a kézfejen
(És ott a kegyelet
üvegkalitkájában ott sem enyhült
aranylobogós himnuszok szavára
ökölbezárva vitte vitte
megzabolázott tulajdonát)

A Vár
keret
folytonosan belerobbant a képbe
tornyok dárdája szétszabdalta
neobarokk vagy neoklasszikus?
kardvirág törökliliom vagy kanna?
cafatokra szedte
magasbaröpítette
(Fellegváram

az a ragyogó szédület
ingó falában
az Oroszlánszikla torka felett)
Egy lámpás magányára még
emlékszem
a vágány végén
erejefölötti vigyázzállásban
(Onnan csak talpfák kihagyó sora
„a biztos és a kétes közti térben”)

FARKAS ATTILA

Lábjegyzetek az Isztambuli Régészeti Múzeumban*

BES ISTEN A KR. UTÁNI MÁSODIK SZÁZADBÓL

Ósi gyűlölsége testnek test javára
szellem halálára
véredben dobog
Sziklamozdító gonoszság
hallgatódzók alacsonyhomlokú butasága
véreslehelletű káromlás
üveges tekintet a különb láttán
benned lakik
Föld szülte torzó helye föld
haragvó istenek hazája
hol, ki nemesség jegyét homlokán viseli
vérét ontják és abban fürdenek
a Bes-forma istenek.

FOLYÓ ISTENE, A KR. ELŐTTI
MÁSODIK SZÁZADBÓL

Ég ha sír
Föld is könnyezik
Kemény szél vágja sziklába az Isten Testamentumát
Sebes patakként menekül az átok
megbúvik minden hegy-rejtett oduba
Szélesre-vadra tárul
Homokká öröl erős kavicsot

De lenn a völgyben megszelídül
engedelmes teste szelíd kígyóként
csavarodik a Föld köré
mely életre szomjazón partján lesi üzenetét

Bölcs áradása kenyeret tesz a ház asztalára
máskor sírra virágot helyez

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 4. számában.

mint emberben a lét vize.

CITERÁS MUSA, A KR. ELŐTTI
HARMADIK SZÁZADBÓL

Homlokán költők csókját hordja
Hajában tenger fodra göndörödik
Ruhája alatt megbúvó teste
ezer bűnre csábít

Lépése mint hangszer húrja pendül
– mily szép térde hajlata
ajkáról kárhozatom mézét szívnam
Vénusznál szebb
s Heléna tán méltó társa lenne –

lám most is
lelkem citeráján verset énekel

FORTUNA ISTENASSZONY, A KR. UTÁNI
HARMADIK SZÁZADBÓL

.....
szarujából pont egy szarkofágra
elég a bőség

EPHEB, A KR. UTÁNI HARMADIK SZÁZADBÓL

Arcáról a föld égre tekint még
Első szerelem is alig érintette
friss szalmán nyugodna
megülne szilaj paripát
Tán szónokot farag belőle mestere
vagy tollába Musa költözik

De hamar kikezdi barbár vadak
Gyenge tógája meg se gyűrődött
útnak munkájától
mikor hírnök jó csatakos lovon
ruháján véres üzenet

kardot
gyenge tógát tesz az asztalra
hosszan meséli a történetet
szavát nem hallani

Arcát eltakarja
s lassan gyászbaborul az ég.

TÚZ TAMÁS

Cantata Angelica *

10

hazatérőben a fölfésült hajú ciprusok
csak mondd végig a hasonlatot
a füst karmai a parkok fölött
negyvenezer boszorkány a levegőben
ébenfa seprűnyélen negyvenezer
nem szólsz csak olvasol
hogyan írhatnám veled tele lapjaimat
ahogy mendegélsz külön világod elmés ösvényein
ok nélkül megállsz
beszegezd hangoddal a látóhatárt
kerekre nyitott csodálkozásodba hajtogatod
ezzel egyidőben a vékonydongájú sejtelmek
szederjes borzongások miegymás
máris fölröppentél a földről
egyebemosódott a hold a nap és minden molekulák
negyvenezer gonosz negyvenezer
mondd végig hallod egy barázdabillegető
mit kezdjek ámulatod kévéjében
lélegzeted fuvalmában olyan közel vagy
az öröm és a félelem kettős csapdájában
fölesküszöm rád s tüntetően
végighordozlak a döbönt királyságon
félszóval is elárulhatod magad
egy fejmozdulattal is beavathatsz rejtelveidbe
azzal hogy igent vagy nemet intesz
jobb nem beszélni ha elsötétedik az erdő
s ólalkodó menyét szemében szálldos
áldozatunk füstje
az a félszó is jós-ige lesz
hajlik rá a ragadozó halál
s másfelé néz
azalatt te kapod a métabotot

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 5. számában.

s ég felé repítéd a labdát
hátrább lép a veszély visszavonul
így űzöd ki játékkal gyermekkorod
paradicsomából a pallosos angyalt
tovább legel a bárány
oroszlánsörényen matat a szél
hajzuhatagodban fürdik a megjuhászodott szigor
a szeráfok visszatérnek
ami engem illet
kavargatom a teát
s kihűlt égtájaimra
beengedem aranyláng tavaszod

23

utolsó találkozásunk óta
– érzed hogy remegnek a betűk a szavakban? –
arcod lekötözött tudatmélyi hús csarnokaimba
honnét mióta ott vagy kirostáltam már mindent
még a finom művű halvány krétarajzokat is
tájakról istennőkről ezüsthegyű vesszőkkel
formásra karcolt szép fejeket mik úgy
buknak ki a papírra lehelt kék–sárga tájból
mint érett friss gyümölcs s egy kicsit
merengőn bánat–fürdette tisztán
eleve pecsét ült sorsukon hiszen ha
itt vagy te mindent betöltesz
barátságunk kezdetén már ilyennek láttalak
s előre megéreztem hogy archaikus mosolyodban
megtalálom a távol lüktető egek bársony üzenetét
te akkor bólogattál hümmögtél kicsit
sugdostál fűnek fának
darázs szavadban is lágy zene rezgett
most komolyabb vagy egy kissé szögletes de jól áll
talán azt mondod nem vagy azonos
azzal az első rajzzal azzal az első csillagképpel
de már föltűztelek mint Nap a Merkurt
legközelebbi bolygómul egemre
semmise változtathat megszabott forgásunkon

24

a fekete fák sziluettjéből óvatosan előreszökő
vidék maga elé teríti szőnyegét amin majd
nárciszok és félvad cserjeágak köszönhetik
a fölkelő napot széjjelbomló hajad megágyaz már
a fénynek s hanyatt terül vállaidon az égbolt
olyan vagy mint egy friss kazal amin az Isten
jókedve nyugszik a táltosok elszótlanodtak
kócos imáikon sívó por kotlik valami van
a levegőben patkótlan ménesek ügetnek hallod?
arccsontodon visszhangzik dobogásuk amikor
egyszer csak magad se veszed észre
csuklód fölött öt ujjad kivirágzik

27

időbe telik amíg a szárnyzuhogást
a napra nevető csuklókat
ujjak kosarát fogak zuzmaráját
eltemetem az éjszakába
különös pálfordulás lesz fehérből feketébe
háta mögött a mindennapos elragadtatásnak
szemedben kibetűzöm a tükörírást
s ráébredek hogy te vagy
a fordított örökkévalóság
a megszólalásig hasonlítász ahhoz
ami sohasem kezdődött
és sohasem ér véget
csak éppen azt nem tudom
hogyan is olvassalak
hogyan tartsalak kezemben
merre forgassam vakító lapjaidat
az arcod is tükör a szád is az
hangodba beírták történetüket
a sziklák közt futkosó vizek
a holnap kitörő láva
s a holnapután tengerbe zuhanó csillagok
elméletileg ki tudlak számítani
de mennyire más vagy ha kötetlenül
elém omolsz egy csavargó szélrohamból
ütőereden halomra dőlnek az összes képletek

az enyém–tied kitervelt sakkhúzásai
megeshetik velem velünk
hogy nem kérdezünk már semmit
csak rányitjuk egymásra
a kinyilatkoztatás ablakait

KESZEI ISTVÁN

Teraszon*

A mikrokozmoszon:
a molekula teraszán
kuksoló két atom
csak egymást bámulja vakon.
A semmit szürcsölik.
De azt, Ami Van: azt, ami
önnönmagával azonos,
atomszavakkal sem tudják kimondani

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 5. számában.

BARÁNSZKY-JÓB LÁSZLÓ

Horáchoz*

legnagyobb mértékben futnak
kétség nincs efelől
az évszakok
FUGACES EHEU

park félig rothadt fái
DIFFUGERE NIVES
zöldbe borultak
megint
itt a tavasz itt van már
rikoltod (énekelheted is
ha úgy diktálja a kedved)

a nyarat alaposan megérzed
tornázol hogy tavalyi bőrödbe
beférj
foltokban
izzadsz mint nedves fa a tűzön
s ha öröm a part
ez a nézelődés öröme
itt GRATIA ott NUDA CHOROS
a terasz virágait naponta öntözni kell
pontosabban muszáj
az ősz ha még annak nevezhető
POMIFER AUTUMNUS ha emlékezetem
nem csal
megérlel mindent megint
néhány elhatározás
piroslik a papíron
bogyók a bokrokon
eső pianissimo veri ablakunk
álmatlanságom
mindenféléképpen indokolt

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 5. számában.

havat északi szelet hoz a tél
rázkódik a ház
négy égtájjra nyíló ablakok
vasajtó retesze
míg teraszunk padlatán
reggelente a jég hamut
PULVIS ET UMBRA
talán ki se mond

ÚTRAHÍVÁS

kettős szűrő ablaktábla szemüveg üvegén
túlexponált filmként pereg a
három óra
parki fák színeváltozása
négy
szemközti ház kőurnája falból kiválik
öt
tetőterasz vasajtaja keretbe visszalépett
hatkor helyek és idők poros diái
egy jó képért a szomszéd városba is elmegyek
a sorrend nem fontos
santa barbara fejjel lefelé
zöld az ég és kéken hullámzik a föld
firenze több képből mindegyike repedt
a via delle caldaie otto jobboldalán a tabernákulum
közepe hiányzik
s dávid töke mellett zig-zagban fut a vágás
az utcák megsugorodtak
budapest kettévált ajtóküszöb
hat. harminc
101 101
101
párhuzamos tájkép épülő bomló filmkockái megszaladt
L. A. – San Francisco
hegyföldégvíz

FÖLDES JUDIT

Magány*

Rostokra rágom és
kiöklendem mint a sas
a mezei egérből maradt
szőrcomót

Holttengeri tekercs

... de azt ami a forgásbalendült
fogaskerekeken fennakadt
amiért éltek érleltek elvesztek

amiért a szívet
körül folyó kék koszorúkban
dagadt folyammá a
kiapadt égről lecsorgó
lávafekete nap
és ami végül egyetlen
egyszerű szóban .•.

Hasonlatok

Köd
kitöltő közeg
a hasadt levegőben

Kétség
szakadó kapcsolatok
meghasadása

Séta a csend felett
az ígéret szakfanderében

Szabadság
öt perc önáltatás

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 5. számában.

Ködkütök

Hajnalodik Hallgatom
génsorozatok koppanó kódjait
láncfhadoszlopok lappangó üzenetét

SOS jelek:

XYXX ...

Levezetés

Sikátorsarokra szögelt
sárfeszületnek
vagy levendulás
suhogóra sulykolt gyolcslepedőkön
erdőszagú álmok szombatnapi
viaszgyertyás áhítatában

kitaposott hetek keréknyomán is
csordultig várakozással –
mint egy kisdíák nagykomoly
gondtól gömbölyült szemében végre
értelméig ért egyetlen lehetőség:
 $2 = 1$

Feltámadás

Nem a szó ünnepe:
lélek–adó
az összetorlódott időben
a volt a jelen és a kibontakozás
háromcsúcsú szigonya előtt
józan szédületben
mindent akarással
a vágy sokszorozó atomtüzében...

Byblos

1.

Romra rom épült Kútfenéken
cellamagányban négyszarvú szarkofág
Az öskikötő égő homokján
száritkozik száz küllőjével a fény
nap égeti az első abc
szöges betűivel írt neved
a csonka falakra Ahirám

2.

Romra rom
homokra ráülő homok
megrablott sírokból üzenet:
a hálátlan utódok
legendává lényegült rombolásai

Belgium

„Kerek e földön nincs oly furcsa nép,
mint a belgák”
(Baudelaire–Kosztolányi)

Maroknyi gyűrött múlt
tenger dűnáiból,
sómosott ablak–ég.
Ódon házak, céhek
csipkézett szelleme
félmúlt jövőre néz,
a főváros tere.

Éttermek gőzein
Szivarfüst elnököl.
A szélkavart homok
duzzadozó pora
napihír–habba vész
s harmadnap esőben
lusta iszapba dől.

Harangozott malaszt
száll misés végtelen
vasárnapok felett.
Gyémánttűzdelt kezek
elvirult kórusa,
böffenő polgárok
frankpendítő zaja

tőzsdeárfolyamon
hadarja imáját
hogyan felettük árnyát
dülöngőn tartsa még
az igévé válott
agyaglábú torony:
a Code Napoléon.

Házam nem hazám

Országom sugárhajtású útjai felett
robbant az ég

Sziszegő salakra épült
idegen hajlékban mellékösvényeken
lettem öt ujj az árnyék kezén
Gyász és gyötrellem kockázik
a fény utolsó rongyaiért

Sziszegő salakon idegen hajlék–

A végtelenben elébem futnak hazám
sugárhajtású eleven útjai

Emlékezet

Tatárdúlta táj A hiány
műalkotásaiból kiállítás
Földszánc füstös fokán kék hajjal
végigzörög az ördögszekér

Szócirkusz

Lengő trapézon fejjel
föld felé igék
A paszomántos alany
ütemes ostorára
zöld medve:
táncol a tárgy–

valahol a feltételes és
a felszólító határközén ...

MIKES MARGIT

Szavak*

Ide szép magyar szókkal jöttem,
a szókat magamba ötvöztem,
szavakból hazát építettem:
ők meg én itt a haza lettem.

Mi kívül vagyunk a világon,
mindig csak itt – Magyarországon.
Idegen szókkal nem barátkoztam,
költőnek, magyarnak megmaradtam.

Mégis sóhajtva, nyögve mondom,
hova lett az én ősi jussom
magyar hazámban lenni magyarnak,
embernek, költőnek, szabadnak?

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 5. számában.

BARÁNSZKY-JÓB LÁSZLÓ

Requiem mrs. Harvey*

tegnap elköltözött innen Mrs. Harvey
vagy ötven éve hogy itt élt Mrs. Harvey
látta a sanfranciscoi földrengést is Mrs. Harvey
mondta itt az utcán patak is folyt
ezt mondta Mrs. Harvey
én meg sétálunk e Mrs. Harvey
a sarokig Mrs. Harvey
töröttrugójú diványát tegnap az utcára kitétték
kilencvenegy éves volt Mrs. Harvey

* Megjelent az Új Látóhatár 1973. évfolyam 6. számában.

**ÚJ LÁTÓHATÁR
1974. ÉVFOLYAM**

THINSZ GÉZA

Kaleidoszkóp*

Kormos Istvánnak

Köszöntlek Kakofónia! Hallomásból sem ismert, harsogó völgyeid,
csöndbe metsző szikláid, szédülő csúcsaid – szél-se-járta-haza
a mélyben: legbelül!

Köszöntlek svédül Budapesten, magyarul Stockholmban, a vízszintesen
vonuló határok holtpontján, míg a külföldi szállodák
címkéivel teleragasztott lelkemet méregetik az álmos vámosok:

Nyissa ki, hogyha már hazahozta! unottan beléturkálnak,
méregetik, tapogatják, hátha előbukkan a csempészáru –
valahol jámbor barátok hozzák kétkerekű kordén-lökhajtásos repülőn
a kivédhetetlen emlékeket Körtérről–Uppsalából, aztán a
napos Jövendőfelelős ünnepélyesen átnyújtja a hétpecsés
használati utasítást: a vágycat sodrófával ujjvastagságnyira
kinyújtjuk a gyúródeszkán és kiszaggatjuk a valósággal –
és az alulírottak felszólítanak, hogy emeljem fel szavam az északi
Erkölcsök jóhírének védelmében és habozás nélkül tagadjam le
a nyereg alatt puhított ősmagyar húst –

és hideg van – kinn toporognak a költők és kiabálnak: Eressz már
be, Atyaúrstenit a kótyagos fejednek, nem érted a zuzmarás
metafórámat? Hideg van – hát hiába himbálódzunk a verőfényes
gyümölcsös ágon, sose hullunk a halhatatlanság öblös ölébe?
hideg van –

és rikácsolássá szűkül a stockholmi Király-utcából a pesti Körútba
torkolló sugárút, egy boszorka orrává hegyeződik: felnyársal
három járókelőt, prűszköl egyet és lekonyul: elsodorja a
lárma –

mehetnék persze busszal is, triciklin, helikopterrel, s ehelyett
csupaszra vedlett lelkemet áztatom (kókadozva és gyalogosan)
a Tanto–dombi sötétben: sosemvolt Budapest, Stockholm látóhatárán,
hogy megtelítsen tudnivalókkal –

indokolásul felhozhatnám kétlakiságom: kinyújtózkodós kedvemet
Északról–Délre, Keletről–Nyugatra, de inkább téged köszöntlek,

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 1. számában.

Kakofónia, és tovább lebegek, mélyen a felszín alatt. Nem hiába hívnak a térvakok magasugrónak.

GÖMÖRI GYÖRGY

Egy vonatút emlékei*

Üres sörösüvegek, limonádés üvegek ütemes kocogása,
nylonzacskóban kenyérhéj, paprikacsutka,
füzetes regény: „Wyatt Erp, a Vadnyugat
hőse” (folyt. könyv) megszamárfülezve,
cigaretta–rozsdafolt a kék plüsspamlagon,
pompeji bőségű hamutartók, hűlt gyufacsonkok,
falból kiszakított olvasólámpák,
többnapos sportújság, cafatokban; ürülékszag,
koromszag, pállott verejték–felhők
beleivódva a vasúti kocsi legapróbb
szövetébe, zsigereibe. Mocsoktelevény.
És aminek nincs tapintható nyoma, a reménytelen
forgolódás, szűkülés, ima helyett
mormolt–morzsolgatott káromkodás,
amiért az ember ilyen kivert kutya módján,
ilyen té-s-tova hányattatásban él.
Belgrád, 1973

Niepolomice*

Az utolsó Jagelló vadászkastélyában
az udvar még ma is de a fal –
hullatja amiye van
feltárja vakolat–sebeit
s az oszlopok is már rogyadozóban.
Mit keres itt a községi tanács,
a közfürdő meg a népiskola?
A tanács tanácstalan
a fürdővendégek egyre piszkosabbak
abszolút számokban kifejezve
nő a világon
az írástudatlanság

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 1. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 1. számában.

dühöng a pellagra meg az itai–itai
szép jövőnk sivatagi táj
Távolban füstszínű mezőkön
Zsigmond Ágost agarai csaholnak
a templom vecsernyére kongat
hull a juharok lombja mind lehull
oda a múlt a múlt a múlt
– befellegzett a múltnak.

BARÁNSZKY–JÓB LÁSZLÓ

Anyám*

kiszolgált cselédek lelkinyugalma
uraknak mi járt mi mindig megadtuk
piacra vásárra mentünk minden időben
tisztá ruhát a polcra, testünket ágyba helyeztük
ebéd vacsora asztalra került ugyancsak
szidás ha ért szemünk földre szegeztük
megvolt minden tányér villa se hiányzott
vasárnap túlóráját nem őrzi naptár
most énekelek csak a rádió perceg köröttem

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 2. számában.

SYLVIA PLATH

Három asszony*

Költemény három hangra

Helyszín: Szülészeti osztály és környéke

Első hang:

Lassú vagyok mint a világ. Türelmesen
Keringek időm terében, a Nap, a csillagok
Figyelmesen tekintenek reám.
A Hold érdeklődése közvetlenebb;
Föl alá járkal fénylő ápolónő,
Sajnálna ami most következik? Nem hiszem.
Csupán ámulja e termékenységet.
Fölléptem világraszóló esemény,
El se kell próbálnom, ami bennem történik
Végbemegy akkor is, ha rá se hederíték!
Dombon áll a fácán
Barna tolldíszét igazgatja.
Mosolyra fakaszt, amit csak én tudok.

Rügyek és szirmok járulnak hozzám. Készen vagyok.

Második hang:

Mikor megláttam a kis vörös szivárgást, nem hittem el neki.
Az embereket figyelte, kik körülöttem forgolódtak az irodában.
Mily laposak;–

Valami furnérlemezszerűség van bennük és én most elkaptam
tőlük

Ezt a lapuló laposságot, melyből ideák, végpusztulások
Földgyaluk, nyaktilók, sikolyok fehér kamrái erednek,
Vég nélkül erednek, – meg a hideg angyalok; az elvonatkoztatások.
Ültem az asztalnál, selyemharisnyában, túsarkú cipőben.
És a főnök rámnevetett: „Oly falfehér lett hirtelen,
Valami szörnyűt látott?” Semmit se szóltam.
Halált láttam a kopár fák közt – megfosztatást –
Nem hittem a szememnek. Ily nehéz lenne

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

A léleknek arcot, száját fogamzani?
A betűk ama fekete billentyűkből erednek, s itt e fekete
billentyűk
Az én betűrendes ujjaimból erednek, – rendezik a részecskéket.
Részeket, darabkákat, kerék fogait, a fénylő sokszorosokat.
Ültömben így halódom. Elveszíték egy dimenziót.
Vonatok dübörgését hallom, indulás, indulás!
Az idő ezüst sínpárja a messzeségbe csordul
S mint a kehelyből, a fehér mennyből kicsordul az ígélet.
Ezek az én lábaim; ezek a gépies visszhangok.
Kop kop kop, acélcövekek. Híjával találtatom.
Betegség ez, – amit hazahurcolok, halál ez.
Ismétlem, ez egy fajta halál. A levegő talán,
A pusztulás részecskéit szívom föl? Egyre gyöngülő
Szívverés lennék a hideg angyal tekintete előtt?
Ez hát a szeretóm? Ez a halál, ez a halál?
Egy zuzmóette nevet szerettem gyerekkoromban.
Ez lenne hát az ,egy vétek, rég–holt szerelme a halálnak?
Harmadik hang:
Emlékszem a percre is, mikor rádöbbsentem,
Borzongattak a fűzfák,
A víz tükreben gyönyörű arc, – de nem az enyém, –
Tekintete baljóslatú, mint minden egyébé.
Csak veszélyt láttam mindenütt, galambok és szavak,
Csillagok, aranyápor–fogalmak fogamzások!
Eszembejut a hideg, fehér szárny.
S az óriás hattyú szörnyű tekintetével
Jő felém, mint a kastély a folyó tükreéből.
Minden hattyúban kígyó rejtezik.
Elsiklott mellettem, sötét jelentőségre tett szert
Szemében a világ; kicsiny, fekete és gonosz.
Minden szó egymás szavába, tett tettébe kapaszkodott:
Forró kék nap bimbózott vajon mivé.
Nem voltam készen. Ágaskodó
Fehér felhők szaggattak négyfelé.
Nem voltam készen.
Hiányzott belőlem az áhítat.
Azt hittem, letagadhatom a következményeket.

De túl késő volt már. Túl késő, és az arc
Csak formálta magát szerelemmel, mintha kész lettem volna.
Második hang:
Hóvilágba értünk. Ez nem az otthonom.
Mily fehérek a lepedők. Üresen merednek az arcok.
Kopár, s képtelen mind, akár gyermekeim arca
A beteg kicsinyeké, kik ölelésemből kicsúsznak.
A többiek hozzám se érnek; rettenetesek.
Majd kicsattannak az élettől, nem oly csöndesek,
Némák, mint a kis ürességek, melyekkel viselős vagyok.
Volt alkalmam. Próbáltam és próbáltam.
Férceltem magamba az életet mint ritka szervet,
Járkáltam – mintha tojáshéjon –, vigyázat, törékeny.
Próbáltam nem túlgondolkozni, természetesnek lenni,
Próbáltam, mint más asszonyok, belevakulni a szerelembe,
Vakon ágyamban édes szép világtalanommal
Nem keresgélni egy másik arcot a sűrűsödő sötétben.
Nem kerestem. De ott volt mégis az arc
A meg nem születetté, ki tökéletességeit szerette.
A halott arca, mely csak könnyed békéjében
Lehet tökéletes, szent is csak így maradhat.
Föltűntek aztán egyéb arcok is. Nemzetek arca,
Kormányoké parlamenteké társadalmaké
Fontos személyek személytelen arca.
Velük van bajom.
Mily féltékenyek mindarra, ami nem lapos. Féltékeny istenek
ők
Kik ellapítanak a világot, mivel ők nem gömbölyűek.
Látom az Atyát, amint a Fiúval beszélget:
„Ily laposság, mi más lehetne mint szent”.
„Építsünk mennyországot” mondják.
„Vasaljuk a terhes lelkeket lapossá.”
Első hang:
Nyugodt vagyok. Nyugodt. Valami borzalomelőtti csönd ez:
A sárga perc, mielőtt lábrakél a szél s a levelek
Fölfordítják tenyerük, halovány arcuk. Mily nyugodt erre
minden.
Fehérek az arcok és a lepedők; megálltak, mint az órák,

Falhoz lapulnak a hangok. Látható képírásuk
Feszülő pergamenre vetődik, hogy a szelet kifogja.
Ily titkokat arabul, kínaiul festenek!
Néma vagyok és barna. Pattanni készülő mag,
Halott énem a barnaság; vonakodó,
Nem akar mássá vagy különbbé lenni.
De kékbe burkol a napnyugta most, mint a Madonnát
ó távolság és feledékenység színe!
Vajon mikor, mely pillanatban szakad meg az idő,
Az öröklét gátja, – hogy végtére én is az árba fúljak?
Magamhoz beszélek, csak magammal, elkülönülve
Bemosva fertőtlenítővel, kihívón, áldozatra szántan.
Szememen súlyos a vatta. Mint az álom,
Mint óriás tenger. Messze, még messze érzem már amint
Az első hullám felém vonszolja terhét, a kint, egyre növekvő
dagály,
S én mint a kagylóhéj visszhangzom a fehérlő parton
Az ellenállhatatlan hangokkal dacolok, a szörnyűséges elemekkel.
Harmadik hang:
Most hegy vagyok domborodó asszonyok közt.
Doktorok járkálnak köztünk, mintha viselésségünkől
Az ész megállna. Ostobán vigyorognak.
Tudják, ők tettek azzá ami vagyok.
Ölelik laposságuk, mint az egészség jelét.
Vajon, ha őket is meglepnék – mint engem,
Talán bele is bolondulnának.
No és ha két élet szivárogná combjaim közül?
Nemsokára a tiszta, fehér műszerekkel csillogó kamrába
kerülök.
Sikolyok helye az. Nem vidámság lakja.
„Ide jössz majd ha eljön az időd.”
Vértompította lapos rőt holdak az éjjeli lámpák.
Nem készültem föl semmire!
Meg kellett volna ölnöm, aki most engem gyilkol.
Első hang:
Nincs ennél kegyetlenebb csoda.
Vonszolnak a lovak, a vaspaták.
Bírom. Kibírom. Nagy feladatot végzek el.

Sötét alagúton látomások rontanak át,
Látomások, jelenések, megriadt arcok.
Egy rémtett gócpontja vagyok.
Micsoda kint, szomorúságot dajkállok én?
Ölhet-e ily ártatlanság, gyilkolhat-e? Életem feji el előlem.
Az utcán elszáradnak a fák. Rozsdával mar az eső,
Nyelvemen ízlelem, – és a munkakész rémségeket
kik még csak lesben állnak. – Mellőzött ángyaim,
ketyegő szívükkel, műszerrel teli szatyorral: –
Tető leszek és védőbástya,
Mennybolt leszek és jószágdombja: óh engedjete!
Ismeretlen erő vesz erőt rajtam – ősi ragaszkodás.
Széttöredezem, mint a világ. Im, ez a feketeség,
A sötétség öklelő kosa. Hegy köré kulcsolom kezem.
Sűrű a levegő. A dolgok menetétől sűrű.
Használtatom. Kénytelen–kelletlenül.
Kinyomja szemem a sötétség.
Semmit se látok.
Második hang:
Megvádoltak. Tömegmészárlással álmodom.
Vörös, fekete agóniák kertje vagyok. Iszom belőlük
Reszketve gyűlölöm magam. És a világ megfoganta
Végzetét s rohan felé szerelemre tárt karokkal.
A halál szerelme tesz mindent beteggé.
Holt nap szennyezi be, festi vörösre az újságpapírt.
Életet életre veszítek. Beissza őket a sötét föld.
Mindnyájunk vámpírja ő. Fönntart, vigyáz reánk,
Hizlaló nyájas néember. Szája rőt.
Ismerem. Közeli ismerősöm.
Öreg tél–orca., meddő, agg, vén pokolgép.
Csúful bántak véle a férfiak. Végezetül
Föl is falja falja falja őket.
Letűnt a nap. Meghalok. Készítem a halált.
Első hang:
Kicsoda ő, e dühödt kék fiúcska
Fénylő, különös mintha távoli égitestről vetődött volna ide.
Mily haragosan néz!
Berepült a szobába, nyomában a sikoltás

Sápadt a kék szín. Lám emberformájú mégis.
Saját véreben nyit a piros lótosz;
selyemmel öltének össze, mintha ruhánakvaló lennék.
Vajon mit tettek ujjaim, mielőtt őt hordozták?
Szerelmével mit cselekedett szívem?
Sosem láttam még ily tiszta kis jószágot
Szemhéja mint az orgonavirág
És lehellete könnyű, mint a moly.
Nem engedem el magamtól.
Csel és hitványság nélkül való ő. Így legyen mindörökké.
Második hang:
Íme, a Hold az ablakban. Elvégeztetett.
Szívemet így tölti el a tél. Krétaszín fény
Pikkelyezi be az üres irodák, üres iskolák
Üres templomok ablakait. Ó mennyi üresség!
Íme, ez a fölhangyás. Mindennek ez a szörnyű félbehagyása,
E körém halmozott testek, e sarkköri alvók
Micsoda holdas–kék sugár bővöli jéggé álmaikat?
Belémhatol, hideg, idegen, miként a műszer
Eszelős–kemény arcával a végén, kerekedő száj
Mely örökös gyász–zokogásra nyílik.
Az üresség halásza húzza meg hónapról hónapra
A kudarc hangjával kiáltó vér–fekete tengert.
Tehetetlen vagyok, mint pórása végén a tenger.
Nyugtalan vagyok. Nyugtalan s haszontalan. Én is hullákat
gyártok.
Északnak indulok. Nekivágok a hosszas feketeségnek,
Árnyéknak látom magam, se nem férfi, se nem asszony.
Sem asszony, ki boldog, mert férfihez hasonlít,
Sem férfi, eltompult és lapos, hogy ne érezze hóját
Ami nekem hiányzik. Fölmutatam
Ujjaim: Tíz fehér karó.
Látod, rései közül szivárog a sötétség,
Nem tudom visszafogni. Életem csordogál el.
A lényegtelen hősnője leszek,
Nem engedem, hogy megvádoljanak.
Elkülönült gombok, stoppolatlan zoknik, néma, fehérarcú,
Válaszolatlan levelek a doboz koporsájában,

Nem engedem, nem engedem,
Az óra nem talál hjával sem a csillagok,
kik tátongó űrt űrre szögecselnek.
Harmadik hang:
Álmomban látom őt, rákvörös, iszonyú leányom
Keresztülsír az üvegen, mely elválaszt bennünket,
Haragosan bömböl.
Horgas sikolya karmol, mint a macska,
Így kúszik figyelmemre föl.
Sír a sötétnek vagy a csillagoknak,
Kik messze tőlünk ragyognak és pörögnek.
Azt hiszem, fából faragott fejecskéje van:
Kemény, rőt fa, csukott szem, tágranyílt száj,
S a nyitott száj hegyes kis sikolyokat ló ki
Álmom sebzik meg, miként a nyílhegy
Álmomat sértik föl és oldalamba állnak.
Lányomnak nincs foga. Szája széles.
Ily sötét hangok forrásából eredhet-e jó?
Első hang:
Vajon, mi veti hozzánk e sok ártatlan lelket?
Nézd, milyen kimerültek, oly fáradtak szegények,
Bölcső-ágyukban név-karkötő csuklójukon,
E kis ezüst trofeákért jöttek oly messziről?
Van köztük sűrű feketehajú, – egyik–másik kopasz,
Bőrük halvány, rőt, barna, rózsaszín;
Eszmélnek lassan különbségeikre.
Azt hiszem, vízből vétettek; kifejezéstelen, alvó
arcuk visszfény a mozdulatlan vízen.
ők az igazi barátok, apácák egyforma köntösükben,
látom csillagesőként hullanak a világra,
India, Afrika, Amerikára, – e csodálatos
tisztá kis képmások. Tejszagúak.
Talpuk még szűz. Eddig csak a levegőt taposták.
Lehet-e ily tékozló a semmiség?
Íme, a fiam.
Tágranyílt szeme mindennapos kék.
Reámnyit, mint kis fénylő vaksi növény.
Fölsír. A sírás kampójába kapaszkodom,

S máris tejjel áradok
Melengető domb vagyok.
Második hang:
Nem vagyok rút. Szépnek is beillenek.
A tükör visszaadja hétköznapi formám.
Az ápolónők ruháim adják vissza és személyazonosságomat.
Azt mondják, gyakorta megesik az ilyesmi,
Velem – másokkal –, minden ötödik,
Ilyesmi az arány – esetem nem reménytelen.
Mint statisztika gyönyörű vagyok. Itt a rúzsom.
Kihúzom a régi száját,
Amit magammal együtt levettem tegnap, két napja, – három
napja?
Péntek volt. – ma már mehetek dolgozni, – betegszabadság
se kell.
Szerethetem férjem, ki persze megérti
És viszonszeret majd, torzságom elmosódott árnyékában;
Mintha nyelvem, lábam, szemem vesztettem volna el.
Hát itt állok kicsit vaksin. Így sétálok el,
Lábam helyett jól szolgál a kerék;
Jelbeszédet tanulok ujjaimmal.
A test föltalálja magát.
Karjait visszánöveszti a tengeri csillag
S lábakban bővelkedik tarajos göte.
Hadd legyek én bőkezű avval amim nincs.
Harmadik hang:
Lányom kis sziget, békés, elszenderült.
Fehér hajó vagyok; istenhozzádot sípolok.
Rekkenő nap. Gyászhangulat.
Vörös, trópusi virágok a szobában.
Üvegházban éltek egész életükben, gondos kezek, ápolták őket,
Most fehér arcok és leplek telével néznek szembe.
Amim van, könnyen belefér a kistáskába.
Ruháim; egy kövér asszonyé, akit nem ismerek.
Itt van a fésűm és kefém. Itt az üresség.
Hirtelen oly sebezhető vagyok.
Kórházból kisétáló seb vagyok.
Elbocsátott seb vagyok.

Épségem hagyom oda. Otthagyok valakit
Ki hozzám tartoznék. Leoldom ujjait, mint a kötést.

Elindulok.

Második hang:

Magamrataláltam. A rend helyreállt.

Viaszfehérre véreztem. Nincsenek kapcsolataim.

Lapos vagyok és szűzies, – vagyis semmi sem történt,

Amit ne lehetne kitörölni, föltépni, félredobni, újrakezdeni.

E kis fekete gallyak; nem jut rügy az eszükbe

S záport nem álmodnak a száraz szennycsatornák.

Ez az asszony, kivel kirakatablakokban találkozom – oly
elegáns,

Szinte áttetsző, mint a lélek,

Mily szégyellősen vetül jólszabott alakja

Afrikai narancsok, hátrakötött sarkú sertések infernójára.

Meghajlik a valóság előtt.

Én vagyok ő. Én vagyok –

Fogam közt érzem a keserűséget

A mindennap mérhetetlen rosszindulatát.

Első hang:

Meddig lehetek fal, hogy a szelet kirekesszem?

Meddig szelídíthetem

Kezem árnyékával a Napot,

Meddig foghatom föl a hideg hold kék villámait?

A magány zúgása a bánat zaja

Könyörtelenül csapkodja hátam

Mint lányítsam föl kicsiny bölcsődallá?

Meddig lehetek fal zöldelő kertem körül,

Kezem puhasága meddig maradhat

Sebére pólya, s szavaim az égen

Csitítgató, csitító madarak?

Rettenetes dolog

Ennyire nyílnak lenni; mintha a szívem

Arcot öltene s úgy lépne ki a világba.

Harmadik hang:

Tavasztól részegülnek a főiskolák,

Fekete talárom egy kis temetés,

Mutatja, mily komolyan veszem az egészet.

Hónom alatt oldalamba vágnak a könyvek,
Régmúlt sebem immáron gyógyulóban.
Álmodtam egyszer; sírással rőt szigetről,
Persze álom volt csak, nem is jelentett semmit.

Első hang:

Házunk előtt a szilfán kivirágzik a hajnal.
A fecskék visszatértek. Sivítanak, mint papirosrakéták.
Hallom, amint az órák hangja
Kiterjed s elhal a sövényen. Hallom a tehének bögését
Megnyitják maguk a színek és a nedves
Nádtető gőzöl a napon.
Fehér arcukat nyitják a gyümölcsösben a nárciszok.
Ó, hogy megnyugodtam. Ó, hogy megerősítettem.
Ezek a gyerekszoba tiszta, ragyogó színei,
Beszélő kacsák, vidám barikák,
Együgyű lettem ismét. Hiszek a csodákban.
De a borzasztó kölykökben nem hiszek,
Kik álmom sebzik meg fehér szemükkel ujjatlan kezükkel,
Semmi közöm hozzájuk. Nem az enyéme.
A normális állapotról fogok elmélkedni.
Kisfiamról fogok elmélkedni.
Még nem totyog. Egy szót se szól még.
Fehér pólóban fekszik,
De rózsaszínű és tökéletes. Gyakorta mosolyog.
Rózsamintával borítottam be a falat,
Kis szíveket festettem mindenüvé.
Nem szánnám kivételes tehetségnek,
Kivételek érdeklík a sátánt
A kivételezett hág a bánatok dombjára,
Vagy ül a sivatagban s anyja szívét keseríti.
Hétköznapivá kívánom őt,
Hogy úgy szeressen engem, amint én őt
S szíve szerint válassza párját széles e világon.

Harmadik hang:

Forró dél a mezőn. A kankalinok
Kókadnak és a szeretők
Elhajtanak mellettük.
Mint az árnyékok, laposak, feketék.

Mily szép, hogy senkihez sem kötődöm.
Magányos vagyok, mint a fűszál. Mégis, mi hiányzik?
Megtalálom-e valaha, akármilyen is lenne?
A hattyúk elmaradnak. De a folyó
Fehérségükre emlékezve vissza
visszfényét terjeszti ki utánuk,
míg rájuk talál felhők alakjában.
Micsoda madár sír
Hangjában ennyi fájdalommal?
Fiatal vagyok, mint azelőtt – szól. Hát akkor, mi hiányzik?
Harmadik hang:
Otthon vagyok a lámpafényben. Hosszabbodnak az esték.
Selyemkombinét foltozok; férjem olvas.
A fény szépen mindent magába foglal.
Különös füst üli meg a tavaszi levegőt,
Mint fölocsúdo gyöngédség rózsaszínnel takarja be
A parkot, a park kicsiny szobrait,
nem fáradó gyöngédség, gyógyító valami.
Várok és sajgok. Azt hiszem, gyógyulófélben
Vagyok s oly sok a tennivaló. Könnyedén
Öltöm a csipkét az anyagra. Férjem
lapozza, lapozza a könyvet.
Együtt vagyunk hát, itthon, munka után.
Csak az idővel nem tudunk mit kezdeni,
Csak az idővel, – de az úgyse számít.
Az utcák hirtelen papírrá válhatnak, de én
A hosszú zuhanás után az ágyban találom magam
Biztonságban a matracon, kinyújtott karral várva az ütközést.
Ismét magamra találok. Nem vagyok merő árny,
Bár árnyék indul lábam alól. Feleség vagyok.
A város sajog és vár. A kis fűszálak
Áttörnek a sziklán s zöldül bennük az élet.
Vitéz György fordítása
(1963)

MIRTSE ÁGNES

évszobor*

év évszobor szoborszép
névharmóniában áll
önmagával
áll nem él
fennáll neve talapzatán
szép szépek szépe
évszobor
ember hív
neved naponként
órákra osztja
felez szoroz összevet
ad meghány vet siet
szemereg az eső
tóban a csend
időtlen szítál
jaj ide ember
jobb ha nem hatol
mély gyűrűkben
évgyűrűkben
kőben erezetrendre
egyre beljebb
tágabb csendben
hullám néma
hullámot vet
szoborszép
itt nem ismernek

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

ROLF JACOBSEN

A reggeli lap*

A 7,35-ös helyiérdekűn kinyílnak a reggeli lapok,
s hirtelen mintha fehér szárnya nőne ettől mindenkinek.
Különös merev arccal így úsznak tova
a kocsis bezárt légterében
– üvegfal mögötti menet,
mintha zártkörű temetésre valamelyik távoli bolygón.

Nemsokára*

Nemsokára leszek mint a hegyek,
mint sziklafal, mint éji felhők.
Némán tartja majd vállam
a kopár, ködlő domboldalakat.
Álmom olyan lesz, mint a domboké,
csöndem akár a téli lépé,
s együtt velük csak várok az időre,
csillagképekre, jégvirágra.

Mi pedig élünk*

Mi pedig
szupermarketek által élünk, lökhajtásos
repülőgépek kondenzcsíkjai alatt
május aranyló hónapjában,
s füsttől fátyolozott nagyvárosokban élünk,
s élünk karburátorok hörgése és autójátók
csapkodásai közepette.
Az arany század
TV-estjei által élünk,
aszfalton, képeslapokból és benzinkutaknál.
Élünk csak a statisztikákban
s az anyakönyvi számokban választási évben.

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

Élünk virággal ablakunkban,
mindennek ellenére élünk
hidrogénbombák, nukleáris és kémiai
pusztítószeres fenyegetése közepette,
álmatlanul élünk
egymás mellett az éhezőkkel, kik
milliószámra halnak–hullnak, fáradtsággal
gondolatunkban élünk, egyre
élünk, mágikus
megmagyarázhatatlansággal élünk
élünk
egy csillagon.

Ösvény a fűben*

Ösvény a fűben
oly kopott, mint avított kilincs,
s ezüstkakó.
A néma tárgyak
hidakként nyúlnak szerte a világban,
kilincs, rég–holtak lábnyoma,
ösvény a fűben,
kúszik valószínűtlenül a nyárban,
hold hídja zöld habok fölött.

Gondolataid, s amit elvégeztél*

Gondolataid, s amit elvégeztél
nem múlnak el,
de reményeid
meghalnak, örömed,
szükségleted
meghal, követeléseitek, vágyaid
meghalnak, de nem az,
amit elvégeztél,
amit elvégeztél,
mindennek ellenére végbe tudtál

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

vinni, az az arcpirítóan
kevés,
az él,
többet kellett volna,
az él,
míg az,
amire vágysz,
az meghal, reményeid meghalnak
sietve mind, de
amit gondoltál, mit
gondoltál?, élni fog, s mit
végeztél el te?,
az ördögbe is, hát
mit végeztél el te,
– te?

Légzési gyakorlat*

Ha elég messzire kijutsz,
napunkat kihamvadó máglya apró
szikrájának látod csupán,
ha elég messzire kijutsz.
Ha elég messzire kijutsz,
látni fogod, Naprendszerünk hatalmas
kereke miként fordul körbe, fut tova az éj sötétlő útjain,
ha elég messzire kijutsz.
Ha elég messzire kijutsz,
látni fogod magát a Mindenséget, a fényévek
milliárdjában összegült megmérhetetlen
időt, mint pici villanást, épp oly magányost,
épp oly távolit, mint csillagot nyári éjben,
ha elég messzire kijutsz.
De jutnál bármily messzire is ki, barátom,
még mindig csak a kezdeténél tartasz.
Az útnak önmagadhoz.
Sulyok Vince fordításai

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

Szószámlálás*

Gömöri Györgynek

a földön valaha élt embersokaság száma homlok–komputerem szerint
(megkoppintom:) tíz a huszadik hatványon
a földön valaha élt élő és valaha holt holt nyelven minden valaha
kimondott szó szummája homlok–komputerem szerint (megkoppintom:)
tíz a harmincadik hatványon
a földön valaha élt embersokaság minden valaha élt élő és valaha
holt holt nyelven az összeszámlált minden valaha elhangzott
tíz a negyvenedik hatványon fecsegett locsogott duruzsolt
dünnyögött karattyolt kerepelt kárált varcsogott özön szócséplésnek
az össz-száma-szummája homlok–komputerem
szerint (megkoppintom:) tíz a ki tudja hányadik hatványon

íme a lármaömlés végelzúgása lármapárának harmatpontja értelem
furfangjának kicsapódása lángjának kellemének paradigmájának
utolsó szikorkájának kioltó óceán mocsara a metélő
tetejű
a borotva–morotva Elüli–Mocsár kinek pengefekete tükre mozdulatlan
de óceán pezsegése oly előlő hogy némának szava
miként a némamentes szótlanságra – úgy pattan vissza–s
buborog el róla a szómentes némaság alatt amire vált
íze záporozva száll meredek hátára a földön valaha élt emberjóság
minden valaha élt élő és valaha holt holt nyelven számlálatlanul
szájalt–csipogott kimorgó–elpergő igéje: nyírőjére ér
holott kanóca kialszik s nyirbálva már fikarcnyi füstje sincsen
még szólton–szólalkoznék ti hátrahagyott amott–maradottak még
igen én de a borotva–morotva Penge–Mocsáron ez a koppantott–
kuka közepe–kilobbant elüli–szó már
az Elüli–Mocsár alatt hol szó–özönnek tükör–süketsége nincsen és a
ti ott fenn hátra maradott nincseneteknek olyasmi voltonvolna:
tükre nincsen

bátran, csak bátran, utánam-hallgatózók! nem én vagyok (olyigen
éntelenül) se nem énemi fordítottja s amúgy is ahol én oly

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

időtlen–időzöm ebben a szava–borotválta óceán időben jaj
mocsarunk özön pengéi alatt mi tudója vagyok immár szavak
játékával való megcsalattatásunk mit ér
hogy abban az emberszerrel kotyogó Első Okozásban annak az egyszeri
teremtő Igének ez halálunk alatti nagy szavahíjaságban
nem hogy tükörbéli kordulása; ázsiója se. Nektek, fityinget
érő tátogás szóduda–zsákja: még nincs rá szavatok, nekem
meg nem a nincs–szavam az, ami van
fel–hátratekintek mocsarunk pengefekete előli–tükrére s már látom
nyelvetek gyökéből minden szóra–fogható szó belepusztulását
agyatok tögyéből fejhető minden antropoid inger beledermedését
a buborék–irtást ahogy a pezsegő fekete penge–tenger torka–metéli
nyírja-koppantja-oltogatja s csak ennek az egy szempillantásnak
is amíg kimondom a szájakokról lepusztult hátraszummája
homlok–komputerem szerint (megkoppintom:) tíz
a csak én tudom hányadik hatványon

THINSZ GÉZA

Budapest*

Budapest –

Metafóras pletykákban és fecsegős klapanciákban ontja a tudnivalókat, megcsavarított héértelműséggel, gunyoros tragikummal: megszaggatja köntösét és dicsekszik, közli a közlendőket hárfán és nagydobon: mohó életrevalóságát és közönyét: tetőtől talpig felmér és beskatulyáz, kihúzza a palackból a dugót, hogy kiröppenjen belőlem a gonosz szellem és földközelve jusson jámbor gyámoltalanságom: belémmar és behabzsol, rámtapad és felszippant: beborít:

Budapest –

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

SAÁRY ÉVA

Előérzet*

már
hallom
a Földrengés
moraját
inognak
csörömpölnek a lámpák
s a rózsalugasos tájképek félrebillenek
már
hallom
a Földrengés
moraját
vér szivárog
a krómozott vízcsapokon
s ijesztően
hullik
a Vakolat

Hirtelen fény*

a Boldogság
fejbekólintott
pusztán azzal
hogy
létezik
hogy
ki lehet lépni
(pár napra is)
a Valóság
izzasztó kötelékéből
hogy
át lehet zökkenni
(éberem is)
a partokat nem ismerő

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

Álomba

a Boldogság
fejbekólintott
mámorosan
kóborolok
ezentúl

Impresszionista kép*

a
lengő
harmatos fűvön
kedélyemet köszörülöm
Pókhálók
ne érjetelek hozzám

Fáradtság*

már
a
fáradtság nyilallása
hasogatja szét
tetteim

már
olyan vagyok
mint
a
csillagokká repedező
érzékeny
üvegfalak

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

FÖLDES JUDIT

Kisváros*

A ma és tegnap között kibomló
időbe beszorult sikátor
hírhordó falai felett
álmatlan harang dobol.
Szégyenlős boltok törtető
csengettyűs ajtajában
kíváncsiság lapul, jóllakott
szemek és omló kézfogások.
Zöldhéjú legelőket vált
barnatollú gyársziget,
gombolyagba gyűrt álmodozás
csurran az erdők terpesztett
lába alatt, fonatos eső rojtjai
pásztázzák a fény szarkalábait.
Kenetes arcok viaszos öble
olvadoz pállottillatú
kávék szabványdélutánjain,
porral pepecselő asszonyok
úsznak konyhaszagú eufóriákban,
misék ájtatos divatbemutatói
után sörhabba merül a dagadt szivar.
Germán apácák leplei suhognak,
egy csonka történelem reumás
csontja ropog a múlt rezervátumában –
A hetek hullámhosszain,
púpos köveken hosszúléptű
éjszakák szünetjele koppan.

München este*

Fénytányér forgón kupolák
Kegyes Miasszonyunk kelleti
papagájfarkú harangtornyait

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

Kúszik a zaj fényszóró
kígyók tekerőznek
talpas pohárból püffed
likacsos habbal a sör
Szivarrakétán
szürke atomhamu
Lányok villannak
bárok kitátott szája előtt:
a kihívás élő fényreklámai
Szél szaltózik autók rengetegében
az eső bohócarcát lilárazöldre
pontozza a fény
aszfalton csattog a visszhang –
cseppfolyós csillag
lépések kútjaiban

Rekviem *

Nagyanyám viaszringló arcán
süppedt a mosoly
Jobbkezén öt szorgos
tündérszirom
a balkar
megnyesett fekete szárny
Ötvennégy jégtükrös telében
hangját kopogó rög
visszhangja nyelte el
hantján kőbeírt kiáltás
megfagyott emlék a hó
Virágot nem vittem azóta
Meredeklépcsőjű villamos
visz hozzá álmaimban
s fejemet két karral tartja
okádó hullámszakadék felett

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

Kísérők*

A sarkig tárt halál kertkapujából
visszafordulok és
tenyeredbe teszem
két szemem –
köveket könnyű füzéren:

őrizzed őket
mert az éjszakában
tigrisszem lobbanású
sárga tüzekkel kísérnek
éjfelek
világtalan kanyarjai közt
Pásztázzák ösvényeid
ha a rádbukó
szertelen indulatú nappal
szemeidre támad –
tévedhetetlen testőreid:
mutatják dalommal
fényesre ápol
göröngytől tisztított utad

Sóhajok hídja*

A Doge palota sarkán égretárt
köldökű kőalak dobálja testét
a márványba faragott gyötrelem
Amott domborul a híd
Két fal szakadékában ívtöredék
a sóhaj öntörvényébe zártan
Halálraítéltek szerelmesek
dagasztották-e ívbe lehelletükkel?
Egyremegy
Zárt és hideg a híd
mint az Ítélet márványhintaja

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

KIBÉDI VARGA ÁRON

130.*

Ki szídja a naplementét?
Ki háborog a nyelvten hullámain?
Megvan jó sorsa mindennek.
Másutt megvannak mindenek.
Ki hág az eszmék fölé?
Ki töri szét a burkokat?
Ha téged leélhetnék,
megélednék: bírnám sorsomat

132.*

de ha a szó repül de ha az írás marad
a megmerevedett élet
akkor itt lenne mégis sok néma nap
elhallgatott provence-i romok erdélyi patakok után
a legyőzhetetlen téma az örök virágszál
amit ember alkot amit írás elfed gyötrelmesen?
Igen itt a szó kelyhe ezen a papíron
aki a semmit megigézte magát senkinek vélte
most pedig innen rója magát a szív közepébe –
hány betű kell még és mennyi hallgatás!

* 133.

mit szaporít az aki meztelenít
leplezetlenül
összekulcsolt indulatokkal
mit ébreszt mit vés a „feddhetetlen éghajlat” szikláiba?
társai rózsaszín ködben gyönyörködnek
idegeiket ápolják

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 3-4. számában.

társai szeretik a szépet és megbetegednek
csak rombolni tud csak dadogni
aki leleplez kulcsa is van már
indulatai megindulnak
kilökik a kortársi beszédből
dadog didereg és a romok
hallatlanul szaporodnak

THINSZ GÉZA

Összeültek a bölcsek*

Küldöm e bölcs sorokat Klárának, sok szeretettel,
kétlaki Thinsz Géza, északi szófuvaros

Végre nekilódult a ló, de ördögi módon visszafázott a konflis kajla
bajszú kocsisának, zengzetes stockholmi tájszólással, a Bartók
Béla úton –

Mozgalmas éjszaka volt: megpöckölvén Szent Imre herceg szobrát a
Körtéren, előbukkant az uppsalai Dóm, csókákkal egyetemben,
és a Lordok Házának nevezett nemodabudai népbüfé étlapját
lebegtette: szűzermék kucsmagombával, Cserstin módra, kapros
tökfőzelék Nobel-föltéttel, konvertábilis valutáért – „Ön
ugye nem svéd?” – Bizonyosság okáért hajnalig még lefordítottam
(Íme hát megleltem hazámat! Levegőt! Levegőt!) néhány
József Attila verset magyarrá és elsvédesítettem holmi svéd
költöket (hogy szakadna rájuk a pesti világhír!) –
aztán összeültek az álomfejtő bölcsek és életfogytiglani kétlakiságra
ítéltek – –

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 5. számában.

MONOSZLÓY DEZSŐ

Építkezés*

TERVEZÉS

Elaludt a babfőzelék
horkol a szonáta
szélcsend
ez a tervezés ideje
van önnek már kulipintyója?
van
palotakutyusának palotája?
van
kedves nejének cicaólja?
van
nekem se kulipintyóm se palotakutyám se nőm
ekkora vagyonból tákolom össze a sorsom

ÉPÍTKEZÉS

Most a legmagasabb verset építem
olyan lesz mint az E. B. House
de még annál is több emeletes
nem vasbetonból
szavakból készül
kampókká változó betűk tótágast állnak benne
vakolatán égetett mészként összefornak
senki se bonthatja széjjel
úgy emelkedik ki a sok szürke versház közül
mint nyúlánk felhőkarcoló
terve – szédítő sebességű felvonó – fejemben föl–le jár
egyensúlyért a földre sütöm tekintetem
az ódon házak körüli telkek limlomjába kapaszkodom
előbbi életemből odahányt
ócska lakatok parittyák ónfogantyúk közé
összeszedhetném ezeket is
a zálogházban ha jól megy a licitáció
majdnem annyit kapni értük

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 5. számában.

mint egy ötven év múlva tatarozandó nagyon magas épületért

BEFEKTETÉS

Sok dohány kell a vállalkozáshoz
két talicska
az egyik odaviszi
a másik visszahozza
az anyagot szemetet
hát még?
a jólidőzített Egyremegy
amely az előre-hátrahúzó kerek
csapágysait keni
hogy a semmisesikerül s a tönkremenés
kátyúiba bele ne vesszen a kedv
hanem már előre egykedvűn heherésszen
a sikertelenség is siker
mit érhet el ki halálíg él?
még néhány hasonló süket szentencia
pár hordónyi hajnövesztő
a kopasz kubikosokat serkenten
s végül egy másra nem való
ezért feláldozható élet is
köré fölé alá
Köműves Kelemenéktől
szabadalmazott falazás

AZ ÁCSMESTERSÉGRÖL

Állítólag kiment a divatból
a gerinc helyén műanyagváz feszül
a magasbalengő létrafok nyúlánk tornászai
a földön kuporognak szárnyuk összeverik
gondtalan tücsökként csiripelnek
helyettük el nem szédülő propellerek
hordják föl-le-föl azt ami kell
én ácsolok
ha mást nem keresztetek
és ciripelek is hogy fel ne tűnjön:
feszíts rá pillanat!

feszíts rá most és holnap is
nehéz szenvedni időtlenül

A MUNKA MÓDSZERTANÁRÓL

Az egyöntetűséget feláldozni nem lehet
Zsuzsi zabot hegyez
Ödön zabot hegyez
zabot hegyezek én is
ebben van valami harmónia
a csodarigót amely az unalomnak álcázott lepel alól
eközben kidugja csőrét ide–oda les
én le nem fejezem
Zsuzsi úgyis észreveszi
Ödön hazaviszi lekopasztya
de ki főzi meg
ha idő előtt abbahagyom a zabhegyezést?

BETONÓZÁS

Most nem a cementre vízre kavicsra gondolok
hanem a tál lencsére
amit mielőtt még Kain megölné érte
kamatra kiadok
feküdj meg mások gyomrát a főzelék
az én alapom hogy vagyok
nem elsőszülöttként
– egymagam

OLTOTTMÉSZ–FILOZÓFIA

Gödörből meszet kocsira felfelé lapáttal hányt-e már tisztelt
kolléga úr?
estére úgy piroslik az ember szeme mint a nyúlnak
de mit meg nem teszünk az építkezés sikeréért
házasságot kötünk sőt meg sem házasodunk
gyerekeket nemzünk padlóra szórjuk a magot
Hasfelmetsző Jackként sebészként sürgölődünk
kikaparjuk a forró gesztenyét hideg kezekkel
és forró beleket agyakat ereket hűtünk a jégen
e sokfajta lelkesültség nélkül nem is lehetne semmire menni

ROCKIE D. TAYLOR

Fekete Henry*

Mikor Henry megszületett
Azt mondták a mamájának „Jé
Hát koromFEKETE”
és a mamája csak mosolygott
és mosolygott
mint aki tud valamit
amit amazok nem tudnak

Iskolába ment a Henry és
Azt mondták „Eredj innen, te
Túl nagy és
Túl FEKETE vagy
Huss koromFEKETE”
És ő fanyalgott egy kissé
ám a maga hányaveti módján
mosolyogni kezdett
mint aki tud valamit
amit amazok nem tudnak

S már kamasz volt a javából
Mikor így szólt a lányokhoz „Mért
Ne mennénk el moziba?”
„Hűha más bajom sincs
Huss FEKETE” mondták
És ő hüledezett szinte
ám a maga hányaveti módján
mosolyogni kezdett
mint aki tud valamit
amit amazok nem tudnak
aztán az történt hogy
jött egy ember
a neve X
és Bimm
és Bamm
és Bumm

Feketéket tanított Feketét szeretni ...

Mostanában az utcán ha kószál
A Henry után gyakran megfordulnak „Tyű
Ez a FEKETE–FENEGYEREK karakán”
ő meg amúgy hányaveti módra
elkezd mosolyogni
és mosolyog
mint aki tud valamit
amit már amazok is tudnak.

Illesse dicsőség ... *

Te csináltad
Isten
ezt a bús világot ...
illesse dicsőség
legszebb alkotásod
a velem
évődő
velem
bíbelődő
csókolva
csitító
szelíden
ölelő
szép
Fekete Asszonyt

Sápadt angyalaid
felróhatják vétkem
az én kis Feketém
megbocsátja nékem
sose hánytorgatta
mikor nem volt pénzem ...
tebened hittem és
tebened nem hittem

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 5. számában.

de a Feketémet
mindenkor szerettem

S ki tudná ha te nem
hogy mit tettek veled
a csúfságos poklot
megjáratták veled
s nézd –
merő szerelmet
sugároz a szeme

mosolygó
szemgolyó
tündöklő
csillagfény
csicsíja
bubúja
korommély
ében éj
csillagos
aranyos

M
M
Mmm –
Moha–
puha
kerekecske
mellecske
dombocska
csípő és
gömbölyű combocska
bolyhocska
hasika

Afrika
eleven
riogó

Afrika

oúúíí ...!

én

Feketém

Te csináltad

Isten

ezt a bús világot ...

illessé dicsőség

legszebb alkotásod.

BARBARA MALCOLM

Esti történet*

Mondd anyu mi is az a forradalom?
Háború kicsim
Mikor katonák harcolnak mi?
Ahogy mondod harcolnak lőnek elesnek
Ugye mi is fogunk háborúzni a fehérek ellen anyu?
Persze hogy fogunk fiacskám persze
De mért kell nekünk harcolni ellenük anyu?
Mert rabszolgaságra kárhoztattak minket
Akkor mi most rabszolgák vagyunk anyu?
Na–na azért nem egészen buksikám
De én nem akarok rabszolga lenni anyu
Tudom fiacskám hogy nem akarsz és senki sem akar
mostpedig menj aludni de rögtön
Mármint a forradalom miatt anyu?
Pontosan azért és csiba te huss eredj aludj
Mondd anyu mikor is lesz az a forradalom?
Nemsokára kicsim nemsokára
De anyu nekünk nincsen hadseregünk
Fiacskám nemde megmondtam már hogy menj aludni?
majd toborzunk hadsereget ne törődj vele
Sokáig tart azt toborozni anyu?
Ugyan már buksikám dehogy tart soká
És ki lesz abban a hadseregben anyu?
Ó hát a papi meg a nagybácsi meg egy csomó
fekete bácsi és most csiba te huss eredj aludj
És én anyu – én is köztük leszek ha felnövök?
Idefigyelj kölyök te egyáltalán nem leszel
köztük ha most nem fogod be a szádat és
azonnal nem mész aludni a katonák erős
emberek te pedig nyápic leszel ha egész
éjjel csak fecsegsz nesze itt a puskád meg
a nemzeti zászló aludj velük álmodj róluk –
jojcakát
Jojcakát anyu

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 5. számában.

RENALDO FERNANDEZ

A hagyaték*

Ormótlan betűk az illemhely falán
hevenyészve vésett vájatok
igen, ormótlan betűk az illemhely falán

Itt volt Willie 59-ben*

meghalt 63-ban
Vietnámban
teteme elveszett
és mindössze ennyit hagyott hátra
ormótlan betűket
igen, ormótlan betűket az illemhely falán

Itt volt Willie 59-ben*

könyörgöm
ne hagyjátok hogy
befessék azt a falat!

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 5. számában.

RAYMOND R. PATTERSON

Mikor fölébredtem*

Mikor fölébredtem azt mondta a lány:

Maradj, ne mozdulj.

Mindnyájan meghaltak.

Kik?

Mondtam.

A világ,

Mondta.

Megnézném,

Mondtam.

Minek?

Mondta. Jó az nekünk?

Meg kell néznem,

Mondtam.

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 5. számában.

THINSZ GÉZA

Összeültek a bölcsek*

*Küldöm e bölcs sorokat Klárának, sok szeretettel,
kétlaki Thinsz Géza, északi szőfuaros*

Végre nekilódult a ló, de ördögi módon visszafázott a konflis kajla
bajszú kocsisának, zengzetes stockholmi tájszólással, a Bartók
Béla úton –

Mozgalmas éjszaka volt: megpöckölvén Szent Imre herceg szobrát a
Körtéren, előbukkant az uppsalai Dóm, csókákkal egyetemben,
és a Lordok Házának nevezett nemodabudai népbüfé étlapját
lebegtette: szűzermék kucsmagombával, Cserstin módra, kapros
tökfőzelék Nobel-föltéttel, konvertábilis valutáért – „Ön
ugye nem svéd?” – Bizonyosság okáért hajnalig még lefordítottam
(Íme hát megleltem hazámat! Levegőt! Levegőt!) néhány
József Attila verset magyarrá és elsvédesítettem holmi svéd
költöket (hogy szakadna rájuk a pesti világhír!) –
aztán összeültek az álomfejtő bölcsek és életfogytiglani kétlakiságra
ítéltek – –

* Megjelent az Új Látóhatár 1974. évfolyam 5. számában.

**ÚJ LÁTÓHATÁR
1975. ÉVFOLYAM**

CSIKY ÁGNES MÁRIA

Az Isten akit*

örömmek hívnak örömmek
karját lendíti az utálkozás görbetükrei csörömpölve törnek
gyöngy türemlik színtelenség síkján csigabigaágak
hajladoznak lágyan loccsan a neve néha bánat
néha magány illatos füve füstöl
ködből a kert felszáll kőkerítésestől
arasznyi távolságra a talajtól
ez az arasznyi emelkedés tanít földhöztapadni
otthonosság a szilárdradöngölt levegőben
nem a győzelem nem a bőség ő nem a szabadság
talán a szépség szabadsága a kerítő ámulások
zápora jégorkánja lelki azótt
álmélkodók és lázadók halála
kezében patyolat kard véres pálma

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 1. számában.

HORVÁTH ELEMÉR

Jeromos levele: töredék*

... a hús. Azt győzi már a korán kimerült (öklét szorítva bár tavaszidőn). Hanem a másik kísértés amelytől állatimohón visszazédül hajdani lakomájához a hosszan böjtölő:

Breton és Berzsenyi!

Elég?

Sejti a sanyargatáshoz ezer éles körömmel szoktatott: soha.

Tiszta tivornya ez, hamutlan és csömörtelen. A többi sivatag: újság a fürdőkádban, telefon, autók és fényes felhőkarcolók.

Magnificat*

Újságbódé előtt a szeplős uccalány
jobbán a New York Times balján a Ce Soir
vita dulcedo et spes nostra anyám
gyöngéd szellőm a tüzelő galaktikán
harmattól duzzadó mohám
ahol elalszom ahol ébredek
ahol az életem csupa kölyökös izgalom
ahol bőrig ázom kaputól ereszig
ahol a bűgőcsigában némultan távozom
ahol örök barátságot kötök (ki volt ki volt hogy
stigmás a kezem?)
ahol tejért megyek veled alkony után (a sötét csupa
kutyaugatás)
látom neved a könyvem lapjain
látom a toszkán dombok hajlatán
és (kréta salétrom kátrány) az álmatlan alagutak falán
Laurám Messzalínám Máriám

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 1. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 1. számában.

FÖLDES JUDIT

Cinterem*

Csontig
a fájdalomban
fekete tablók ezüsttel
kivert szívében
végső vigasz nélkül a
vesztett remény lezúduló
hitének dőrejében
eretnek szentek máglyáin
égve is:
t i é d

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 1. számában.

BÁLINT PÉTER

Világnézet*

Kóbor falevelek zörögnek a parkban,
kavicsok a földre lapulnak
megfeledkezve a nyárról. Ilyenkor
más törvények uralkodnak és sokan,
nagyon sokan érzik magányukat, –
a szél tétova haragjától megborzong
a tó, apró hullámok acsarkodnak s
az ég roppant súlyával ráesik a
földre a házak mögött.

Egy gyermek rongyai közt kutatva
találtam rá önmagamra.

Kiáltás*

Miféle visszarettenés ez?
Oly csöndes és rezzenéstelen
mint befagyott víztükör –
Kiáltás hasítja ketté földűlt
magányod s mint tűzbevetett
gyémánt, porrá omlasz a
magadraismerésben.

Kitakarva*

Milyen kegyetlen vergődés:
ha felnézel, csak az égre veted szemed!
Csillaghullásban is számkivetetten
angyalokat megszegyenítő titkok
közt bolyongsz.
Várakozásod még senkié – így aztán

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 1. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 1. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 1. számában.

a poklok hét körében görnyedsz
szeretetre éhesen – feltámadásod
pedig az állat könyörtelensége lesz.

CSIKY ÁGNES MÁRIA

Az Isten akit*

örömmek hívnak örömmek
karját lendíti az utálkozás görbetükrei csörömpölve törnek
gyöngy türemlik színtelenség síkján csigabigaágak
hajladoznak lágyan loccsan a neve néha bánat
néha magány illatos füve füstöl
ködből a kert felszáll kőkerítéseستől
arasznyi távolságra a talajtól
ez az arasznyi emelkedés tanít földhöztapadni
otthonosság a szilárdradöngölt levegőben
nem a győzelem nem a bőség ő nem a szabadság
talán a szépség szabadsága a kerítő ámulások
zápora jégorkánja lelkiázott
álmélkodók és lázadók halála
kezében patyolat kard véres pálma

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 1. számában.

HORVÁTH ELEMÉR

Csikóbőrös *

Ihol a robbanómotor
a négy dugattyúval
s a sok szelep tyuhajj
de lelkem oly komor

S amott a fék keféje
s a szép golyóscsapágy
s a volán drága kéje
de én hazámba vágy –

A négy kerék agyát
a szívem olajával
akác és árvalányhaj
I love you Hortobágy

Ismerős falu *

Erőtéljes mint az eleven kutyafej
magabiztos mint az eleven kutyafej
négyszótagú mint az eleven kutyafej
számtalan reggelem jön úgy oly hevesen
ahogy a mozdony madárrajt fütyül
ahogy a kártyavárban harsona
ahogy a faliórából a vízesés
ahogy a saru és a Szent György út rímél
Erato s Katalin
ám ha szeretsz ám ha szeretsz ám ha szeretsz
égő szobámban megfelezzük azt az ablakot
ahol két havas domonkos halad a napsütésben

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 3. számában.

Pannonhalmi kert*

Az öreg fák deákul diskurálnak
jóllehet Prudentius modorában
az ifjabbja már keveri
mint a Carmina Buranában

Vergiliust olvasni mégis
legjobb a kert ama zugában
ahol (a jázminoktól eltekintve)
csak csupa fiatal virág van

Itt békében memorizálhat
nem akadnak fönn szavában
ha Tóth Árpádra lopja nyelve
ringatják édes illatárban

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 3. számában.

FORRAI ESZTER

Anna köszöntése*

Selyembőrű lány érkezett meg
Péntek 13 szerencsés napon
Narfény melengette, hús erdő övezte
Kilenc hónap
Méhem virág királynője – ANNA
Szóltam hozzá, válaszolt
Mikor első sikolya megremegtette a falakat
Azóta virágzik
Selyembőrű lányunk
Rácsos ágyának trónját uralja
Álmodik apjáról
Lüktető szíve sugarából
Fiatalodik körülötte otthonunk –
Egy halott ország gondtemetőjéből szállunk
Gyermekünk mosolyának sugarában . .

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 3. számában.

BRACHNA ANDRÁS

Frontkatonák*

Rohantak a szélben
elējük jöttek a fák,
az ég volt felettük
talpuk alatt a sár,
ruhájuk rongyos volt
Nap felhők mögé bújt,
az eső esett
gyufájuk nem volt.

Sült libák szálltak felējük
kitátották szájukat,
de olyan forró volt
enni nem tudtak belőle,
fejük zúgott
nem meleg bortól,
látták a kalácsot is
de nem érték el.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 3. számában.

GÖMÖRI GYÖRGY

Helyzetkép*

ki őrtoronnyal szemben él
ki börtönre nyit ablakot
azt nem bódítja vakremény
nem vonzzák talmi távlatok

nem csábítja az utazás
mert tudja: innen nincs kiút
kőből papírból s verejtékből
épül a fellegekbe út –

az ember végül – révbe ér
családja öble–partja vár
s ahogy hülyül s emléket ír
csak múltja zsong mint szamovár

Paradoxon*

„fortélyos félelem igazgat” (József Attila)

a félelem fortélyait nehéz kitanulni
de aki egyszer kitanulta
attól retteg eljön a nap
amikor minden megváltozik
nyugdíjazzák a félelmet
a fortélyok lomtárba kerülnek
s az élet csendes lesz és kihalt
mint fürdőhely ha vége a szezonnak
s a napernyőket végleg összecsukták

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 3. számában.

Mikes–töredék^{*}

Rodostó? Sós torok.
Sziklát szél ostromoz.
Nem is különb kolostorban,
mint szép kies Rodostóban;
jobb lett volna Jaroslávban,
mint egyedül Jászvásárban –

– de már aki gályarab,
önszántából is marad.

^{*} Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 3. számában.

SAÁRY ÉVA

Pasztell*

magányunk
lombjai közt
a
serkenő
szél

magányunk
lombjai közt
a
vádak
fütyülése

magányunk
lombjai közt
szánalmas bakugrásaival
a
Reménység

Színek*

a
Kékek
mind
behorpadtak
és
a
Fehéreket
elnyűtte
a
sok
mosás
cseppenként hull a Vörös
csonttá aszott
kezünkre

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 3. számában.

ARNULF ÖVERLAND

Úton*

Hosszú az út, és messze a cél,
de te csak menj, és legyél
türelemmel!
Csak mikor elérsz majd oda,
fogod föl eszeddel,
hogy maga az út a vándor otthona.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 4. számában.

HARALD SVERDRUP

A zöld nyár*

Lassan áramlik át rajtunk a zöld nyár
a gyerekkor könnyű táncával vízen, homokon és kagylók fölött
s cikkano síkos félszegúszó érintésével a talpunk alatt,
feledt lidércnyomásos álom sötét vízmélyi fáival,
felénk dőlnek s ostorcsapásként sújtanak ránk,
s legfelül egy másik tenger habfehér tajtékzása,
benne szúnyogfekete másodpercek tűnnek el
egy fényhídon az éji égen át.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 4. számában.

OLAV H. HAUGE

Itt lakom*

Emberöltője már, hogy itt lakom.
Szélfútt évek s duzzadó vitorlákkal
csillagok suhantak tova.
Fák s madarak telepedtek le itt,
csak én nem leltem nyugodalmat.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 4. számában.

GUNVOR HOFMO

Egy varjú, amelyik szálldogál. ..*

Egy varjú, amelyik szálldogál. Csak magának, a mozdulatlan
fáknak a hóban. Csak szemem jelenének, jeléül keserű bizonyosságom-
nak,

hogy semmi sem ér soha véget, az örökkévalóság
sötét formák körtáncaként születik s hal meg.

Ugyanaz a fájdalom, a senkitől meg nem bűnhődött, ugyanaz
a sikoly, a soha el nem halkuló, az egynapos keménységű
vérnek ugyanazon erőtlenségei a földalatti törvények
ellen.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 4. számában.

HANS BÖRLI

Peace and order*

Macskapuha léptekkel mennek át a tévé képernyőjén,
karjukon hanyagul himbálózik a géppisztoly.

S a Haza Atyja csillogó, alacsony
Silver Rolls–Royce Phantómból száll ki
s óriási fogait sárga vigyorra
nyitja a fényképezékek felé,
miközben géppisztolyosainak
szeme villámgyorsan vág végig
a túloldali ablaksorokon.

S maga a nagyon szeretett
hiénaként ferdülve vonul át
az újságírók csapatán,
fojtottan sziszegve: – No comment !

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 4. számában.

PAAL BREKKE

Apokrif*

Itt van az ígéret földje, itt van a Kánaán, a tejjel és mézzel folyó. Tekintsd a zöld mezőségeket, a hajnali szélben harmatban fűröszöttöket, tekintsd az ezüstitizta patakat, olyan mint ékszer fehér köveken. Vesd le saruidat, járd mezítláb a fű csillogó selymén! „De mikor ez égeti lábamat, mint a tűz ...” „Vedd le köpenyed, oly meleg van itt. Nem akarsz leülni? Az air–condicionálás azonban sokkal jobb is lehetne. A többiek már táncolnak, ez a legdrágább zenekar, amit csak bérelhettek. Nézd az asztalokat, miként roskadoznak a homártól, majonéztól és moseli boroktól, ezüsttől és nehéz kristályoktól ..” „De miért tűnik minden csupán homoknak, miért kerül homok a számba, amikor a patak fölé hajlok, hogy igyak?” „Pszt, most az énekes következik.”

Itt van a Kánaán, az ígéret földje

Itt van a Kánaán, az ígéret földje

Itt van a Kánaán

ó, mily szépen tárul elénk mezőivel és dombjaival, szölleivel és zöld ligeteivel, miként repesünk feléje kitárt karokkal, hátunkon halálunkkal, s el tova tőle! anélkül hogy észrevennénk, hova rohanunk, anélkül hogy saját szívünket hallanánk, a kerekeivel s dugattyúival dörömbölőt gyorsabban, gyorsabban, fulladozó hengerekben a lélegzetünkkel, nyugovás nélkül folyton tovább,amerre a megfogható–megtapintható isten előttünk jár, nappaloként fénylőre nikkelezetten, ó, cadillac a napfényben! énekelve háromszáz jahveerejével . . . éjjelente pedig, éjjelente égre lángoló óriási faként, mely a halálról zúg, s gyökereivel szétszaggatott mellkasunkba kapaszkodik. S miközben hamu esőzik át álmainkon, rohanunk mi, mintegy álomban rohanunk, rohanunk tipegő apró lábakon benn egy tojásban a halál hasában ...

Kánaánba, az ígéret földjére

Kánaánba, az ígéret földjére

„Ebéd előtt még iszol valamit, ugye?”

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 4. számában.

ERLING CHRISTIE

Ki a nyarakból*

Ki a nyarakból
távoli nyarainkból
jössz felém mint
valami dal

jössz felém a széllel
a folyó mentén e
más csillagok alatti
partokon itt

hoz az áramló hab
képek
örvénylenek elő a vízzen

S aztán
új partok és új reggelek
fényjátéka a homokban
s távol a fák közt
elhaló kiáltásod.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 4. számában.

PETER R. HOLM

Meghalni amerikában*

Drága mulatság meghalni Amerikában.
S hozzá még mind drágább lesz évről évre.
Már egyre több amerikai kérdezi magától,
megengedheti-e, hogy meghaljon, s hogy halálát
anyagilag bírják-e hozzátartozói. Ámbár meghalást
ki emleget Amerikában! Gyilkosságok, kivégzések
s szerencsétlenségek előfordulnak ugyan, s nyomorultul
pusztulnak ott is, ámde rendszerint az ember
Ez a luxus-halál pedig, amely tehát nem is halál,
s pénzben értékelni eléggé éppen ezért nem is lehet,
olyan kísértést képvisel, amelynek
senki se kíván ellenállni. Amerikában
ezért legtöbbször nem-halált hal az ember,
odaadó rendezői kíséret mellett:

Tompított megvilágítás, zajtelnyelő
puha szőnyeg. Sötétruhás, disztingvált férfi,
arca együttérzőn redőzve, bátorítón
fogja meg az özvegy kezét: Megteszünk mindent,
hogy mély gyászát enyhítsük. Bizalommal
hagyjon ránk mindent. Nézze itt e
gyönyörű, vörösréz koporsót, a fém fénylő
csillogását, anyaga legalább olyan
örök, mint férje emléke, tartós védelmet
fog nyújtani neki! Vizsgálja meg
duplavastag paradicsomi matrácunkat. Majdnem
úgy nyújtózhat ezen ki, mint odahaza!
Úgy véljük, akit bebalzsamozunk,
dupla kényelmet kell kapjon. A fedél belső
oldalára kék eget festettünk, beleillesztve
egy szárnyas Cadillac-et láthat, férje
ugyebár a Cadillac-ért rajongott?

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 4. számában.

Férje körmeit lakkal látjuk el, befestjük
szempilláit, orcáinak meg enyhe pírt
kölcsonzunk vagy tetszetős napbarnítottságot.
S ha foga hiányozna, kaphat természetesen
újat, aranyfogat, mit életében
nem kaphatott meg. Örömmel intézkedünk
a sírhelyről is. Ön bizonytalant azt kívánja,
férje napos kriptában szenderegjen,
szívmagasságban kilátással a tengerre, s közben
hangja nyájasan szóljon egy magnószalagról
tompított zene-kísérettel. S hadd említsem,
hogy idegen népfajt ide be nem bocsátunk.
Ez persze a legdrágább kriptaféleségünk,
igaz. De el tud képzelni Magának
szenderülésre szebb helyet? Megteszünk mindent,
hogy gyászát enyhítsük. Csak bízva ránk!

Sulyok Vince fordításai

THINSZ GÉZA

Mondhattad volna*

Mondhattad volna tenyereddel is
arcomon, tarkómon, gerincemen,
melled melegével, bőbeszédű
derekaddal, kapaszkodós kedveddel,
őszintén, akár a liánok, –
remegő hasadon csupasz tenyérrel hallgattam volna
mit válaszol nyelvemnek csiklód, –
szólhattunk volna gyűrűdző örömmünkkel is,
kézzel–lábbal, összekulcsolódó
kétszeres sikollyal,
mozdulatlanságunk békéjével –

de szavakkal intetted magad a csendre – –

Felöltözve*

„Mert a kettőnk szárnya volt az egyedüli fészünk”
Erik Lindegren után, szabadon

Meztelen tested
a körmönfont–ravaszul ellopott órákon, a megtisztult
valóság szövevényén –
összefonódtunk, mohón és tehetetlenül, hogy szilárd
kapaszkodóvá formáljuk a bizonytalanságot –
harapófogó voltál: követelődző adakozó, elvártad
kapzsi nagylelkűségem: szerelmes voltál és mezítelen –
és most ott didergünk az összekuszálódott valóság
szövevényén. Felöltözve.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 4. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 4. számában.

Sírvers*

„ ... tragikus körülmények között”

Fekszem. Némán és józanul –
az ember holtan is tanul:
férgeket, végleges érveket.
Társaim hallgatnak. S megértének.
Nem kérdik: megérte? Nem érte meg.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 4. számában.

HORVÁTH ELEMÉR

A falu bolondja*

Lámpagyújtáskor könnyezem
én istenem meghalt a kisbíró
ki dobol most az üvegen
ha máma is késik a postás?

Záporban veszttem szomjam
és tűzben üdvözültem
ez még ma is mulattat
három poros ferencet

Ezüstös szaxofonban
dudorász a juharfa
égboltnyi vadvirág
gyűlik az esti rétre

meleg nyakamon járomul
horizont gyűrűjével
az anyám öle odavan
oda az apám csókja

cserébe mondd el nékem
szeplőtlen Heloízem
miért eszem az almát
s hagyom az almacsutkát

amin valaki úgyis
hanyatt esik gyanútlan
fülelve lépteimre
ösvénytelen vadonban

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 6. számában.

Labirint*

Nincs biztosíték rá hogy visszatérek
se szerelmes lány fonala se menlevél
hit hűség hiúság
s bár egyként otthonom a merovingi tél
hideg mezőn arany lovak
s az indigó árnyék Orcagna loggiája alatt
rejtelmes az utas
Pounddal kezemben (uzsora Ezrája)
– vexilla regis? – megyek hazafelé

Ne szólíts még fátylas Persephoné
és harmatozzatok ti égi magasok

Kerk én Wereld*

1. Már nem látlak s még nincs szavam
halántékd füled hajad
szemed homlokod ajakad
arcod kihült éjszaka van
de már titkon útnak eredtél
hogyan oldalamon megjelenjél
majd kezedre adom magam
és szólok majd világtalan

2. Szó–alkímia mondat–mágia
strukturális csillagjárásjelentés
orfikus információ aranyszájú plakát
két ige közt a neved
műsor menetrend meghívó neved
menü ábécé kabala neved
a neved a neved a neved
mire háromszor mondom a neved
kilépsz a pilótafülkéből fehér darócban
és jössz a székek közt a huszonnyolcasig
ahol lángnyelv fejem fölött hogy gondosan

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 6. számában.

megkülönböztessen a New York-i ügyvédtől aki
trükkömre szilárd alibi
szeretlek

3. Úgy vagyok itt becsukott szemmel
ahogy a partjai között a tenger

P.S. A testté lett ige legendája ismerős. S habár örökre
kísért majd a kert, lángoló pallos védi ellenünk. Tár-
gyilagos, okos kígyó racionalizálja is amikor leszáll a
repülő: kézszorítás, szikrátlan csók. Addio!

Paranoia*

Poroszlók jönnek értem
jönnek a síkon szép táltos paripán
ajtómnál tapodnak ablakomnál
kilétem szimatolják daliás yankee álcám
én vagyok a
testet öltött sebesség sómezőn
ravaszul kiagyalt szabadság
a triptichon sarkában térdelő
deli Dali
ez a szöveg az írógépem árulása
térképezett egyiptomi utam
körül az éjben ékes porkolábok
szívdobbanásnyira (sohasem közelebb)
megyek a csillagos mezőn
nagy pásztorom ahol elrejtetik
ahol szép szeretóm

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 6. számában.

CSIKY ÁGNES MÁRIA

Rendetlen virradat*

Szívemhez sóhajtásközel
algák közt kel
ott lenn a nap
kardhal hozza fel
szívedtől annyi hóval távolabb
törvény- és rendnélküli virradat
Egy torony sem mer felmeredni
ilyenkor szúzhálót kell vetni
felszínre hozni az elsüllyedt célokat

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 6. számában.

SZENTE IMRE

Változatok mari népdalokra*

Fehér kendő kellene,
fehér kendőt nem kapok.
Nem haragszom senkire,
csak boldogtalan vagyok.
Sokszor sötét éjjelen
folyó tükrén keresem
elmosódó arcodat ...

Hej, hónál fehérebb ludam
megsárgult a hosszú útban.
Piros arcom számócája:
sárga bánat borult rája.
Vörösbecyű madár, néked
írom ezt a levelet.
Vörösbecyű madár, úgysem
érek én meg több telet.

Áfonyázva, gombát szedne
ki gondol a szorító cipővel?
Szép feleséget ölelve
ki gondol a repülő idővel?
Csak ha a pajtatetőről
rádhukkol a kuvik,
akkor bánkódsz, hogy édes
ifjúságod elmúlik.

Hó, dér, zuzmára, zimankó:
innen immár el kell mennem.
Isten hozzád, látlak-e még?
Sose látlak, szülőföldem!

Földön ülő házikómra
mért csináltam bolond fejjel

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 6. számában.

három széles ablakot?
Nyomorú kis életemre
hej, nem tudtam bolond fejjel,
hogy ily árván maradok.

Folyóparti páros nyárfán
bólogat egy páros barka.
Páros nyírfa páros ágán
csörög-csattog páros szarka.
Páros madár énekére,
tűzpirosan kelő napra
akkor emlékezzetek,
hogyha én már nem leszek.

Ezüst rúdon ült a fecske,
mégis elrepült.
Nem ül már az ezüst rúdon.
Hová is került?
Nincs itt, nincs ott, hol lehet?
Mért hagyta el, kik szerették
s kiket szeretett?

Fehér a köpenyem,
hónál is fehérebb.
A fehér felhőre
talán ma felérek.
Száll a fehér felhő,
elrepül előlem.
Nem tudom, az Isten
mit rendelt felőlem.

Magas a hegy, meg kell mászni,
meg nem másznod nem lehet.
A tetőről le kell szállni,
le nem szállnod nem lehet.
A tetőről le kell szállni,
le nem szállnod nem lehet:
Mi az Isten rendelése,

elkerülnöd nem lehet.

Fölmentem én a hegyre,
majd a völgybe szálltam,
gondolkodva jártam a
vízparton.
Gyönyörűszép álmomat,
mit az éjjel láttam,
fényes nappal újra elálmodtam.

Herélt lovam patkolatlan lába
hogyne csúszna el az út sarába?
Szép kedvesem, piros virág szirma,
elfeledni szívem hogy is bírna?

Kibomlott a kendőd bogja,
Hajad, mint a szénaboglya.
Gyere, rózsám, megfésüllek,
Tükröm előtt megölellek.

Domboldalon piroslik
fürtös eper bokra:
Úgy szeressük mi is egymást,
éljünk egy bokorba.

Paripát nyergelek,
szaporán nyargalok.
Szaporán nyargaló
lovamat szeretem.
Faluról falura
hívnak a rokonok:
Ezt a fura faluzó
életet szeretem.

Almafának hajlós ága:
Himbálózni ülünk rája.
Rövid az élet, rongy a világ:
Mulassunk egy jót legalább!

THINSZ GÉZA

Pillanatkép, felnagyítva*

Szaladsz az Orfeusz-szobor felé, gyümölcsbódék között lobogsz,
ma érted táncol Orfeusz, fölélednek az árusok,
felível tested: fegyvered: húsomba vág a nyíl hegye
és felszikkasztod és a szó vérvörös, zöld, szénfekete.
Igent csiszol a semmiből? értelemmel tölti meg?
felém szaladsz, kamaszlány kedved nyelvet nyújt a semminek.
Pillanatkép, felnagyítva. Meddig őrzi meg szemem?
Hajad lobog. És rámnevetsz. Az arcod meztelen.
PEDIG KAMASZLÁNY

Asszonynak hinnéd
pedig kamaszlány,
nyárfalevéltanítvány:
nélküle nem lenne
értelme a szélnek, –

hinnéd: füstnyulánk
makacs kamaszlány,
s asszony a javából:
világra sugárzó.
Ki didereghetne közelében?

Kirajzolódsz és változol*

Hiányzol reggel is.

A párnán összekulcsolódik
három hosszú hajszál,
jelenléted hieroglifái

Kirajzolódsz és változol.
Csak mozdulat vagy. Szín.
Táguló szem. Nevetés.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 6. számában.

Úgysem mondhatom el arcodat.

Egyszóval mestermű*

Ne gonoszkodj velem, mert verssé írlak,
papírrá zizzentelek,
s leszel zabolátlan ritmus, rímképlet, hangtan,
sántító versláb, szonett, szabadvers,
egyszóval mestermű – gyatrán? gyönyörűen?
nyomdafestékké halványulsz, ismeretlen
szavakká dermedsz a papíron.
Bőrünk őszintébb: gyere már közelebb!
Nem akarok verset írni rólad.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 6. számában.

BRACHNA ANDRÁS

A mi éjszakánk*

És az állott csöndben
az Isten is megjelent
szobád falán, mikor
melledet bombáztam.

Átszálltunk egy másik világba
takarók tánca volt zenénk
tested mint egy fáklya
égett az éjszakában.

Körülöttünk a Föld forgott
a Hold áldott szádra szállt
csillagok hulltak ágyunkba
a Nap velünk hált.

Úgy szeretném*

Úgy szeretném
ha homokos parton
mezítláb
meztelen sétálnánk
szaladnánk
a Hold felé mosolyognánk
kezembe adnád kis kezed
forognánk
hogyan azután a homokra
elszédülve essünk.
Szeretném veled a földet
melyet helyéből
mozdítanánk el
mi ketten
ha akarnánk.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1975 évfolyam 6. számában.

**ÚJ LÁTÓHATÁR
1976. ÉVFOLYAM**

THINSZ GÉZA

Alkohol*

Naponta lerészegített melled
amikor felém fordultál
kíváncsian és kívánczozva –
ott tétováztam minden mozdulatodban,
sietős lépésedben:
tőlem jövet is hozzám jöttél,
hogy lerészegedjem tőled, –
vérembe szívódtál naponta –
s most kiszáradt torokkal, józanul
tanulom tőled az absztinenciát.

Visellek*

Szavakkal hozakodjam elő
a hársfa alatt, a fűben?
Rólad szól a vakondtúrás is
és nyirkosak a földalatti folyosók:
beláthatatlanok.
És rámszuhog arcod
és záporosó magyarázza: késő!
Vagy: voltál:
sohasem lettél volna:
visellek.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 3. számában.

VITÉZ GYÖRGY

Virágok balladája *

Nagycsőrű virágok marsolnak előttem.
„Hova igyekeztek nagycsőrű virágok?”
„Megyünk, mendegélünk a Kurd–Csibráki csatamezőre.”
Legjobb tudomásom szerint Kurd–Csibrákon nincsen csatamező.
„Majd lesz.”
„Hát jövőmondók vagytok ti nagycsőrű virágok?”
„Táltos gumipitypangok vagyunk mi, leállunk a futballpálya szélire
Ott kéregetünk tökmagot, főttésztát, Lajosaranyat, ami jön.”
„Ki ad nektek Lajosaranyat, nyomoronc papsajtok?”
„Óbester úr hajít nekünk gyöngyös bugyellárisból.”
„Mikor járt itt utoljára huszárcsapat, óbester?”
„Ma volt százhuszonöt éve.”
„Mit jósoltak a falunak orcátlan orchideák?”
„5:0–ra fog kikapni a döbröközi Dózsa.”
„Mit jósoltak a világnak, körgalléros kikericsek?”
„500:0–ra fog kikapni a Sloan–Kettering* intézet.”
„Miért jártok körbe–körbe nagycsőrű virágok?”
„Tábort verünk éjszakára;–megfogadunk kertésznek.”
„Mit fizettek a kertésznek, degenerált dáliák?”
„Kendermagot, kukoricát, kanadai dollárt. Ami jön.”
„Mi a kertész napi dolga?” „Hajnaltájban lopva fölkel,
Alvók torkát (az ártatlan ádámcsutka!)
Oltókéssel átalmetszi.
Piros vérrel gyökerünket első napnál megöntözi;
Végre a föld mind beissza. Rózsaszín buborék nyílik:
Fényes gömbjén megremeg a kilenc város délibábja.”
„Nem takarodtak innét vérszomjas verbénák!
Ilyen alapon nem lehet kertészkedni; dögszagú lesz a ágyás.
A holtakat lehet dugdosni ideig–óráig, de végül
Kihányja magából a föld a karok, lábak, szikkadt pofacsontok
Korhadó profúzióját. – Látjátok feleim? . . . ”

„Na látod, megérkeztünk a csatamezőre.”

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 3. számában.

Hullamackó*

(Godgson tiszteletes úr emlékére)

Hullamackó az úton mendegél
Kesernyés Karvaly melléjeszegődik.
Bukfenc (polihisztor) elébük áll a révnél,
rájukszegezi bíbor jatagánját. (van ilyen?)

„Pálinkás jóreggelt Hullamackó!”
„Adj Isten néked is, Bételgúz bohóca.” (ételgőz)
„Döghústól álljon begyed félre, K. K.”
„Meg a tiéd is te ugri–bugri táltos.”

„Keshedt bundádra ittam Hullamackó,
pót–darutollnak kell karvaly pihéje, –
Idevele, – vagy tüstént általlólek
dali pár zsebórámmal!”

Balfelől üt, nekem ketyeg;
Jobbfelől üt, neki borzad.
„Előre ittál az én bundámra, kótyag! (kócsag?)
Idegen tollakkal váltig ékeskednél.”

Tonnás mancsával suhint Hullamackó,
egyenest szemének száll Kesernyés Karvaly.
Kármin kérdőjelet mintáz az örvény (örmény)
dömösi vámnál bogdányi révnél.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 3. számában.

GÖMÖRI GYÖRGY

Anekdota a huszadik századból*

Lengyel barátainnak

fontos megbeszélésre hívták
„egy óra múlva megjövök”
(mondta)
aztán se híre se hamva
tizenkét év múlva
visszatért
megjárta közben a táborokat
ahol a fagynak már nincs foga
érezstelenítve öl mint a halálsugár
ahol az emberek fakérget esznek
meg zuzmót ha van
ahol valóban Jézus teste a kenyér –
tizenkét év múlva hívták
„sajnáljuk” (mondták) „tévedés
itt az okmány: tévedés történt”

szerencsés flótás!
van rokkantsági járuléka –

mert milliókkal történt tévedés
de nem tud róluk sem okmány
sem ember
csak a legenda őriz meg csipetnyit
szétomló arcaikból

Adalékok a kis népek természetrajzához*

a kis népek
általában a nagyobbak zsebében üldögélnek
onnan ágálnak s hadonásznak:

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 3. számában.

„hitvány bitorló”
vagy
„drága barátaink!”

történelmi tornádók idején
beleesnek egy vízzel teli patanyomba
végigdübörög rajtuk a nehéz lovasság
földbe lapítják őket a hernyótalpak
de aki túléli
tépetten csonkán fél–gutaütötten
tovább ágál s hadonászik –
fejüket csóválják az óriások:
„micsoda szívósság!”
„ki hitte volna!”

egy ilyen kis nép elég sokat kibír

Vers lehet ...*

vers lehet ebből–abból
holdfehér éjszakából
dércsípett reggelekből
gyöngyházzsín–alkonyokból
és minden évszakokból
a nyárból őszből télből
legfőképp a tavaszból
a színejátszó lombok
utolsó lassú táncát
megbámuló bokorból

a város füstködéből
lúktető főutakból
fáradt sikátorokból
hol szivárványos tócsát
rajzol a szél olajból
s hol tömbházak vetése
nem fedí el a múltat:

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 3. számában.

holt viskók tört palánkok
és rozsdás régi gyárok
ormótlan hulladékát

és vers lehet belőlünk
belőletek belőlük
abból hogy belénk lóttek
és most kedvünkben járnak
hogy példát! újra példát
a borzongó világnak!
hogy egy ember kiállhat
a tömegtéboly ellen
és fennszóval kiálthat
országos félelemben
vers lehet mindenekből –
embert szab mindenekből
az emberségre éhes
a telhetetlen ember

Glossza egy életformához *

szenvedve a világcél átkától
görnyedezve a világtaktikától
átkozva a cél végletességét
nem sejtve az eszközök végzetességét
még álmában is taktikázva
ünnepi jelszavak rongyait rázva
él az ember teszi a dolgát
(sofőrje meg hajtja a Volgát)

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 3. számában.

SULYOK VINCE

Olykor éjjel*

Olykor éjjel ébreszt a
versírás angyala
tapintatlanul –
erőszakolva szinte már
a dalt a szót

s én félig eszméletlenül
tapogatózom a sötétben
rovom papírlapokra
üzeneteit

hogy utána aztán már
végleg álomtalanul
vergődjek még
sokáig az
átforrósodott lepedőn
szívem rendetlen–egyenetlen
rángatózásait vigyázva.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

MIKES MARGIT

Zenekar*

Úgy vergődik a szó a számban
dadog, a torkomat szorítja,
ott lenn egész a mélytudatban
mintha hegedű húrja sírna
s egyszerre kiszakad a szó,
már sikolt az a hegedű
s fölzeng egy egész zenekar,
hördül a bőgő, kürt rivall,
a trombita hangja felüvölt,
lázadva vernek a dobverők,
hegyek zuhannak, mennydörög,
megreng, szétesik, széthull a föld
az őrjöngő vihar kitört:
a halhatatlan fájdalom
zokogása rázkódik benne
szívem keserű vad siráma,
mintha millió hang tombolna,
millió szív jajkiáltása!
egy alázott nép kínja lobban
villámlik ég, cikázva csattan
és tép és szaggat ostora –
nincs dekrescendója soha.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

KESZEI ISTVÁN

Lépéseim*

Van, aki szavaival együtt
a lépteit is elhadarja,
léphet akárhova, süket kövekre,
vagy fájó, vérző, rőt avarra.

Földbegyökerezik a lábam,
bűvös delejként érzi talpam:
csodálatos, rejtélyes ország
rejtőzködik, lappang alattam.

Inkább arra füleljetek,
hogymi vibrál szavaimon túl:
némán is zengő lépteimben
az ősök, holtak csontja kondul.

Ha elindulok a világban,
csontjuk fénylő ércére lépek.
Lépteimtől bongó harangok!
Tőlük kondul meg minden élet.

Hulladék*

Ő se hull le, a hulladék!
Csak lefelé kerengve
repül a cél, a föld felé,
vissza az ősi rendbe.

E szárny nélküli szárnyalás
szédítő, néma sodra,
– mióta élek –, elkapott,
magával ránt a porba.

Hulltombban is hogy szállok én

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

a sok-sok hulladékkal!
Hull a hó, hogy hullok én!
Nem érzik az aléltak

e szárny nélküli szárnyalást.
Hullok lefelé kerengve
népeken, tűzön-vízen át
vissza az ősi rendbe:

a cél felé, a por felé:
a lenti végtelenbe.

Törmelék*

Az anyag anyámként meggyalázva
hever a földre esve.
Ízzé–porrá zúzták galádul.
Megtöretett a teste.

Törmelékké törték, gyötörték.
Zihálva, szomjan–étlen
fulladozó lovak taposnak
szügyig a törmelékben.

Reszelékké hullott a vas:
reszelős hangon dadogva
szemcséi egymáshoz ütődnek,
egymáshoz horzsolódva.

Engem is szétzúzott e század!
Én is közéjük estem:
a reszelék, a törmelék közé:
megtöretett a testem.

Csak azért hullottam velük egy
kupacba és halomba,
hogy pozdorjává zúzott sorsom

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

minden atomja mondja

a megtöretést, a sebeket:
mindünkét mindhalálíg!

Keserü pohár*

Nem mondom
hogy múltjon el tőlem e keserü pohár.

Úgyis magától elmúlik.

Elmúlnak lépteimtől
az át–nem–lépett küszöbök,
a céltalan zsákutcák,
a harsogva is némán kongó,
megkövült, dermedt városok.

Lét! bár keserü a poharad,
ajkam mégis reád tapad.

Nem tátogok a semmiben,
végigáradsz az ínyemen.

Nincs benned öröm, csak üröm,
mégis, mégis megköszönöm

annak, aki innom adott,
annak, aki élni hagyott.

Odaát vár a határtalan,
ott majd nem lesz ajkam, poharam.

De a túlhabzó végtelen
eloltja örök szomjamat.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

Micsoda madár*

Micsoda madár!

Lentről csupa szárny, szárnyalás.

De ha leszáll mellém, kiköt

szinte az ég és föld között

itt az ablakpárkány peremén

ez a felborzolt tollú lény,

olyan, mint mi mindannyian:

csak teste van, csak súlya van.

A némaságban hallani,

hogyan roppannak csontjai:

múlándó testét dúcolják alá.

Uram!

A végtelen terében állsz,

végességünkre tárod ablakod.

Minden felborzolt tollú lény

a lét–nemlét keskeny peremén

ablakpárkányodon vacog.

Én is szárnyaltam a papír

félelmetes térségei felett,

de most ablakpárkányodon ülök

a lét–nemlét keskeny peremén,

zilált, felborzolt tollú lény,

éppúgy, akár mindannyian,

akiknek pusztán súlya van.

Micsoda madár!

Uram! Már nem bírom magam.

Bűn*

Elkövetted:

most mindened nehéz.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

Nyomja hátad a kiskabát,
vasinggé dermedt inged is,
ólomcipő a félcipő,
nadrágod súlyos ráncait
senki nem simítja ki:
ernyedt szálai közt nincs enyhület.

Hogy kibújj bűneid alól,
kibújsz ruhádból, vetkezel.

Az éjszakában áll a szék.

Nem is a székre,
az éj sötét támlájára rakod
súlyosabbnál is súlyosabb ruhád.
Viselted a nappal káprázatában,
az Elviselhetetlent most az éj
viseli tovább!

Ahogy magad mellé rakod a némaságban,
rozsdás páncélzatként zörög
inged, a súlyos kiskabát.

Ki némítja el
csörömpölő ruhád?

Teljes lényeddé . . . *

A mélybe csak tested merült el,
csak ő tűnt el a föld alatt,
de lényed lényege ezer felé
szórodva is köztünk maradt.

A fényben egy pillangó köröz
csapongva árkon–bokron át,
ámulva nézted: most szárnyán röpíti
pillantásod hű hímporát.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

A kilincsen ujjaid nyomában
lényed, tündöklő nyomdokod
ragyog, ha rászáll egy bogár, ő is
egész testében fellobog!

A szőnyegben, mint hang a húrban,
csak alszik lépteid üteme;
lábad minden nyoma léptem nyomában
zúg, mint a felébredt zene.

Tüvé teszem érted a világot!
Vágyom, hogy megtaláljalak.
Ó, te a szélben száz felé szórodott,
mégis lenyűgöző alak!

Mindent összegyűjtök belőled.
Csak testedből lett puszta por.
Izzó bensőmben éned minden része
teljes lényeddé összeforr.

Önarckép*

Az idő ablakára fagytam, mint a kristály,
szilárdan tündököl lábam, kezem,
de így is szédül minden porcikám:
a Folyam sodrára emlékezem.

Zseb*

Ti csak zsebeljetek!

Az én zsebem üres.

De üres zsebem világűrében;
ebben a felfeslő semmisségben

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

a kisémmizettek Istene
hamisan csörgő aranyaknál
fénylőbb, szikrázóbb mindenséget:
boldog mikrokozmoszt teremt.

Kő*

Csak pancsolunk a pillanatban,
szétloccsan habra–hab,
évszázadok fröccsennek szerteszét,
ő mégis megmarad.

A zajló zűrzavar felett
az időtlen idő
nyugalmával magasodik felém,
szilárdan áll a kő.

Bár testem-lelkem illanó,
bár gyöngyként elpereg
szépen csillogó csontom is,
ő bennem felmered!

Nem él, de van! de van! agyamban
ledönthetetlen áll,
míg engem is nem dönt a puszta földre
a behemót halál.

Beléd vésődik*

Talán nincs is lábad–kezed:
eggyé szilárdult mindened.
Tagolatlan vagy, ősi tömb,
akín az idő kalapácsa döng.

Kopáran állsz, te vagy a kő,
vés–váj, farag, farag az idő,
a nappal és a súlyos éj,

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

a szenvedés, a szenvedély.

Nem lázad egyetlen atomod.
Művé vésődsz? inkább akarod!
Vés a véső, húsodba vág:
így véslődik beléd a világ.

Asztal*

Az asztal sem marasztal.
Most áll, de egyszer csak megindul.
Mi lappang mélye–mélyén?
Mi van, mi van az asztalon túl?

Asztalfeletti lét után tör!
Mélyén a fa többlétre vágjuk.
Önként vállalta ő a törvényt:
többé lenni a korhadásig.

Fűrészfogak között őrlődött,
balta vágta, gyalu gyalulta.
Rostjai közt hegek, sebek.
Könyöklők: felfakad a múltja.

Szegek verték át, mint Jézus testét,
kínok görcsében összerándult,
de így lett asztal, így jutott el
sajátmagából önmagán túl!

Egyhelyben álltam, mint a fa,
sajátmagamnak lombosodtam,
céltalan tollú madarak
lustálkodtak lomhán húsomban.

Balta sújtson, gyalu gyaluljon,
minden porcikámban, ízemben
fúrjon–faragjon a Nagy Kéz,

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

többé, jobbá, többé sebezzen!

A szenvedés jobbá gyaluljon,
többé lenni: e vágy úz, nem hagy.
Üljön körül a mindenség is,
könyököljön reám egy csillag.

Elolvason*

Hogy előttem ne légy titok,
becsukott tested kinyitod:
a hátadon, a hasadon
az életedet olvasom.

Ráncok-róttá homlokodon
sorsod regényét olvasom:
e rejtélyes rovásírást:
az idő megrázó eposzát.

Lejjebb is elidőz szemem,
gyönyörű hátgerinceden.
Ki fejtí meg? nem más, csak én,
a gerincéd mélyén, közepén

átvillámló vad gyorsírást:
a gyönyört, – lényed futotta át. –
E borzongás mit is jelent?
A forró földi végtelent!

Nem is kell már, hogy lássalak,
sötétben is, akár a vak,
tíz ujjammal tapogatom
csontjaidon, tagjaidon

rostjaid élő szövetét:
lényed titkos, csodás szövegét.
Értelek ujjaim alatt:

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

tapinthatom tartalmadat.

A mindenség egyik fejezetét:
elolvasom a testedet.

Fellapozom*

Fellapozom a levegőt,
hogyan olvassak a csillagokban:
aranybetűiben hunyorog végzetem.
Kihunyok, mint aki itt se voltam.

De míg ragyog a nap, lángnyelvként
sugárzó, izzó mondatából
pillantásomba vág a fény.
Maga a világ világa világol!

Sejtelmesen sötétlő szövegek:
felhők vonulnak sűrű sorban.
Mennyi gomolygó gondolat
torlódik egymásba–omoltan!

S alattuk az örök repülés,
madarak mozgó ékírása:
rejtelmes, szárnyaló jelek
ujjongó, boldog szárnycsapása!

Porlandó, múló ujjaim
a lét múlhatatlan, időtlen
mondandóját, üzenetét
fellapozzák a levegőben.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

KIBÉDI VARGA ÁRON

149 *

I.
Mindent megnevezni az álom völgyében
nevén szólítani az éjszaka lakóját
eltépni a dadogás hálóját
formát adni a homálynak
mindent megnevezni

és felébred aminek neve van
esthajnali csillag vénasszonyok nyara
népek mesék naposholdas paripák
négyzögesített körök és babonák
halhatatlan szappanbuborékok

nevet adni
de kinek a nevében szól a névadó
van-e neve van-e apja annak ki nevet ad
lombos családfája ébresztő szerencse
mindent megnevezni mindent megtagadni
nappalra ébred a név és él emberben a világ

II.
mit kér a név mit vázol mit ecsetel
felderülnek az elvont hullámok
átüt a kóbor fény a testen
a tárgyak izzanak

testhezálló nevek szoros forró nevek
Propertius szerelme oxfordi logika
nevek teste könyörtelen tárgya
erre futnak a rendületlen hullámok

ellenáll a száj szót nem fogad
a hangokat gyorsan pergeti

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

öble kiszárad és a tárgyak
fénye kialszik

III.

meztelen szépség igazság nyomor
végletek képei konok dadaisták
a test az ész a lét képmutatása
a kép a név égi mása
bevezetés a képhamisításba
hasznos kézikönyvek és névmások
monoton orgiája

névről van szó vegyük sorra a képeket
a hárfa Dávidé Nagy Sándoré a csataló
sortűz előtt a szabadságharcosok
levelet olvas a cseléd lány
titkot vetkőztet a lombik
a másolónak csend az élete

szép a kép de szebb a képtelenség
felruházza a napokat
név mögé rejti a szépség nyomorát

IV.

szó szót követ valaki közbeszól
érti a virágok nyelvét kukorékol
sellők táncolnak a parti sziklák előtt
a sínek vágatnak és a nagy szerelem
semmibe torkollik harangzúgásba

V.

szó szót követ homályos a kép
levegőt ritkít hamut hamisít
halotti beszéd ez meg nem nevezhető
Bábel nem jelez se torkot se kaszát
körforgalmisták hiú jelrendszere
Bábel tornyodban sokan alusznak

sokan keresik jeltelen nevedet
mert ha a kép hamis a jelek tévednek
hamva sincs a honnak híre sincs a holdnak
a békebeli derűs hírmondónak
hullámozó jelképek tetején
sokan csónakáznak sokan alusznak

VI.

Mindent megtagadni mert ember vagyok
az országút és az agy minden tekervényét
virágot kékséget sziklát és izmokat
tagadni az óceán kételyeit az ábrák fájdalmát
halványul hullik a kép csak a név tapad
tapad mert tagadom mert nem kék az ég
nem szilárd a szikla és az ábra nem sír
nincstelen madarak szállnak fejvesztetten
látatlanul folyik a titkok temetése
folyik a tagadás acélos vizein

VII.

nemes és nemtelen név tagadni nem lehet
nem tündöklő tükör nem visszhang
gyökere van mint a teremtésnek
mindent megnevezni mindent felejteni
virág lesz a név kakukkfű mályvarózsa
tétova csillag halálszagú szekér
felhőket karcoló szélmalom
beárnyékolt örök azonosság

mindent megnevezni mindent felejteni
mindent leseperni a név tábláiról
névtelen katona égitest rovar
a megnevezés apothéozisa
tárgytalan testté lett név
nevek halála nagyvilág

KOMENDÁK LAJOS

Húsvéti üdvözet*

A minap egy postagalambot láttam a Duna felett. Gondoltam, tőletek jön, hát lelőttem. Utolsó szavaiból azonban megtudtam, hogy semmit sem tud rólatok. Megsajnáltam szegény párát, s elhatároztam, hogy közlöm veletek is ártatlan halálát. Abban reménykedve, mire hozzátok ér: feltámad.

A bohóc*

sírásban bölcs
a
nevetés botanikusa
könnyel öntözi
nefelejcsarcait
rejti
liliomlét harcait
állja
mint rózsa–szája
nyílik virága
kitárul
fényre
szemeinkből
él
napot

Utóirat

eredetileg bohóc–akadémiára jár; még a grimaszait is beíratta a 126. szemeszterre. Erre szükség van, suttogták a pálinkás éjszakában, száználman részeg démonjai. Akik egyben fennkölte is, mert fenn költeni, nem lenn és jól, az biza fennkölt cudarul velőtrázó hahótázó megrázó szívtagító egészen közönséges félelmetesen bensőséges újnnyi magad újmagad parány pokoljárása a létpelenkásnak, aki becsinál saját magától, ha megpillantja születése előtti magát, úgyis mondhatnánk, hogy Önt, mivel még nem ismerik egymást.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

A pertut ugyan megitták, de vagy Ő vagy Ő – az egyre ismerősebb –
valamelyikük mindig berúgott, s elmulasztották a bizalmi
beszélgetést. . . De ha, mondjuk meghívta volna Acca pulkába
nyaralni ... Addig csak kóborol ifjúsága kazamatáiban. Felkeresi
sorra ping-pong koppanású kicsiny bebalzsamozott múmiáit. A reinkar-
náció
kaucsuk hercegének adja ki magát, hogy ráismerjenek
Cheops és Gizeh arabálmú ezredéves emlékei ...

Hazafiság ... ?*

balzsamos otthonok
szobáiban járva
emlékezünk;
hol vágták ketté
giliszta-életünk
faroktól a fejünk
hazától a tudatunk

melyben tovább élünk
mert jó állatfajták
a természet rendjét
féljük!
de
mindig
kérdzzük magunktól
vajon mi lett
a másik tagunkból

kiben mozog tovább
a faroknyi ifjúság
az a kis ország
mely szüli-termeli
a gilisztát
mindannyiunk sorsát

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

Értelenség *

mint sétabot
kopogok
házaitok ajtaján

nem halljátok
kezetekben
vagyok

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

CSIKY ÁGNES MÁRIA

Kiri*

- Mit csinálsz azzal az agyaggal, Kirí?
- Látod, ulam. Folmálom.
- Mi lesz belőle?
- Nem tudom, ulam. Talán embel.
- Milyen ember?
- Talán nem embel. Talán madál.
- A madár elröpül. Kirí.
- Igen, ulam, Nem kell nevet adni neki. Ha úg y is ellöpül. Ha embelt csinálok, nevet kell adni neki. Meg házat. A házhoz utcát. Az utcához válóst. A váloshoz olszágot. Az olszágnak helyet a télképen. És tölténelmet.
- Nem szereted a történelmet, Kirí?
- A tölténeteket szeletem, ulam. Elindul egy embel, találkozik egy kutyával. Azt kéldi tőle a kutya –
- Kirí, a kutyák nem szoktak kérdezősködni.
- A tölténelemben nem, ulam. Ott senki sem kérdez. Mindenki cselekszik. Embel, kutya, király, szolga, gazdag, szegény. Tesznek valamit és azt felílják, megtanulják, és soha el nem felejtik. Nem is tudják elfelejteni. Azért nem csinálok embelt.
- Kirí. Mióta tudod te kimondani az r-ret?
- Te úgy csináltál, ulam, hogy ne tudjam kimondani. De ha féllenézel, ha nem nézel ide, akkol megy. Megmondanád, miért neveztél Kilinek?
- Így jött. Nincs semmi különösebb oka, Kirí.
- Én tudom, ulam. Melt olyannak csináltál, hogy ne tudjam kimondani az l-let.

Virrasztás*

- Miért nem alszol, fiacskám?
- Ágyam fölött három angyal, egyik virraszt éjfélig, másik virraszt reggelig, harmadik virraszt halálom órájáig. Én rosszul virrasztottam, mama, ágyad fölött rosszul virrasztottam, most nem tudok

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 4-5. számában.

aludni.

– Kérd a szenteket.

– Oltárfülkébe bújnak, pattogzik róluk a festék. Ha kopogtatsz a szívük fölött, festékes lesz az ujjad, a csont az ujjad közepén, ami megnyitja a holdat. Tudod, ahol a tizenkét holló lakik.

– Mindig összekeverted a számokat, fiacskám. Édes fiam. Mi lesz belőled? Hét holló, nem tizenkettő. Tizenkettő, azok a hatyúk.

– Keresztesvitézek. Csaláningben vezekeltek. Én pehelydunyhában vezeklek, mama, pehelypuhák a vétkeim. Az orrlíkamba szállnak, tüszentek, mit sem használ. Hosszúnyakú hatyúk a vétkeim, a bőröm alá bújnak a nyakukkal. Fogadom, nem rakok ki képet rólad. Festékbe nem fagyasztlak, oltárfülkét nem állítok. Emlékszel a gyöngyös ruhádra, tudod, a sok fekete gyöngy a szoknya szegélyén. Csillognak a vétkeim, mama, mint a fekete gyöngyeid. Hallod a kutyákat?

– Őrzik a házat, fiacskám. Éjjel szabadon eresztik őket.

– Soha olyan haranglábsöndet, mint azon éjjelen, mikor szabadon eresztettél. Nem merem ugatni velük, én mukkanás nélkül őriztem a házunkat. Tornyos házikót tornyos ágyakkal. Ki ivott az én pohárkám-ból?

Én nem ihattam soha a tiédből. Azt mondtad, nem higiénikus.

És a hüvelykujjamat bekentétek paprikával.

– Mert szopiztál.

– Bedugtam az ujjamat a számba, hogy ne kiabáljak. Másként mindig kiáltoztam volna, mert ugatni nem tanítottál meg. Ki-bejártak a házunkba, lefejtették a gyöngyöket a ruhádról, a rojtot az asztalterítőről, nem lehetett többé elbújni az asztal alatt, és a zongorahúrokat szétvágták, pedig azok a mi bőrünkben készültek, igaz, mama. Nem tudtam ugatni, szopiztam, hogy ne kiabáljak. Ha a kutyáknak kezük lenne, hüvelykujjuk, talán ők is szopiznának ugatás helyett, nem nőne meg akkorára a csönd, át lehetne gázolni rajta, még gyereklábbal is. Tudod, mint a Bakéren, ahol csíborok után mászkáltunk. A csíbornak sárga sáv van az oldalán és csíp. A sávjával csíp.

– Fiacskám. Mindent összekeversz. A sárgasávosat csíknak hívják. Mi lesz belőled?

HORVÁTH ELEMÉR

Kalendárium*

Szél szól a tűzben nyárfa és nyírfa
szikrája szökken kialszik röppenőben
álmos szemed befele nyitja
hevétől harmatos jó hír felőlem
elsüllyedt századokból otthonom otthonom
itt a lángjáték arabeszk ott a barlangfalon
imbolygó árnyékok kezében ver a vér
föl sem ébreszt a könyvem lapozása
mint fönix lakozunk és mint csipkebokor
álmod egén ismerős csillag
itt jammesi kiscipőd ott Lagash csatornái
holdtöltekor És látom Macchu Picchu

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 6. számában.

ZBIGNIEW HERBERT

A lélek hétköznapja*

Reggel egerek szaladgálnak
az ember fejében
a fej padlóján
beszélgetés–cafatok
vers–hulladékok
bejön
kék kötényben
a házi múzsa
kitakarít

az én uramhoz
jobbféle vendégek szoktak járni
mint teszem azt az efézusi Herakleitosz
vagy Ézsaiás próféta

ma néma a csengő

az úr idegesen járkal
magában beszél
ártatlan papirosokat szaggat össze

este elmegy hazulról nem tudni hová

a múzsa meg leveti kék kötényét
kikönyököl az ablakba
nyakát előrenyújtja
és várja
az udvarlóját
zsandár az szép rőt bajusszal

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 6. számában.

WIKTOR WOROSZYLSKI

Miről van szó*

Miről van szó apróság arról van
aki a nyikorgó ajtótól
a penészes falig araszol
négy és fél lépés az egész
oda–vissza arról beszélek
aki egyet sem léphet áll feje fölé
emelt kezekkel most fölemelni
a bal lábat letenni most a jobbat nem
hogy járjon hanem hogy végigtapogassák
cipője talpát arról van szó aki
egy olyan éles fényű lámpával szemben ül hogy
a vizsgálat kiúttalanságban megvakul s végül arról aki
hátán fekszik a ráboruló
éjszaka csikorgásától a felderülő
virradatig távoli ösvényeken járkal szüntelen
és nem alhatik

Miről is van hát szó nevetséges hisz nem is
járt velem iskolába veled sem
menetelt egy sorban nem járt
velünk sörözni veled sem
járt soha csak most
járkal míg belecsikorog
az agyveleje és rávicsorog
a cella csendje nap mint nap
oda–vissza és míg ez az ember
rab marad hallod addig én sem te sem mi sem
lehetünk szabadok

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 6. számában.

ERNEST BRYLL

Részlet egy lexikonszövegből*

... a Peloponézoszon feküdt ez a tartomány
s tele volt keserű gyógyfüvekkel. Tavak, mocsarak
nőtték be bőrét – alig járt innen valaki
Athénbe. Először is: messze van, aztán meg Spárta,
Árkádia szövetségese, ferde szemmel nézte
mindama újdonságokat, divatokat s párbeszédet
az Odeon tájékáról. – Sokkal, de sokkalta jobb
– tanácsolta Spárta – ha víg nyájaitok
csöndben legelésznek . . .
S így aztán ott olyan alázatos
csöndben tenyésztették a lovakat s a híres szamarakat,
hogy azt még ma is boldogságnak tartják ...

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 6. számában.

RYSZARD KRYNICKI

Újfajta takarmány*

A probléma, hogy mit csináljunk a régi újságokkal, úgy látszik, megoldódott. Egy amerikai tudós, Dr. David Dinius, kísérletileg bebizonyította, hogy a szójával, vitaminokkal stb. kevert újságok kitűnő takarmányt nyújtanak a teheneknek. A tudós úgy nyilatkozott, egy tehén több, mint 80 oldal csíkokra szabdalt újságot fogyaszthat el naponta. A z újszerű táplálék csökkenti az. állatok fenntartási költségeit, s ugyanakkor – így Dr. Dinius – a városok szennyeződésének problémáját is segít megoldani

Jacek Bierezin *

Azon az emlékezetes téli délutánon Akárcsak fal mögül Erőtlen néztem a némán haldokló szavak agóniáját a NEM kötés nélkül szemén állt szemben a kivégző osztaggal az IGAZSÁG és az IGAZSÁGOSSÁG hosszan búcsúzkodtak a SZERETET megpróbált legalább valamit megérteni álltak A NAGY SZAVAK amelyeket nemzedékről nemzedékre forradalmárok hagytak reánk várták mikor kerül rájuk a sor Egyedül az IGEN húzódott félre diadalmasan mosolyogva Először éreztem a fájdalom fojtogató görcsét a szervek légzőszerveim felmondták a szolgálatot

Csak a kivégzés után tértem magamhoz és vizet kellett innom amely az elkövetkező napokra borrá változott Az új nap nem hozott enyhülést s a következő álmatlan éj után (azóta ismétlődik verseimben az álmatlan éjszaka motívuma) újra roppant fájdalom fogott el légszomjam kiújult

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 6. számában.

annak jeléül hogy belekezdtem saját életembe
amelyben már nem fogom tanácstalanul nézni
a némán pusztuló szavak agóniáját

MONOSZLÓY DEZSŐ

Emigrációs klapanciák

Földrajzi elhelyezkedés*

Berzengociában élt
többek között Berzengocia királya is,
ő meg Emigrációiban.
A kettő csupán abban különbözik,
hogy az egyik mese,
a másik földrajzi elhelyezkedés.

Népdalváltozat*

én istenem mit csináljak
mikor semmim sincsen
– sóhajtott az napi helyzetéhez híven.
Ezt elismételte másnap, harmadnap is.
Arra csak harminc évvel később döbbsent,
hogy a negatív kijelentések is
dajkálnak némi reményt.
Akkor abbahagyta a sóhajtozást.

Monotómia*

Egy ravasz kalapos
kitalálta,
hogy egyetlen cilindrből
több lapos kalap gyártható.
Azóta ezzel foglalkozik.

Közlemény*

Robuszt ex boxoló
és Keszeg Bonifác

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 6. számában.

csak korlátoltan felelnek
anyaföld beszerző cégükért.
Ezzel szemben maga a cég
honi rögöt mindenkinek
szállít korlátlanul.

Kleine braune*

Nem volt kanál,
ezért az alpesi tejet
a kávéval fűjva kavarta,
miközben a haragos Úrra gondolt,
ki az égből aláhajolva
hasonló módon készíteti
hullámtarajossá a tengert.

Filozófia*

Előbb azt hitte, hisz,
utóbb azt hitte, nem,
ezenkívül voltak pattanásai,
amiket lekapart,
hogy kevesebbet nyomjon a mérlegen.

Ragály*

A reggelt a dél falta fel,
a delet az est kapta be,
tömeg-zabálásnak tűnt a nap,
betért hát ő is egy restibe

Predestináció*

Miután nem tudott oly liliomhangon énekelni,
mint a kapu alatt turbékolással kolduló,
elhatározta, hogy kutyákat tenyészt,

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 6. számában.

erre kölcsönvett némi pénzt,
a maradékból megpróbált elutazni,

Tehetlenség*

Istencsínáló kedvében volt,
de nem sikerült
egyetlen angyalt se letepernie,
így pusztán a gondolattal szórakozott:
mi lenne, hogyha mégis?

Gondolatolvasás*

A Grabenen ballagott
fanyalogva Mr. Hullamosó.
Valaki megkérdezte tőle:
– Min töpreng Uram?
Mivel nem felelt, helyette mondtam:
– A cukrászdai csoki cserebogarakon.

Kompromisszum*

Dr. dr. Kleinig
udvari tanácsoshoz
volt hivatalos ebédelőtti
cipő tisztogatásra.
Előkelő akart lenni,
szarvasbőrt használt a nyelve helyett.
Később erről a túl kevélykedő
magatartásról lebeszéltek.

Kórus*

A maguknak hangosan beszélők városa
kitett magáért:
négy irányból is hangzik a dühös monológ.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 6. számában.

Egy anyó botjával hadonász
s az ékszerekre szórja átkait:
ringyó rubin, rohadt zafír, bűdös topáz!
Borostás agg–fiú zsolozsmás hangon kérdezi:
Rézi, Rézi hova lett a vaj?
A másik mintha csak hozzá a refrént mondaná:
én kergülök, ő kergüle . . .
Én hallgatok.
Ezt akár ordítva állíthatom:
én hallgatok! én hallgatok!
mert ők kergülének, nem én kergüle.

BARÁNSZKY-JÓB LÁSZLÓ

lassan olvasandó*

sárgul a kő fehére veszik
áztatja hideg
fons pietatis
salve me
igazság napja nagy hegyi kristály
szemhéjtan szemem éberségétől
ajaktalan ajkam szüzességétől
hústalan orrom tisztaságától
szabadíts meg
csontját vesztette kar
bordátlan mellkas
süppedése elkerüljön
tüdő máj vese
rajzotta
sejtjeitől a ráktól
hogy idáig megőriztél
hát salve me
bokám porhanyós ízületeit zombék
nyál izzadtság
nyakam törzsét
hol
torzomtól válik
síkos permet
szemem kékjét a szürke
ugyancsak ellepi
fehére veszik fehére veszik
exaudi
hogy mendegéljek még nagyterű
oltáraid kettőstömbje kandelábrumod hirtelen füstje
ott a fény már majdnem szilárd
tengeri ősz

learatják a tenger termését

* Megjelent az Új Látóhatár 1976. évfolyam 6. számában.

a nagy hajók
betakarítják mint felhők
az őszi csillagokat
szél a fövenyt puha
redőkbe szedi
kék kék kék árnyék rakja
kagyló sima szemed

**ÚJ LÁTÓHATÁR
1977. ÉVFOLYAM**

HORVÁTH ELEMÉR

Ritornello *

Nem domborul kalapácsod nyomán
tiszántúli juhász zodiac Zagreusz
nem hevül már póliós jobbkezed
se márványon se lány haján

Az Arno vize őrzi arcodat
ármányos téli örvényeiben
költők és piktorok között
Donatellótól délre

A lungarnón kodakos turisták
s megborzongat a vízparti tavasz
Ciompi! ciompi! (Az állomás mögött
le puttane sorridono ancora)

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 1-2. számában.

ANDRÁS SÁNDOR

Nagy Imre*

Utolsó kívánsága a főbelövés előtt –
hogy fenntarthassa a szemüvegét.
Amikor összerándult a teste
és előrezökkent a halálba,
a fémkeretes könnyű üveg
betonra koppant és megrepedt.
Ha látni akarsz, vedd föl
tedd föl és tekints
a repedt világba.

Vak Sámson*

csak szemhéjam áttörhetetlen fala mögött
épülnek látomások
kivinni őket az acsargó tájra
nincs erő:
eleven gátak
fogják a mélyből törékeny képekké
kristályosuló forró áramot –

elbánt velem a baromi világ –
egyetlen húslánc vak szemévé
aljasították magukhoz testemet
önhittségbe bambult rabtartóim és
most tehetetlen hajtom az érthetetlen hasznót
ebben a palotátlan világban melyet
nem ronthatok magunkra hittel szabadulván

SULYOK VINCE

Görcsberándult élet*

Görcs
görcsberándult szív
görcsöktől csomósodott száj

görcsös fájás
görcsös iszonyat
görcsös emlékezés
görcsös reménykedés

görcs a tehetetlenségben
görcs a mozdulatban
görcs a hallgatásban
görcs a szóban

éneket fullasztó görcs
életet sorvasztó görcs
gyógyíthatatlan görcsösség

görcsös öncsalás
görcsös csodavárás

görcs hit
görcs tagadás

görcsös szomjúság
görcsös jeladás
görcsös kapkodás

meggörcsösült sors
görcsberándult élet.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 1-2. számában.

Pas De Deux D'amour*

Még mindig szinte
változatlan gyakorta
ragadsz magaddal el a
szerelmi kettős táncba
ebbe a szédítően édes
gyönyörű bódulatba
melyben (különös
kettős repülőgép)
egymásra rátapadva szállunk
az idő mézelő nyarában
tán soha ennél teljesebben
tán soha még merészebb
fordulatokkal–játékokkal

szívünk motorjának
olykor már ki–kihagyó
fulladó hangjairól
zörejeiről
külön–külön tud csak
még mindegyikünk.

Könyörgés*

A Semmi örvénye előtt
a megsemmisülés felém gomolygó
ködei közepette
mikor az élet partjai
megbillennek s alámerülnek
s az Idő mint síkos gerenda
kicsúszik görcsös ujjaim közül –
a búcsúzás pillanatában
amikor elváltozom a halálnak
legyen egy kéz jelen
szorítson és simítsen
úgy segítsen
kísérjen át az elmúlásba

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 1-2. számában.

legyen egy kéz jelen
adassék ennyi irgalom nekem.

Fényörvény életünk*

Órák jönnek olykor
váratlan tisztasággal fölfénylő
kristályos pillanatok

erős sugárnyaláb robban át
a nedves párafelhőn
rázúdul az őszi táj egy szögletére
hol fák kicsi kusza csapata tántorog
megdicsőülten
csupa csupa sajtó aranyban
a percek élesre
beállított lencséjében

s míg a vakító fényörvénybe nézünk
káprázva–megszédülve
mintha saját életünkre látnánk rá
egy föloldozó pillanatra.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 1-2. számában.

THINSZ GÉZA

Anyanyelvi szinten*

Ehhez a városhoz tartozol, beleszövödtél,
pedig lerí rólad: idegen vagy, nézésed is elárul,
csípőd, mozdulatod, ahogyan betöltöd a szobát,
megszólalsz: idegen vagy és ehhez a városhoz tartozol.
Kezed nyomát, arcod, nevetésed, szemed nyomát
viselik a falak, emberek, egy óvárosi telefonkagyló,
taxik mélye, vendéglők asztalai, a piac Orfeusz
szobra előtt, a párnák ágyadon, mások ágyán, –
tudják: idegen vagy s anyanyelvi szinten beszélsz
emberül. Beleszövödtél Stockholmba: hozzá tartozol.

Megvalósulásaink*

1.
Megvalósulásaink,
ölelésben, szapora szavú hallgatásban –
megszólítalak és válaszolsz,
hallak hátammal is,
mellemmel nézlek, gerincemmel.
Tőled tanulok föllélegezni.

2.
Másoknak hazudozom.
Mások előtt olyan magabiztosan
vitorlázom el a felszínen, mintha
mesterségem volna a mélyvízihalászat.
Veled összekeveredtem.

3.
Kitárulkoztál.
Belédbicsaklott nyelvem.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 1-2. számában.

Impromptu*

Rádcsoválkozásom: nevetésem:
összekulcsolódó szavaink.
Leveszed inged: felvilágolsz.
Hat emeletnyire a külvilágtól.
Hajnalig.

A víznek nehéz ellenállni*

Ma lassan úsztam. Talán még
bőrödnél is érzékibb volt a víz.
Minden mozdulatomra válaszolt.
Velem lélegzett. Kívánt. Beszédesen.
Lehet, megcsaltalak volna vele
(a víznek olyan nehéz ellenállni)
de elébem vágott egy lány. Vonaglott
kéjeseen. Már–már szemem előtt szeretkezett.
Úszunk vagy élvezünk? Hát nincsen aki rászól?
A hétszázadik méternél, nagy zavaromban,
lógó orral kiszöktem e vízibordélyházból.

Talán nem*

Kár, hogy öregszem? talán nem.
Asszony a legszebb halálnem.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 1-2. számában.

MAJOR-ZALA LAJOS

Falak mögül, falak mögé*

Legyen ez a ciklus – ezek a címzetthez soha el nem ért levelek
– a testi és lelki megkínzottaké; emberi méltóságuktól, szellemüktől,
akarattuktól megfosztottaké; a gázkamrák csontváz
árnyaié, a meggyilkoltaké; bármilyen vallási, faji, ideológiai,
nemzeti vagy hatalmi önigazság ürügyén a falak mögé szorítottaké;
és mindnyájunké a falak mögött a jólét, a közömbösség
és a cinkosság ketrecében.

IV.

Szemmel írom a falakra
üres betűk jelentését

– tollamat elvették—

az üres falak sorra telnek
őrülettel

– papírom elkobozták –

Légypiszkos árnyakban tavasz
sziluettje

virágzó barackfák alatt
alakod

kivégző osztagok

kriszkrasz katonák

csorbult szemembe köpnek

a szemem élére emlékszel-e még
Fényes Csillagom?

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 1-2. számában.

VII.

Érdes paragrafusok

rámhúzott életem derűjét véresre
simogatják

tisztítják bőröm belső érvét

– ó a hasad selyme tomporod
magánya (ujjaim árvasága)–

szorító markuk közt hangtalanul
folyik el a lelkem

börtönök falát összetartó
habarcsnak

gyöngye körmötök szétzúzni azt
elég lenne Édesem

gyöngy–körmöd topáz tükrében
szakadozó arcom

X.

Szavaim lélegzésem zacskójában
dideregnek

egymáshoz bújva elhagyottan
Kedves

– mikor újra melletted ha árván is
de ketten ? –

jelentésük torkomban fájón
összekoccan

fogam fogaidon vacog

agyvelőm kilyuggatják
hogy ne legyen jelentésük

és vértelenül kiperegjenek belőle
az igazság mikro–téglái

a szavak

XVII.
Céltalan

minden ellenállás
a fölkelés a földrerogyás

izmok a tüdő a szív
hasztalan harca

a lélek undora

időn a pont
a kérdőjel oktalan

melled tavaszba bomló bimbói
haló számban Te Drága

virág a fákon a lányok tompora

tél van

tudok–e még kérdezni?

tudtok–e még kérdezni?

XXIV.
Korbácsolnak
az elhagyatottság korbács–szögei

a percek

érzéketlen érzem közeledsz felém
Veronika kendőjével

hogyan azt kiterítve felfogd
esésem Drágám

utolsó emberségem hullását

vérröggé csitult könnyeim lyukakat
vernek a vásznon

eltűnik arcod

eltűnik arcom

XXXI.
Gerincem hídját áram
feszíti

robbanó ütések szakítják
a zsigereket

agyam pillér-gondolatait

egymásba kulcsolt kezünk bilincs
lett Kedves

lábunk a vakság

recsegnek utolsó büszkeségem
tartó padló

az érintés lágy lépteivel
ne közeledj rajta

felém

alázuhansz az örvénybe

XXXVII.

Árnyjelek a cellafalon

sóhajok ütötte sebek

gyilkolt mondatok vére

eleven csöpög arcodról
arcomra

csizmákra alvad

hűséges kutya nyalja
vicsorog

XL.

Vajúdások fűrészelik koponyámat
nyitják agyvelőm

ketté válok Drágám
a láz delíriuma obszcén képeket
pingál a lelkemre

mellettem egy halálba induló
onanizál

kismama jajdul boldog átokban
világgal töltődik a tüdő

szennyel a világ

az első gyermekünk
emlékszel Szerelmem?

XLI.

Betűnyomokon tévelygek

keresem a csillapító kérdőjelet
egyhelyben topogásban

a villamos csenget
lányok kacarásznak

fűvek hegyén harmat hahotája

a sínek körbe vezetnek
magam körül hozzád

el tőlem Egyetlenem

melleid áthághatatlan dombok
lankája

körülöttük
a gondolat szögesdrót–magánya

tértelenül állok

olvasatlan
aláírom halálom

XLIII.

Agyam barázdáiban fekete karvalyok
betű–csőrei

hangokat csipegetnek húsomba hasított
némaságban

kalásztalan kévéken vigyorog
a nap

arcod magánya Te Drága

csillan csirkegégét nyisszantó
késen

dér a kánikulában

elmém forralja fagyása

sötét sintérek
kopasszák gondolataim

XLIV.

A neuroleptika ostorai
űznek

a korbácsos rémek

féktelenül
éles kanyarokba

kibicsaklik képzeletem

nincs ki gondolataim
bekötözze

feneketlen gödörből kiáltok
hiába hangtalan

hiába Kedves

LI.
Nincs bölcső

csak falak vannak

nincs kín

csak falak vannak

nincs gyötrelem

csak falak vannak

nincs megalázás

csak falak vannak

nincs gyalázat

csak falak vannak

nincs koporsó

csak falak vannak

se élet se halál

csak falak

se te se én nem vagyunk

ó Édes

csak falak csak falak

LV.

Örvény sötétlik
sötét örvénylik

forog
forog

izzik a fagy
az izzás fagy

arc hinárázik

kövesedik

forog

forog

könnytelen

HATÁR GYŐZŐ

EMBERNEK PÁRJA *

orvosságom, életfáradtság orvossága, édességes, mindig-ható,
hozzám-hajolásodban míndétíg kedvesten-kedves

ha vagyok még – csak mert kedvessé teszed a földet lépteidnek
alatta

ha élek még – csak mert édessé teszed a mindenséget fényednek
körüle

ha vagyogatok még: ideig-óráig, Csak mert nehézzé teszed a
megválást a mindenségtől s kitartod irdatlan káprázatát
ujjbegyeden

hahogy még élek – a Te tündérséged
(1976)

Deus ex Machina *

isten vagyok aki nagy hassal kilábol
s elékukorít a bádogmasinából

isten akit sodrott kendercsapó lódít
s fogas fa dobokból elégondolódik

égre csikorogja rántó masinátok

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 1-2. számában.

alanyilag isten anyagára bádog

Szarvas maskarája vállon ülő sipka
elbődülő szája jó nagyra hasítva

onnan dördül ez a olimposzi szózat
körszakálla villám körszínháza közet

kagyló gömbörület lágy lávakaréja
kegyelmes lávahegy pártás meredélye

Sorsokon fordító Halottat támító
Uralmat cserélő Birkákat bámító

Ordít a tölcséren naponta csinálja
emelőn felhágó bádog masinája

Villámomat szórom szikraszigonyt vetek
ne legyen más városvédő istenetek

csak ez a mézbábos pléhbádog masina
gigászi az izma – titáni az ina

szárnyas sarkantyúval csillagot tetőztet
vérfertőzést torol – avagy vérfertőztet

jaj ha ont s a vér mit onta nem királyi!
jaj ki elfelejti kincse–felprédálni!

jaj ha veti s jaj ha nem veti ki kasztja!
ha apját levágja! – levágni mulasztja!

sok rangos bitorlót trónjából kirángat
– elrendezi néktek a tragédiákat

Hahogy öklöm bádog mellemen eldöndül
s fennen égnektárnak felvonó körömbül

szépszarvú maszkkal el–ki horgadtatván
megáll a csigamű – rettentő mutatvány! –

megfeszül a Pecek kenderes hordója:
bőg a bádogisten – Világ Lehordója! –

kedvem ellen szólót Szólás aláhánya
üdén belekottyán hegyem csalóánya

olajtállal szentelt oltáros bokorbul
s kötelem csigája vonómmal lekordul . . .

Taurominiában ezzel van a város
ez a csuda mely a csudával határos

Erixtül Naxoszig e csudaság járja:
megjelent a Bádogisten Masinája!

az az isten vagyok onnan ki kilábol
s alágorombít a bádogmasinából

Taormina
(1974)

Morgós*

(haragudnivaló. Vénembernek–vénasszonyinak)

ki az aki ejde erre csámborog?

jámborok?!

ki az aki ejde erre csámborog és fékomadta ma este?

e beste?!

ki az aki ejde erre csámborog és ma este és tűzégesse rúgkapál?

Hurka Pál?!

ki az aki ejde erre csámborog és rúgkapál és ebugatta ibolya?

mi baja?!

ki az aki ejde erre csámborog és rúgkapál és ibolya és kérencséli
kuncsorog?

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 1-2. számában.

kinn csepeg künn csorog?!
ki az aki sejde ide lejteget és ejteget és integet és hinteget és hiteget
és fitogati mutogati bigyeregi vigyorog és pusmorog és susmorog
és ejdebejde abajog?
slapajok? davajok? dévajok? duhajok?!
libalopi fékomadta hogy ilyenkor erre eszi a penész?
gyülevész dögevész? tekenész? tehenész? hengerész vagy tengerész?
ki az aki kivirradtig kivilágos esteliglen itt cseszlett itt caplat?
te cefet te cafat: megcsiszlek megcsaplak!
ki–az–aki–épp–ma–rosszkor–erre–hozza–jódolga?
Hód Olga? két hidalgó ódalgó s hódolva hat szolga?!
ki az aki furton erre andalog—bandalog kódorog—bódorog?
pandurok ? kandurok? kenguruk? kóborok?!
ki az aki furton erre kujtorog—bujtorog üsse magyon sündörög?
kenderesí kondorok?
kondorosi göndörök?
ki az aki juszt is erre picserreg csücsörög acsarog csacsarog?
ótvarosi némberek? fancsalok? kancsalol,?
ki az aki juszt is erre urizál kurizál berezel pityizál bandukol mendegél
bandukál?
azt hiszi hogy neki eztán így degél úgy dukál
ajtón kapun kerítésnél minden rosszban sántikál belesőben felesel
kilesőben kornyikál előveszi itt pesel szétlóbálja ott pisál?!
Kapatosra a – kapával!
laposra lesz kalapálval!
Szabászollóm csattogója
csizma nélkül miskárolja
tudom többé nem dombéroz tivornyéroz s elhordja a
hideg frász
bánom is én herkópáter diák pap vagy
ló szobrász

(1974)

VERESS GERZSON

Quijote*

Forró, homlok–mögötti tájon
csontos lovon baktat magányom.
Szikár–szeles viharlovas.

Villám–idő jár, sistereg –
bronzba önti a kerteket
az ősz, a foltozott banya.

Homlokom mögött zátonya
van a szónak.
Fehér vitorlák inganak
időtlen, mint a gondolat,

s forró, homlok–mögötti tájon
közöttük csontlovon magányom.

Homlokon kívül: ingovány.
Mint magányom, úgy ing lován
a bódulat, a szédület.
Körhintaévek, körmenet.

Arc szikláí. Ráncoszlopok.
Szemaránában széksorok.
Sivatagfej. Homlokhomok.
Arczahara. Szem sós tava.
Szem sós tavának zápora.
Szájkanális. Mélyén a szó.
Egy kaptató. Egy buktató.
Fogak csarnoka, akropolisz.
Lakja korom, de fedí hó is.

Homlok előtt, homlok mögött
baktat magányom csontlovon.
S a cél, a cél a szélmalom!

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 1-2. számában.

TÚZ TAMÁS

Végre megérthettem*

Végre megérthettem a nagy fölvonulást.
Nem az utolsót még, csak a közbeesőt,
a csaknem mindennaposat,
a lehúnyt szempillák mögöttit,
félíg a valóságét, félíg a képzeletét,
a visszanyúlót s az előrevetülőt,
a mozgásvilág riasztó díszemléjét,
ágyban, párnák közül, lovaglólülésből
és hazajövet a bálból:
a páncélos osztagok, tolókkocsik,
liliputi autók, kamionok és buldózerek
– erőltetem az emlékezetemet –
Augiász istállójából szabadult motorkerékpárok,
divatból kiment Fordok, Chevroletek
– magyar nyelven – az ócskavas
döglesztő karneválját.

Kapok az alkalmon s mondom: Befellegzett.
Kissé elváltozik az arcszínem,
míg salátaízesítőt szórok a tálba
hideg tekintettel, mintha az összekötő szálak,
a haránt ülő csíkok a török hódoltság
levegőtlen poklába vezetnének vissza,
dölyfös hegyóriások égő szégyenébe.

Egy szót se szólok. Magamban gondolom:
semmi dolgom velük.

Nem ez az első eset*

Nem ez az első eset
a polgári rend bútorozatlan kastélyaiban.
Ismétlődnek az azonos helyzetek.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 1-2. számában.

Lépésben jön valaki.
Nem ismer meg.
Teszi, hogy nem lát.

Kikeresek egy telefonszámot.
Alig merem remélni, hogy válaszol majd.
Pedig benne élt tudatomban.
Kemencemeleg a júniusi este,
sokszorozódnak a lángok,
mintha a szénraktárak tüzet fogtak volna.

Siránkozhatnék hosszan, de nem akarom
azt a gyanút kelteni, mintha félnék.
Elébe térdelek az órakulumnak.
Alkoholon gyúlt oltárok kuporognak az éjben.
Zizeg a szénapadlás. Korán lefekszem.

Évek múltán is emlékezem majd erre a pillanatra,
a belső villámcsapásra, a kérdőjellel teli
sötét falakra, a félbeszakadt álmodozásra.
Lehet, hogy tévedek: túl képletesen fejeztem ki
magamat. Anyám mindig mondta:
Óvakodj a hamis cimboráktól.

Kíváncsi volnék*

Kíváncsi volnék
meddig jutottak el a hajnali esőben
a keskenyvágányú vasút olajos talpfáin lépkedve
lehajtott fővel, mintha bűnösnek éreznék magukat,
kikötőhidakon lebegve
sötétsárga vizek fölött
lépten–nyomon belehalva a ködbe.

Addig nem nyugszom,
szívósan leskelődöm
elborult elmével is,

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 1-2. számában.

amíg a szeparékból, pezsgős üvegek
durranása fölött, kölni víz és zanótfürt
illatában, pecsétgyűrűk cikornyái közt
föl nem tűnnek megint a hanyatló áradásban
kissé délre a ciroktermő szigetektől
valami álmos, néma tartományban,
a vizsgálati fogság és a száműzetés mesgyéjén.

Kísértésben vagyok,
Kövessem-e őket a síron túl is?

KOMENDÁK LAJOS

Őrizlek*

őrizlek
mint hó a vetést
írás az emlékezést
tenger a mélyt
test a kéjt
elnyomott a reményt
hogyan szabad lesz
hang a zenét
hogyan tavasz lesz
kikelet
mosoly rügy fütty
őrizlek

Nyom*

virágoskertje voltam:
betrágyázott pirisóval
könnyeivel meglocsolt
szembesütött melengetett kikeltetett
belénöttem
felnöttem a szívéig
kigyomlált
engem gyomliliumot
ott
helyben
kint
künn
a
kertben
szívembe
gyomult

most múlt

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 1-2. számában.

és gyom

Költészet*

a természet
nekem adta
a kétségbeesést
én felöltöztetem

ruha teszi az embert

Kedves München!*

Emlékszel e még a pesti srácra?
Tudod, aki kiszállt a kölni–kupéból
pályaudvarodon, kinek kezéből
egy kóros, kentkockás koffer fityegett
alá, aki egy fakó virslivel
halálra ijesztette gyomrának vacsora
reszketését, restidben, hogy
korsó sörök korszellem kardjával,
kiszúrja konzumszakszervezete
ijedt pápaszemeit.
Nem emlékszel rá, pedig tolongásod
mindenki porondján celebrálta
„az alkoholt iszom, vizet prédikálok”
ellentmondásos miséjét.
Nem vetted észre megváltott
ittasságát a pogány, részeg
röfögés párájában?

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 1-2. számában.

KESZEI ISTVÁN

Csak így*

Ha Északon születtem volna,
havaznának számból a szavak,
zúzmarával takarnám mondatom,
és csengő jégcsapok csüngnének
a vesszőkön, a fázó pontokon ...

Ha a sugárzó Dél küldött volna,
bőrömről is sugárzana a szó,
nyelvem lángnyelvként sisteregne,
napul beszélnek, csak napul.

De Európa szívéből szakadtam,
így csak osztják, ugor, vogul
hangon, e kancatejszagú,
hal- és zsírszagú nyelven
kiáltom túl az Óperencián is
őseim: szinte az Ős Sejt jaját-gyönyörét,
halandóan is halhatatlanul.

Hangszálak*

A rezgő hangszálak rengetegében
minden hangszál úgy reszketett!
Kiszabadult a szél ezeréves
barlangjából: a tüdönkből–szívünkéből,
s zúgott a fűszálak felett.

Én minden hangszálhoz lehajoltam.
Parasztok, mesteremberek
torkában sarjadt millióm fűszálon
remegve szólt a bú, az öröm, az álom.
Teljes lényemmel kigöngyölödve
nem is a csukott ajkú, néma könyvbe,

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

hanem elevenembe, bőrömrre írva:
e parázslóbbnál parázslóbb papírra
lekottáztam minden hangszálat, hangjegyet.

Szöveg*

A mindenség mindent beszélő,
titkos szirmokat sző a zöldbe,
mielőtt végleg elrongyolódom,
néma csendben szót–szóhoz öltve

szövődjem én is a szövegek
többezeréves szöttesébe,
feszülő idegszálaimmal
a mondatok, szavak szívébe.

Nem akarok külön ragyogni,
csak rejtőzzem felfejthetetlen.
Ő majd, aki érzi, ha szemünk,
ha a dolgok pillája rebben,

úgyis mindent megfejt, kibogoz,
belát sötétlő titkainkba:
századok rostjai között
az én szavaim is kitapintja.

Szavak eredete*

Napjaid forrása felfakadt.

Ha öntözöd a rózsákat,
öntözd a sok–sok rózsátót is,
a szavak töveit,
a képzőket, a ragokat.

Úgy élj,
hogyan sorsod minden percnyi cseppje

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

szivárogon a szók alá, a mélybe:
titokzatos tudatunk humuszába,
ahol a szavak gyökere ered.

Könyv*

Sorsom szegényen élem:
oh, nem díszbörkötésben,
csak rongyos bőrkötésben,
nem a legfelső polcon,
az alsó könyvespolcon.

Lényem a szél fújja:
lapoz az Isten ujja,
minden betűm és pontom
boldogan beleborzong
az ő lélegzetébe.

Így élek
az alsó polcra téve.

Szület'ési dátum*

Az írásjegyek sugárzó csillagjegyében születtem.

Írásjel*

Örökre megjelölt egy írásjel! E jelben fogok bukni
vagy győzni. Vállalom a vereség vagy a győzelem, a kárhozat
vagy a kegyelem kétes kimenetelű kockázatát. A kocka el van vetve.

Egyenes*

Te is csak általa vagy.
Hogy a földön élj, a földre
veled is húz egy vonalat

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

a fénylő csillagok alatt.

Az ő rejtelmes eszköze,
íróeszköze vagy,

Saját véred-velőd a grafit,
amíg eljutsz végpontodig,
a tested–lelked is kopik,
benned is alkonyodik.

Két pont között
a legrövidebb út az egyenes.

Életrajzod: kirajzolódol
kiindulópontodtól
gyújtóponttá izzó végpontodig.

Közben
találkozások metszéspontjai,
csomópontok, ahol minden
összecsomósodik, sűrűsödik,
s pontjaid között nyugvópont sehol,
örvénylő pontok végtelen sora . . .

De e viharzó végtelen mit ér,
ha mindez benned majd végére ér?

Ne firtasd,
örülj, hogy az Ő kezében vagy.

A csillagok gyémánt–tengelye alatt
veled is húz a földre
egy rejtelmes, rövid vonalat.

Gyújtópont*

Egy törpe termetű nagy szobrásznak

Kiterjedéstelen és végtelen vagy:
te vagy, te vagy maga a pont.
Hova tűntek véges végtagjaid?
Nincs benned szinte semmi csont.

Milyen erők faragják szobraid?
Két kezed véges ujjai?
Lenyűgözőbb hatalom: pillantásod
gyújtópontja robbantja ki

a vaksötét, az éjsötét anyagból:
minden szemcséjük füstölög.
Nézzük egymást a külső éjszakában,
már mélyem legmélyén dörög

gyújtópont–lényed pontnyi ember!
Bensőmben mennyi robbanás!
Csontom szikláiról szavak hasadnak
teljes súllyal zuhanva rád.

Golyó*

A megdőbbszent golyó megállt.

Én is megálltam.
Pályám befújta már a hó.

Be jó volna gurulnom, élnem
a havon át, a jégen át,
a földdel is együtt forognom,

együtt gördülni lent a porban
az öröklét firmamentumán

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

tovagördülő, elzúgó századokkal.

A golyó is könnyebb, ha elgurul.
Kétszerte könnyebb, aki él.

Mért nem gurít le
az Örök Mozgató a lejtőn?

Csak súly vagyok:
mozdulatlan ólomgolyóként
a megdermedt idő álmába fagyva.

Olvadjak szét,
hogy minden cseppem forrón rácsepegjen
az Isten meztelen kezére.

Különös lift*

Különös liftben élek:
nem felvonóban, – nem a magasba,
nem felfelé, hanem a mélybe von. -

Amióta megszülettem,
csodálatos süllyesztőben,
egyre mélyebbre süllyedek a földben és időben:

Holtak Házában száll a lift velem.

Egymás felett, egymás alatt
lakatlan, üres lakások,
lakatlan, üres koponyák,
kiégett, üres szemüregek:
– a lélek villanykörtéi kiégtek, –
fogsorok csorba lépcsőin
férgek másznak zihálva fölfelé,
elromlott vízvezetékek,
örökre elromlott a vér vezetéke,

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

örökre megrepedt csövek, artériák.

A liftből olykor én kiszállok,
koponyákon kopogtatok,
bezörgetek a hátgerincen,
de hiába csengetek a csontokon.
Élőn holtakba lépnem nem lehet!

Ha feljövök a felvilágra, ott is
földön imbolygó lépteimben
a földalatti liftek lelke száll . . .

Hány óra*

Mutogatja magát a mutató,
igazi időt nem mutat,
a Megmutathatatlan ott él
valahol a mutatók alatt.

Ketyegő szívem sejti néha,
s olykor a papír felett a toll,
hogy mindenek alatt a mélyben
a Megmutathatatlan lappang valahol.

Történelem*

Ami megtörtént, örökre összetört.

Mozsár*

Egy óriás, időtörő mozsárban
törd–zúzd a pillanat töredékét,
valami belőle mindig megmarad.
Talán ez az igazi örökléted:
hogy te zúzódsz, az idő összevérez,
s hiába döngeted a mozsarad.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

Kövek*

Ha majd ráébred önmagára,
ő is megöszül, meghasad,
de most helyette én zúzódok,
engem vés-váj az öntudat.

Mélyem tárnáiban kövek görögnek,
velem együtt mindegyik meghasad.

Csak teszel–veszel*

A tett helyett a tettek törmeléke.
A lehetetlen szép helyett
vacak vesződés, csak teszed–veszed,
amit tehetsz, amit lehet.

Az idő szemétdombján felgyűlt törmeléket
ki hordja el, ki söpri el?

Ha legalább*

Ha legalább súlyos pörölycsapásokkal
én kovácsoltam volna mellkasom,
ha legalább valami hófödte csúcsról
én görgethettem volna le a homlokom!

Ha legalább kisujjam én szülhettem volna!
De még tulajdon végemen, halálomon
is hangya–sejtjeim dolgoznak lankadatlan.
Én lennék itt a földön? Csak csodálkozom.

Gyökér*

Aki igazán szereti a fát,
gyökeréig lelát.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

A lovakhoz*

Ugyanabból a mindenségből
ötvöződtek a csontjaink,
ugyanabba az anyaföldbe
halunk, születünk vissza mind.

Ugyanaz a szél borzolja
csapzott sörényű álmaink.

Egy csúszómászóhoz*

Te vagy koronatanúja az ember
előtti létezésnek.
Gyere szobámba, szőnyegemre!
Szíнем elé idézlek.

Előbb tudtad, amit csak most tudtunk meg,
előbb, sokkalta többet,
a semmiben szunnyadtam még, de te
érezted már a földet

e vajúdó csillag csíllagporában
magad előre ásva.
Súlyos bőröd megannyi rücske-ránca
a föld rovásírása:

irhádra írta sorsod: róla olvasom
hogyan csúsztál előre
a nemlét-lét félálmu ingoványából
a szétázó időbe.

Ember vagyok! Én nem csúszom-mászom,
régóta talpraálltam,
de, mint aki a porból vétetett,
a hűséges halálban

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

a csúszómászóknál is mélyebbre csúszom,
visszacsúszom a földbe
közös, egyetemes egyenruhánkat:
a port magamra öltve.

Anya*

Meghaltál, hogy bennem élj.

Anyám voltál, anyád lettem:

Emlékezetem méhében hánykolódsz,
még csak parányi embrió vagy,
de kinő körmöd és hajad,
érezem növekvő súlyodat.

Akinek a lénye egy másik lényt is hord magában,
lassabban jár de kétszer él.

Világraszültél.

Most én szüllek meg, de úgy,
hogy belőlem ki nem szakadhatsz:
száz éves korodban is a méhemben élsz!

Kibírhatatlan*

A kibírhatatlant így tudtad kibírni.

Pár méterrel tőled odaát,
akinek arca, fénylő szeme volt,
főbelőtte magát.

A dobhártya–vékony fal is beleremegett.

De benned minden ment tovább,
vacsoráztál tovább,
egyetlen korty sem akadt meg torkodon.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

E pár méter fényévek
messzeségévé távolodott,
a kozmikus közöny gyémánt–hidege
megdermesztette a pillanatot.

Ki vág léket a megdermedt időbe?

Ami zajlott, örökre megfagyott.

Párna*

Párnámon helyet csinálnék mindenki fejének.

Négymilliárd fejünk
négymilliárd távcsőként meredne
a kifürkészhetetlen végtelenbe.

A párna is velünk együtt virrasztana.

Amivel ki van tömve:
minden remegő tollpíhéje
beleborzongana a csöndbe,
fülelne kémlélőn az éjbe.

Négymilliárd fejünk a fejemalján,
négymilliárd arcunk a fejemalján,
de sohasem a világ alján,
mindig a mindenség szívében,
a mindenség kellős közepében,
e csodálatos, titkos éjben.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

GERGELY VERONIKA

Töredék*

Kristályarcom
megszenesedett,
tejfehér szívem
elszínesedett,
arany gyökerem
elrohadt,
ahogy lassan
megteltem sókkal
keserű lével,
mindnyájatok
örömére.

Címtelen, névtelen*

Gyermek-álmokon nőttem.
Cseresznye-piros szememben
az idő parazsával.
Meleg, kövér tehének,
Kés-éles füvek
tápláltak,
hogy húson megpattant a bőr
a réseken habos vérem
elcsobogott.
A fák hegedültek temetésem,
de már nem voltam.

Tánc*

Körbe körbe
karikába lépve
(szakállas jósnővel
jövömet táncolom)
szikla csúcsáról

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

beletáncolunk
a mélybe
tengerbe
vödörbe
nézd,
az utak elmasíroznak
lábunk alól
ne felelj az istennel
félni kell tőle
szürkés–zöld–
vízbe–potyogós
táncot lejtünk
a lejtőn fel–le
ide–oda nézz
lábad alá csonthegy épül
lebukik, eltörik
a narancs nap,
tolvajok osonnak
a végtelenbe.

Olyan voltál*

Olyan voltál, mint a szivacs
ki és beáramlott a világ rajtad,
teleszívtad magad valósággal,
míg üresen maradtál,
kis lyukaidon kikukucskálhatsz,
önmagad résein kinézhetsz,
már nem is vagy más,
csak lyukak,
a hiányzó részek,

Te vagy,
a lényeg elveszett,
beleveszett a világba,
az okok szirmot bontanak,
a pillanatok pillangói

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

kikelnek az időből,
minden egyszerű,
nem vagy,
nem létezel,
űrben dobog a szíved.

Az idő repedéseiben*

Az idő repedéseiben
kusza üregek.
Megbotlom még a jövő
nemlétező üvegén is.
Mindig
örökké
változatlanul
esni, bukni, botlani
gödrök, árkok között
a sima–szép geometrikus
tereket keresve.

Talán mert
homokból próbálom
felépíteni önmagam,
mindig
örökké
változatlanul
lepereg, legörög, lecsúszik
önmagamról önmagam.
Homok.

Vagy talán mert
sehol, senki, soha, senki
sem létezett,
és még mindig késik
a Való.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

CSIKY ÁGNES MÁRIA

Szociológia*

Nekem senki ne papoljon egy jobb
Világról – tudom már, hogy a jobb
világok a hatalmasabb ülep
alá türemlenek, az ösztövért
a korongszélre seprik, mert a jobb
világ tengelye is forog.

Fejlődési segély*

Ahol milliárd szerecsen él
jégmennyezet alatt
és a kegyelmes kézrátételtől
a jég beszakad
halásszák őket divatos ma a fekete bőr
– öregje fiatalja – számolgatják mennyiből
telnék ki annyi bála szerecsenbrokát
hogy elfüggönyözné minden Burgok ablakát
szigonyéles szemöldökszörrel sebezhető
félénkuszonjú ballerina
szerecsenköldökű feketenő
porontya fókafióka felnevelem
volt Vietnám–tavaszom
lesz szerecsentelem

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 3. számában.

THINSZ GÉZA

Egy házaspár az esti földalattin *

Lakásuk is lerí róluk, a nemzedékekhez szóló porcellánműtyürke, a berámázott csendélet a falon, ahogy megrezzennek az üres sörösdoboz vészterhes hangjára: ki rugdalja? miért rugdalja? rugdalhatja? meg a színes tévé is, a valóságközvetítő, ahogyan naponta beléjük táplálja a biztos távolságban lezajló eseményeket és a dolgozós élet nyoma is ott van arcukon és a félelem, a tájékozatlanság rémülete: hallgatják az embertelenül funkcionális földalatti perronján a rugdosásra ítélt, üres, pléhhangú sörösdobozt.

Tanuljunk könnyen, gyorsan magyarul *

Rápillant a jövőbeli emlékekre és levonja az egyértelmű tanulságot, tudósít: vak vezet világtalant, megmagyarázza: fülében ólom, hivatástudatból, fülemben önigazolásának ólmos mondatai, maradék érzékszerveit zálogba adta, biztos, ami biztos, a szolgálatban levő becsüsnél, miközben átértékel, kivon, szoroz, megvonja vállát, beszéljünk magyarul, rongyot ráz és nagy büszkén kisebbrendűségi komplexusát fitogtatja és jön, jön, nekemjön és megmagyarázza.

Miért hallgatok inkább reneszánsz zenét *

Nem vagyok írógép.
Olvasógép sem vagyok.
Nem vagyok gép.

Ép sem vagyok.
Marad a p.
Pont.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 4-5. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 4-5. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 4-5. számában.

A mopszli*

Beugrik a kép

A bundás úr lehajol
és mopszlijának szájába dugja
egyik kesztyűjét.
Farkcsóválva viszi a mopszli
a puha bőrdarabot.

Letagadhatatlan konklúziók

- a) Itt látható Stockholm ritkaság számba menő kesztyűs mopszli ja.
- b) A mopszli fontos feladatot végez.
- c) A mopszli örül fontos feladatának.
- d) A mopszli a kesztyűnek köszönheti kiegyensúlyozott lelkiállapotát.
- e) A kesztyű kilóg a mopszli szájából.
- f) Másra szokták használni a kesztyűt.
- g) A bundás úr, a kesztyű és a mopszli háromszöge sokkal bonyolultabb, mint azt gondolnánk.
- h) Az ember előbb–utóbb felfedezi magában a mopszlit, akárha nyáron, amikor nincs is szükségünk kesztyűre.
- i) Ember vagyok.

A lefordíthatatlan város*

Áginak

A lefordíthatatlan város
felbűzlik, rámmorajlik
s rögvest fordításra ösztökél:
kenyere a kétértelműség.
Székesszófőváros. Itt
nem a kimondott szó a szent:
a kinyomtatott. Mindenki szereti,
tart tőle, felmutatja, vigyázza,

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 4-5. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 4-5. számában.

a minisztérium meg dédelgeti:
emígyen szaporodik. Szüntelenül.
Házakra, terekre, utcákra
a kimondott–kimondhatatlan szavak
lélegzetelállító hálója feszül.
A lefordíthatatlan város
Okkal–móddal előzékeny, nyájas,
érzékenységem jóízű szesszel
enyhíti. De mégis messziről a legszebb.
Mint egy szövevényes, tömény,
leközölhetetlen költemény.
Fejemre nőtt. Hatalmasabb
gyerekkoromnál. Hétköznapjaimra
lefordíthatatlan. Idegen.
Végleg az már. Akár a
Tünde presszóvá varázsolt
Hol–volt–talán–sohase–volt
körtéri Thinsz–cukrászda.

CSIKY ÁGNES MÁRIA

Csodák*

Megvolt a csodálatos kenyérszaporítás, de a halak elmaradtak, nem
Bírják az emberbűzt, süllyedő hidak alatt ívnek, lagunalila könnyek
az ikrák, elhamarkodott csodák jönnek ezután, kánaáni mennyegzők,
Pieták bölcsői.

Költő*

Szótárát elhasználta, a biológia–zoológia kiürítve, az aritmetika –
Aritmitika kikísérletezve, a nukleáris szakkifejezések tartogatnak
még némi reménységet a jövőre. Jövőre? Az évszakok váltakozását a
meteorológia pontosabban, gyerekkora még légző sebeit a szociológia
– Rock Rock Rock Beszélnek a sziklák

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 4-5. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 4-5. számában.

HORVÁTH ELEMÉR

Csanádi út*

Ildinek

Édes szívem mi lesz a világgal
ha bújdosnom kell mindhalálíg?
Mezőn éber poroszlók járnak
kertünk vadonná válik

Mi lesz szegfűvel estikével
rejtőzködésünk óta?
Kezünk sivár távollétében
lehanyatlik a rózsa

Mi lesz ha útját állod
villámló pisztolyoknak?
Szívre veszik a lángot
gerendák kormosodnak

Édes szívem akkor mi tartja
födelünk büszke nádját?
Gazdátlanul szél rohan a
hideg szobán át

Fehérlófia*

Honfoglalásunk nem haladt simán. Nemcsak a jázminok
kerültek orromba, hanem a gyékényt is kihúzta
alólam a jövőmet szentül térképező. Maradt
a madárlátta lép, s rejtett bajomra írnak nádi
hegedű. A rege rólam – Koppány–Orfeusz – el-elhatol
kemény klastromokig. S ámbár ezért időnként
fölnégyelnek és
karóba húznak és
elásnak élve én

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 4-5. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 4-5. számában.

ülök tüzes trónomon és uralkodom
zúzmarás délibáb

Maya tükör*

Hangyaboly épült szép vakondtúrás
amíg én nyugaton exegi monumentum –
(Iróniám komoly mint hajdútánc)

Ha meghalok a csillagok alatt
(ahogy remélem) szátokra hagyom
szótáramat
így a falu bolondja már
így a sirató asszonyok
s régen a táltos így

És én
aki hozzájuk méltó nem vagyok
nem másról írtam versemet legyen bár
füstölgő maya tükörben Montezuma
havasi réten soldanella vagy
Orion a vadász

Flatus Vocis*

A sárkány barlangjába
nem ment be Abélárd
a dia– dialektikája
legyőzte a leányt

maradt azontúl a
és húson túl a lélek
a concedo triangula
érven kifogó érvek

lett a leálynak sárkány
mint Péternek Bernátja
nem érkezett imáján

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 4-5. számában.

se pajzs se fényes lándzsa

a bírák összenéztek
alma hiába érik
a meghátrált vitéznek
kivágták a heréit

Tengerparton*

Tegnap Alberti hazatért hallgat a hír
Hernando Cortezről s hogy a galleon aranya
hogyan vált vissza vért félévezred után
Látszólag megbékélt a roppant óceán
kimondhatom Csepel és Guernica
s mi még a dolgom itt Guadalupe anyám?
Veled szeretnék menni Rafael
se hír se hatalom öreg barátom
neked az olajfa nekem a csornai akác
(s az sem másként mint mélyről Gilgamesz
tollas kígyó és mosolygó Montezuma)

Kunhatsin*

Ha most a bő-
Ha most a bő-
tapintat és tapintás fölkelek
angyali sorsom alakul
szobám átmegy a tű fokán
atmoszférája elvadul
oda ahol a hulló aluszik
oda ahol a sárkány ébredez
nyakamon csüngő cápafog
Kristóffal viszlek szerelem
megfagytak órám karjai
tüzes kezem szemérmeden
Japim madár ünnepi kendőm
szeretlek szólj örök teendőm

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 4-5. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 4-5. számában.

Húsz év után*

Hagyatkozván csak kopoltyúkra
meddig kérdezem meddig futja
járok meddig korsó a kútra
s kökényvesszőm kihajt-e újra?

Bősárkány sípján Kenya dobján
meddig bírja tüdővel Koppány
s a nímfáról sírván–dalolván
Orfeusz Attika homokján?

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 4-5. számában.

TUOMAS ANHAVA *

Vers*

Tavaszmom tiszta, földem pusztá: égése
minden fünek, húsa a múltnak.

Idóm este, lángom füst,
egem felhő, mint a füst.

Napom hó: permet–eső. Sebzett
földem lepi permet–eső.

Szavam szél, fa, virág
hajlik, siklik a sirály.

Coda*

Ha fa, égbolt, eső és föld
szín csupán, látszat a látásunknak,
ha lélegzés, eső, szó, madár és utcazaj
hallásunknak hang csupán, ábra csak,
ha száguldó gondolat, ismeretlen érzés, élő világ
csak általunk bomlik ki s egyesül, végzetünk
torlódó forma, táguló dallam, széles mozdulat,
s a szív lépéscsúfja tipeg döndül tipeg döndül
ritmuscsúfja rángó kíséretül,
akkor mind egy vagyunk, minden élő, föld, ég és égítest
együtt élünk az időben és eltűnünk
visszahozhatatlanul.

A napok a szélnek feszülnek,
a vitorlás egyre messzebb a parttól,
a hajótestben a távolok, az erekben a tenger,

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 4-5. számában.

*

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 4-5. számában.

a kongó bordákat víz marja szüntelen;
a csontos fejet inkább fenyegeti a halál,
mint a puha húst.

Olvasom a tárgyak szigorú fantáziáit
s az időt, az ölék öldöklését, a hold
világát: a hold ezüstöt csiszol, úgy világít,

az ablak, a puszta fa, a víztükör s a csont
áthatósága a hold, a hó s a sápadt
vizek éje izzadta csend, mely beléhullt

a vonat- s nyárfazajba. Vak utakon árad
a homokszag az erdei sötétbe:
lapjaira rovom ez ábrákat,

míg névtelen nevek esőznek a légbe.

Homo homini*

S az ember: mily termékeny
hogy nő szüntelen, hogy ereget
magából borostát, körmöt, gyereket,
még a sírban is, hol már szent s örök,
körme, szakálla egyre pöndörög.
S milyen szép: külleme egészen sui generis.
S milyen jószívű:
amit már egyszer lenyelhetett,
nyelheti más is, hagyja.
S mily tisztaságos: hol van még a teremtésben lex veneris?
S mily egyenes: magát soha meg nem tagadja.
S mily hősi: váll váll mellett
vérrel torolni vért sose restellett.
Aztán mily figyelmes:
míg más a nemzésre nem sok szót veszteget,
köszönömöt csak az ember rebeg,
aztán fizet,

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 4-5. számában.

míg bele nem gebed.

S micsoda daliás: ami csak lábon áll s fejét égnek hordja,
mind emberforma
egy kicsit.

Barátom, összehúztad a szádat,
de hallgasd csak: már buzog a fazék,
pöndörödnek a fűvő csigák, s a kagylók
csörögnek a tálban, borillat terjeng,
hűvös fuvalom a gyomor táján,
csillog a sápadt ángolna–ivadék.
A kukacnak földje van, gazdasága, szépsége,
énje van, létra,
a sziklán jajveszével:

föl, le, föld-e, ég-e,
csak látnám már azt a halat!
öröklétek horgászása,

társalognak a középosztályosok,
ők, ők azok, ők, kiszárítják a torkodat,
a mindigvalót érintik,

mely a bőség fölé boltozódik
s alatta tátong: annak árnyában
utaznak ők a földről az egekbe,

kutyák, azok a szaglászók, szaglanak
a siratófalakon át, az ég felé
fülelnek itt a földön.

Nyelveden a bánat lepedéke,
fajunk kihál, gyermekeink malomkövek
lyukaiban nőnek mint virágcserepekben,

miért ne szólnánk hát a magunk nyelvén
e nyomott földön, úgyse hallja senki.
Szóljunk hát, tavasz,

keserű bor,
árnyas, módos csigák útban
a tálból az öröklétbe.

Kezdődik újra. A föld füvet ereszt,
általános a bölcsesség, egyéniek a gondolatok;
a platitudo ellentéte? Egy másik.

Zizegnek a gyerekek kérdései, homok a szélben,
mit feleljek, mikor már jóelőre
kezembe darabolták e tagokat, zümmög a fazék,

az alkímia célhoz ért, fura,
kófic királyok uralkodnak
s minden ólommal változik.

Semmisem változatlan.
Az ég a mérgezetten. Hát akkor
legyünk hősök. Én bámulom a tudományt.

Az égnek szárnya nőtt, a pléhtető vakít.
Az udvaraknában árnyafosztott juharfa
hullatja fúvatlan leveleit.
Csupasz indák markolósszák
a csupasz téglafalat.

Hideg szél nedves ronggyal törli pusztára az arcokat.
A madarak kurtán repülnek, kényszeredetten,
síroktól tarkálló föld marasztalja lépteink.
Odvas viharok
repsztenek át éjjelenkint a városon.

A világ évről évre egyre valóságosabb.
Minden újra eszünkbe jut. Minden megtörténik.
Minden egyre megy.

Olyannyira egyre megy, mint az őszi nap,

az októberi verőfény vagy a mélytenger melege.

Ez a szakadatlan reszketés akkor állt belém,
mikor gyermekkoromban
fölhúztam a térdem, s fülig betakaróztam
félelemmel.

Számos–számtalanszor, ha szélben úsztak a fák,
ha a fák szélben úsztak, szállt a levegő
alattuk, fölöttük, mellettük, számos–számtalanszor
gondoltam én olyankor
és a szárnyak ahogy összevonódtak
és akkor én a repülést fontolgattam
a maga mivoltában, ahogy a levegő röpül, vagy ahogy
a fák szállnak a szélben
és a szárnyak, azok meg
összecsukódtak s én úgy zuhantam,
mint a bölcsek köve, estem, valójában azonban elmélyülten
s egyre elmélyültebben fontolgattam én akkor a repülést, így:
szárnyakat széjjel (no meg a farkat), elül le, hátul föl, egy csapás,
még egy,
lám, milyen egyszerű, s akkor én
arra gondoltam, milyen egyszerű
ez az egész s ugyanakkor milyen csalafinta,
mert ha
a repüléshez szárnyak kellene, akkor az nem igazi,
nem általános érvényű, semmiképp sem méltó a repülés nevezetre
(hát még a fark:
mert mi lesz akkor a farkatlanokkal, no meg a szárnyatlanok,
hová legyenek ők?),
ha pedig
még levegő is kell hozzá, akkor az már nem is repülés,
nem bizony,
ha pedig még csapkodni is
kell a levegőbe,
akkor
egész mivoltában értéktelen
diakatalektikus spektákulum

a magasságok
és
a mélységek
között,
a szárny tézise a levegő antitézisére,
szintézis, dehát
repülés-e ez
fontolgattam akkor én s gondolataim mélysége
odáig mélyült, hogy már Németországot is elérte,
kimerültem és elaludtam, csak úgy
nyitott szemmel, s akkor kibomlottak a szárnyaim
s levegő
egy pillanat alatt levegő rontott alám, fölém, körém
és a föld (az a farkatlan) kinyújtózott s repült,
szállt a föld ahová s amikor csak repülő szőnyeg szállhat,
s a fák nyugatról keletre
úsztak a fák a szélben, szállt a levegő, közel az
égi tetőhöz, egyre magasabbra,
s a felhők, alul esőt sírók, fölül napban fürdők, nézték,
nézték röptünket rebbenéstelen, mint ha viharban,
úgy voltam én is nyitott szemmel, lám:
a repülés
a repülés a maga mivoltában hasonlat,
a levegőbe írt ábra.

Fordította: Szente Imre

MÓZSI FERENC

Szánom–bánom *

Kalifornia elhagyásakor

szánom
három évem
zabolátlan lírán nyihogó
nyarga-ló v-iszonytalanságom

dalban eldőzsölt hiányod
hasonlatokkal sem pótolható
dézsmált örömünk örökségét
átvette a mindenható Vers

szavam tejfogai
bölcshetűkbe zápnak
szakállas toll–szarkalábak ámulnak
a fény–évvel szaporodó
sötétben gyűrt
tele-soha- nem-írható
lapokon

zizegő ütemek
sodorják hangulatom
füstsűrűs cigarettáit

félig elszívott emlékek
kormozzák tudóm hajszálerit

múltamra boruló hiányod
korán elherdált hagyatékát
három évem
bánom

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 4-5. számában.

Tüskés türelem*

szálkaszemeim szúrnak
ha nem láthatnak
mondja ábrándosan
a mindent faló

tüske türelem
amint beleágaskodott
a zene ütemesre tárt
karjaiba

a falánk ölelésből
kiszakadt
egy gerenda gondolat
mely eddig
bedeszázta a vágyat

és az elmúlás t-évgyűrűi
ráfonódtak
az érzelmekbe gabalyodott
ágacskákra

a rügyek is
semmibe pattannak
a pillanat
gyújtóhasogatása közben

a felkavart iszony iszapjából
a nap vállára rak fészket
a moderált mosoly
és a mindenség agyáról
törögetett drága-csepp-kövekkel
díszítjük fel
a szégyen-latyakba taposott
föld arcát
melynek biztató barázdáiban

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 4-5. számában.

sem sikerült gyökeret eresztenünk

mert indulatunkat
közönybe cibálta
a Gyanakvás

hogy így nem maradhatunk

... árnyékban pergő
levelek legendája
takarja el a jövőt

KESZEI ISTVÁN

Aláírás*

Írásjegyeim, kézjegyem a papíron, lábam forró jegyei
a földön. Lábjegyeim nem unalmas lábjegyzetek! Csak azért rovom
Európa agytekervénynél is tekervényesebb, rejtelmes utcáit, hogy
lépteim rovásírással rótt aláírása is bizonyítsa, hogy porból lett,
porrá omló lényem mindent aláír, ami a föld porába íródott.
Mindent,
ami valaha is a mélyében és a felszínén megtörténhetett.

Lépéseim*

Lengő ingája lépteimnek
kondulva porba, köre, óra,
a Föld idejét méri lengve,
mint az érzékeny ingaóra.

Velem együtt ő is öregszik,
csak a báva semmiség időtlen.
Az idővé hasadt öröklét
hasad az ércben és a kőben.

A magmák is kihúnynak: érzem.
Megáll az óra is, megáll a lábam.
Ha léptem majd utolsót kondul,
az idő is meghal a halálban.

Emlékmű*

Szavaimból is emlékművet emelek a lét láthatatlan légi
nagyhatalmának:
a levegőnek!

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

Bevonalazzák ...

Bevonalazzák végig az eget,
ahogy vonulnak sűrűn sorban,
szálló betűk, madarak V–je száll.
Honnan hova? Ki tudja? Ősz van!

A vonalban valami mindig vonul.
Micsoda vonzás vonja tollam?
Betűk vonulnak tollvonásaimban
sűrű rajban. Ki sejti, honnan?

Testem–lelkem őszéből mért vonulnak
megbonthatatlan, sűrű ékben?
Szálló betűk, madarak V–je száll
a papíron és fönt az égen . . .

Vérzik a z idő*

Már bennem is behegedt Budapest. De a hatalmas var alatt
azóta is vérzik lényem mélyén az idő. Vértanú pillanatok
vércseppjei!
Ki látja meg véretek bíborát csontjaim kősvatagában?

Ne felejtst*

Madárcsontú lény!
Mi tette, hogy be nem szakadsz
emlékeid tonnás súlya alatt?

A hűség gyémántkemény pillérei,
szétzúzhatatlan adamant–rúdjai
dúcolják alá csontjaidat.

Emlék emlékre rakódik,
örökkön súlyosabb emlékek
a frissebb, új emlékeken.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

Csak azért vagy ember,
hogy ami emberemlékezet óta megesett a földön,
reád essen, reád zuhanjon,
hogy egy pillanatra se felejtse!

Három változat Márai egyetlen mondatára

1..

Az egyetemes omlásban, pusztulásban
mindenről hull a vakolat.

Nevemről is lehullt az ékezet.

Kopáran állok, mint a fal.

2.

Ahogy bukott királynak fáj,
hogy porba hullott fénylő koronája,
nekem is úgy fáj, hogy nevemről is
sárba hullott a fényes ékezet.

3.

Nevünkről is lehullt az ékezet. Lehajolok érte.
Felemelem a porból, hogy a nevünkre feltegyem.

Szürkület*

Minden színben van valami színlelés. Én hátatfordítottam
a ripacszkodó, rikoltó, színészkedő színeknek. Beköltöztem a néma,
színtelen
szürkeségbe. Rámszürkülő ruhám szürkületében, szürke
küszöböm, szürke
falaim, szürke asztalom, szürke kenyérem, szürke poharam,
szürke papírom,
szürke sorsú őseim szürkületében, írom önmagam mélyébe
mártott tollal,
amit írnom adatott. Nincs asztali lámpám. Csak Isten derengő

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

körvonalai
világítanak szürke soraim rámszürkülő rejtelmes szürkületében ...

Requiescant*

Írjak? Kinek? Minek?

Legtöbb versem a levegő
hullámsírjában eltemettem
örökre, mindörökre.

Requiescant in aeternum, Domine!

Zsebkendő*

Lényem sodrában
véres zsebkendőd
hiába mosom,
hiába áztatom.

Lemoshatatlan, mint a bűn.

A lelked is beleköhögted,
zsebkendődön véres, nyálkás nyomok,
s a négy sarkából négy felől
csuromvér lényed: életed csurog.

Születésem előtt Szület'ésem után*

Mi minden voltam hajdanán!
Szemük amidőn összevillant,
Jupítérként villámlottam
pillantásukban, álmaikban.

Földi létem előtt lehettem

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

minden, maga a lehetetlen,
sejtelveik ködében úszván ...
De midőn végre megszülettem,

rámzárult, rámdörrent az ajtó.
Tudtam a sorsom: itt a vége.
Örökre belekövesedtem
csontjaim néma végzetébe.

Kő is vagyok*

Magáról nem sejt: ki ő,
de én tudom, hogy ő a kő.
Ha jobb nem is, így több vagyok:
ő is vagyok, kő is vagyok,
már mélyem sodrában zuhog.

Jöjjetek kőszáli sasok!
Bensőm kövére szálljatok,
örvényeimbe rakjatok
álmok sásfészkeit sasok!
Vijjogjon bennem a titok!

Rám kövülhet a végzetem,
de megkövülnöm nem lehet,
hogy görgethessem a követ.
Hogy véremmé váljon, kell, kell a vér,
hogy lüktessünk az életért.

Só*

A só is bomlik, züllik.

Ha megbomlok, megőrülök,
bomló agysejtjeimmel
én is szemcséik közé peregjek.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

Ásványi–emberi lényünk
Egymásba–omló násza
adjon személyfeletti ízt
a kenyérnek, földnek, tengereknek.

Tegyetek egyenlővé*

Tegyetek egyenlővé a föld színével,
omoljak porrá, por legyek,
hogy lássam, mindenütt csúcsok, szakadékok,
minden göröngyön óriás hegyek.

Az egysejtűnél egyszerűbbé bomlok,
a föld színéig alázom magam,
a semmi szintjéig, hogy rám zuhanjon
vad mennydörgéssel minden, ami van!

Ennél lejjebb már nem lehet lebuknom.
Innen, ami a semmiből kiáll,
hatalmas lendülettel csap magasba:
az eget ostromolja egy fűszál!

Ó, a hangya lélegzetállító kalandja!
ahogyan kúszik felfelé.
A semmi szintjéről – be jó –, ha látom:
minden parány mászik a lét felé.

Beszéd*

Vályú helyett tányérból kanalazom a levest. Lények között
ez nem lényeges különbség. Ettől csak finnyásabb, elegánsabb
állat
volnék. De én a tér terjengős, felhígult moslékába nem hullatok
inas,
darabos, rágós hangcafátokat. Hanem beszélek! Szavakból szőtt
szövegek
szóttésével takarom be a meztelen levegőt. Hogy ne fázzon! Ezért

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

oly

emberi a szám. Ez ad emberi értelmet a levegőnek.

Csecsemők és öregek között*

A lét két szélső pereméről
egymásnak és a végtelennek
fellebbentve a levegő függönyét
egész testükkel integetnek!

Az idő is körbeér a földön:
örvénye egymáshoz sodorta
arcuk, együtt újjonganak,
s együtt süllyednek majd a porba.

Egymásnak együgyűn gügyögnek.
Együgyűn? Az egyetlen Nagy Űgynek
emlőin csüngnek: a léten,
a nyelvükkel is rajta csüggnek.

Én is közéjük öszülök,
velük tőpörödöm, növekszem,
csecsemő vagyok, s vén, mint az idő,
ebben a múltó végtelenben.

Az egyetlen ügről szól a szám,
dadognék róla mindörökre.
Az elragadtatás orkánja
szavaim rendjét elsöpörte.

Excrementum*

Már ürülékünk is ott kering az űrben. A Hold fénylő
monstranciájában
ragyog az Emberi Excrementum.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

Condition humaine*

(Helyzetem pontos topográfiai megjelölése)

A mélypontnál is mélyebben! Ekkora mélységből már a mélypont is szédítő magasság.

Morzsák*

A szeretkezésekké szétmorzsálódó szeretet morzsáit lesöprom az idő asztaláról.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

VERESS GERZSON

Rock (and Roll?) – Sütő Andrásnak*

„Vannak feleletek,
amelyekhez nem tartozik kérdés;–
vannak kérdések,
amelyek sosem hangzanak el.–

Jó rockonom (egy rockon–korban),
régmúlt koroktól elkorholtan
és el–kór–holtan borba–nöbe,
és elborholtan bor'styánkőbe
mely őrzi arcunk barack–mását,
szakáll–szépapánk farocklását –
párocksá lettünk rockba állva;
pár rockon pá–rock ! párolgása
táborockká avatott minket
s karock kardala karddal intett:
nem leszünk jók történelemnek,
s azért mit kit tört én–elem ment
építettük magunkat mássá,
öröklakás–meghasonlássá,
torock torát török tőrére
nyújtottuk időnk örökére –
időtlené így lett az éra;
kérdesz, hát akkor mit ér a ... ?
Nos: MÁR MINDENT KIBÍROCK:
EZ TO BE OR TO BE–ROCK !
(Várjak? Mire? Hát mire várnék–
Gondolatban torpan a szándék.)
ÉN MÁR MINDENT KIBÍROCK:
EZ TO BE OR TO BE–ROCK.
Ez a lenni vagy (NEM !!!) lenni –
kérdés: enni vagy nem enni?
Lenni – lenni.
Enni – enni.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

– enni lenni?

– lenni enni?

Ha nem lenne e dilemma,

(mely voltaképpen be–lemma)

ha nem lenne, nem is enne –

ha nem enne, nem is lenne.

EZ TO BE OR TO BE–ROCK:

ÉN MÁR MINDENT KIBÍROCK:

Lennit enni – ennit lenni,

ennit lenni – LENNIT ENNI.

PANDULA DEZSŐ

Hangszerek erdejében*

Bartók és vidéke

ahol az idő sem jár ahol a nap mint egy kiáltás a nevenincs
fehérségben állandó ébrenlét a világ konok erdő kerek élet
megjárni nem hagyok jelet magam után
ne tudjak visszatérni eget mászni eget
az erdőt belátni körötte kinőnek rendre a hideg örök
testőrei torzszülött trombiták sánta hegedűk béna
brácsák megvakult zongorák micsoda erdő micsoda lélekvesztő
hely ez a történelem ahol bármikor újra megtörténhet egy ember
akit megdrótozott hite is havazó húsa is kitagad jaj
széttépte bőröm a szél tovább a zene lassú üvegében
csikaszok csikorgó éne a HALLGATÁS
FEGYENCEK BESZÉDE még még fehéren a ZENE
MEGSZÓLALTATOTT SZABADSÁG a VÉLE SEBZETT
EMBERT NEM SEBEZHET mindamíg nem a rend a lelke
mindennek
hanem a lélek adja mindennek rendjét meg tovább
tovább láncos sörényű kések között hószagú himnuszok
között vetekedő világok végenincs viharában most és mindörökké
egyedül feltört szemmel halkuló fogakkal morajló körmökkel
lüktető
lábbal ágrajáró szívvel a VÉGTELEN NEM KÓRHÁZI ÁLOM
már
olvad a hús letisztul a lélek csontozata áramlik az idő
bordái között arca halálos súly a lélegzetében fagyó szavak címesincs
felelősség roncsol a hangok sortüze az eltékozolt testen a kezek
kiütkeznek MILYEN IGAZSÁG
AZ AMELY NEM GYÓGYÍT MILYEN ZENE
AZ AMELY NEM AZ IGAZSÁG HULLÁMVERÉSE hullanak
az ítélet éles pelyhei gyűl a szél harap bokába
térdbbe már ágyéki é a tajtékozó tél már
mellét nyaldossa hangos nyelvvel a toportyán–zsebű láz jaj annak
aki

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

jaj nekünk megkondulnak a kicsorbult kezek ráborulnak a
könnyező
ujjak az ösvények ismeretlen húrjaira a források jég szemű
billentyűire és feltündökölnek az átvirrasztott sikolyok
szögesdrótszínű
szerelmek hazátlan mosolyok felsziporkáznak a járatlan égre
az emberszabású szabadság komoly–szép játékaí jai annak aki idő
jai annak aki Mindenség mer lenni
a nincstelenek között az IGAZSÁG GYLKOLHAT
IS OH CSAK MINDENKIT ÍGY GYLKOLNA CSAK
MINKET IS ÍGY tekintete szivárvány – gyökerű
madár

Földközi ember*

Hullámozások egy Ady – vers körül
zuhogó
arc –
szép fehér ingem
találkozások múltó kellékei között szívverések piros könyvtárában
betűk
beszélgetnek önkéntes szemekink KI LÁTOTT ENGEM?*

kérded Kit mutatok s mit kutató szemeknek? megközelítések
módozatait fontolgtatják jóélű évek elhagyott mozdulataid
keressük lim–lom legendák s olcsó hitek között kihallgatjuk
idomított hiányod rangidős virágait nehezedik a lemondás
látássá mindenütt a feledés szülőföldjén tested partjait
lassan benövi a lélek Pótolnak-e életet élet–morzsák? a költő
kimért viszonya meggyorsul a lassuló szabadság
magasában mennyezete a festett gondolat a suhogó Idő
vasmarkában a vers kívül–belül meghatározott
ismeretlen ? mennyi a legkevesebb amit még magunkként
mondhatunk el melyik a legrövidebb élet amely még világító
út milyen a legnagyobb távolság amely még emberközi
szó Gerjedd lelkemnek ki látta valóját? megtöretel
minden titkok térképe búskonok Élet egy tüzes Történelem
egy tüntető Emberiség folytatásos körülményei

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

által osztódól világ–szélbe vérzik már minden
gondod hogy bárkié lehess akiben hiányzol rian fényes
tested a forró húsok megnyílnak immár a csontok
felszakadnak kisiklik véred az erek málló képletében feltépi
homlokod a felismert fény koponya–forgács kattog el
ég–huzatban áramlik szerte számozatlan az emberi
atom amerika ázsia afrika a mennyei
csillagok felé micsoda testfogyatkozás elmondatlan földről
fakadó üzenet a lélek létformája
a lehetetlen annyira vagy már mindenhol
hogy láthatatlanul is kell tudjalak a szétfoszló struktúrák
szüntelen támaszpontjain mindenkié vagy és mindig
tenmagad és éhesen tágul bennünk a látó szó
az interkontinentális pillanat miközben
záporzol
hullasz
becsapódsz
záporzol
hullasz
becsapódsz
bennünk mindörökkön rossz gyermekei vagyunk a
Jövőnek
ameddig az utolsó határ nem a Mindenség
sorsa is

– Az álló betűs részek Ady „Ki látott engem?” című verséből valók

Havasi emberek*

Sárkánybarlangos mesék üveghegyeiről
Le–lejödögélnék melegen bugyog szájukból
a szó földi tüzekről boszorkás látomásokról beszélnek
édes gyökerek
titkairól szagos erdők törpéiről tisztaízű tavak
tündéireiről tobozterűs toronyfenyőktől tanult makacs
magasságmámorról s nem szólnak ordas hidegekről tenyerükre
kérgesült

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

fáradtságról nem panaszojják fel beretvás mogorvasággal a mellükre
gyapjasult magányt sem a sustáknyi szemek éhes villódzását a
fejük

alá holdat alvó éjben a havasi emberek halkhangú
balladákkal szikes–szelíd mondákkal dac–mohás
dojnákkal mosdatnak mosolygó–tisztára mokányos–szívós
szeretetükben majd vállukra vetve cedeléjüket
cihelődnek elmennek vissza fény–szagú
reggelekbe szitakötő–égbe

VITÉZ GYÖRGY

A kentaurak*

A sarki világáruslány hintáslegény liliomai fölneszelnek
sárga szemet nyit a lábhozengedett szirmoscica
az állatvirág seregszemléjének vagyunk koronatanúi
mancs toll bibe szárny kacs rügy feketéllő orr
nyílik az antidarwinista konyhakert
vak vezet világtalant teméntelent veteménytelent
tarajos ágyások közt harapós ágyások közt
tétován nyúlik a bot (fehér)kettéroppantja Piranha Rózsa
Herefojtó Aranka nagygyorsan kötözi aranyos szálakkal
pitykés mentét is csór jelmezkölcsönzőből
legyen miben járni Oedipus királynak (ex)
tudjon kéregetni ország–világ előtt
kentaúrok előtt – (A főkenta úr a következő
táviratot küldte a Pen klub elnökének:)
„Mondják meg José Maria Her(ódiás) úrnak,
hogy a kentaúrok többé nem szaladnak,
nem rettegnek többé Herkulestől (Herkópátertől
Herrgottól
Herrenvolktól)
– mi vagyunk a Megvakított ménese,
mi megtapodjuk a mérhetetlen kertet,
és sörényünkbe kapaszkodhat a világtalan agg,
sok bajra született idősebb lánya, még
Isméné is, a kisebb aki nem egészen érti
e főbenjáró dolgokat.”

Erős. Várunk.*

Ezen a nyelven
nem ütköznek ki hullafoltok
nem terjeng a váltóláz lepedéke
nem fog a Herpesz IV. vírusa táncrakelni
ellenkezőleg:

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

szoborbaörökített nagyjaink fejléccel
egyensúlyoztak

Ezen a nyelven S. Ilona Széna téri kofa számlál, karattyol
Embrió X (Dörgicse–Akaliból) fog illedelmesen
káromkodni
Csokonai
rózsaszín barázdát szántott Vörösmarty Mihály
Tompa

Ezen a nyelven Gundel
az ízlelőszemölcsök neve Venesz
Vízvári
folydogál a
Slivovica
Szürkebarát
Unikum

Ezen a nyelven kockát vetnének a halottasház legyei
összekapnának a mennyei hentessegédek
elolvad a nemzetiszínű fagyalt

Ezen a nyelven a csettintés körülloholja az Egyenlítő
tábort út a szájsebészek vándorgyűlése
sebláz
a fogak akaratlan összekoccannak következtében
pofon
Fogja be a pofáját
így förmednek rám: Mít ugrál, örüljön, hogy él
Vegye a kalapját oszt'
menjen (hanemteccik)

Ezen a nyelven nem mertem visszaszólni
leülledett a hosszú út pora

Ezen a nyelven formálják félrechapott sapkájú válaszukat a
személyes névmások.

Ebből a nyelvből fazekaskorong (és képzavar) lesz akárki
me glássa

ettől a nyelvtől harmadnapra új mutatványt követel a hangyasavtól
részegült sokaság

úgyis mint isteni akrobatától. Mert erős. Várunk. Várjatok. Várják

Szemfényvesztés*

A szemlélet változik, a dolgok elnagyolódnak (arányok!)
dülnek a kártyavárák, de makacsul a nehézkedés ellenére
haránt–haptákban csúfolják s vízszintes komolyságát
göndör parókás királyok, tükörbőlnőtt szemrevaló dámák
nyalka, de rövidlátó Piatnik–bubik.

szemészeti

Megyek a személyzeti osztályra ahol kiszúrják szemem
(Dr. Vászolyt kéri a klinikára) mielőtt szembesítenének
a dolgok elmosódnak–elmosásuk őket álmos mosónők, lötykölik –
habzó folyadék

leskel a dézsa fülén (vagy a dózsa füle leskel?)

nagy radar–tányér, találunk: Záp olya tojás

négyszáz éve fogjuk az orrunk

(„what a stink”, mondaná W.

Whitman

New York-i hulladéktechnikus –

azaz szemetes

nemzeti játékunk a szembeköpősdí.

Kiköpött anyja

apja

nagybácsija

de emberhez csak itt–ott hasonlít

El Greco vérekes délkörei hálóján (rácsai közül) kipislant:
Orgaz(mus) gróf temetése, Szent Márton, Toledó házai mintha
cinemaszkóp filmet vetítenének közönséges lencsével,
(Ézsau eladta!) – elsősülötti jogunk jelenleg jelzalog,
a szemlélet változik (az alanyok), de a tárgyak lázadoznak,
makacsul reszket a fejetetejére állított valóság
– fokhagymás délibáb–kocsonya –
(Már régebben szemetszúrt nekem,
hogy Potemkin végtére könnyörületes szemorvos volt.)

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

GÖMÖRI GYÖRGY

Már azt hittem . . . *

Már azt hittem, elrendeződtek
bennem az emlékek, becsvágak,
indulatok; kényelmes süppedésnek
indulhatok (akinek „mindene megvan”),
de mégsem, mert valahol mélyen
lenn, a formák pázsitos–virágos
kérgé, a megszokások agyagos,
vagy bazaltkemény rétegei alatt
ott fortyog, kavarog az a kétes
állagú, kénes vagy csak nitrogénes,
nem tudom–miféle–micsoda–mivégre–
keverék – ott főnek–forrnak a képek,
képzelődések, álomtöredékek,
meg az önsanyargató remények,
hogyan lehet másképp is, hogy a „végleg”
nem végleges, hogy nincsen lehetetlen –
s ki tudja, mi lesz ebből a fortyogásból,
hogyan feszít utat magának ez a láva,
hogyan egyszer csak roppant robbanással
kilökje mázsás terhét, őszülő Krakatoa,
akinek elege van a kertből, a házból,
adóból, ködből, kötözködő családból
és abból, hogy ne legyen más, csak az, ami.

Rigmus, Mutatványosoknak *

A Golghelóghi szerzőjének

korunk közepébe ki lából
mocsárra lápra téved
újra Ama Kor lidérce lángol
„közel a Végítélet”

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

nem dübörög már: reng a föld
vajúdik halálraszántan
az űrben forgó volt–világ
versenyt fut kancsal önmagával

pernyeként szállnak milliók
szörny–jóslatok görögtüzében
de megigazulnak majd a jók
a Menny nagy tehenészetében

vagy majd egy halott csillagon
tengetik nemlétük az árnyak?
s az űrt–szelő kalandorok
csak hamusivatagot találnak?

– álmodd rettentő álmaid
s ne bánd ha megköveznek érte
minden prófécia hamis
kóklerség minden világvége

Lengőhídon*

leginkább itt van mégiscsak honom
ez: itthon bár másutt az otthonom
és papíron is ott vagyok honos
de itthon itthon minden otthonos

s bár nehéz lenne visszaszokni itt
az élet ólmos hétköznapijait
azért még sokszor visszavágyom ott
a holnapokkal teljes tegnapot

és lenyűgöz a törékeny csoda
hogyan onnan–ide s hogyan innen–oda
hogyan nem fekete az ami nem fehér
s nem gyenge az ki inkább ésszel él

* Megjelent az Új Látóhatár 1977. évfolyam 6. számában.

átkelhetünk a szakadék felett?
próbáljuk ki a föléje vetett
lengőhidat – talán majd rajta járva
eljutunk egyszer elképzelt hazánkba

**ÚJ LÁTÓHATÁR
1978. ÉVFOLYAM**

TÚZ TAMÁS

Angyali szonáta négy tételben*

1

még abból az időből
amikor hattyúra szálltál
honnan a csudából jön eléem ez a kép
így jár aki emlékezni akar
nem ismer kegyelmet áldozatul esik

akkor hattyúra szálltál
érdekelt a lovagjáték
csodáltam mindig arányérzékedet
bokádtól fölfelé az a hullámmo­z­gás
térbeli energia mintha egy ceruzavonással
a holtpon­ton át

tegyünk egy kis utazást 4 óra 10 perc
kideríthetetlen okokból valami hiba
holt pillanat merre vagy most
talán egy folyó állja utadat
valamivel később
egymáshoz ér az álmunk
fülledt lesz fe­jünk fölött az égbolt
rezdülésnyi harag szemedben

összehasonlíthatatlanul
fehérebb már a tenger
sürgősen el­köszönök

2

már hangolódsz
mint a hegedű mint a hárfa
ciprusok pálmák alatt

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 1-2. számában.

valamivel délebbre
normand tengerpart Barbizon
én egy oktávval lejjebb
éppen csak belekezdtem
vítenger fütenger tudod hogy
szintetikus zene a szó is ezt csak
kuriózumként jár a motor elromlik az idő
meglehet szinte biztos a kormányzósági
palotán remeg a zászló
mindenütt csapdát sejtek
elsajnál tőlem valaki vagy valami

vízszintesekkel átszelt térelemek
egyenlőtlen háromszögek
egy cowboy egy colt csavarmozgás
csak a pont időtlen

facipőben csúszkálsz a savanyú levegőben
életem egyetlen tartalma
ritkán érzel félelmet
az embernélküli világban
a pillanat kedvez a közepes hasonlatoknak
eltűnök nincs mit hozzáfűznöm

3
ilyen helyzetekben is
a csend után beálló zene
hírmondó a hegyi beszédről
képi polifónia pontosan tudod
az éjszaka ragyogása

vannak bizonyos jelenségek
fénnyel bélelt üstökösök
virágzó almafák legelésző csillagállatok
lecövekelsz a mutatóványosbódé

előtt engedlek játszani
félfejjel alacsonyabb vagy nálam

bikák mint istenségek Mózes idejéből
való öntött borjak egyik sem mellőzhető
ne mítosztalanítsunk mindenre figyelsz
mintha oltár előtt időn kívül
ahol a titok kezdődik
hallatlanul vonzó vagy ilyenkor
klasszikusan szép életedben először
istennek érzed magadat
másfajta lény megmerevedsz
akár egy esküvői képen
most látod igazán már megérintett
engem is elkap
extázisodba láncolódom

4

lekésett vonatjaim az éjben
lélegzeted érzem a hegyeken át is
az égvilágon semmi mást
cherry blossom hajadban
bőröd textúráján diáklány imént még
Csipkerózsika ki tud itt eligazodni

talán dohányzol is lovagolsz
tüzes paripád sziszegő erdőkbe
ássa be magát felkődlesz
körvonalaidban létezel csak
őznyomok rezedaszínű avar
üres kagylóhéj a világ no de csak
óvatosan óvlak kérlek mindenre
ami szent mert Boanergész
Mennydörgés Fia Villám ronthat
s teremthet értesz már ebből

földtől távol lebegő gyermekded
nem vagy már Csipkerózsza kocsit vezetsz
síkos utakon feltehetően eréllyel

tudok más dolgokról is nem engedlek
följegyzéseim tanúsítják
visszazuhanni az erők
törvényen kívüli játékába

SAÁRY ÉVA

Igazság*

az
Igazság
mögöttem lépked
s
elém vág
fényes
ostorával

futok tőle
beléje ütközöm

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 1-2. számában.

HORVÁTH ELEMÉR

Terre méprisable*

Ahol se szabadság ahol se rejtelem
ahol szögesdróttal ölelnek
kéz kézben nyíló nagyvilág
szavunkra kivirágzó kertek

még nem is sejtem mennyire szeretlek
hatalmasok árnyéka rajtam
és kísértések csillogása
álmodom esztelen viharban

s már húz a hétholdas delej
szigeti korsók szája
kinek a vastalan öröm?
kinek a könnyű nefelejts?

Ím az elhagyott esti utca
a tányér–ernyős villanylámpa
lopom rebbenő lánykezed
s húsomat csontig vájja

Orfeusz visszanéz*

Otthonom vagy kegyetlen napvilág.
S nemcsak az arnóparti nyár, a kék
római kupolák, olajfák, ciprusok,
s tündöklő forradalmam, ifjúság,
hanem ahogyan szeretni és álmodni tudok.
Innen örökre alkum áll, tudják az istenek.
Én is tudom: követ ríkatva vagy panasztalan
minden sötétbe belenézni és

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 1-2. számában.

látni a láthatatlant.
Talán hallhatom
az édes saruk dobaját, talán eszem veszi
s megszabadít a magas némaság.

Menjünk, dalom.

Evolúció*

Kétórás álomból jövök
millió évig törekeny búvóhelyem
a hullók földje úgy tűnik az idén éden

Már enyhül epilepsziám
a sárkánykígyók sziszegése
figyelmem fénylő kiskanál

Csodálatos hogy elég a világ
a buzgó víz üzenete
„hajdani hegyi forrás itt vagyok”

Ahogy meghajolsz s poharam teletöltöd
már döntöttem
vadászatom ma elhalasztom

Párom te okos emlős

Saruid muzsikája*

Egy éve szól a lépteimben
saruid muzsikája
láthatatlan és érintetlen
ha nem fordulok hátra

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 1-2. számában.

majd fölérünk a napvilágra
és nézlek és nézlek és nézlek
az istenek (komoly tanácsba')
akkorra már másról beszélnek

lekerültünk a napirendről
századok legendája
hallom ahogy a sorsunk eldől
saruid muzsikája

TOLVALY FERENC

Megoldott csend*

nem találkoztál soha a csennel,
sokan magyarázó szótárból sem ismerik értelmét,
mert a zajt választottuk társul,
és a magány is zümmögve zúgva zúdul a nyakunkba.
Ha élet-zörejeid elől bedugott füllel menekülsz,
belülről harsan fel a csörömpölés,
lelkedben poharakat zúzol szét,
s ha nem nyitod ki füled,
megsüketül kocsonyás lelked,
hagyd a zajt kiszaladni magadból!

Hajótörött lelkem*

Az Én kifosztása végetért.
Kiraboltam a kiállítást,
hogy kiszórjam a távozó
élet ablakán az értékeket.
Az őrtorony és a hiábavaló fények
figyelmeztettek:
a gyötrelem órái jönnek.
Jöttek, a tékozló éj után
találkoztam az üresnél
is üresebb nappallal.
Minden célom a dél volt,
majd az alkony,
hogy ködberobbantott
énemmel gyönyörködjem
hajótörött lelkemen.

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 1-2. számában.

MAJOR-ZALA LAJOS

Kishúgom*

1.

Kishúgom

mindig akkor és ott
támad föl
ahol nem is várják

ott ölik meg ahol
szeretik

ahol temetik ott
születik

kilép a koporsóból
meghal a bölcsőben

menyasszonyi fátyol
halotti koszorú

násza
gyásza
életünk

III.

Született

névnélküli igaznak

embertelen szépnek

de szótárba került

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 1-2. számában.

gomblyukba címkének

nevet kapott s vele
sorsot sorsunkban

csömört a jóban
szépben

VI.
Könnye

minden testvérem könnye

ég és föld között
megsebzett álom

szitáló szemérem

gyógyírként
seb a sebre

így lettem minden embernek
bátyja

a megcsalás

sebeim sebeikkel beborítom

VIII
Gyenge hangszálait

izzó csövek fűtik
érdes süketséggé

rátékerednek a világ

rozsdálló szívére

rétegre réteg
érdekre az érdek

agyunk berekedt

fültől a szemig

vakságunk hangos

IX.

Bimbók
repszto ereje

bombák
repszto ereje

bombák

bimbók

kráterek gyönyörű
szemében

szégyenünk
örömkön beheged

gyermekeink arcán
a megrepszto könnyek

XIV.

Bőrén a bú aszott

fekete alázat

sárga diadal

szomorúság szorong
kiálló bordáin

agyunk karóin
ítélet

tekintetéből kifolyik
üveges némaságunk

már tapintással sem
hallunk

XV.
Csacsogj

pólyás reményünk
húgom kebelén csacsogj

friss tejben fürödj

az édes szó szálkává dermed
lelkeden akad

a megalvadt nyelvtan

sírodban újra tanulsz beszélni
szépen hazudni

ismét a világra jössz

nem a bölcsőben koporsóban

születsz

XVII.

Csattan a homály a korbács
meggyőző erejével

omlik koponyánk falán
gyöngé horizontunk

százszor megvakul
húgom

ezerszer újra lát

a napsugár
fonja szeme szőnyegét

az Élet rácsain
boldogságunk roppan

bérelt bitangok nyomában
nyomunkban

kirántják az életet
alólunk

XIX.

Bódult testén

tankok jártak
járnak

az úttestre ragasztották
édes bőrét

kilyugatták lábunk alá

azóta testvéreim az utcákon
halkabban járnak

lánctalpak görcsein puha párna
lett illatos húsa

a tankok azóta
lánc-vánkosokon járnak

csontarcainkon a zászlók
selymesen csörögnek

csitt

testvéreim az utcákon
halkabban járnak

XXII.
Higyjétek

ő fog győzni
ha veszít is

ő az új Jeanne d'Arc

húgaim
szépséges húga

neki köszönhetek mindent

mint minden nőnek

e Földet

az ölelést

lépésből a lépést

lépésemre lépést

a botlásokat

XXV.

Kérdik

szeretem-e?

ahogy az ember hűgát
testvérét szereti

véreben vérét

arcában arcát

életében az életet

az embert

a bocsánatot

PANDULA DEZSŐ

Hallgatás – havazás*

egymagam maradtam
magamra hallgattam
mivé lett kié lett
nagy–fehér örömöm
nagy–fehér melegem
magamra maradtam
magam is eladtam
szemem sem tisztulhat
lábam sem indulhat
nem idéz nem igéz.
tavalyi szó–tavasz
fehér–jó hideg van
hallgatás behavaz

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 1-2. számában.

HAUTZINGER ANDRÁS

Biztató*

I.

Ha úgy érzed nemcsak rongyaidat,
tested rugalmasságát
Még maradék becsületed is kívánják,
akkor indulj el.

II.

Fogd meg a csillagok kezét
Utadat irányítsd szavaid
szekercéjével
Kenyered legyen az igazság.

Óriások*

(Kodály Zoltán és Németh László emlékére)

Örvények sugarát csitítók
Panaszok súlyát hordozók
Vinnyogni hallgatni tudók
Biztatni kétkézzel bírók
Szeretni foggal–körömmel tevők
Hazát imádni cselekvők
S már az igazságot is ismerők
Kár, hogy csak voltatok

Emberek!!

Hagytak utódot?!

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 1-2. számában.

Mindörökre*

Erőszakosan, mint ahogy
a diót törik
jössz elő gyakran
Mondtam, neved érvénytelen
nem vagy velem
Csak húsod színe,
bőröd lélegzése,
gyermek tapintásod
Csak a fiatalságod,
az kísér
kísér
mindörökre.

Ady Endre*

Nagy szemekkel már korán hívtad
a részegítő éjeket.
Hogy bűneidet enyhítsd,
megkerested az Istent,
Aztán megtaláltad az igazi szerelmed,
a Hazád.

Mindenen túl*

(Pilinszky Jánosnak)

Túl a félelmeken, túl a fájásokon,
Túl az örömkön, túl a gyönyörökön,
Te az asztalon is túl, –ülve
Én előtte – állva,
Majd ott találkozunk.

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 1-2. számában.

Hívogató*

(Babits Mihályhoz)

Jöjj fel a körök köreiből
Dante szárnysegédje
Tedd fel újra a koronád
Álruhás király
Babits Mihály

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 1-2. számában.

ZAKAR EDIT

Muharay Elemér emlékének*

Fokosomat vágom
égig érő fába
táncolj népem, táncolj
feljutok még máma!

Kötőféket oldom
táltos paripának,
elérem tetejét
világfa csúcsának.

Ősi szellemekkel
állok itten szóba,
járjad népem, járjad
mint sohasem azóta!

Zörgő sámán dobbal
véletek a táncban
öreges, és vének,
ahány legény, lány van

mind a táncot járjad,
felverem az eget
olyan nagy szél támad –
Hej te népem járjad!

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 1-2. számában.

MIRTSE ÁGNES

Fúgák*

halódik már rozsdavörössé
nézd a levél szegélye
se sárga
benne örül rozsdavörössé
napnak a túlon-túli
sugára
jöjj ülünk a padra
nézzük az ég áradó

ünnepi képét
nézzük az ég
ősz kedélyét
gesztenyéi között
ránk bólínt már az est
mintha a fákon várna
ölünkbe hull a padra
őszökön túlról az éj

hallod
az élő ősz suhanását
zörögnek a levelek
lépte nyomán
és felsír a szél
fázik a föld
sápadtan mereng
nehéz szívében
csattog a
készülő fagy
sikolt a szél
és jajgat a föld
gondolj a tavaszra

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 1-2. számában.

mosolyát mossa
szívünk alatt
ragyogóbbra

közrefogták a fák
a lég
láthatatlan gyermekét
túl a parton fennlebeg
hóból tákolt
a szendereg
csúcsokból hull
az ég felett
tél lesz
meglátod tél

a sírok halma szétterül
kibontja leplét már az ég
zilált az óra közeleg
csúcsokból az ég felett
a hóból tákolt
szendereg
a lég
szívünkben ős-túl- dereng
fák között
a tél

alkonyuló

napraforgó árnyalak
izzanak a rőt falak
valahol már láttalak
bronzbavert táj, vízözön
akárhol lépsz rád köszön
megszólal a rádió
naplemente hangterek

élet mint az ércek
kemény szívverések

kérdés

tétova
lázás léptek
merre mennétek
mindig újra
visszahúz a
bánat
bár szállnátok
suhannátok
mintha nem volna
távlat
visszahúz a
bánat

kihez

mese

mondd rózsá –
és rózsát lép lábad
mondd igen –
s hozzád repít szívem
mondd selyem –
és betakar szemem

mondd mondd
mesemondóka a mondát
mondd mindig
szoborrá válnak a fák
s mondd tovább
ott is odaát

HORVÁTH ELEMÉR

Párbeszéd *

Kitől loplak el én s kitől te magadat?
És a társadalmi .. Nincs más csak ketten.
Görcsbe ugrik a gyomrom ha ... Dehát a férjed a fiad?
Gyönyör és fájdalom ölemben.
Törvény szerint ... Nincsen törvény. Te vagy.
Egyszer úgy döntöttél ... Kényszeredetten.
S keserűségből hogy elhagytalak?
És nihilizmusból, hite-veszetten.
Biztonság, nyugalom rád omlanak.
Nem játszom sámsonosdit. Jó, hát nincsen rendben
a világ órája. Össze-vissza halad.
Én másként járok. De a ... Elviseltem.
Belehalhatsz. Tudom. Ne szeress. Lehetetlen.

Varjú *

Erős bölényt savak bomlasztanak
s nyüvek sokasága tavaszidőn
nekem magasban varjú-sírhelyem
megmosdat az eső és megszárit a szél

Jó nekem itt a tenger fű felett
s négy rovásos pózna tetején
tigris-és szarvasfog nyakláncomat
és tollpártámat láthatja a nap

És lándzsás kezem láthatja a nép
az őszülő mezőn Feketelábúak
hallgatom hallgatom a víjjogásukat
és elnézem ahogy alkonyi tűzük ég

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 3. számában.

Tizenkét sor *

Oly megszokott a mókusok nesze
erdei házam tetején
hogy meg se mozdul a kutyám feje
Esős napokon ugyanígy zenél
és a tölgygel juharral tele szél
és a lemeztől áradó zene
fenyő szűrős keze az ablakon
innen megy hozzád költemény levél
ma is szeretlek ma is és nagyon
egészen értelem egészen szenvedély
köszönet érte hogy kimondhatom
közvetlenül az ég alatt lakom

Milton módján *

Csillag ha igaz hogy mennyei dolgoz
az hogy utat mutassál éjszaka
szegődj fölém most nemcsak vándorlok
nemcsak kalandozom megyek haza
Nemcsak öregebb lettem s nemcsak a
világ sötétebb (szemüveget hordok
s nyakamban érmet) de szívem szava
erősödik hogy így lehet csak boldog
Hát vigyázz rá repülön vonaton
Párizsban Csornán míg megnyugtatom
s körülnézünk a tündér udvaron
És ne engedd nagyon csalódnia
ha barátomnak lesz majd igaza:
„Nem tartozol ide s nem tartozol oda”

Ithakai évek *

Hány évvel azután hogy lekaszáta
a kérőket támadta meg a vágy?
Alvást színlelve a hitvesi ágy

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 3. számában.

nyomasztó hűsége Nauszikára
hányszor emlékeztette? Vajon látta
a várost lángban s hallotta a lány
szuszogásban a szirének dalát
ahogy rámeredt kamrája falára?
Hányszor kellett rémálmos éjszaka
hideg verejtékében fölriadnia
míg megértette nem juthat haza
ha nem a szigonyos birodalmán át!
És hányszor langyos öbölben meghátrált
visszaemelve megmártott lapátját!

Pygmalion*

Pontos postás fűti paranójámat
szimatolom fénylő képeslapod
„tavaszodik mégis levert vagyok”
és hatbetűs neved aláírásnak
A bélyegen azúrkék lakóházak
s kobaltszókén a Tisza kanyarog
viselnek halhatatlan dátumot
tündériszép biztosan fecsketávlát
Ismered Gramsci türelmét ahogy
csillagos asszonyának válaszolt?
Te nekem nemcsak szerelmes barátom
írd meg törekeny egyensúlyom végett
hogy tej kifutott és rántás megégett
és leszaladt a szem a harisnyádon

Árkádia*

Jöttek fölpántlikázott
öt vagy hat kocsival
nem győzték a cigányok
a hujjajjajt ihajt

A pincér látta menten

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 3. számában.

a pajtarés miatt
gyűlnek a kuglikertben
késsel a kapuváriak

Futtatták kerekén
hozzon csendőrt és káplánt
a barbacsi első legény
lekérte a Takács–lányt

Saroglyán vittek egyet
egyet meg ketten vállon
s mondták a hiszekegyet
s máriát a konyhában

Szizifusz tavasszal*

Előlről kezdem Egy napot csak
hogy verejtékem letöröljem
s elnézzem a tavaszt a völgyben
a bezáruló kört az újrakezdőt
Egy napot csak hogy a forrásba mártsam
mindkét kezem az ébredő füzek közt
meghallgassam egy madár füttyét
és eltűnődjek egy virágon –
Milyen istenek
metaforája ez a kő és milyen távoli
gyökerek gyümölcse hogy híján élni sem tudok?
Egy napot csak aztán előlről kezdem
nem hősiesen de már–már hüen a legendához
hogy teendőm amiért pénzt kapok
kísérteni míg győzi a szívem
sugárnyi tavaszért sivár tetőt

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 3. számában.

Parafrázis*

Ha majd öreg leszel és lámpafényben
Bartókot hallgatsz Wébert vagy Kodályt
vedd elő könyvemet s eltűnődve csodáld
hogy egyszer rólad s tehozzád beszéltem

Immár mindegy hogy mennyi mennyi vágyta
törékeny hajdani szépségedet
az évek múltán egy maradt veled
mindörökre megbabonázva

S mire a tú lejár a lemezen
s fejed megáll a lámpa fénykörében
kezedből lábadohoz hullik az éden
elaludtál tündéri szerelem

Vesszőfutás*

Sejtik hogy a zsványokhoz húzok
„A törvény rózsáit nem a tüskéit”
A versemben töprengő pandurok
lóról pottyannak ha megértik
hogyan maradt nyakamon a hurok
Csornától Bécsig Bécstől Firenzéig

Nóta*

Gudics József emlékének

Száz évvel ezelőtt a hanság
s megtette volna a bakony
az erdőt repülön uralják
a lápot motorcsónakon

Előbb–utóbb a siralomház
végső pecsenyém és borom

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 3. számában.

New Yorkban megnőtt paranójám
a bolondházba tartozom

Hatalmas uraimnak
vagyok holtomban ugyanaz
Virágom téged hívlak
virágom ne sirass

K. I.–nek*

Az el–nem–nyert éden!?! Hiszen szerettél
elszakítva s szeretsz ma is a távol
sorsát egyengető Magyarországról
adod magad ahogy te tudod Ennél

mi lehet több s mi volt? Bolyongva bárhol
osztrák hóban vagy nápolyi vizeknél
jöttél velem Szerettelek s szerettél
Most látom csak milyen tündér világ volt!

Akárhogyan gyötört testi hiányod
te sugároztad amiért a „Kár volt”
s a „Megérte?” visszahőkölt a számtól

Tudhatod: érted s hozzád írom versem
Ma New Yorkban Holnap? Bárhová essem
Vigyázz magunkra még okos szerelmem!

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 3. számában.

MONOSZLÓY DEZSŐ

Gyümölcsország éghajlata s erőnléte*

Kirándulás

Koponyaalapi töréssel
heverték a szélvédőüvegen a szitakötők
akár a napok
az emlékek
a múlt
néhány csáp még ide–odahadonászott
lehet a szél mozgatta őket
a kerekek alatt
visszafelészaladt az út

Hinta–palinta

A kimondhatatlannevű lepke Nő
csak addig száll
míg szárnya nő
utána arról álmodik
ha levágathatná a szárnyait
feledtetné a kék a kék
vágyhatna újabb lebegést

Álomgravitáció

Nem tudta hol van – álmodott
itt száll a csillag a Pók amott
de honnan meddig? ejnye már!
eszméletében hű fonál
nem kötött össze tért időt
egy gombán állt s a gomba nőtt
zsugorodván haladt le–fel
átlóival a semmivel
összegubancolódtott szárnyhegye

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 3. számában.

az ágyhoz ért
fel kellett kelnie

Tisztelet

A Havelkában ült két krokodil
egyforma pöttyös mellényt viseltek
egyik rendjeles
másik rendjeltelen
a habos kávéhoz
amelyet az ablakkal szembeni szaharinnal rendelt
három brióst fogyasztottak fejenként
a pincér nem tévesztette össze őket

Konkurrencia

Amikor a tárgyakat egymástól
szétválasztó ragasztót feltalálta
a találmányokat találmányosító
bizottmány nem szabadalmazta azt
Vitás érvüket írásban így közölték:
Már eddig is került forgalomba
csupán nevéhez ragaszkodó oly ragasztó
amely univerzálisan nem ragaszt

Tájékozódóképesség

Úr ír
ahol a göndörfarkú kismalac túr
Ír az úr?
errefelé csak felNőtt disznók tekeregnek

Gyümölcsország éghajlata s erőnléte

Eperben az égbolt mérsékelten felhős
a hőmérséklet plusz mínusz fok között alakul
élénk keleti szél
a kérgek felháma kukactalan

Datolyán ugyanaz
Áfonyán enyhe nyugati szél
fátyolfelhős az ég
szórványos csapadék
kukacpótlós a tövises
Dinnyén az égbolt változó felhőzetű
a tetvetlenített levélzet folttalan
Szedren használt a kései permetezés
Málnán talajmenti fagy
Különben derűs nap várható
Szőlőn Almán Körtén napsütés
Dión Mandulán dér
hajnali köd
Szamócán húsz centi hó

Kétség

Mi minden lehetett volna belőle
kiindulva abból amivé lett
összezsugorodik–e a feltételezés
visszamenőleg?

Függőleges tájkép

Reggelre a vízből kiúsztak az algák
zöld tetemeikkel pántlikázott homok
figyelmetlen léptek toporgása alá
különös mintájú szőnyegeket szabott
valamennyi csillag addigra a felső
halványabban kéklő óceánba süllyedt
szél nyúlt a holtakért
magasba suhantak
s nem lehetett tudni hová menekülnek

Rendhagyó litánia

Minden este lefekvés előtt buzgón imádkozott:
én istenem add

hogy ne kelljen továbbcsinálnom ezt az életet
én istenem add
hogy ne kelljen továbbcsinálnom ezt az életet
én istenem add
hogy ne kelljen továbbcsinálnom ezt az életet
E lelketlen fohászra ki figyelt volna fel?
A szeráfok sem
az angyalok sem
hátmég az arkangyalok!

Nagyvonalúság

Az elefánt nem irigyelhette
mekkorát ugrott a bolha
mert lomha lábain nyugvó magasból
magát a bolhát se vette észre

A legendák akusztikája

Az a vár zöld bádogtetejű
sárga bástyákkal
számos fekete kémlelőlyukkal
azon járnak ki-be az egerek
meg a tekintet
a várúr lánya kékszemű
az apród szereti szörnyen
amikor a sötétség tokjába
bújnak a fényes élek
s az őrtálló bárdja se csillan
toronyszobába lopózik a vágy
pereg a rokka
megpendül a húr
hol is?
bent a várban
itt kint a hangját senki se hallja

Nirvana

Mint függőleges összetartozás
– sétáló angyal angyalglórián
nőstény nyakába ugró békahím –
egy fintor mindig átjutott
a vízszintesség résein
s úgy trónolt fent
mintha letről
önmagára ülne fel
kapaszkodó szárnyait
körülfonva a semmivel

Remény egér

Mint márványlapon bronz egér
amekkora egy szívbe fér
a kékes est kiszelt talapzatán
a remény zölden cincogott:
a nemlétezőek boldogok
az álomdajkálta sok halott
a Semmi tejétől újra él
te vagy a mag és én a héj
és héj is vagy és én a mag
levünk húsunk a pillanat

A valóság valószerűtlenségei

1. Variáció:

MEGNÉZTE: ÉLT MÉG
ez valóság is lehet hangzatilag
hogy szó sem igaz az egészből
tisztá szerencse

2. Variáció:

MEGNÉZTE: ÉLT MÉG
amennyiben a haldoklás ilyen értelemben ige–örző
Mindegy – mondta – tűnődéssel

az élnélhetlenség valamelyest túlélhető
később ezt a tünődését is feladta

3. Variáció:

SOKAN SZÜLETTEK

egyiket se ismerte közülük

így eszébe se jutott az a kézenfekvő párhuzamosság:

hogya ha ismer valamennyi ismeretlen csecsemőt

vajon ez a körülmény több különbséget rejt-e?

És fájt ...

És fájt

már nemcsak azon az egy helyen

amelybe vissza–visszaborzadón

gyáván bátran okottudón

még néha meg is fogószik

a rátapintó értelem

hanem szétomlón

megérinthehetetlenül

máskéntse

mindenféléképp

a meggváltó robbanást sugallva tán

mely összesöpörhető

szilánkká zúzza szét

Fui

Ily gyorsan ment? Ki hitte volna

ha szakálláig érhetne reszketeg ujja

tegnap még itt ült anyja apja

a nagyszülőkkel játszott tegnapelőtt

hunyt pillái mögül a serény ápolót figyelte

s már arcán érezte a lepedőt

A vén bika halála

Azt hitte őzbak–fejvel döfköd egy másik őzbakot
– ágak közé szorult hatalmas agancsa
még bírkózni látszott –
könnyük hullatták öreg szarvasok

Még el kellett volna mondani . . .

MÉG EL KELLETT VOLNA MONDANI. . .

bár tudta ha hozzátenne akármit is
ez már önmagának sem érdekes
s hogy akár a holtak ajkai
melyekre szót csak kísérletező emlékezet helyez
oly értelmetlen ez a mondat is
egyúttal ezért végleges
MÉG EL KELLETT VOLNA MONDA . . .

HUNYOR TAMÁS

Dubito*

Esse est percipi ?

Teleszkóp? Mikroszkóp?

Nagy, fehér, kék, pici?

Hol papolsz, Berkeley?

Ha eltűnök, eltűnsz

S Nemlét a Létbeli.

Cogito ergo sum?

Vehetem már batyum:

áll ha áll, ül ha ül,

de ki gondolkodik

sum – rajtam kívül

és kétségtelenül?

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 3. számában.

MAJOR-ZALA LAJOS

Ars poetica i.*

Ha a szavak csak bólintanak
kép te kihúzod derekad
hogy eliszkol a hitvány
a hamis

megfut a tisztátalan

ó szavak
költő létemre de megvetlek
nyelv tégedet
moslékosdézsjája létünknek

benned lefetyelni se gyomrom
se kedvem

kép
ha a szavak gyáván bólintanak
egyedül te állsz ellen
a tolakodó gaznak
divatnak

Profitnak
az államosított igaznak

kép
ritmus
és lázadás és látomás
támadhatatlan és hiteles

szikráit pattantón
a végtelennek

kisülések közti értelem

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 3. számában.

Ars poetica ii.*

Kalapban
összekeverten az érthetőség
szavak

belépni a karimán
s a sötét teremben lámpát
gyújtani

vagy kioltani a lámpát
költők
nem mindegy

kesztyű
mutatóujja a ködben

szentjánosbogár rajta didereg

Ars poetica iii.*

A misztikum nem homály
prizmáin a mindenségnek
átlátszó kristály
megcáfolhatatlan
soksugarú sejtelem
hitelesség

te iramodó metafora
a bicegő agyban
megmagyarázhatatlanul
kristályból szökő

egyedi
az ősforrásból
te érthetetlen
érthető

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 3. számában.

őskút ős-csobogás

Isten homlokán illanás
villanó jelek

irányjelző az iránytalanságban

Rilke*

Magasból
„Rózsa, ó tiszta ellentmondás,
kedv
senki álmának lenni
annyi szemhéj alatt”

Magasból
a mélytelen atomba

robbanások
felhőbodrozatán

lebegve záruló
titok

napfény barlangajka

rózsaszirmon
szavak héja alatt
tővisbe
nyíló horizont

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 3. számában.

VITÉZ GYÖRGY

Ihlet*

Az ember a kagylóhoz hajol

a kagyló megértően hümmög
az ember értetlenül bólint
a kagyló bátorítón dünnyög

az ember köszörüli torkát
a kagyló ad hoc szellőt támaszt
az ember köszörüli kését
a kagyló konok vizet áraszt

az ember harci himnuszt bömből
a kagyló fülén rózsaszín köd
az ember de profundisába
a kagyló kénes-sós habot köp

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 4-5. számában.

THINSZ GÉZA

Elcsöndesedve*

„Hiába füröszköd önmagadban,
csak másban moshatod meg arcodat.”

Elnémult bennem a lázas alkimista,
hogyha a szavak nem érnek aranyat,
nem érdekel az aranykészítés titka.
Ha a Bölcsék köve nem létezik,
s az igéző varázsszó sem segít:
visszahangzanám magamat, másokat,
túl a felszínen, valóságosan.

De csak hordozom hallgatásomat.

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 4-5. számában.

HAUTZINGER ANDRÁS

Requiem helyett*

Bíró Balázsnak

Otthon maradtál.
Otthon maradtál őrizni
a szavak sugarát
Az öngyilkos madarak sikolyát
A beszélő fák titkát
Fénylő asszonyod álmát
Bekerített igazságodat őrizni
maradtál otthon.

Salvador Dali*

Megszentelt ujjaiddal
kiteríted a világot,
felmutatod az időt, a napot,
a pillanatot is,
spanyol herceg, örült kardinális.

Tűzhajú lány*

Olyan szép volt, mint egy hajnali álom,
mikor úgy érzed valaki szorítja tested.

Még nem tudtam elhinni s már meghaltál,
csak játszottál tűzhajú lány.

Adria*

Gyermeknek láttalak először.
Játékaid voltunk,
Azúrod testünket bevonta;
Azúrod a csillogó karnevál.

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 4-5. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 4-5. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 4-5. számában.

Másodszorra komolyabbak lettünk.
Festett hajad megfésülte a szél,
Koronádat sirályok igazgatták;
Szépen búcsúztattál.

HORVÁTH ELEMÉR

Tizennégy szonett

Szárszói szérum*

Nem tántorogtunk ki Amerikába
Repültünk És elég kényelmesen
Emlékezve ugyan de nem okádva
Legfeljebb szívesen s nem–szívesen

Ettől a párttitkár se rest se kába
nem lesz se élősdi a nemzetem
habozás nélkül küldöm az anyjába
ha botra kacsint ellenérvemen

Ezt New Yorkban könnyebben tehetem
mint Barbacson Ilyen végzetesen
lábunkon még a hatalom csizmája

Bíróé csószé De elevenen
nem nyúznak meg Hacsak nem engedem
Really nem a csizmás kandúr hibája

Nem ódát kell írni lakás hiányra
vagy lógni erős kenderkötelen
se tökrészegen zuhanni a sárba
hogy megbízható gépkocsim legyen

Ha van elég komoly kőművesem
fölépül magas Déva vára
s a gépjárművem úgy vezetem
ahogyan jelzi zöld és piros lámpa

Aki azt mondja hogy könnyű nekem
azt érti rajta Lám jár a pofája
amíg az én szavamra nem terem

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 6. számában.

kenyérfa a bogyoszlói határba
Mi a válasz az ilyen etikára?
Munkatábor vagy négy év egyetem?

Nem azt állítom hogy szeplőtelen
az országépítő fogantatása
s ergo a paradicsom kegyelem
és úgy táncolok ahogyan dudálja

s ha az sem segít baltám emelem
és jégesővel megyek a búzára
volt és van és lesz ily farkasverem
hóhér és áldozat közös lakása

De ha melléfogott az istenem
Szalamisznál Delphi süket dumája
nem csóvával rohanok az oltárra

hogy kiskanálnyi hamuvá tegyem
Egyidőre nem ihlet az imája
Bemegy s kimegy a fülelmen

Nem könnyű a főpappal a vitája
annak aki köpköd csak hegyesen
s ráadásul nincsen monstanciája
se templomőrei fegyveresen

De ne fejezzük be nagypénteken
én meghalok és mintegy jeladásra
pontosan akkor félelmetesen
meghasad a szentély drapériája

Ha így: halálig mosom a kezem
ha úgy: várok föltámadásra
És közben jól tudom hogy kenyerem

se angyali sírkő se földi pálma
Akik hósként taposnak kertemen

mit jár szájuk kálváriára?

Habet Bölcsebb menni Amerikába
mint feküdni szárszói síneken
vagy költő kora szíve–hasadása
nemzeti színű könnyeken

Bölcsek köve de mi az ára
hogy ITT legyen oly emberem
ki fütyül Kölcsey áldozatára
mert benne is van értelem

s nem gólya hozta a világra?
Habet Felejtsd el énekem
Te nem vagy árvám özvegyem

hogy én vigyelek Kánaánba
bár megteszem ha tehetem
S ha nem: az sem nemzet halála

Nevezz, Apollinaire*

Nevezz Apollinaire az asszonyok
szeretnek végül Pornográfiaink
fehér bölény Az ég alján lobog
tündér napunk Menjünk torony iránt
vagy ahová hívnak kankalinok
s elvihet szerelem bombaszilánk
Egy szegedi boszorkányt áhítok
A sírva változót ki méri ránk?
Milyen gyönyörű zivatart csapott
a szökésem! Hiú hatalmasok
láttak ülni Hermész szárnyainál
Hazamegyek s lehet valaki már
aki szeret hogy ily bolond vagyok
és újra angyali cirkuszt csinál

Nem Yeatstól . . . *

Nem Yeatstól tudom hogy teérted égett
a város akkor Mit nyertünk vele?
Te nem lettél senki boldog fele
s én húsz éve száműzetésben élek
S talán késő hogy megkapjalak téged
Köröttem fúriák „Megérte-e ?”
„S ha maradok . . . ” Ezzel vagyok tele
Se hírt nem áhítok se dicsőséget
Így megviselt hajdani hiúságom
szirének szirtek hálók szigetek
vacogok a csillagtalan világon
Hová és merre? És még mit lehet?
S ha kimondom hogy istenek sajnálom
semmiért történt nincsen felelet

Hardy halálának 50. Évfordulóján *

És most vegyem elő a krónikákat
és mondjam hogy a tűz tabu maradt
s ellenkező előjelű vadak
hősöket s ellenhősöket imádnak
kik mind azért hagyták ott fogukat
hogy kő kövön s az utolsó fűszálat ... ?
És miért lobogtasson legendákat
aki utálta és túlélte csak
a hős Achillest minden jelmezében?
Aludjatok Öregszem és megértem
hogy újra szántanak s a látható
nem mind panasz és vád és bűn és szégyen
Halásznak hal és vadásznak a réten
szép vad Költőnek polyglotta hó

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 6. számában.

Ha maradok*

And that has made all the difference.
(R. Frost)

Nem tudom hogy mi lett volna belőlem
ha maradok Megbízhatatlan a
hatalom érdeke És áldozata
azért lesz azzá mivel felelőtlen
Fölkeltem hát és megfontoltan öltem
Nem szó szerint (attól megóvtak a
körülmények) De a szándék maga
megbélyegzett már abban az időben
S ha maradok tisztátlan és erőtlen
és túléltem (Szokrátesz pohara
önkéntes volt mert mondhatta hogy „győztem”)
vajon írok–e verset valaha?
Ezt írtam a ferncliffi temetőben
78 őszén Eljut majd haza

Zenélőóra*

Zenélőóra jött a tengeren
hogy halljam amit hallani szeretnék
mert úgy igaz Hanem a helyzetet még
katasztrófálisan nem ismerem
Azért megsimogatnál szívesen
hogyha a körülményeink engednék
S kapok megint egy ibolyátlan estét
Piros mókusnak ez a szerelem
Félek hogy 56-ban elhibáztam
ha kiderül hogy elvesztettelek
s nem lesz többé helyem a nagyvilágban
Ó igen tudom a verseimet
itt írhattam csak s van egy üres házam
És még nem végeztek velem az istenek

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 6. számában.

Villámlik*

Elmehetek még Nicaraguába
vagy Peruba és befejezhetem
a dzsungel padlóján az életem
Temetetlen a költő ifjúsága
s az hogy én sírba sóvárgok utána
férfi fejjel 45–évesen
az pathológikus az értelem
utolsó hattyúinak villanása
S csak írom verseim a kényelem
selyem sarában és emlékezem
vacogva és félőrülten a lányra
aki velem van és nincsen velem
Domingueznek Manoleto halála
Villámlik végső vereségemen

Magyar költő a hazájára gondol Amerikában*

Nem itt születtem ahol élek
s egy csöppet sem volnék itt idegen
ha nem a verseim miatt Ezen
nem változtattak évek körülmények
sem angol asszonyom (a szerelem
egy hajdani játszópajtásomé lett
s örökre édeni tilosba tévedt)
Elég a mindennapi kenyерem
s szabad vagyok Tudom hogy cserélnének
sokan velem hacsak az értelem
okos játéka volna boldog élet
Ablakomból a nyári kertre nézek
Panaszra nincs okom nem is teszem
Az eső fehér almafái égnék

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 6. számában.

Magic Mountain*

Aztán elszűkülnek a vérerek
s nem megyek többé sízni Apollóval
a Tejút járhatatlan lett a hóval
s a Tündér Vízesés túl meredek
Se szélégette bőr se lángoló haj
se nyírfatűz előtt szerelmesek
A vermonti Zöld és Azúr Hegyek
elpártoltak az óramutatóval
Ó csillag volt–e és történelem
trójai tető hamu győzelem
izgalmas tenger szirén–lakta út
akkor is ha alig emlékezem?
S ami éig dobott s most kialudt
Minerva–arc volt-e a szerelem?

Kísértésekkor*

Csak egy isten tudhatta mit akartam
de hogy veszélyben volt az életem
ott szikrázott minden idegemen
akkor 1956-ban
s azóta nem bízom a hatalmakban
A magaméban sem pedig nekem
nem szárad senki vére kezemen
A magamé sem Életben maradtam
Nem gyávaságból vagyok hajthatatlan
s a verseim szerint már gyöngé sem
nem utasítok nem rendelkezem
nincs senki fölöttem mégkevésbé alattam
S ha púpom ez szívesen cipelem
alaszakai hóban vagy déli napban

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 6. számában.

Milyen érdekekért . . . *

Milyen érdekekért és milyen gének
vittek nyugatra hogy megmentsenek
milyen célból s milyen értékeket
és milyen megfeszülő közösségnek
döntése volt hogy megmaradjak s éljek
míg városok és falvak rengenek?
És miért áldozták föl véretem
a fúriák fagyos tekintetének
ha nem azért hogy erőt nyerjenek
a gyönyörből hogy bejártam az égnek
minden zúgát s időtlen tengerek
csillagait? Megtépázva az évek
tűzétől ó megerősödtetek –
e végre hogy meghaljak s hazatérjek?

Ara Coeli*

*„Nullus potest scire se
habere gratiam.”*

Aquinas

Az öngyilkos a megőrült a részeg
nyilván másként látják életüket
s másként azt a tündér–fújta tüzet
amiből nekem mégis gondos élet
és rejtelmes rugó és tiszta cél lett
Megkérdőjelezi-e tettüket
húsz év után ez a fegyverszünet
hogya meghalni bár most hazatérek?
És tudják-e akik majd elítélnek
hogyan milyen szivárványos kísértések
rabjaként kezdtem ezt a temetőt?
Még lángoltak a trójai tetők
s már csókolóztam Rómában egy német
lánnyal a Pinturicciók előtt

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 6. számában.

Almakertben*

Ettem ittam aludtam és szerettem
a dekadens nagytőkés nyugaton
nem kellett vonat elé ugranom
sem mámorban bújdosnom sem a versben
találnom meg igazi testem–lelkem
s vitatkoztam a kígyóval azon
hogy végül is kié a hatalom
a pallosos angyalos almakertben
Nem titkolom öreg lettem bele
ámbar kevésbé mint a húgom Csornán
amíg világgá nőtt négy gyereke
s ha hittem hogy kezemben van a kormány
fogalmam sincs hogy mi dőlt el vele
milyen harc dúlt és milyen úr porondján

Vivisectio*

Ezekkel a szonettekkel most látom
a hataloméért nyúltam Abelárd
biztosan helyeselné hiúságom
s írna nekem kegyesen egy imát
pedig számomra inkább bátorságon
múlik a bot–csinálta tisztaság
s ezért talán szemet hunyna Bernátom
ha fülét sértőn fűjnám a dudát
Egy okosabb kort kellene találnom
ahol nem volnék hős se disszidált
csodabogár ki sikerrel csinált
húsz éven át fából vaskarikát
Tengernél távolabb tőlem a párom
és hamar hóvirág leszünk és hamar dáliák

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 6. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 6. számában.

TOLVALY FERENC

Az elmaradt nász*

mint kamasz,
aki egyre rövidebb nadrágszárát nézi,
féltem,
hogy kinövöm gondolataimat –
meztelen aggyal
csupasz lélekkel,
kongó érzelmekkel
kell kiszállnom önmagamból –
hátamon az egyre szűkülő tér
vérré izzadt,
üres, vérhabos tér,
bugyogott az egyedüllét,
társtalan gondolataim testvére –
az elhagyott falakon feketén száradt,
kövesedett,
a por beleragadt –
újabb vér,
árva nyálkás,
meleg plazma
fröccsent szememből,
fülemből, számból,
görcsök markolták megmaradt magányomat –
visszatérni saját, négy
megüvegesedett szemű falam közé –
(most már akkor is üres ha visszatértem)
felszívott
utolsó menyasszonyi ruhámba,
még mielőtt igent mondtam,
a végtelen félelem –

* Megjelent az Új Látóhatár 1978. évfolyam 6. számában.

**ÚJ LÁTÓHATÁR
1979. ÉVFOLYAM**

THINSZ GÉZA

Ahogy hanyatt dőlsz ...*

Ahogy hanyatt dőlsz és kitárulkozol,
látom mohó mozdulatát, amikor összekulcsolódtok,
táguló szemed, szétzilált hajad a párnán,
ahogy hozzá érsz, érzem simogatásod,
mélyen beszívom szagodat, most valóságosabb,
mint ez a benzinbűzös utca: a távolból
átlüktetsz a város lármáján. A csúcsra elérsz-e?
Kívánom. Szeretlek. Kétszeres a megosztott öröm.
Várlak szombat este.

Távozás előtt*

Mikor már a plusz-és-mínusz-nulla fokon heverünk,
egyedül vagy közösen? Tehetetlenül.
Egymás felé vagy egymás ellen?
Anyag-antianyag? Időzített? váratlan robbanás?
Vigasz, távozás előtt, a küszöbön:
a harag éltetőbb, mint a közöny.

Helycsere*

Ha a következő életemben,
- már hogyha lesz rá érkezésem -,
kezembe kerülnek mostani verseim,
vajon megsejtem-e magamat mögöttük?
És feldereng-e majd a múlt
amikor fejcsóválgatva olvasom
életrajzomat?

Halálom után figyelmezz, olvasó
Hátha te leszel az, aki én vagyok.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

Porszem egy útmenti nyárfalevélen *

Véges vagy végtelen? – világegyetem.
A végtelenül véges piszok
egy kisgyerek körme alatt,

az is világegyetem. Ne kérd számon tőlem
a holdakat- csillagokat-galaktikákat:
estére úgyis szétcsutakolják a kádban.
Hány világegyetem születik – múlik el
a szivacsban, szappanban, melegvízben?
És a lakásban? A hatalmas bérházban?
Bejárhatod a várost, az egész országot,
egy földrészt, a világot: a Tejutat sosem.
Pedig csak porszem egy útmenti nyárfalevélen.
Ismeretlen város felé tart az az út,
a csillagos ég alatt –

ahol a legnagyobb a legkisebbe fordul.

Mért áltatod magad?*

Mért áltatod magad?
Nincs múlt–jövő–jelen:
egyetlen pontban sűrűsödik össze
a volt, a leszünk, a vagyunk
(csakhát leszünk-e?) egy síkon
(pontban?) mozgunk végestelen.
Vagyunk-e? S hogy vagyunk?
Elpazaroljuk a jelent
fösvényen, nagylelkűen.

Hajdanvolt hoppmester*

Látjátok a hajdanvolt hoppmestert?
Hitte, királyi udvarban szolgál,
és tiszte a közlendőség.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

Ám múmiáját nem kell megcsodálni:
még magával sem tudott kommunikálni.

Cirkuszsátor*

Hogy feldolgozhassem rémálmaimat? éjszakánként gyakran felébredek. Lassan halad a munka: a visszataszító részletek gazdagsága kimerítő, s a falakon túlságosan sok a mene-tek. Mit kezdjek a körülöttem heverő kacatokkal? a kulcsnélküli kulcshelyzetekkel? katalogizáljam a tériszonyatos zuhanásokat? – felébredek. S még látom a lápok, míg verejtékembe fullad a sikoltás, és akár a vásári csodákat rejtegető cirkuszsátor: mindent beborít elégtelenségem tudata.

Káromkodós*

Lucskos tél:
folyvást azt szeretné, hogy közösjünk: kéjesen szottyán talpam alatt a hó, a mohó hideg tarkómat harapdálja: végigtapogat a sötétség, vigyorog és csorog a nyála: elébem terül a jég, hinné izgató, mert meztelen: kell a kórságnak! Tél! Öt-hat-hét? hány hónapon át? Utálok ezt az erőszakos ribancot!

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

HORVÁTH ELEMÉR

Modus vivendi*

A nádtetős házakat lebontották
s velük tűnt el az ifjúság Modern
tejporgyár épült s hatalmas silók
lenéznek a templomra (valaha
az égig ért) Én a csillagokat
többnyire angolul szólítgatom
a virágokat lopva olaszul
Nagyon kicsi a pannonhalmi kert
ezüst latinja pünkösdi beszéd
Sok ember mértéktelenül iszik
A versek rémült nárcisszizmusa
azt hiszem szintén örvényt árul el
Örömről csókról csendről hallgatás
S az öngyilkosok száma nő De én
nem ítélni jöttem nem sírni és
nem az ifjúságomat keresem
(noha hallom még a sziréneket)
Egy asszony él itt akit szeretek
Másképp: kibírnám csak Így: a hazám

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

THORKILD BJORNVIG

Túl a művön*

Hinsides vaerket

Együgyű, végül is mit vártál kész műved mögött,
homéroszi hajnalt talán, avagy tudást, a holtakét?
Mind az, ami most itt áll, csak egy kiméráktól gyötört
Közműves–mesterember álma, kőbe faragva.
Meg tökéletlensége bőszt intellektusodnak,
a szív természetes vaksága s gazdagsága,
vereséges visszhangja száz és száz vereségnek –
és tiszta pillanatnak: kulcsként s építőkként
hozzá az életed, ahogyan azt leélted.

Antarktisz*

Antarktis

Aztán végül megérkezett
a hideg és az azúrkék paradicsomába,
a sarki jégöv peremére,
ahol az élőlények közti verseny
maga Darwin szerint is
végérvényesen megszűnt,
s a pingvin kíváncsian s barátságosan
jött közelebb az idegenhez –
megérkezett evezőkkel, botokkal, szigonnyal, fegyverrel
s később radarral s robbantószerekkel,
hójáró robogókkal s helikopterekkel –
az öldöklő,
a mindeneket kiírtó,
az állatok ördöge.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

Selfmade*

Selfmade

„Ha ez a bolygó mégis
úgy megkárosodna,
hogy egy napon lakhatatlanná válna?
Tűlzás – vagy legfeljebb az állatok számára,
s végül is nekünk kell itt élnünk.
Az ítéletnap proféták csinálnak kárt.
Az üzlet önmagában jó
s az optimizmus az egyedül tisztességes;
bebizonyítva semmi, vagy ami be is van bizonyítva,
annak már mindegy, vagy már túl késő.
Saját úrkabinban leszünk hamarosan mindannyian,
hogyan az, űrben, a levegőben, a föld körül: lényegtelen.
A természet az ellenségünk, nemsokára megmérgezzük, megöljük,
s egyedül saját magától fog függni az ember,
tökéletesen selfmade.
Az év naptár,
az ünnepek határidők,
a napok hangszalagok s filmkockák,
az irracionális láza legyőzve,
a lét beprogramozva,
a láthatár adatfeldolgozó gép,
s az ember pulzusa a legyőzött természet
s az üres űr
metronómja.”

Így gondolkodik a fanatikus
technokrata,
a közgazdász,
az ipar és a kormány vezetősége
többé-kevésbé mindenki,
megkérdőzettek s meg nem kérdőzettek
nevében nyilatkozva.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

OLE SARVIG

Tél jön*

Vintren kommer

A nyár világló termeiből
szűk, szürke kamrák lettek
szívemben.

Finom permeteső szemerkél.

Körül szétszórva hever a lomb
ezernyi színben, akár konfetti
tívornya után.

Méhkas-álruhát magamra öltve
várom a tél
s a vihar jöttét.

Csillagkert*

Stjernehaven

A csend szigetén élek.

Itt járkálok és őrzöm
szép csillagkertemet
fiatal nyírek szőke fátyla közt.

Lázasan, vadul és meztelenül
virágoznak a csillagok.

Éjfél körül
ha nézem őket: tiszták,
harmatgyöngyözők, hajnalfrissek.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

A fiatal csillagszűzek
1000 elégett
évezred illatát bocsátják
alá az éjben.

Szerelmem*

Min kaerlighed

Szerelmem.
Mit tudok én azokról a lombosövényekről,
hol te járkáltál, te járkáltál
a közben tovatűnt nyarakban?

Szerelmem.
Mit tudok én azokról a sírok közötti
virágokról,
azokról a falívboltozatokról,
amelyek attól repedtek meg,
hogy valaki túl későn énekelt?

Szerelmem.
Mit tudok én azoknak a könnyeknek
a máig vakító fényéről?

A furcsa értetlenség:
szerelmem sima, hófehér,
mélygödrű háta,
szerelmem
szélesen lendülő, csendes ókori hangszere.

Szerelmem,
igen, szerelmem csodálatraméltó,
zöld, halott képe,
amint a párkány cserepei alatt gyűrődik.

Messze van már. A sikolyok elhaltak.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

Lassan, mint az, aki tolvajok házai közt gyerek
s kit kápráztat az üresség, a várakozás,
míg ablakok üvege tükrözi az utca sötét hátát.

Lassan, mint a mitsem-tudók,
kik mindig az óra sebességével járnak,
lassan a nevetés borzalmasan csendes földjén át,
lassan, lassan a városok árnyékain át.

Lassan jöttél, de egyedül jöttél,
lassan s mégis az emelkedő fénynél sebesebben,
folyton sebesebben a gondolatnál,
sebesebben, semhogy a bírák látnák.
A vártnál előbb érkezted meg.
E sor kerítése mögött járkálsz most:
szerelmem.

Szerelmem,
szerelmem lármás, tovatűnt utcája,
oly mélyen a halálban,
szerelmem képei az állatok
csapásán, mik nyugodtan járnak ott,
mitőlünk távol.

Igen, szerelmem közeli tarkója
hajszálak millióival.

Az a melegség, mely felém áramlik
a kiüresült erdőn.
(Azok a dombok, lejtők,
jegenyék,
már a holtak birodalmában.)

Szerelmem,
szerelmem hosszú haja,
ahogy beárad gondolataimba,
beárad napjaidba s napjaimba.

Szerelmem,
ez az egyszerűség, amely ránk roskadt.
Ez az erdő, ahol a holtak és az élők
csöndesen állnak egymás mellett.
Ezek az utak, amelyeken jártunk.
ezek a sötét helyek s folyosók,
összeomlottak mind mögöttem.

Szerelmem, e valóság
még a ma e termében is,
hol többé semmit sem érinthetek.

Szerelmem, oly közel,
megfoghatatlanul az üveg mögött.
S itt vagyok én is,
ahelyett, hogy körötted,
én, az elátkozott.

Itt hallgatózom, őrizem a hangod,
hogy éljél.
Ó , mily titok.

Szerelmem.

ERIK KNUDSEN

A múltékonyat szeretem*

Det flygtige elsker jeg

A múltékonyat szeretem
Nem a történetet magát
Hanem a beszédes szemeket
Nem a filmet

Hanem ahogy sötét lesz a teremben
A múltékonyak íze van
A múltékony visszamarad:
Nyom a hóban
Továtáncoló falevél a földön
Vonatajtó, sínek zúgása
S valaki, aki Axelsent kiált!
Arcok a szembejövő vonatkocsiban
Fecskék, miket még beragyog a nap
S ahogy kijössz a kertbe
A csend
S a gyerekek hangja az erdő mélyén.

Felnőtté válni*

At blive voksen

Felnőtté válni,
igen,
a csillagokra fölnézni anélkül,
hogy igazukat sóvárognám.

Fenekig ható, majdnem megszabadító
ürességet érezni.

Fölkelni minden nap, tudva, hogy én is,

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

akár mindenki más, fogoly vagyok, bezárva
e gettóba, amely a föld.

Szenzációs agy*

Sensationshjernen

Tíz éves voltam mindössze, amikor nyertem. A TV vetélkedőjén.
Mikor a versenyt sugározták, alig járt ember az utcákon.
Mindenki izgult, leginkább apa és anya. Én viszont egészen
nyugodt voltam. Tudtam, hogy senki engem kiütni nem tud.
Úgy emlékszem mindenre, mintha tegnap történt volna: Hamlet
életkora, az angolna vándorlása, musculus trapezius, számjáték,
molekuláris desztilláció, Asszurbanipal, Ponte di Rialto, Berggrav,
hipofízis, tényleges kamat, Majdanek, omlós tészta . . . helyes
válasszal mind a tizenkettőre! 10.000-et eredményezett
Mindenki ragyogó jövőt jósolt nekem, tudósi sikereket,
s hogy egy új Leonardo leszek. Ami azonban mégse lettem.
Pedagógus lettem, intézeti nevelő. Mindenki úgy véli,
ragyogóan értek a gyerekekhez.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

GÖMÖRI GYÖRGY

Két bekezdés Comeniusból*

Hite van a földművesnek a magban:
hiszi, hogy jó esővel terméssé érhet.
Hite van a kőművesnek a házban:
hogy fel tudja építeni olyanra – alkalmas
lészen a ház a hajléktalannak.
Csak a toportyán féregnek nincs hite.

Nem bizonyos, hogy a mag beérik.
Nem bizonyos, hogy a faragott kőnek
s fának leszen jó találkozása,
mely megbír árvizet s minden vihart –
csak a farkas gonoszsága bizonyos.
Hanem tenéked mégis
legyen hited minden igaz utadban,
mint a várandós anyának
ő magzatában van erős hite.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

KESZEI ISTVÁN

Nem kérek nyugdíjat*

Nem nyugosznak le bennem a napok,
nem kérek nyugdíjat, se nyughelyet,
mert örvényben éltem, örvénybe dobjátok,
morajló mélyére temesetek!

A margónak is csak a margóján*

A fő helyen, középen
hóhérok barbár lábnyoma:
otromba ákombákoma.

Mi közöm e vérengző szöveghez?

Be jó, hogy útfélre löktek.

A margónak is csak a margóján:
szegények, szentek közt íródik,
csupasz lények között fogalmazódik
megfoghatatlan életem . . .

Tapasztalat*

Tudásom a tapasztalat,
tudásom, ami rámtapadt:

a por, a sár, a csók, a vér.
Mindentudó bőröm mindent megért:

a nyár hevét, a tél havát,
a nappalt és az éjszakát.

Megérték én már mindent: életet-halált.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

Lényed ontológiája*

Kisemmizve, megsemmisülten
bár senkiházi, semmi vagy,
bár ellobbant világaid
pernyéje, korma marja lelked,
tudod, tudod, hogy újrakezded.
Lényed gyönyörű ontológiája:
sivatagban is, a senkiföldjén
életed újra felfakad.

Messze a Rózsadombtól*

Ők ott a Rózsadombon ingoványnál is süppedőbb fotelekben.
Én itt Párizsban a tövissek csúcsán, a titkos értelmű rózsa
illatában ... Távolság a fotelektől. Távolság az ingoványoktól.
Meggíthetetlenül. Krisztusban és a népemben.

Vallatás*

Meddig tart még a vallatásom?

Minden vakít, ami világít!

Hacsak arcomba világítana a világ!
De vesémbé lát, vesém is megvakítja.
Tüzes karikák táncolnak minden porcikám körül.

Lehunynám mindörökre önmagam.

Örök sötétbe betakarva
a fekete éj fekete ágyán
felébrednék majd boldogan.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

Katedrális*

A törmelékből is katedrális!
A pozdorjává szétzúzott szavak
szilánkjaiból is: a dadogásból
valami szépet, ami megmarad.

Még mélyebbre*

Körömszakadtáig a körmeimre,
de ha a tízkörmöm is kiszakad,
még mélyebbre: a körömágyra
írom, amit titkon sugalltak ...

A sajtó, fájó körömágyon
megágyazok az álmaimnak.

Telitalálatok*

Közelharc. Írógépfegyver–kattogás. Leadok egy sorozatot:
robbanó, lőporfüstös, örült, de pontos képek, metaforák sorozatát.
Szívenlövöm a papírt. Főbelövöm a nagyfejű földi logikát. Eltalálom
a szavak lényegét, szívét. Tatatatatatata. Dörrenő telitalálatok.
Mindhalálilig!

Tengerpart*

A papír tengerpartján állok. Megpróbálom a lehetetlent:
halastól, cápástól, mindenestől tollam horgára szűrni a kifürkészhetetlen
óceánt, a morajló végtelent.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

Pályám emlékezete*

Gurulok megállíthatatlan
a végső lyuk: a sírgödör felé.
Mi volt a legfelejthetlenebb?
A milliárd fűszál, a zöld, a rét!

Időtlen mozdulatlan*

Nőnek a növények. Mért nem nővök velük?
Bennem minden időtlen, mozdulatlan.
Mért nem zúdul belém a zöld?
A folyamatok folyama
mért nem árad szét csontjaimban?

Kivonás után*

Be sok rajtam a kéz, a láb,
be sok az összevisszaság!
Szikáran is sokallom magam.
Gyököt vonok magamból,
s ami marad belőlem,
halálom azt is majd kivonja.

Ős Egy, egyetlen Istenem!
Mélyed mélyébe semmisüljek,
Te légy, Te légy a mindenségem,
aki mindig voltál, s aki vagy!

Megindulnék*

Utam utcákká aprózódott,
ahogy a sasok szíve, mája
aprólékká zúzódott, ahogy
széttört a sasok szárnyalása.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

Zsákutcákba, sikátorokba,
miért zuhantam én a porba?
Be jó volna, ha szétzúzott utam
egyetlen úttá összeforrna!

Megindulnék a fény felé,
mennék, úgy mennék minden ellen.
Ében–sötétre égne bőröm
a rám zúduló kegyelemben.

Szürke maradok*

Színészkedők és színlelők között
ingatag színpalak előtt
a színen gyorsan átmegyek,
a színpal mögött eltűnök.

Hol vagy? Ó, nem tudom! Mi rejt?
Magasság? Mélység? Van-e ég?
A tarka földi színpadon túl
elindulok mégis Feléd.

Színeken–túli szín! Színed előtt
megállok, színt vallok Neked,
a színek őrzőorgiáit:
– mit kellett látnom! – elmondom Neked.

De én szürke maradok itt a föld porában,
hogy majd Eléd rakhassam szürkeségemet.

Csontod is átszakítanám*

Aki téged ölelne, lényed
mázán, külső burkán kapirgál.
Neked esnék foggal–körümmel,
kitépném sorsod minden titkát.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

Nem is öllelek, egyenest
belezuhanék mellkasodba,
szíved körül száguldanék
szívszakadva és szívdobogva.

Tested benső szakadékában
elindulnék én egyre beljebb,
idegzeted sűrűjében
bejárnám minden ősi sejted.

Csontod is átszakítanám,
szikrázó, villogó velődbe:
lényed velejébe buknék
tetőtől talpig megfürödve.

Gyökereim*

Gyökereim csokorba kötni,
rájuk zúdítani a földet,
közéjük tűzni öröklétként
a halhatatlan örökzöldet!

Lényem gyökereinek a csokrát,
– aki mindent átad –, nyújtsa át neked.
Vázádban álljak, s mindig érezd,
a földdel együtt minden gyökerem tied!

Fésű*

Csak szikrázott sűrű hajamban,
de a fejemben villámlott a fésű,
ahol annyi minden villan, villámlik át . . .
Bensőm sűrűje átfésülhetetlen:
nem fésüli ki semmiféle fésű
forró viharát.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

Lakás*

Nincsenek előszobáim, hátsóhelyiségeim. Nincsenek előítéleteim
hátsógondolataim. A mindenség központjában lakom.
Egyetlen pontnyi szoba, egyetlen gyújtópontnyi csoda az életem.

Egy pohár víz*

A víztől is megrészegedni.
Aztán valami révületté
csituljon el a víz varázsa . . .

Legmélyebb álmaimban
egy pohár víz fölé hajoltam,
s habár egy vízcsepp földre loccsant,
tudtam: a tenger halhatatlan.

Életcél*

Nincsenek céljaim,
hogy ez vagy az legyek.
Vagyok, aki vagyok,
lényeg, hogy létezem.
ÉLETCÉLOM MAGA AZ ÉLET:
a tér-ídő, a csillagos űr
gyönyörű gyémántketrece.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

BALLA ZSÓFIA

Az elkövetkező már földereng*

I.

E néhány óra mintha csontból
faragott lenne, csikorog
teltük szárazan;
a test
a sírást úgy beitta!
a szembe csonttollrobbanás
jut el, a villanó horog,
amely röpit verődni földbe égbe
álom s ébredés között az elközelgő
lépések zaja, kopogtatás, de nem, csupán
összezsapódó éjszaka.

II.

Mondom, a test úgy beitta
a sírást. kívül a pontonhidak,
semmi víz, kapaszkodó,
csak sima vagy fölvérző mosoly,
távozásra szorított üvegvattagomoly,
nyúlszín, szórt túskehegyek.
Zárt kagyló már mögöttem
a táj, november partjainál
vesztegel értem a fregatt.

III.

Nem búcsú ez, hisz rajtunk
kívül áll
az elmenés, a könnyű–locska rím;
egy mozdulat agonizál majd
fémpapírok törött hasábjain.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

Cantus (1)*

Itt a közönségesen vörösnek írt palack.
Benne ihatatlan tűz, fölötte méhviaszpecsét,

nyomtalan nyomás, nem füstölög
a visszafojtott robbanás;

Már létező: mint homunculus a lombik
alján, megszeghetetlen; – de rögtön összeomlik
ha külvilága romlik török; Nem él,
csak ha magában tartja Más
légbuborék a lélek üvegfalában
összemarkolt erőként az, kit föltaláltam –
a Falba–zárt úgy él, hogy megtart engem.

Antifónia (ii)*

Ilyenné s olyanná teszel,
nemessé s rosszát, ahogy a kedved
hozza, kedvemet úgy porozza–simogatja
s újra mássá
teszen, – míg csodálkozom
hogy így is úgy is azonos vagyok,
de nem,
csak hagyom, görgessen több alakba
a szenvedély; minden partról
lelépek folyton; e másság
alakzatai leírnak, én boldogan
fölmutatnám, hogy lássák
hatalmadban mi áll, milyen erőnek
ujjongok, a kezem
néki nyújtom, érte – – –

Forró avarban zuhanok –
emelkedem erőteredben,
hozzád sem érve.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

A bosszú leírása, mikoris

szétlapít a várva-telt idő
min úthenger forró szurkot,

melyre majd zöldszemű hiúz lép,
talpát kapkodva: alatta az út ég.
Fájdalmában karmos könnyet csorgat.

Akkor*

vásva írna a réztoll véled:
Gyűrögetnéd csukladozón a szókat
Vissza. Benned szőnyegbombázástól
Fröcsköl a zaj szét.

Hang-szilánkok, húr-repeszek a testben
Méreggyorsan és iszonyún oszolnak,
Félrevernék szíved tenorharangok,
benti sikoltás!

S akkor már nem látni szeretnél egyszer
Még; csak múlna el keserű poharad te–
Tőled – kérnéd –, nincs aki fölvehetne
Ölbe? Csak Isten

S az ki él még itt veled, – erre gondolj
Mindig, – nem kell visszazokognod, fogjad!
Úgy szeressed, mint a kegyelmet, akkor.
Mint aki nincs már.

Az ember-szerkezet*

csak bőrbe zárt anyagdarab, megálló,
mágneses mezőn rakott idő-kalangya.
Körötte útgubanc, merül a gázló,

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

mely átvezet halálon. Mint a hangya

sűrög; ne essen szét lemállón.
(A boly a bárgyuságot fölfogadja.)
Ha egység ő, időt mér, rajta váltót;
Megújult létezése hó kalandja.

Ki több, mint összepréselődött percek
savóval égő halma, bőrbe szórta,
de inkább ó a test s a testbe vert szeg

kit megtalál derű s a por–komor tan;
bent földeregg, ki bor homállyal serceg –
s a rozsdatesttel ízzik egybefortan.

CSIKY ÁGNES MÁRIA

Kettős könyvvitel*

nem tartozom
oszlopsorba nosztalgia malterével
tapasztott tornácokon
marabúmód
létezésem nehezékét ez a drótlábszáram
cingár oszlopom rendjelem
hordozza egyik szemem
lehúnyom másikat felpeckelem
tyúk–szemem megcélozza láb–fejem
a két pont közötti egyenesen
(vagy kacskaringósan) elringatózom
marabúmód

nem követel
vissza szárnyigláb szörnyvoltomból
földi sem égi jel
sarkifény abszolúciós kereszt
marabúcsúfságom árnyéka
berekeszt indákat ereszt
futóhomokon vándorlápokon
ennyi vagyok ez a peckes
(vagy peckeletlen)
marabúnyom

Műfajok*

A szürreális jobb–jövendő
vásznán a történelem
ágairól levert madárfiókák
szárnyvillanásának hiányát
gyárkémények boltozzák be

Töröljük a múlt naturalizmusába

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

befalazott igéket
a vérzett vérzik
csodatevő ikonok testén
megindult seb

végnélküli jelen
a fájdalom
műfaja ezideig névtelen

Köldökök*

Mert nem török pálcát dorongot
a dolgok természete fölött
eltérnek elviselnek köldökzsínór és köldökök
A dolgaikkal kiegyezni bennem a hajlam nagyszerű
csak elnézem amint egészen bekupolásodik a mű
Agyafúrt filosz–találmány a dolgok rokoni kapcsolata
külön kell mindet bejárni
az elrekesztő köldök-kupola aljában más-más szentté
kövesedik a molekula–törtézés:
a gázak mecsetje
a tüzek csúcsíves tornyozata
külsődleges jelleggel alakváltoztatók
belül
mázsás öröklétű bigott pópájuk ül a trónuson
A dolgok semmilyen türelem
a vallás–szabadság hírét sem ismerik
A Nagy Elveken csüngött minden kupola–köldök valamikor

A bitófák hurka mind elmetszett köldökzsínór

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

GERENDAY MÁRIA

szóforgó*

fa faburján fató faágas
fű fűékű fűhold fűszálas
ég égtükör égarc égérces
nyár nyárfodru nyárkút nyárédes

szél szélháti széléj szélborzas
víz vízbuzgó vízhát víztollas
tűz tűztermő tűzárnny tűzforró
nap napkontyú naphang napontó

árny árnyszirmú árnyláng árnylengő
vágy vágyfalú vágyszín vágyernyő
szárny szárnyálmú szárnykép szárnyének
arc arcízű arcég arcétek

szín színekedvű színárny színerdő
kedv kedvszóró kedvtó kedvtermő
zaj zajszelű zajban zarándok
por porékes porhát parázsnok

tér térkerek térbolt térforgó
hang hanghulló hangtó harangszó
szem szemfátylas szembú szemintés
gyász gyászkuftő gyászban gyászégés

tó tómagas tófolt tóárnyék
ág ágintő ágárny ágtárszék
fürj fürjnéző fürjvágy fürjongás
táj tájtavi tájszárny tájsongás

szín színfodru színtűz színerdő
vágy vágyfalú vágy hold vágyernyő
ég égtükör égtér égérces
nyár nyárkúftő nyárház nyárédes

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

VITÉZ GYÖRGY

M kisasszony menyezője*

Nyitva van az aranykapu
The Golden Gate is open . . .
San Franciscóban híd az aranykapu
csak bújjatok rajta lelkecskéim

megy a gyűrű is vándorútra
indulunk mink is furkósbottal
számban aranyhíd hétnyalú szivárvány
kéknyelű (Badacsony) hétnyel(v)ű Aranyszarv
Héttorony hét testvér hetedhét határon

nyitva van az aranykapu
szíveskedjék befáradni
békességben (békanyálban
szappanhabban – buborék –)
– in absentia vitae a száj szélén
kicsi kis hólyag –

ej de nagy hólyag vagy kisöcsém peergynt
Ibsenuccse rád sem ismernének
alsó
a világ alfelén (Jóreménység közép foka)
felső

Tierra del Fuego Antarktika

nyitva van az aranykapu
pingvin legel közepében
gyűrű szorítja nyakamat
ádámcsutkámat eljegyezték
(karmazsin–kék epiglottis)
félreverem harangnyelvem
tűz van vagy csak háztűznéző
pénz volna karika

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

forduljon ki . . .

Bújj, bújj zöldág (országos körözést adtak ki ellened)
nyomodban a poroszlovak
nincs ki bújthatna – naplót írál? – Anna Frank
poszt humuszából egyenesderekű virág szökken de ijesztő
késedelemmel
(mint a solymári busz) – így hát csak vergődünk magunkban
a menyasszony sem járul időben a várfal elébe
a kaput napfogytakor zárják a gyűrű hamubasült cipőben
rejtezik
mindenki megtér(ül) a világ négy sarkát összehajtja
s óvatosan kirázza az irgalom kendőjét – (oh Veronika–)
fátyla mögött fuldoklik a menyasszony (a bőrlélegzést kellene
tökéletesíteni meg a kopoltyúkat)
erre szalad
a nyulacska erre meg én – talán még utolérlek –
csak bújhatok rajta – elérünk a lagziba
majd kisoroljuk ki kicsoda násznagy vőlegény
szakács zenészek piktör falubolondja
a menyasszony is leveti fátylát
és senki sem mer a szemébe nézni

Címer*

Ezüst mezőben hajkurásszák
a bicebóca csengősbárányt
sárga fogát folyvást hullatja
griffmadár tüstént fölcsipegeti
griffmadárnak eszem a zúzáját
sárkány fog abból élemedni
sárkányfog sarjad szűkszavú mezőben
hol virágos kert vala

GÖMÖRI GYÖRGY

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 1-2. számában.

Figyelmeztetés *

„Die Widersprüche sind die Hoffnung”

A „még nem” még nem egészen „már nem”
Nem érdemes elégetni
időszerűtlen kéziratainkat
nem érdemes visszavonni
ami miatt másokat megégettek
nem érdemes úgy tenni mintha
A minthatóság tele hajszálrepedéssel

Az ócska koffer tele jövővel

Hat napon át . . . *

hat napon át minden este
magamhoz vontam halkán felnyüszített
lábujjra állt úgy adta ajkát
mint borral teli poharat kortyonként részegedtem
hat napon át minden éjjel átkulcsolt
s nyújtottam neki magamat: átkulcsot
a tikkasztó teljesedéshez mentőövet
a párórás páros partra–vergődéshez
ha már tengeri útra nem vihettem el –
fölköttem lebegett trükkfilm–fintoros arca
sima kerek cipőit szorítva elrepültünk
hat napon át beleszólt minden mozdulatomba
beléültem minden gondomat belé
temettem terveim hiúságom gyengédségem dühét
hat éjjelen át rázott a gyönyör
földrengése ránk szakadt az idő
most bénultan fekszem a romokban
hideg szél fúj már nincs velem mégis élek

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 3-4. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 3-4. számában.

SZAMOSI JÓZSEF

Megérkezés*

I.

Vágytam rég ide már, útam a célhoz ért
s most látom szomorún: sáros a sárga lomb –
útközben lemaradt hűtlen az ifjúság –
ismét sírhatok én bolond!

II.

Végre megérkeztem hova mindig
vágytam: örüljek-e hát – ?
Mert az idő orvul kirabolt, és
nem vezet út sehová – !

Út a parnasszusra*

Gyűlnek a polcon a műveid:
esszék, dolgozatok, kritikák, sőt
dráma, novellák, útleírás;
el ne felejtsem a verseket –
Ekkora bőség! – ámul a kortárs –
mennyi felesleg! – gondolom én;
mert biz a szélbe kalimpálsz:
írtál volna csak egyet, amit majd
méltóképp az utókor idéz.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 3-4. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 3-4. számában.

GÖMÖRI GYÖRGY

Ez még nem*

Egy percre csak, kiszálltam Debrecenben
újságot venni, vagy valamit inni,
s hogy visszanéztem, indult a vonat.
De az állomás félig üres volt, nem olyan
Szellős–huzatos peronok, meg tömeg, mint a
nyáron, inkább a Paddingtonra
emlékeztetett. S hogy elment, hát menjen
az a vonat, legalább (értelmét megírta F.)
tudom, hogy ez még nem az én vonatom –
nem vár még fényszavú léttől zengő kupolacsarnok.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 5-6. számában.

KEMENES GÉFIN LÁSZLÓ

Fehérlófia *

XV. (Részlet)

az európai tüskés pikó (gasterosteus aculeatus)
midőn eljön az idő
felkészül a hosszú útra
a hím (nem a nőstény) előremegy
fészket rak a folyammerben
a rostot hínárt veseváladékával ragasztja össze
s miután nősténye lepetélt
az új nemzedéket is ő maga őrzi
és őrzi magánterületét mint minden halandó
betolakodó szomszédját üldözőbe veszi
de minél messzebb hagyja el otthonát
harci kedve annál inkább csökken
míg ellenfele ki akkor már saját kertjében surran
lassan felhagy a meneküléssel
megperdül s most ő veszi úzóbe üldözőjét
a hajsza s ellenhajsza tarthatna a végtelenségig
de az üldözött mindig gyorsabban válik támadóvá
a pást mind rövidebb lesz a torna gyorsabb
míg végül a harcosok abbahagyják a viadalt
megállapodnak egymással szemben
felségterületük pontos határán
a határ nem önkényes vagy véletlenszerű
nem nemzetközi döntőbírószág húzta meg
nem is népszavazás útján lépett érvénybe
a tüskés pikó ereje és szükséglete szabta meg életterét
amit életével halálig halálon túl örökké védelmez
ez vastörvény mely a természet lényegében gyökeredzik
substantia naturae, a gerincesek első parancsolata
a fajfenntartás és minden egyéb ez után következik
sűrű sötét az éj csillageső hull zeng a kannibálhymnus
repedezik az ég boltozata reszket a földisten ina

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 5-6. számában.

a fiastyúk hidegül megfagy Kapanyányimonyók jelenésétől
ki fölemelkedik a felhőkig istenné változván át
ki ősatyját megzabálja ki szőrös anyja húsából eszik
ő hát a mennyek griffje most angyalok csontjából szopja a fényt
szívárványbelüket csámcsogja belükből az isteni szikrát
ő az ítélkező a vének lemészárlását ő rendeli el
emberhúst eszik szellemhúst istenzsigert eszik kétfőjára
hű szolgálai minden parancsát végrehajtják
Fanyűvő–Fűzfahajtó kapja el őket hurkot vet az áldozatoknak
Kómorzsoló–Koponyazúzó roppantja össze vonszolja őket elébe
Vasgyúró–Veseszakasztó tépi ki gőzölgő májukat tüdejüket
.s főzi meg őket a kásás kondérban estebédre
Hétszűgyű Kapanyányimonyók rőfögve–böfögve zabál
varázserejüket megemészti dicsfényük őbenne tüzel tovább
a leghatalmasabbakat reggelire eszi
a középnagyokat ebédre eszi
a legkisebbeket meghagyja vacsorára
kiszáradt aggból banyahúsból lesz illatos tömjén előtte
a vének csontjából készül eget lobbantó fáklyái sora
mindenki Monyóknak dolgozik a mennyben azonképpen itt a
földön is
a kondért asszonyaik comjával súrolják csillagfényesre
Ó igen Kapanyányimonyók tündököl fent az égen
a láthatár és mindenek koronás királya ő
fölfal mindenkit aki útjába kerül
szétzúzta az istenek csontját gerincét csigolyáit
szívüket kitepte heréiket szétmarcangolta
lenyelte a vörös koronát
lenyelte a fehér koronát
lenyelte a szent zöld koronát
lenyelte Muhit lenyelte Mohácsot lenyelte Olümposzt
a bölcsek tüdejével lélegzik most
a szentek vére csobog szakadatlan ereiben
ünnepet ül lakmározik Jézus szívét süti meg nyárson
a világűr minden ereje beépül sötét sejtjeibe
minden atomja istenatom gyomrában oszlik jehova
beleiben Mohamed mállik beleiben Buddha–gáz rotyog
hatalmát senki sem veszi el többé

örök Hadúr ő minden hadurak kannibálja
élete örökkévaló
uralkodásának határa határtalan
de Fehérlófia
azért nem búsul
azért ő sem marad éhkoppon
Ott ültem az erdőszélen, meséli Bartók képében
Valahol Romániában, talán éppen első utamon történt,
Egy nyomorúságos fogadó udvarán költém épp délebedem
Egy rozoga asztal állt csak s egy még rozogább gémeskút
Egy lélek sem volt az udvaron, csak egy kismacska
Lopakodott hozzám, lábamhoz dörgölődött,
Nem enivalót akart, társat keresett inkább,
Mert amikor eléadtam egy tál csirkecsontot,
Kényesen megszimatolta s aztán eloldalgott.
S akkor hirtelen az erdőből egy cigánygyerek
Mint néma árny bukkant elő.
Mielőtt észbekaphattam volna, mellettem termett,
Felkapta a csontokat s rohant vissza az erdőbe.
Én gondolkodás nélkül felugrottam s utána eredtem,
Valami kényszer parancsolta, hogy utolérjem.
Néhány jó szót szóljak neki,
Vagy talán kis ajándékkal szerezzek neki örömet.
De ahogy futottam, valami megzavart, s lépéseim
Lelassultak: szomorúan vettem tudomásul,
Hogy a gyermeket sohasem tudnám elérni,
Aki bizonyára azt hiszi, hogy azért üldözöm,
Mert lopásáért meg akarom büntetni.
És hiába lenne minden, tehetetlen lennék,
Hiszen megnyugtanni úgysem tudnám a szerencsétlent,
Arcáról sohase tudnám lesimogatni
Az űzött vadállat rettenetét.
És ahogy visszafelé bandukoltam, folytatta Fehérlófia
cigányléptekkel gázoltam az avarban
nesztelen egy vén bükk a Kövér Boszorka mögé szökelltem
ledőltem a mohára belesüppedtem a levelek közé
megkértem Rimánkodót hogy álljon őrt felettem
s ha veszély van jelezzen bojtos farkával

és akkor a csontokat kiraktam magam elé
a végekről lerágtam a húsmaradékot a porcogót
s azután kettő kivételével a csontokat is megettem

HAUTZINGER ANDRÁS

Hol vannak*

Töröcsik Marinak

Hol vannak
a körhinták, a játszótársak,
az igaziak, az óriások?
Hol vannak
a rétek, a könnyező kacagások?
Hol a táncok,
a végítéletig tartó csárdások?
Most már csak a mezítlábas Isten
fütyörészik a réten, s néha egy vak
pásztor tereli a libákat.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 5-6. számában.

TOLVALY FERENC

Arckép háttérben sikollyal*

Sikolyként fröccsen
a hajnal az égre,
kőként csobban az
arcomba a nap,
köröket ír rajta
szikkadt ráncokat.

Szempilláim szorongva szűrték
az első fényt,
az újszülöttet megalázó
bűnbeesés örvénylett arcomon,
szorongássá olvadt tekintetem.

Füleimből a félelem csepegett
a vállamra, hajnalban.
Mellkasomon vasmacskákkal
mászott fel a következő perc
rémképe.
Szőnyeg alá préselt
tudattal ültem.

Amikor a harangok délben
temetésbe csengtek
felvettem fehér menyasszonyi
ruháját arckémemnek.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 5-6. számában.

KESZEI ISTVÁN

Földlakó*

– *Borbándi Gyula születésnapjára* –

Marslakóként a Marsba ágyazódnék,
hallgatag, dermedt kőzetek közé,
de én a Földön élek, itt születtem.
Holtom után is föld legyen felettem.
Hálózsanak be a szívós gyökerek,
szője be testemet a szeretet.
Akiknek a testét keréketörték,
sodorja mellém őket az öröklét.
Fecskék, őzek, lovak medencecsontja,
sudár, karcsú lányok gyönyörű combja,
habár róluk a rózsás hús lefoszlott,
ágazzon–nőjön porló csontjaimba.

Most még, akár a gyümölcs a lombos ágon,
csüngök a görcsös, ág–bogas világon.
De majd vízszintesen elnyúlva lent
a humuszban, a zsíros végtelenben,
ott is lángok sajognak csontjaimban . . .
Te is bordám körül settengő féreg,
perzselő szomjad oltva majd megérzed,
ha kortyolod pezsgő, kifolyt velőmet,
milyen velőtrázó volt fönt az élet!

Bomló testem felett sudárba, lombba
szökik a fa, és lényem egy atomja
is felszökik a mélyből a magasba.

A sír felett suhogva
az életet kimondja.

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 5-6. számában.

HORVÁTH ELEMÉR

Cognitio confusa*

– A 60-éves Borbándi Gyulának –

A tücskök fölébredtek és
elaludtak a madarak
behúnyhatom szememet és
láthatom a katángokat
de ki soká tilosba járt
észre sem veszi hazaért
rója a megszokott határt
ó hogyan ismertük a fényt

Jó vándor nem adja alább
a rét váltig ígér
pedig ez itt már szarkaláb
pedig ez itt már pipitér
föl kellene ébredni már
az ösvény körbe ér
az ágy asszonyt kínál
az asztalon kenyér

S hallgathatom a tücsköket
az éji teraszon
nem vagyok még öreg
s nem üldöz hatalom
Jobboldalon Fonyód
baloldalon Csobánc
és térdig ér a rozs
és térdig a katáng

* Megjelent az Új Látóhatár 1979. évfolyam 5-6. számában.

**ÚJ LÁTÓHATÁR
1980. ÉVFOLYAM**

Kishúgom*

Versciklus, II. rész

Bár a francia ajkúaknak íródott e néhány sor – mivel a ciklus hamarosan franciául is meg fog jelenni –, nem bevezetőül, hanem inkább keserves útmutatónak, mégis itt most magyarul is közreadom.

Tizenkilenc éves korom óta Svájcban élek, három kultúra – a német, olasz és francia – nemcsak egymást elviselő, de egymást kiegészítő és megteremkenyítő közösségében. Nem problémák nélküli, de a józan ész követelte, az ember nagykorúságának felelőségétől áthatott s nem utolsósorban kölcsönös tiszteletet parancsoló egymásrautaltságában. Nehéz írógépem betűinek, nehéz gondolataimnak a nekik szokatlan irányba átváltani, ezúttal önmagamat is velük sodratni oly ügy érdekében-védelmében, amely nemcsak emberi magatartásomat teszi próbára, de mélységes szégyennel tölti el egész költői valómat.

Ki gondolta volna, hogy nekem valaha, méghozzá itt Svájcban, kisebbségről kelljen írnom, egy olyan kisebbségről, amely olyannyira kisebbség már, hogy a külső erők fojtó és zsugorító hatására, lassan már a kisebbség voltától is megfosztatik. Felszipantják észrevétlenül, de konok és. gátlátalan következetességgel, mintha nem is a 20. században, az ünnepélyesen deklarált emberi jogok századában élne, amelyben egy rovarfaj megmenetéseért is oly állhatatossággal síkraszállnak.

Kisebbség.

Bombákban robbanó, repülőket elterelő, géppisztolyok sortüzében villogó tiltakozások – névkártyája a „kisebbség”-nek? Erőszakos kihívás, véres manifesztáció, kisebb vagy nagyobb hitelű aláhúzása a gyengébbek követelésének? Végső életjel? Vészkiáltás? Gyilkosság rányomta figyelmeztetés? Terror? Vércsüszű? Vagy akiknek ez sincs módjukban, ökölbe szoruló tűrés, vész előtti csend? Amennyire pejoratív ez a kifejezés a nemzeti közösségen belül egy kisebb számú etnikumra, annál elgondolkoztatóbb annak a jelentése ráfordítva a többségre, sőt, tulajdonképpen a többséget lemérő szó. Ahol elnyomott kisebbség van – s az annak is érzi magát a többségen belül –, abban nagyrészt a többség a ludas. Reá hárul a felelőség elsősorban.

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 1. számában.

A francia ajkú lakosság Svájcban kisebbség-e? Vagy az olasz ajkú? Akár a retoroman néhány ezer fővel? Ragadjunk ki az államot alkotó közösségből egy etnikumot, éppen azt, amelyben én is élek. Svájcban a francia nyelvű lakosság száma nem éri el az egymilliót, mégis négy egyetemük van, nem tudom hány főiskolájuk, technikumuk. Fribourgban, ahol lakom, a lakosság negyede, német ajkú, ebből kifolyólag mind az egyetemen, mind a közép- és népiskolákban az oktatás két nyelven folyik párhuzamos osztályokban.

Mert abban a pillanatban, amikor egy kisebbség, saját hazájában, saját anyanyelvén igazgatja önmagát, építi kultúráját, meri le szellemi erejét, nem kisebbség többé, hanem kultúrájában szabadon mozgó, más etnikumokkal függetlenül közlekedő, és azokat megtermékenyítő, tehát saját sorsával a többség jövőjét is irányító, államot alkotó egyenrangú nemzeti-ség.

Nézzünk egy másik példát.

Több mint kétmillió magyarnak Romániában, ott is Erdélyben, nincs saját egyeteme. Ami volt, becsukták, nem vitás, hogy mi szándékból. Egy faluban 26 egykorú magyar gyermek szükséges ahhoz, hogy magyar osztályt alakíthassanak, de egyetlen egy román elég román osztály létrejöttére, s az említett számot el nem érő magyar tanulókat utána egyszerűen ehhez az osztályhoz csapják. Saját hazájában 25 magyar kisdíák szenvedje el a neki idegen nyelven való tanítást egy román kedvéért. Magyarázat erre sem szükséges. A terv világos: megakadályozni a magyar nyelvű oktatást, ezáltal megszüntetni az egyén anyanyelven való szellemi kibontakozását, más szóval: minden eszközzel elfojtani az etnikumot. Az elmúlt tíz év alatt felére csökkent a magyar iskolák száma akkor amikor a románoké nagymértékben gyarapodott. Nézzünk egy példát a mindennapi megaláztatások közül; bár nincs rá törvény, de hivatalos helyen gyakori, hogy románul vagy csak tolmács által beszélhet egymással két magyar anyanyelvű, magyar lakta vidéken is. Bármennyire hihetetlenül hangzik is ez így, annál lesújtóbban megalázó az a kisebbséghez tartozó számára, sőt lealacsonyító annak a többségnek is, amely az európai nemzetek élvonalának is a lelegején tudja magát kultúrában és civilizációban. S mindez a szocializmus jegyében, annak leple alatt. Mert saját népüket is elnyomják, elvárják, hogy a külföldi közvélemény szemet hunyjon a kisebbség elnyomása fölött is, s azt természetesnek, a rendszer jellegéből elvárhatónak vegye. Mégis a legnyugtalanítóbb: hogy minden a többség beleegyezésével, sőt asszisztálásával történik. A román értelmiség hallgatóságos hozzá-

járulásával? Mert gyakran, éppen a szellem emberei – bizonyos tollforgatók – uszítanak legdühösebben az etnikumok ellen. A megfontolás primitív ugyan, de ördögien kiagyalt, aljasságában is sunyin számító. Tegyük föl, ha majd a világ közvéleménye előtt fizetniük kell az etnikumok kiirtásáért, fizessen a rendszer, mindent ki lehet majd magyarázni, a Rendszerre kenni, hogy „hiszen mi is eleget szenvedtünk tőle.” A felelősség e furcsa áthárításával azonban, esetleg a krokodilkönnyes meakulpázással, a halott etnikumot nem lehet már feltámasztani, ami a lelkek bugyraiban lappangó titkos vágy is talán: a több mint kétmillió „aljanép”-től való megszabadulás, ahogy ők a magyarokat nevezik.

Továbbá, iparosítás ürügyén nyelvi gócpontokat, falvakat, tartományokat szétrobbantanak, hogy saját népükből ezekbe ékeket verjenek, szétfeszítve az etnikum szellemi törzsét, hogy általa gyökerei is elsatnyuljanak. Saját hazájukban létesített új gyárakba nem veszik fel az idetartozókat munkára, más tartományokba vezérlik őket, s az így keletkezett hézagokat saját népükkel töltik föl. Megint kézzelfogható a törekvésük. 2000-re egy nemzetiségiek nélküli egységes Nagy-Románia a terv, akkor e lázálom, amikor más népek vezető politikusai és a szellem emberei egy független, sok színű és több nyelvű Egyesült Európa megvalósulásának a tervén dolgoznak. A józan ész számára szinte hihetetlen ez a huszonegyedik század hajnalára beütemezett, ámokfutó gondolkodás.

Alig merem feltenni a kérdést, még a gondolata is sértésnek hangzik svájci barátaim számára, mi lenne akkor, ha a német svájciak hasonló terveket szönének a francia nyelvű etnikummal? Még feltevésnek is elképesztő, megbomlott agy szüleményének minősítő rémkép. Elmeógyógyintézetbe való a kiagyalója. De a történelem kereke forog, kegyetlenül, megállíthatatlanul: őrlődik közte a magyar és a szász etnikum. Mert a szászok helyzete sem rózsásabb a magyarokénál. A sokat ócsárolt magyar uralom alatt, amelynek én is elvetem túlkapásait: hétszáz éven keresztül megmaradhattak szabad szászoknak – mellesleg a románok is románoknak – s most ugyanazok a románok úgy hiszik, elég lesz alig egy évszázad a megfojtásukra. Egyre világosabb tehát a cél: zaklatással, nap nap utáni megaláztatással, fenyegetésekkel, hazájukban hazátlanokat teremteni, hogy azok mint üldözöttek, lenézett, lealjasított „idegenek” megköszönjék elnyomóiknak, hogy azonosságuktól megfosztva beolvadhatnak a román közösségbe.

Minden hiábavaló lenne hát? Megállt volna a józan ész menete a Kárpátok medencéjében? A sovinizmus, a türelmetlenség rákfenéje ejtette volna hatalmába az élet akaratát: az együttélés szükségességét?

Bármennyire elveszettnek tűnik is az ügy, a gyengébbek igazsága, nem tudom megállni, hogy ne melengessem a gondolatot: én hiszek a román értelmiség józanságában, érettségében és becsületességében. Nem lehet, hogy szótlánul nézzék, s ezáltal segédkezet nyújtsanak itt Európa közepén egy etnikum megsemmisítéséhez. Nem lehet, hogy hallgatólagos beleegyezéssel elviseljék magyar polgártársaik hátrányos megkülönböztetését. Hiszem, tiltakozni fognak a legelemibb szolidaritás elvén, az emberiesség hangján, a humánus szellemében saját kormányuk esztelensége ellen. Várjuk, nagyon várjuk, hogy hallassák hangjukat. Ennek reményében, sőt hitében történt a ciklus megírása és annak ajánlása. •

Ajánlom e ciklust Erdély szenvedő népeinek; mindazoknak, akik identitásukért küzdenek és harcolni kénytelenek fennmaradásukért. S annak a román értelmiségnek, aki maga is megdöbbenéssel figyel és aggódva mérlegeli a helyzet súlyosságát; szolidaritást vállal az üldözöttekkel, s hallatja szavát a gyengébbek igazsága érdekében. Vagy bűnrészesévé akartok válni a genocídiumnak?

SOS – addig, míg nem késő. Román testvéreink segítsetek!

Segítsetek a szellem haláltusájában. Segítsetek megakadályozni a barbárság győzelmét!

I.

Én vagyok ő
mégsem az
sem a második
ó a harmadik lett
– be ne én az ötödik –

csak úgy
véletlenül
a kocka pörgésében

s a kockával

kívülre esett

kívülre önmagán

lényege keresi
lényegét

kishúg a bátyját

határtalanságában
az elhatárolt embert

II.

Jogai
a jogtalanok nincs-joga

kivétel ha tapsol

a jognak

nem a maga
mások tenyerével

III.

Ha nem dörömböl
torkába zárva
s nem áll nyelve
fokán

szégyen-fokán

szegény kishúgom
- ami neki vára -

rádöntik szavai
évszázados ácsolatát

s a szógerendák melyek
hídnak épültek neki lesznek

hozzátok köszöntésre

neki lesznek
a megérdemelt akasztófák

IV.
Kitiltják
saját testéből

mozdulataiból lépteit
tüdejéből lélegzését

nyelvét a szájából
megértésre

kebléből szívét
hogyan szeressen titeket

húg a bátyjait
testvéreiket ugyanannak a földnek

kitiltják

lelkéből a lelkét

ami összefog összetart
egymáshoz egymást

életek
nagy egészét

kultúrák szelídítő
színes csokrát

köznapi asztalunkra
mindnyájunknak

kitiltjátok övele

magatokat is az életből?

V.

Fojt

de megvéd

védtelen embert

a megtámadott

emberi méltóság

VI.

Bőre deleje

vonzza

ami tőle titeket taszít:

a gyengébbek igazságát

taszít

eleven elevent

ember az embert

bölcső már a bölcsőt

s kiforgatja ősök földjén

az ősi sírokat

születése jussát

dühösen kopasztja

a fáit a virágait

ez a szörnyű pestis

lázálom: intolerancia

a leggyilkosabb vírus

a nacionalizmus

birtokos a birtoktalant

türelmetlenségtek! –
hogy végre nagykorúvá váljunk

VII.

Hogy lesz ő ember
miképpen lesztek azzá
nélküle?

ha ő nem lehet
mert kisebb-számú?

ki véd meg benneteket
az ítélettől

magatoktól?

VIII.

Alja ember
méltatlan a jussra
hazára
– mert legyőzött –

Bár ő a harcot sose látta
csak a kudarcot
– urai botorságát
Vétkét –
de állta
állja?

kívül rekesztetten
belül

saját telkén

szomszédnak kitagadtan

árva kishúgom
hontalan a temetőkből

átírt sírkeresztek
betűiben

az átírt történelemben
dühében a hazugságnak

homlokáról
homlokotokra pattan

az igazság bumerángja

IX

Belülről
ég a kívül – lángtalan

láthatatlan
izzik a gyűlölet parázsa

vád-fonta sújtásra

sújtás

indulatotok korbácsától
elárvult képén

a védtelen harag

kishúgom szép orcája
ámokfutás: emberi arcon
gyalázatra gyalázat

tekintete szégyenében

a ti arcotok

X.

Életét védi
hogy adhasson

legyen mit adni majd
nektek

fojtásért feledést
kézfogásból létet

új létet

békét mert kell
mert muszáj
akár eső a rétnak
lélegzés a reménynek

vámmentesen az élet
szomszédnak jó szomszéd

amiért érdemes élni
e földön együtt élni

gyengeségéből erőt
szapora kapsokat

mik közösséget közösségre
kötnek

erősítnek bennetek is
az együtt-túlélésben

széphúgom szép gyöngéi
a tarka jóság

bátyja aggodása

XI.

Már költők is uszítanak
dadogó sintérek?

szavak hóhérai

nyelvük balga dicsőítésében
sunyin
más nyelv ellen

hogya az egyik anyanyelv
– számban az erősebb –
a másik anyját ölje

mert az anyagyilkosoknak

mindent szabad

annak ürügyén
hogya kitelik úgyis minden tőlük

elviseled-e húgom
e szörnyű embertelen terhet

megalázást –
s én mert költő vagyok

a szégyent

XII.

Megfogta húgom kezem
az ő kezével

szemembe nézett

az ő szemével

simogatta arcom
az ő tekintetével

szólni vágyott
az ő szavával

de kibicsaklott a nyelve

tolmáccsal közölte
hogy ő a kishúgom

én pedig a bátyja lennék

XIII.

Köszön
vissza nem köszönnek neki

adjonistenre nincs fogadjisten

izzó torkában szavait
határok közé nyomorítják

pedig nézésében
a határok határtalanok

húgommal

nektek is emberibbek

a körben kanyargó létben

nem a visszaütésben
de a megtérésben

hazatérésben

XIV.

Megtanulta
de mindent nem lehet megtanulni

megtanulta
hogy nem szabad mindent megtanulni

a keserves megtanulandót:
a diktált leckét

XV.

Adót fizet
örök-adót

fizeti ősök tébolyát

pedig rég kifizetett már
minden vétket

jóvátette
a múltat a jelennek

szelidítgeti az életet
minden szépnek
népnek

kezet-nyújtó szavaira
mégis adót vetnek
vér-adót

hogy némán suttogja

húgom a jövőnek:

dobra ütik nyelvem

a végrehajtók

– csodálkozottak: itt
Európa szívében –

a legkevesebbet ígérőknek

XVI.

Kiállítva arca

némán

vigyorgón

kicicomázva a turistáknak
de már
kész a süllyesztőre

mondják: 2001-re?

üveg fedi
húgom kirakat-arcát
nehogy a nap megérintse
a frissen fakuló nyomda-
festékben

s tapsolnak hozzá
mint napkeltét megtapsolják
napnyugtakor a hangos vakok

pirkadat csóváiként
a szó-égetést

gyermekeink ajkán

XVII.

Ezt nem szabad
azt nem szabad

így és úgy nem szabad
emígy-amúgy

saját házában azt fogadni
asztalához hívni ki neki tetszik

nagykorúan
tenni a tennivalót végre

házában egyenlőn

e megalázott földön

s nem hontalan honpolgárként
a honban

űzött földönfutóként
népek Erdélyében

Erdély-Európában

az értelemmé zsugorodott
esztelen Földön

XVIII.

Hogy élete több vagy kevesebb
mint az Élet?

rátok bízom
lelkiismeretetekre

hisz. azért minden:
a túrés

nyelés a nyelésre

epe a mézre
méz az epére

búvópatakként
a bújdosó szó fel-felcsillanása

rejtett csobogása

hogyan éljen
túléljen értelmünk

veled
egyetlen drága kishúgom

XIX.

Nincs hova fordulnia

az UNO bezárt
mindenféle bagatell ügyben

– félfogadás csak komoly esetben:
az ülepen bolhacsípés etcetera ... –

vagy ha valahol egy törzsfőnök
torkán akad az áldozat csontja
koponya szilánkja

hát
tiltakozás
biztonsági tanács

mert igazán ők szorulnak
az emberevők ember-védelemre

Európában is esztelen kannibálok

kishúgom
számodra
a remény hivatala csukva
sérelemeid kulcsát a Tisza
nyeli

a tisztviselő pedig
füleit tatarozza

a nyugdíjbamenésig

XX.
Hogy ők előbb voltak
megelőztek itt minket?

a kísértés nagy –
de a víta balga

meglehet –
bólint rá az alma

ne kérdezzétek meg ősatyámat
Ádámot

sem pedig annak csábos nejét
Évát

de a mindenkit egyformán verő
kitessékelő
tüzes kardú angyalt

XXI.

Húgom

mezítláb

mezítelen nyelvvel
pőre reménnyel

kitéve zúzmarának
a télnek

a föld alatt megbúvó
tavasz-reményben

méltóságától fosztott
csíra-titkaival

de a maggal

egyetlen vétke:
hogy ti vétkesnek tartjátok

ürügy: az ősök öröksége
bűne: hogy útban áll

nektek
ti makulátlanok

az übermensch-szította
ködben

XXII.

Felróják neki gyakran
gyermekei furcsa nevét

tanácsolják
egységesítse hangzásukat

a többihez a Nagy-Könyvben

– ott milyen jó és hálás és biztonságos
az üdvözlés – elkárhozásban

s praktikus: „egy nép egy eszme”–

láttuk nem egyszer
addig még hosszú az út

a mű is fölöttébb nehéz
fárasztó
már sokan megpróbálták

hogyan kipihenjék utána a munkát
tovább álmodva az Álmodót

az egységesen pucér holttesteken

XXIII.

Azt követelik

árulja el önmagát
de tőle hűséget kérnek

ott ahol jegyre adják a hűséget
s sorba kell állni a boldogságért

emberségért
fekete piacon
a szabadságért

az embernek önmagáért

s meghálálni önnön halálát
gyilkosainak

XXIV

Akinek

hallani kellene nem hallja
húgom hangját

vagy nem akarja

a segélykiáltás nem elegáns

nem szokás

ha fojt a szellem éhhalála

– csak a fegyverek ropogása
terror vérfürdő
ártatlanok haláltusája –

a XXI. század hajnalán

a civilizációban

na meg
az emésztésben is zavar

európainak lenni Európában
embernek hazataláltan

a négy milliárd hazában

XXV

Félek

ismerem őt

Félek
értünk őérte

mindnyájunkért
– mentsd meg Uram lelkeinket–

vér csöppen összeszorított
ajkáról

a szelíd harag

a némaság lelkéből
lelkünkre csorog

átcsöpög a falakon
határokon

rácsurran az Élet betűire
az ősi harangok ütőire

SOS

nyelvük
leragasztva is kong

SOS

HUNYOR TAMÁS

Ramón Rodríguez színes emigrációja *

(Az elkezdetlen Ballada)

Koromszürkén szúrt a szeme tejfelhős időben
barna volt a pisztolygolyó kék-fekete csőben
rózsa neje fehér bőre elsárgult az ágyon
piros vére ott bugyogott a füstös világon

Víz-zöld fű és halk ibolya várt a hulló testre
narancslángot dörrent a cső lila-szürke estbe
kifröccsent egy veres sikoly ezüstgitar húrra
Ramón Rodríguez elindult a nagy arany útra . . .

Ok és okozat *

Banán-ember vagyok
mert jót csusszant egy banánon apám
s hazatámogatta csendesen
egy lány
ki arrament
anyám

s habár esze akkor még nem forgott a fián:
banán nélkül hol volna
filozófiám?

A la carte *

Egyezzünk ki, akik
tépelődünk.
Értelme nincs a létnek,
de célja van,
mint a zenének.
Táplálunk valakiket ...

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 1. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 1. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 1. számában.

Intelem*

Fiacskám
mondtam ugye
ne ülj oly soká a tenger fenekén
nedves és nyirkos és jeges
megfázhatsz
és sűrű a levegő.
No ugye csonttá fagytál
dermedt vagy
hideg holt szemű
mozogni se tudsz
s oly fehér!
Hatvanöt éves fővel
több eszed lehetne már! . . .

Hiába esik*

Esik.
Mióta történelmet írnak
bár talán
azelőtt is esett
ha ugyan nem a papírnak,
hát időjós-fakírnak . . .
Esik.
Percenként hét trillió cseppben,
vagy lassabban.
Vagy sebesebben
s mi
eső alatt kővé esve állunk,
vízözöntől alig nyirkos
vállunk:
– gutta non cavat lapidem,
sőt
meg sem üti . . .

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 1. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 1. számában.

Teológusok

Egy angyal ült a tű hegyén
míg a tűt
bámultam én
egy angyal pucér csontsovány

Száz angyal állt a tű hegyén
amint tűt
locsolta a gyertyafény
száz angyal Rubens-forma lány

Millió angyal egy tű hegyén
unott tűt
telít szűzen-henyén
s nem értik a bölcs kobakok:
kevés a millió
az Egy
a sok . . .

Pompejből*

Macskakaj őskora dermed e cseppnyi levélben
annyi az emberi ész mint e parány kővület . . .

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 1. számában.

HAUTZINGER ANDRÁS

Te Deum*

Kinek küldjem a szót?
Kinek a márványba öltöztetett
haldoklót?
Kinek a Psalmus Hungaricust?
Kinek a Messiás kórusát
és a gyöngyszínű Missa Solemnist?

Fömláldozom világtalan apródjaim.

A fiú és a lány*

Két mondat között
– a megállt gondolat határán –
a lány feje előrebukott.
A fiú kezébe vette szilva arcát,
rubint hajába csókolt
– tudta, hogy hazudott.

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 1. számában.

SZANYI JÁNOS

Balassi-concerto*

1. Molto allegro

(Tabló: mindenki jelen van, akivel dolgunk lesz a játék folyamán, még akik csak megemlíttetnek – mint például a király, Mátyás főherceg, Balassi András stb. – azok is. – Egy utolsó ugrás, pördülés, s a középben táncolt Balassi féltérdén állva, karját Anna felé nyújtva befejezi táncát. – Taps. – Közben halkán beúszik, s mind tagoltabban hallatszik az alapzene – Papageno áriájának dallama Mozart Varázsfuvolájából – kamara vonósokkal. – Lassan elhal a taps, Balassi könnyedén feláll, s egy balettáncos kecsességével, a hölgyeknek bókot intve, körbe lejt. Anna elé érve, mélyen meghajol. – Anna karját nyújtja neki. – Egymás ujjá hegyét alig érintve körbe sasszéznak. – Anna visszaáll a körbe. – Anna magas gallérú, földig érő bordó ruhát visel – mint az egész drámában. – Bálint középben megáll. Rajta díszes huszárdolmány feszül – de nadrágja színes, háromszögletű, „Harlequin-kockás” darabokból van összevarrva. Fején kis, kerek bőr süveg, magas tollal díszítve.)

BÁLINT: Lettovább Júli-
át, s letinkább Celiát
ezidáig szerettem,
Attól keservessen, s ettől
szerelmessen
vígán már búcsút vettem

...

(Felkacag. Hirtelen bukfencet vet, majd felpattan, körbe iramodik, s nevetve, a körülálló hölgyekre mutatva, kiáltja:)

Most Fulvia éget, ki ér ben-
nem véget,
mert tüzén meggerjedtem.

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 1. számában.

(Elbotlik. Felbukik. A földön ülve hangosan nevet. – Mindenki kirebben a játéktérről, kivéve Annát, aki maga is finoman, könnyen kacag. – Ez a könnyűség marad rajtuk – hol iróniába, hol egy-egy apró kaccantásba, hol figyelmeztető célzásokba hajolva, bukva – a következő rövid jelenet végéig.)

ANNA: Nos, Balassi uram! Lelte-e hasznát az pörlekedésekben?

Szolgálják-e már alázattal a zólyomi polgárok? Hát a selmeciek, küldik-e házához – ha van háza! – leányait, asszonyait – ahogy azt kegyelmed nyilván szeretné –, városuk dicsőségére.

BÁLINT: Soha más asszony-cselédet, csak téged kellett volna erővel elragadnom.

ANNA: Mi haszna vagyon az fene nagy erőnek, Balassi uram?

– Tisztább lett-e az hévíz, hogy oly kegyetlenül

elverte onnét a selmeci bányabíró legényét? –

Nagyobb lett-e az igazság, hogy gyilkos csapdát

állított a zólyomi bírónak? S több lett-e pénze,

hogy amaz adós jobbágyát sóba mártogatta?

BÁLINT: *Téged kellett volna nevem fényévé, házam kincsévé tennem.*

ANNA: Az eltékozlásra, ugye, engem is, Balassi uram.

Csak tizennégyszáz arany forintot ragadott kegyelmed

magához e kincsből – kölcsönben ... Ugye emlékszik,

Balassi úr? Két esztendővel ennek előtte,

ezeröttszáznyolcvankettőben, Vitencen, az én birtokomon.

Megadta-é már, mint ígérte, kegyelmed?

BÁLINT: *(Szerelmes pózba vágja magát.)*

Meg!

ANNA: *Meg?!*

BÁLINT:

Meg! – Dicsérő verseimmel, Újult udvarlásaimmal.

ANNA: Mi haszna volt az számtalan megcsaladásoknak?

BÁLINT: (Felnevet. Cigánykereket vet, bukfencezik stb.)

Haszna! Haszna! Haszna! Haszna!

Haszna! Mi haszna? Mihaszna!

(Ezalatt Anna is emeli hirtelen sértettségét. Kaccant egyet-kettőt.

– Újra hallatszik a zene, a Papageno-motívum. – Bálint hirtelen elakad.

Arca átszellemül. – Ugyanekkor Anna arcára hideg mosoly ül. Anna ezzel

a mozdulatlan mosollyal csinálja végig az egész elkövetkező jelenetet. –

Csak a zenét hallani. Anna és Bálint könnyű tánclejtéssel körbe indul.

Anna hátrafelé sasszézlik, kezét hosszú ívben nyújtja Bálint felé. Bálint

csak könnyedén, annak ujjait alig érintve, tartja Anna kezét, s hosszú,

nyújtott táncléptekkel kecsesen követi Annát. – Halk muzsika felett:)

BÁLINT: Ó nagy kerek kék ég, dicsőség, fényesség,

csillagok palotája,

Szép zölddel béborult, virágokkal újult

jó illlatú föld tája,

Csudákat nevelő gallyákat viselő

nagy tenger morotvája!

(A zene elhal. – Bálint elereszti Anna kezét – megáll. Anna, arcán mozdulatlan mosollyal, tovább hátrál. Távolodva énekli:)

ANNA: Mi haszon énnekem hegyeken völgyeken

bújosva nyavalognom,

Szörnyű havasokon fene párduc módon

kietlenben bolyognom,

Tövis közt bokorban, sok essőben hóban

holtig csak nyomorognom?

(Anna megáll hátrálásában. Könnyű bókot ejt. Megfordul, s kisiet. – Bálint egy ideig mozdulatlanul áll. – Hirtelen katonák rebbenek be minden oldalról. Bálint ocsudva körülnéz, s a vitézeket látva, egészségesen felkacag.)

BÁLINT: Hej, vitézlő társak!

(Nyirettyűkkel, dobokkal felzendül az Ungarescha-ból ránk maradt hajdú-tánc muzsikája. – Bálint nagyot szökken. Előtáncol – a többiek nagy rivalgással követik. – Az első frázis végén hirtelen, minden átmenet nélkül vége szakad zenének, táncnak. – A legények elhevernek, ácsorognak.)

BÁLINT: Na, legények, készek vagytok-e a mennyegzőre?

KATONÁK: (Össze-vissza.)

– Hogy készen-e?

– Ég a talpunk, ég a markunk !

– Balassa uramnak biztos egyebe is ég.

(Röhögés.)

– *Már mehetnének is rájuk! Ilyenkor télen úgyis sok a béke a törökkel, alig vagdalózunk.*

(Eközben fiatal leány szalad be a játéktérre – Dobó Krisztina. Bókol Bálint előtt.)

– *Balassa uramnak látom, meglesz a téli hadakozni valója.*

(Krisztina méltóságteljes pillantást vet a katonára. A felbuggyant röhögés elhallgat.)

BÁLINT: Krisztina!

(Karjait felé nyújtva, gyönyörködve körbe mustrálja Krisztinát.)

Hites uradnak szólítasz-e engem mától?

KRISZTINA: Annak szólítalak. – Szólítasz-e engem te az hív mátkádnak?

BÁLINT: Csak úgy szólítalak.

(A katonákhoz fordul.)

Hívnak-e engem ezen karácsonytól Sárospatak urának?

KATONÁK: (Nagy hanggal.) Mérget reá! Mérget reá!

POZSGAI GÁSPÁR: Induljunk hát, jó vitéz uram, Balassi Bálint.

(Katonákhoz.) Fel-fel Patakba! Azon minutában!

Az, sok álmos polgárja mind aludni készül.

BÁLINT: Úgy ám, jó Gáspár szolgám!

*Balassi András prédikátora, akit felfogadtam,
már vár bennünk. Ennyi hasznát had vegyem Andrásnak,
az harácsoló atyámfíának. Úgyis kiforgatott már sok vagyono-
nomból.*

Feljelentett törvénynek, királynak. –

Most hát az Istenét állítom magam szolgálatába.

(Fölkacag.)

KATONÁK: (Kiáltoznak.) Fel! Fel!

*BÁLINT: Jó mátkám! Félsz-e az országnak törvényeitől? Amelyek tiltják
atyafiak házasságát.*

*KRISZTJNA: Ha testvéremtől, Dobó Ferenctől nem félek – mitől félnék,
kitől félnék mástól?*

BÁLINT: De tudod-e, mit jelent a vérfertőzés vádja, húgom?

KRISZTINA: Bátyám! Esküszünk hát?

BÁLINT: (Felujjongva.) Patak estére a miénk!

KRISZTINA: És, ha ellenállnak?

MÁTYÁS DEÁK: Majd kiebrudáljuk őket!

BÁLINT: Jól van, Mátyás deák! – Kezdődjék hát!

*(Bejön a lelkész. – Bálint és Krisztina esketéshez rendeződnek – a többiek
köröttük, mögöttük sorakoznak.)*

LELKÉSZ: Te, Nagyságos Gyarmathy Balassi Bálint,

*becsületedre, és az Úr nevére
fogadod-e, hogy a melletted álló
Nagyságos Dobó Krisztinának halálodig hű társa leszel,
őt minden szükségében erődhöz mértén segíted,
őt el nem hagyod, s róla, valamint frigyetekből származó
gyermeketeikről*

jóban-rosszban gondoskodni fogsz?

BÁLINT: Az élő Istennek színe előtt fogadom.

LELKÉSZ: Te, Nagyságos Dobó Krisztina,

*fogadod-e a szentséges Istennek színe előtt,
hogy Nagyságos Gyarmathy Balassi Bálintnak,
aki melletted áll, holtodig hű társa leszel jóban és rosszban,
fáradásaiban támasza, s gondos nevelője nemzette gyer-
mekeinek?*

KRISZTINA: Az élő Istennek színe előtt fogadom.

*LELKÉSZ: A hit erejénél fogva titeket ezennel házastársakká nyilváníta-
lak.*

(Katonák hujjongatnak, süvegeiket dobálják. – Pap eltávozik.)

KRISZTINA: Szeretsz-é Bálint holtodiglan, holtomiglan?

BÁLINT: Holtod holtom – Krisztina asszony.

(Magához szorítja Krisztina fejét.)

POZSGAI: (Bálinthoz lép, megérinti vállát.)

Siessünk, Balassi uram! Nincs sok időnk.

Ha az várat meg nem vehetjük, hiába volt az egész.

BÁLINT: Gyerünk hát!

(Krisztina kezét fogva Bálint körbe fut – a katonák nagy rendetlenséggel követik, mind körbe futkosnak, kardjaikat forgatva. Zűrzavar. – Közben karton várkaput tolnak a színpadra díszletnek. – A katonák a kapuról nagy rivalgással leverik a lakatot. – Hirtelen csend lesz. – A katonák hal-kan nyitják a kaput, vigyázva. Kardjaik meg-megcsillannak. – A kapu mögött katonák, a Dobók legényei alszanak kisdud szuszogással. – Eme-zek kardjaikat lendítik, hogy lesújtsanak. – De a kardok félúton a levegő-ben az alvók felett megállnak. – Bálint keresztbe fonja karjait. Fejével int Krisztinának. – Krisztina a vállán lévő kendőt leveszi, színes oldalára kifordítja, s derekára erősíti. Cigányosan, táncos mozdulatokkal lépked az alvók között, s szirén hangon költögeti őket.)

KRISZTINA: Követitek e a ti úrnőteteket?

Úrnőtök, ime köztetek.

Hallotok-e már?

Láttok-e már?

(A hét alvó katona egymás után megrázza fejét. Értetlenül nyitják szemü-ket, vakon pillognak, figyelnek – majd a megszólításokra sorban, egyen-ként felállnak, s mint alvajárók, imbolyogva követik Krisztinát. – Kriszti-na az elsőhöz:)

Hallod-e az lantnak pengését a csendben?

(Katona nemet int.)

Jöjj, kövess, jöjj velem a te uradhoz.

(Másodikhoz:)

Látod-e az rubin vörösét a fényben?

(Katona nemet int.)

Jöjj, kövess, jöjj velem a te uradhoz.

(Harmadikhoz:)

Érzed-e rózsáknak illatát vizekben?

(Katona nemet int.)

Jöjj, kövess, jöjj velem a te uradhoz.

(Negyedikhez, harsányan, kihívóan:)

Hallod-e az mandragórák jaját a szélben?

(Katona igent int.)

Katonája vagy te az én uramnak!

(Katona felugrik, hatalmas pallost kap fel, s nyelével azt a földre támasztva mereven, szétvetett lábakkal áll. – Krisztina az ötödikhez:)

Látod fogaimat csillanni az éjben?

(Katona felugrik.)

Katonája vagy te az én uramnak.

(Ez is pallost ragad, s beáll, mint az előző. – Krisztina a hatodikhoz:)

Érzed-e az hajam illatát mezőben?

(Katona ugrik, Krisztina kacag.)

Katonája vagy te az én uramnak!

(Innét is, onnét is kaccantás, nevetgélés. – Krisztina a hetedikhez:)

Érzi-e az bogot ujjad e kötényen?

(Csipejét szemérmetlenül a katona elé löki. – Az derékon kapja, s kioldja a kendőt. A kendő lehull. – A legény lehajol, s pallost kap fel. – Krisztina ruhája halvány kéken kibomlik – s most egész alakja, mozgása is méltóságossá válik. Két karját Bálint felé feltartja – mintegy adományozóan. – Egy percig így állnak. – Bálint intésére Krisztina hozzá lép, s kissé hátrébb, mellette megáll.)

BÁLINT: *Hűséget esküdtök-e nekem?*

Az Úr Jézus Krisztus lovagjai vagyunk!

Mindannyian.

Tivornyában éltetek!

Tivornyában éltek ezután is.

Mi nem keressük a halált – de nem is futunk előle.

A halál itt van bennünk.

A halál mindenütt van.

Az Úr Jézus Krisztus lovagjai vagyunk.

Aki nekem szolgál, halálának szolgál.

(Kardját hirtelen kirántja, körbe sujt. Mozdulata kimerevedik.)

Lám, ez szép liliomszál.

Most félben metszve áll,

fejét földhez bocsájtja.

(Hirtelen felcsattan, miközben karját, s kardját maga mellé eresztí.)

Ki akar hát erőnek erejével e várból kihajíttatni?

Ebek martalékvá válni?

Kettévágatni? Felnégyeltetni?

Nyomorultul veszni?

(Kardját a magasba, esküre lendítve.)

Kardra hát!

(Katonái fellendítik kardjaikat; – a pallostartó várkatonák mozdulatlanul állnak.)

Dobó Krisztina vitézei lesztek, a ti uratok testvérhúgáé !

S az én vitézeim! Mindkettejüknek atyjafiáé,

lobogó Krisztina hites társáé.

Megszállni jöttünk e várat. –Hogy itt végre megszállhasunk.

Kiebrudáljuk hát innen mind, aki minket – Krisztinámat,

s véle magamat – ez erőd birtoklásából jogtalanul kizárt –,

Dobó Ferencet, s minden pereputtyát!

Aki nekem nem szolgál, halálának szolgál!

A törvény az én oldalamon, ha a haláltól nem féltek.

Ha nem vonz az igazság.

Mert a törvény az erős joga!

Ezt a jogot jöttünk most behajtani!

Az inskripció ami Patak várát és városát a hozzá tartozó

birtokokkal egyetemben Dobó Ferencre és Dobó Jakabra

ruházta ad interim, az én szerelmetes mátkám házasságá-

val

érvénytelenítettett. – Ha ők eddig törvény adta uraitok vol-

tak

–ímholt én, Isten adta uratok, állok előttetek !

Kinek szolgáltok hát?

ELSŐ VÁRKA TONA: Vérfertőző!

MÁSODIK VARKATONA: Hitetlen kutya!

HARMADIK VARKATONA: Pokol bűzös lángja!

BÁLINT: (Kardját leeresztve, hűvösen.)

Úgy?

Halljátok-e, az ég kéken pendül e négyszögű udvarnak

felette? Látjátok-e, a szellők fényes lábakkal átugratnak

e falakon? Érzitek-e a Bodrog álló vizén tükröződő illatokat?

(Kardját lassan a középben álló első katona melléhez emeli -hegyével

érintve csak.)

Érzi-e kardotok hegye kardom hegyén az egek villanását?

(A négy pallost tartó katona most hirtelen felvágja fegyverét a levegőbe. Mennydörgésnyi üvöltés csap föl. Vad vagdalkozás kezdődik. –Bálint embereinek sikerül három várkatonát a kapun át elkergetni, a pallost forgatókat pedig egy szögletbe szorítani. Néhányan vigyázva, rájuk szögeznek kardjukat. A többiek vad győzelmi hejehujába törnek ki. – Krisztina és Bálint nevetve nemes táncot illeget középén.)

MÁTYÁS deák: (Ujjongva.) Hej! Pozsgai uram nemes igyekezete sohsem hiábavaló.

BÁLINT (Táncát tovább illegetve.)

Minden igyekezet nemes, Mátyás deák, amíg sikerrel jár. – Ezért is nemes Pozsgai Gáspár; – s ezért nemtelen

Pribék – Igaz-é?

PRIBÉK: (Mint akit kígyó csípett meg, ugrik az ugatásra.)

Nem volt még fej, ami énelöttem megállt volna anyakán.

Mit tehet Pozsgai Gáspár az én karom nélkül?

Van-e Balassi uramnak különb legénye nálamnál?

(Pribék most egy szál hegedű felnyikkanásával kísérvé nagyot szökken.)

Nosza hajdú! Rajta hajdú! –

(felkiáltással hajdú-táncba kezd. A többiek táncba ugorva követik. Némán ropják a táncot, csak az egy szál hegedűt hallani. –Közben:)

POZSGAI: Ha jó lélek kell a katonának, Balassi uram, az megvolna. Egy pogány sem állna meg előttök.

BÁLINT: (Elragadtatva.) Vitézek mi lehet ez széles föld

felett szebb dolog az végeknél?

KRISZTINA: (Figyelmeztetően.) Ez a mi végvárunk, hites uram,

Bálint. *S bátyáim haragja morajlik kö-
rötte.*

POZSGAI: *A Dobók, igaz, bebizonyították,*

*Krisztina asszony, hogy jó várvédők –
be, Egernél, a kontyossal szemben. De ostromolni
olyan vitéz várát, mint Balassi úr,
mégoly nehéz példa lesz ám!*

BÁLINT: *Nehéz-e? – Tizenegy törököt győztem le*

*párviadalban Eger alatt egyetlen napkeltének
és napnyugtának között.*

*(Krisztinát eleresztve a táncolók közé lép. Azok most meghangosodnak,
körbezajongják.)*

KATONÁK: *Éljen a Balassák dísze! -*

*– Kardon a vér!
– Hordóban a bor!
– Igyunk!*

*(A zajongásba idegen zaj vegyül. – Krisztina a családi sértettség árnya-
latával, kis bosszú érzéssel:)*

KRISZTINA: *Boroshordók elegek lesznek-e gátnak a Dobók ostromának?*

BÁLINT: *(Átkapva Krisztina vállát.)*

*Hites arám! Dehogy vetném én meg az te vitéz
nemzetségedet!*

– Kupákat! Kupákat ide! A Dobók virágára!

*(Éljenzés – isznak. – Közben a kapu felpattan, s a korábban kivetett vár-
katonákkal az élen tömeg tódul be. Bálinték elhűlve megmerevednek.)*

ELSŐ VÁRKATONA: *Ugye harácsolók, hamar visszatértem a pokolból,*

*azhová küldtetek? S nem is egyedül!
Egy egész pokolra való ördögsereggel! –
De ha nem elég, jön még Ferenc urunk, s
vágat már Kassáról Dobó Jakab is. – Emberek!*

Rájuk!

*(A tömeg, támadva, Balassi legényeire zúdul. – A pallost tartók is újra
élednek. – Fejvesztett viaskodás, kergetőzés. – Futkosás közben:)*

BÁLINT: Megtérek Úristen! Az te hívséges szolgád leszek!

Ne hagyj eme gyalázatban elpusztulnom!

Nem jobb-e néked, ha az pogánnyal vívásban

halok, az te nagyobb dicsőségedre?

KRISZTINA: (Méltatlankodva.)

Saját népeink közt sincs már becsületünk.

BÁLINT: (Miközben ádázul fenekelik.)

Nem népeink ezek! Hitvány árulóik!

BÁLINT ŰZŐI: –Nyúznád az polgárokat, átkozott bárója, mi!?

– Mint az selmecieket, zólyomiakat!

– Minket is jármodban tartanál, pallosoddal ijeszteniél

!

– De nem oda Patak!

– Üssük, jó polgárok, ama rabló urát, ahogy ő csépli

városok szolgáit!

(Bukfencek, felhömbölődések, jajongások. – Bálint emberei menekülnek.)

EGYIK-MÁSİK BÁLINT LEGÉNYEI KÖZÜL:

(Jajveszékelve, tomporukat, fejüket, karjukat fogdosva.)

Bálint uram! Jaj Bálint uram!

Nagyságos Balassi úr! stb.

(Sorban mind így kiugrándoznak.)

BÁLINT: *(Utánuk kiáltva.)*

Megfizetek én még, ha Isten megadja!

*Csak még az Napot láthassam, az füvellő rétet,
csörge patakokat!*

Egyszer még kívül e falakon!

Óh, Isten!

Mit tettem!?

Mit tettem!?

Csak egyszer, jaj, csak egyszer gyöngyös Júliámnál!

KRISZTINA: *Ide Bálint! – Itt e ruha, öltsd fel!*

(Krisztina női hálóinget nyújt Bálintnak – amit az sebtében magára rángat. – Így, együtt, egy félreeső szögletbe menekülnek. Félre már az ünneplő néptől, boros hejehujától – egymáshoz bújva lapulnak. – Belép Dobó Ferenc. Megáll fölöttük, anélkül, hogy ők észrevennék.)

KRISZTINA: *Talán már mehetnénk, Bálint. Csendesednek.*

BÁLINT: *Mint kemény téli mezőn haldokló hideg hóba, úgy
temetkezem én a te fehér inged szűzi illatába.*

KRISZTINA: *(Átengedve magát Bálintnak.)*

Azt mondják, fagyban az utolsó kábulat a legboldogabb.

DOBÓ FERENC: *Mit látok? – Húgom?*

(Krisztina megrettenve felrebben. – Bálint lesunyva marad.)

Ejh – mióta ölelkezel te leány cselédekkel?

*Ámbár, ahogy elnézem, ilyen szép bajszos leány még
talán Balassi Bálintot is felhevítené.*

(Bálint lassan fordul, emelkedik. – Dobó Ferenc, s Bálint egymással szemben.)

Úgy?! Tehát Balassi Bálint – magad vagy személyesen.

Másod ágú testvéred férje.

Rokonod várának elrablója!

Nem riadsz te vissza, Balassi, az rablásért

semminemű ocsmányságtól sem?

(Miközben kardját húzza.)

Van-e szavad, báró Balassa?

*(Bálint némán áll. – A nép nagy zajongással tódul Dobó Ferenc
mögé. – Gúnykacaj a női ruhában álló Bálint láttán. Kiáltások.)*

NÉP: –Karóba az erőszakoskodóval !

– Hadd nyúlok a szoknyád alá!

– Csak gyereket ne csinálj neki!

– Hófehér nagy mellyed hová tetted rózsám?

– Leszítvák az mellyit az kurva fattyai!

DOBÓ FERENC: (Krisztinához:)

Hogy tisztességgel nemzetségünkben maradhass,

készülj asszonyhúgom második özvegységedre!

– Örvendj hát! Amit eddig elkövettél,

annál nagyobb büntől menekülsz

– S hagyd el praktikáid, mert – ne feledd – az

inszkripció jogán

én e várat magamnak addig tartom, amíg én azt jónak látom.

– S ne is próbálj ellenem semmit, húgom.

Infámiába keveredtél ezzel a rablóval itt – s ezt, ha akarom,

még a pápa őszentsége se mossa le rólad!

KRISZTINA: Ismerlek, Dobó Ferenc.

DOBÓ FERENC: Javadra lesz húgom.

BÁLINT: Infámia? – Isten maga a tanúm, hogy törvénye ellen semmit sem vétettem. Talán nem szabad énnékem az, mi az jámbor szenteknek régen szabad volt?

Az Jákob házassága, az Othonielé, az Máriáé Józseffel ...

DOBÓ FERENC: Elhallgass, pokolfajzat!

BÁLINT: Igaz hitemért kell hát, hogy haljak?

DOBÓ FERENC: Melyikért, Balassa? Az reformáltért, vagy az óhitért?

BÁLINT: Egy igaz keresztényi hitemért.

DOBÓ FERENC: Hát az meg mi lenne?

Tán az váraknak megszállása?

Városok zaklatása?

Jobbágyok sanyargatása? ...

KRISZTINA: (Közbeszólna.)

Magadról szólsz, Dobó ...

DOBÓ FERENC: (Elfojtva a közbeszólást.)

Vagy talán asszonyok megkergetése?

Lóért lányok vétele-adása?

Vérfertőzés? – Mi legyen az te kereszténységed?

BÁLINT: Tudod te azt, Dobó Ferenc. –

Ami téged, s engem is az fene pogányra küld. –

Ami Jézus nevében édes hazámért vérem hullajtására szólít.

DOBÓ FERENC: Az veszett rablóváraidért mégysz te törökre ...

Földre, fényes címre fáj az te vicsorgó fogad, kurvafi.

*– Ha az pogány martaléka nem kecsegtet,
mégysz te az magad magyar atyjafiára is. –
Nemde, Balassi Bálint?! – Itt volnánk-é!?
Ezen váramért, ha érdemes lenne, s nem
túl nagy szégyen, még az kontyossal is szövetkez-*

nél,

*amilyen galád vagy. –
Ez a te nagy keresztényi hited.
Vérfertőző, te, pokolnak áruló fajzatja !*

NÉP: – Vérfertőző!

*– Karóba vele!
– Karóba a romlott féreggel!*

(Körbefogózva táncolnak, énekelnek Bálint körül.)

– Ca ira, ca ira ...

(A körből kardok villannak. – Bálint a kör közepén magába roskadva.)

KRISZTINA: (Felsikolt.)

Bátyám! Megölik! Ne

DOBÓ FERENC: Legalább nem az én kezemet szennyezi mocskos vére.

KRISZTINA: Nem látod őket? Nem hallod őket? – Főrendet ölnének!

DOBÓ FERENC: Főrend vére kell, hogy kielégítse vérszomjukat.

Kiáztassa örök bosszúszomjukat.

KRISZTINA: S ha étvágyat kelt a vér, mint a farkasokban? –

*Ne oda nékik Balassit! Hiszen atyádfia! Követett is
légyen el bármily gonoszságot. –*

Együtt követtük el. Egy vér vagyunk!

DOBÓ FERENC: (Beleüvölt a lármába.)

Elég! Elég! – Ítélezésem halljátok!

(De a Ca irá-t éneklők hangja elnyomja Dobó Ferenc kiáltását.)

*Csöcselék! Házaitokba! Katonáimmal veretlek
oduitokba mindötöket, mint a kutyákat!*

(A Ca ira tovább zeng fenyegetően. Fejszék, durungok, kardok a magasban. –

Dobó Ferenc a tombolók közé ront, jobbra-balra taszigálja őket –

de maga is felbukik. A táncolók elragadják. Köztük csetlik-botlik. –

Kiabálva integet katonáinak, akik némán állnak a széleken, kivont kardokkal.)

Rájuk! Rájuk!

(A Ca irá-ra vad hajdúüvöltés csap. – Tusakodó kergetőzésbe bomlik a színpad.)

*Bukfencek, cigánykerekek, jajveszékelés, ének, káromkodás, kiabálás –
míg csak a népet a katonák ki nem takarítják a játéktérről. –*

Bálint magában áll. – Dobó Ferenc nehezen összeszedi magát, liheg.)

Lábad nyomában még a földből is gennyes fekélyek fakadnak.

Hordd el magad ebből a várból! Eridj nyomorult szolgálidnak utána.

Többet a környéken se lássalak! Kutyákkal tépetem ki a májadat,

marcangoltatom az utcán beleidet, rágatom az savós ikráidat,

falamat az bűzlő velejét gerincednek ... Takarodj innen pokolnak fajzatja!

(Bálint láthatóan reszket.)

Anyád valagából, te, bűzzel cuppantál emez világra!

Pestises rohadék! Mákonyos! Kurvákkal fertezett!

Rablóknak rabló fajzatja ! – Te váramból forgattál volna ki engem!

Én beleidből fordítalak ki téged! Én a te üdvösségedből forgatlak ki téged! –

Hordd el magad szememnek előle, egy életre, azonnal!

Ha kell, a pápához megyek igazságért, hogy nemzetségemnek véréből

kimossam a fertőt. – Ahogy te kerested, megbélyegzetté teszlek!

Nyomorultul bűnödben veszni hagylak! Hogy meg nem is öllek itten

helybességgel, azt emez áruló testvérhúgomnak köszönheted, veled fertezkedett atyámfiának. – Hordd el magad!

(Dobó Ferenc és katonái kifordulnak a színről. – Bálint vacogva áll. – Krisztina nem mozdul.)

KRISZTINA: (Halkan.)

Bálint, ameddig velem jössz, én tevéled megyek.

Mindegy már mostannak. Váramból kiebrudalhatnak, de már hites uramnak vallak.

(Bálint reszket – nem szól.)

Mi vagyok én tenéked, Balassi Bálint?

(Hogy választ nem kap, halkan.)

*Felejtetted-é büszke Losonczi Annát,
az te ifjú szíved hajdan nyílt rózsáját?*

BÁLINT: (Nem hallja Krisztinát. – Rettegő tekintetét lassan az ég felé emeli.)

*Bocsásd meg Úristen ifjúságomnak vétkét,
Sok hitetlenségét, undok fertelmességét,
Teröld el rútságát, minden álnokságát,
Könnyebbíts lelkem terhét.
Az én búsult lelkem én nyavalyás testemben,
Tétova bújdosik mint madár nagy szélvészben ...*

(Elakad.)

*Ám pokolba zuhanék minden röptön.
Magamat vélném az kékellő égnek tükrében – de az
nem én vagyok.
Vagyok ez fene sáros életbe beragadva.
Szememet az végtelen tengernek fénylő morotvája – s
az zöld leveleken csillanó harmat is égeti.
Egyetlen igaz atyámfia, a halál, is elhagyott.
A hallhatatlanság káprázatába taszított.
Mért üzöl te is gúnyt belőlem, te, az egy élet biztos
istene?
Sötét határokon fénylik a te nevetésed.
Vagy-é? S vagyok-é, ha te nem vagy?*

Tükre vagyok-é csak eme széles világok gyönyörűségének?

Varázslat!

Erős vér miként felragyog tiszta égen?

Annak látása vagyok én?

Az, hogy nyelven döngnek méznél édesebb szók? –

Annak hallása vagyok én?

Az, hogy amaz könnyek, mint gyöngyök görögnek! –

Annak érzése vagyok én.

Óh, mezők jó illata!

Élet illata!

Isten – egyedül szép a te arcod! Nézz rám! Nézz rám!

Emeljed a te szépségedbe lángoló halottaidat.

(Zene hallatszik – a Papageno-motívum. – Krisztina egyszer körbe lejti Bálintot. – Kezüket nyújtják egymásnak. – Bálint táncolva csatlakozik Krisztinához; – egy kör után könnyű bókkal szétválnak, s egymással ellenkező irányban kilejtenek a játéktérről.)

KOMENDÁK LAJOS

töredék a századvégről*

kallódó emberek vágyaik roncstelepén
kézfogások hideg csörömpölése közben
kik szökőárösztöneiket pirulákba préselve
belekeverik tejükbe teájuk rózsaszírom
latyakjában feláztatják hogy belekukkantva
megláthassák a párolgó jövőt a gőzölgőt az
új gőzhajójövőt benz és ottjövőt
mely feltaláltatik
kallódó emberek egyetlen vallásuk az
önvallomás közösségük az önfelekezet
tüdejük kipukkadt teherautógumi-belső
szájukon kigördülve ajkukká nyúlik el
kékvoros rágógumi lelkük örök mozgás
lelkeik helyét nem lelik mert lelkeik
idejét sem élük mert az idő mást mér
a gépek és bulldózerek idejét mert
nincs borzalmasabb látvány egy kifolytszemű autonál
ahogy összetört mellkasából vádlóan tátong
fénytelen szemünkbe mejszenporcelánfinomságú dugattyúival
már két hete és másfél perce ott áll szívbookmarkolóan
magárahagyva mint egy útszéli pléhkrisztus melyet
háborús golyó átlőtt s bordából kifolyt vére rozsdá
alant hiába a rózsa hiába az arrajárók 79-es parfum –
illata a gyönyörű lábak kivégzőosztagszerű menetelése a
filmkameraszemek objektív káprázata hiába a mellek
szabadeurópa antennái a gúzsbakötött gyűrt
rúzs vigyor hiába a karajzszakettbe súlykolt doberdói
zihálás a honvédcigarettek apró tűszúrásai a tüdőben mely
maga is csak mint színes tetoválás létezik a mellkas
belső falán hiába az egyetemisták állami nyugdíjbasorolása
a pórázon rángatott pózok mosolya hiába a rendőrök
karácsonyfaszíne ahogy kezükben apró adókkal adják
tovább a centrumba az esetleges megváltók születését

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 1. számában.

hiába a betlehemi ezüstcsík kabátjuk egén . . .

HORVÁTH ELEMÉR

Ha most ismét . . .*

Ha most ismét a hidegháború
nem éljük túl mi sem Az óceán
szélesebb lesz mint Kolumbusz előtt
s Európa a maga kis gondjaival
szemfényvesztő fényűző félsziget
Ide nem jönnek kirkiz táncosok
és oda nem megy Armstrong és búza
Verseimmel otthon végez a cenzúra
itt írhatok vagy hallgathatok szabadon
Nem tudom halálra sebeztek-e
Picasso galambját (egyszer fiatalon
keselyűnek hívtam) Most összecsap
kertünk fölött a barbár és a dekadens
a büntudattal telt Amerika
s a paranójas Moszkva öldököl
clutching their gods. I should be glad ...

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 1. számában.

HORVÁTH ELEMÉR

Második honfoglalás*

Illyés Gyulának

Húsz év alatt megszerették a kombájnt
a silót a fejtőgépet a közöset
Ez sem könnyebb mint fölnégyelni Koppányt
vagy behozni idegen szerzeteseket

Az utolsó percig úgy nézett ki megszokták
a parkettes, szobát és a gáztűzhelyet
A lányuktól kaptak egy színházbérletet
látták Ványa Bácsit s kétszer a Bánk bánt

A cserepes virágokat együtt gondozták
az erkélyen a játszótér felett
tévét néztek hallgatták a gyerekeket

Dózsa csöngetett be egy tavaszi napon
– 28-as ajtó harmadik emelet –
vagy Zápolya? Kiugrottak az ablakon

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 2. számában.

HORVÁTH ELEMÉR

Az első elégia vázlata*

A háború után a győztes Szövetségesek
betiltották Gottfried Benn verseit
Énekeljük: Szép idő volt jó idő volt

A háború után Herr General Speidel
Kammer des Thor a Nátó parancsnoka lett
Kórusban: Szép idő volt jó idő volt

„Rot ist der Abend auf der Insel von Palau
und die Schatten sinken – ”

Ne törődj vele napnyugta és éjszaka
kikunyerált obulusz mindennapi kenyér
und die Schatten sinken mégegyszer közösen
Szép idő volt jó idő volt
találkozás a szigeten és távozás
tölgyfalevelekkel summa cum laude

Milléniumi szonett*

„*Pacatumque reget patriis
virtutibus orbem.*”
Vergilius

Tudjuk Caesár meghívta vacsorára
tudjuk Catullus elment és evett
s tudjuk hogy csírájában vége lett
Catullus meghalt mielőtt a szája
rákapott volna a magasztalásra
Ekkor már megírta a verseket
(minden igénél ékesebb a tett)
amik kettőjükéről maradtak hátra
Ezen már Caesár sem segíthetett

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 2. számában.

Nem sokkal később egy haditanácsba
Augustus négy költővel érkezett
A birodalmi béke úgy kívánta
S miért ne szolgáljunk közérdeket
akár Dachau akár pax romána?

Letier By Van Gogh
To A Belgian Prostitute*

Sion lánya
asszony az asszonyok között
ki vádol téged?
Hol van Péter az állatorvos aki nevetve távozott?
az impotens marós aki 100 frankkal fizetett?
az egyenes aki beállt?
s rengeteg erdőkön három tolvay legény?
az esperes az asztalos a kannibál? Herodotosz?!
az egész termésköves társaság a te nyakad fölött
(amely mellékesen elefánttemetőből csinált torony)
az Orsolyák a COMECON az Írószövetség a Rotary?
a felsőszeriek és a Pál–uccai fiúk?

Ha nem döfjük beléd a gyöngédség fullánkjait
hogyan békülünk ki a harag bárányaival?
Ha nem köszönjük meg neked a csütörtöki kibúvót
hogyan megyünk csonkamisére pénteken?
Ha nem szökünk hozzád túlóra ürügyén
hogyan töltjük ki a confiteor kérdőívét?

Akkor essél térdre az első kő alatt
az Erkölcsi Értesítő szerint
akkor eredj el és ne vétkezzél többé
János szerint
akkor megmossuk kezünket
Máté szerint
s elfordítjuk a fejünket ha az uccán találkozunk
Sion lánya demoiselle d'Avignon
s asszony az asszonyok között Dávid szerint

VITÉZ GYÖRGY

Gyanú*

A szervezet titkos
a vesék nem mondják
hallgatnak a herék
a szemek leltároznak
a máj nem lép egyszerre
a lép csak titkosír
a szív nem fejt meg
a bőr fényjeleit
a zsíros zsigerek közt
hiába matat
kém ellenkém ügyész őr
csöndben történik minden
még a lóláb se lóg ki

mint a karbonárik
mint a Jacquerie
mint a Hét Nővér
mint a Fekete Sárkány

(rejt)jelez vár takar
tervel és gyűjt és készül
valamire valamire
a titkos szervezet
ez a valami rendszerint a halál

Millénium*

A megfagyott gyermek kiolvadt,
lánytojást tojt a turul Bánhidán
Bakócz a pápa, Ugocsa koronáz,
Mohit, Segesvárt, Voronyezst megnyertük.

A falon Reviczky Nobel-díja.

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 2. számában.

Jáki templomban buzog Szent Februáriusz vére,
Tokaji kókusznek csodájára járnak
Budán mindennapos a kutyavásár.

És a Dunán, om mani padme hum,
Dömös felé zihál tibeti gőzös.
Ráskai Lea karingben kapál.
Hévízen dinsztelve eszik a lótuszt,

Stella, máris. Holnaptól kezdve így lesz.

Változatok egy magyar népdalra*

A gázálarc nem vadalma
semmiképpen sem másodfokú egyenlet
aligha lenne szépségtapasz
böngész betű vagy sorhajóraj
Lehel kürtje varázsfuvola
gátnak kohónak is valószínűtlen
igekötőnek hátulgombolós
nem Kandó-mozdony nem lesállás
nem nagypéntek nem szerelemcsütörtök
húshagyó kedd hamvazó (zab)szerda

aztán már igazán nem rózsabimbó
c s á s z á r k ö r t e a keresett szó
itt
és a kőbányai 23-as számú italboltban

Akkor és most*

Az ember belelép,
az ember belelő.

A síkság csatatér,
a síkság legelő.

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 2. számában.

A kérdés: „Csak ezért?”

A kérdés foga nő:

A csorda hazatér

a rozsdá: temető.

FÁY FERENC

Korai avantgard*

„Már megint behugyozott ez a kölyök,
tekintetes asszony”! - harsogta Matild
– a vádló-fák fejcsóváló rosszallása mellett –
a fény-taláros, nyári ég alatt.
Nem féltem tőle. – Jázminbokrok alá
emigrált reszketésem csupán a dolgok
lényegét figyelte: anyám szavát, ahogy
a veranda korlátjának dőlve mondja,
skandálja, kérdi (kalács-osztó, gyanús szelídséggel):
„pi-pi?, pi-pi?” – és nem rohannak felé
a csirkék, a tyúkok meggondolt kotyogása,
mert látják, hogy (Matild-lelte) nadrágom
tárgybizonyítékát lóbálja csak
a pelenka-puha felhők jogrendje felé.

Ez volt az a nyár, amikor, már a „Világanyám”
kassáki dadaizmusa szédítgette, Bécsből,
a pesti kávéházak hívó proletárjait ...

S nekem mégcsak Pécelanyám volt!

Jó, egyszerű, falusi asszony, kinek:
„ma-ma, pa-pa, pi-pi, ka-ka, ba-ba ... ” -avantgardja,
s dajkám (Schrauf Matild) dadai izmusai
még nem jutottak túl a honi kerítéseken.
Pedig e kor totyogó-világában,
ők sem voltak sokkal érthetőbbek,
mint a Bécsből importált dadák;–
hiszen tyúk-csábító „pi-pi, pi-pi” -jükkal
hol kukoricát szórtak,
hol pedig az én egy-lyukú fenekem „tam-tam”-ján
verték világgá (iszonyú „dá-dá” ordítással)
dzsungel-világuk híreit.

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 2. számában.

Vagy talán, ez volt az a nyelv,
melyet nekem szántak?

Mert egymás között
értelmesen és magyarul beszéltek.

GÖMÖRI GYÖRGY

**Beszámoló a keresztény fegyverek fényes
és dicsőséges győzelméről az oszmán törökön***

1.

A Kahlenbergről letekintve
látni hogy nincs veszteni való idő
a Burgtól a Schottentorig
már kő alig kövön csak romra rom
a jezsuiták a Stefanskirche tornyából

éhségtől homályos szemmel kémlelik
a felmentő sisakok fényjelzéseit
A macskákat szőröstül-bőröstül
utóbb már a patkányokat is
Pörög a borsó a dobon szorgosak
a török aknászok
már nem sokáig
időnk
homokszemcsékkel mérhető

2.

karmazsinvörös palota-sátor
hatalmasan lobog a szélben
vértől iszaposak az árkok
sikongó lányokat szögez földhöz a handzsár
habos szájú tevék kifordult szemgolyókkal
násfák öklömnyi rubintok gyönggyel kivert tegzek
öklüket rázó janicsárok
„A Prófétára mondom itt a Király maga!”
hát vágta előre
feje hull a szelíd struccmadárnak
kiömlik a porba a mandulatej
s porral elegyül
sörbet füge pálma sok déli gyümölcs

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 2. számában.

3.

„Uram” mondtam „örülök hogy csekély
szolgálatot tehettem Önnek”
de még a kalapjához se nyúlt
ekkora paraszt is csak egy Habsburg lehet
A Nagyvezér ízlését nem dicsérhetem eléggé
c'est vraiment un galant homme
sok szép ajándékkal lepett meg
ha nem is épp önszántából
lelkem Marisenykám
Thököly üzent: tárgyalni kíván
közben se takarmány se prófunt
a szegény lovaknak felkopik az álla
rekkenő hőség a sereget tizedeli a vérhas
lopkodják málháimat
Te Deum ide Te Deum oda
a pénzt amit a pápa n e k ü n k küldött
az osztrákok bezsebelték

MÁTÉ IMRE

Úrfölmutatás*

– *mormon korom verseiből* –

Megáldom a kenyeret;
– íme az Úr teste, vegyétek és egyétek –
és míg magába roskadva
bűneit bánja a gyülekezet,
szép leányok, asszonyok virágseregén
meglegeltetem éhes szememet.

Delelőre hágó Nap üstdobjáról földre hullt
Egek ölén fogant fénysugár virágok,
Isten remekei térdre omolnak,
mert hideg, rideg, irgalmatlan a Törvény,
se szeri, se száma tilalmaknak,
kegyes ajánlatoknak, parancsolatoknak.
– Szánom, bánom – csöngik ezüst hangjukon,
én meg képzeletemben levetkőztetem őket
Ős-Évára, és ölelem Édenkert bokrai alatt,
ahol az ember még ember volt,
az Isten még Isten,
nem jogász, hóhér, végrehajtó, mint ma,
de ránt göncömön a fancsali,
Mennyekben számozott helyre készülő szerepap.

Szárnyszegett lázadó angyal
földre zuhanok ismét
és forog tovább elakadt lemezem:
– Igyátok, az az Ő vére,
ezt cselekedjük az Ő emlékezetére –
az Övére, ki maga köré gyűjtött
szép, szent asszonyokat
és főnhangon imádkozó farizeusok között
nem volt barátja,

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 2. számában.

az Övére, kit megölettek a papok!

A nyest visszatért*

Bérház gerincén karcsú nyest
galambfival szájában kényesen végigsétált.

Ő már visszatért.

Szíl-odvak, nádpajták szelemenfáinak ura
birtokába vette a betonvárost.

Az élet nem hódolt meg

üvegnek,

cementnek,

kátránynak,

íróasztalnak,

guminak,

műanyagnak,

vasnak.

Faragott fák városán

faragatlan fák vesznek erőt.

Sas víjjog, sasnak kerecsen felel

erkélyekről, teraszokról, ahol most

versenyt ordítanak rádiók, zenegépek,

és sörét vedeli megválthatatlan proletár faj.

Aszfaltot gyöp veti szét,

romházak között őzbak nyomába

farkas farka ered.

Csapdát vetni ember

holt városainak peremén merészel,

kísértetek tanyái lesznek

rombadölt kőrengetegek.

Viharos éjszakákon neonreklámok gyúlnak,

sziréna süvít,

autóduda bőg,

villamos csönget,

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 2. számában.

fegyver durran,
rendőr sípol,
haldokló nyög,
és túsarkú cipőben félmeztelen lidérc-utcalány
eltévedt vadászt csal úttalan útra.

Tégedet zöldbe ... *

Tégedet zöldbe meg sárgába,
zöld meg sárga brokátba öltöztetnélek,
hajadba apró zöld leveleket tűznék,
meg jószagú sárga virágot.
Zöldben ültél le velem
rossz lötyty müncheni kávéra,
de velünk szemben aranyeső virágzott.
Aranyfürtű zöld fák alatt fognám meg kezedet.
Egyszer, százszor, ezerszer, ahányszor te akarnád.
Várnék rád aranyeső-fák alatt.
Nem bánám ha elvirágoztak,
nem bánám, ha elvirágoztál.

Megkésve *

Kormos István emlékére

Katicabogarak repültek szemedből
pötytyösen, félőn
szárnyuk alól puszta bogártestük
ki-ki villant
szememnek tartottak
megértésre nem volt idő:
hát agyoncsaptam őket
szárnyuk becsukódott élettelen bogártestük
fölött
koporsónak
amúgy pötytyösen–ártatlanul–nyugodtan

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 2. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 2. számában.

elámuló szemed
kiüresedett
rémületem tükörképét olvastam bennük
a visszacsinálhatatlan halál
riadalmát
szárnyak koporsófedél csattanását
a mindenség utolsó hallható
hangját

Aztán csönd
Vadlovak dübörgése fejemben.
Hallom-érezem még ahogy
végleg eltaposnak
patkótlan patájuk vérfoltokat
üt testemre
katicabogárnak gondolnak

lelked vadlovai
ahogy életem szemedből távolodik
szárnyatlanul
befedetlenül

koporsóra nincs idő

Csőnd lakik a kút mélyén*

Csőnd lakik a kút mélyén
alszik a vízben
a víz alszik csöndben

lelkem szomjasan belenéz
tükörképe a sötét
egy letről–fönről egyformán
néma Isten

szememmel harapok a víz ezüst húsába
kegyetlen bőre acélosan mozdulatlan

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 2. számában.

megcsúszik rajta a bamba hold

öngyilkos kavicsot
borzongva elnyeli
libabőrös arcán reszket a csillagos égbolt
meggyűródik a hold
meggyűródik lelkem tükörkép-arcomon
a csönd gyűrűkbe zárva feszeng

a sosem ocsúdó mélyben
egy halott isten imádkozik
csalogatja a bamba holdat
zuhanó lelkemet
öngyilkos kavicsok mellé temeti

SULYOK VINCE

Egy könyv vigasza*

A 75 éves Cs. Szabó Lászlónak

Elmondtam-e valaha, Laci bácsi,
például mikor ötvennyolc nyarán
először láttalak, Brüsszelben:
belémkaroltál, emlékszem, letelepedtünk egy kávéházi teraszon, s te csak
kérdteél, kérdeztél olyan szomjjal, mit nem oltott
két évnyi kérdezősködés sem.
Vagy elmondtam-e hát később, Trysilben, abban a hegyek közti, csöndes,
húsvétra váró norvég faluban,
melynek havas, jeges, csúszós utcáit
együtt jártuk hármásban Kerényi Károllyal esténként, a fekete északi őserdők
s a faházak fölé fölszálló hold fényében.
S említettem-e valamelyik
másik találkozásunkkor „valahol Európában”; Hollandiában, Párizsban
vagy Svájcban,
a soros tanulmányi napok és
konferenciák valamelyikén,
melyekre újból s újból összegyűltünk,
egymás szájából lesve az ígét.
Vagy Londonban, kedves metszeteid közt: mi hoztuk meg, északról, a
nyarat, mondtad; s nem azzal válaszoltam rögtön, pedig örültél volna biz-
tosan,
hogy elmondom, mit jelentett nekem
„Három költő”-d ötvenhárom nyomasztó tavaszán, az elcsüggedt Buda-
pesten, mikor titkon már ellenem is készült
a vádlevél, amely – „kulákgyanúsként” – kitiltott májustól az egyetemről.
Heteken át és hónapokon át
jártam akkor könyveddel a kezemben, menekültem a Hűvösvölgy csönd-
jébe, mikor csak tudtam, sejtve már előre
a hajsztát, az ellenem készülőt,

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 3. számában.

s három angol költőtől: Shelleytől, Byrontól és Keatstól vártam vigaszt,
igaz szót, szépséget, harmóniát.

Nyújtott-e könyv valakinek is többet, mint amit akkor költőidtől kaptam,
az időtlen, örök szépség varázsos mestereitől s tolmácsuktól, tőled?

A Hűvösvölgytől Albionig érő

eget nyitottál fölém szavaiddal, szavaitokkal, hogy ne fuldokoljak minden
reménység nélkül, s el ne vesszek. - Áldassék érte tollad!

ANDRÁS SÁNDOR

Gyászfalnál*

Marx úr, mi történt a forradalommal?
Hova sikkadt a megváltó nyomorúság?
Bolondok a történelem partján
egyre keserűbben várjuk a választ.
Ez a baj? Tett kell? Belefulladás?
Dicsértessék Münzer és a paraszti had
mert Frankenhauseennél az angyalokra várva térdeltek a hatalom kardjai
elé
és hullámoztak önnön torkukra, vér?
Marx úr, a világnak így lehet csak vége?
Így múlik el a keserű pohár?
Késő unokáknak sóvárgó szülők mutatják a templom falán a repedést.

Ötigazság*

az út amit bejárt az ember gyakran szorít
levetni nem lehet
kinőni beképzeltség
mindhalálíg kísérlet kíséret kísértet
van aki kétségbeesetten dicsfényt suvikszol rá
a repedéseket bebetonozza
egész hosszában kicsatornázza
elborong benne elsiratja magát a magját aztán meg vissza mindig csak ide
az örök bablevesbe
hogy eltemethesse a csipetkéket és az útszéli hangot
az alvilág bűdös szavát
amellyel elpanaszolja hátborzongásait
a túlvilági bélyeggyűjtőknek az anyajegy piacon
hogy a szög amibe belelép az ember
hogy az a szög szívű kurva aki belelép az emberbe
amikor az ember a világba lép
amikor a világ az emberbe lép
amikor egymásba lépnek a véletlenek

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 3. számában.

a meggondolatlanok
a kigondolhatatlan egyszerű tények
vérbajos apácák egy párttaggyűlésen
csók közben vagy a rendőrség kéjbunkereiben
többnyire a főnökség lövészárkaiban is
a szög nem sebződik nem zokog még csak ki sem csorbul sőt még hasznos tagja is a dolgok társadalmának
megtámogatja a roskadozó ágyat amin más elpihen
másnak alkalmas még cipője megtalpalásához is
alkalmatlankodásáról amúgy is megfeledkezik
mint a pokolról a teremtéseiben gyönyörködő isten (bőrbe bújt polgár)
a szög amit laposra kellene verni
ördögfilléreként elárverezni az ócskapiacon
a talán tű egy szabócska kezében
egy egész ország seggébe szúrt vele
titkos rendőrség titkos vigyorával
a talán szabó egy ördögös tű kezében
utána ismét ruhákat fordít
nem embereket a bőrukéből
nem emberrel bélelt bőroket a hitükéből
egyremegy kifordítva is hordani kell
levetni nem lehet
kibújni belőle életveszélyes
az út a szög az útban amit bejárt az ember-
úti gazság út-igazság
itt esz meg a fene ha az út igazság és kinőni nem lehet
„vers a szocializmus állásáról”
józsef attilának

1.
hát bizony áll
ha legalább guggolna
még a helybenfutást is kalandnak lehetne nézni de bizony ál
valódi könnyek között
(made in hungary)
ha legalább vesztene
és a legközelebbi versenyre várhatna az ember

2.

semmi sem áll csak a piramisok

meg a lenin-mauzóleum

senki sem áll csak a múmiák

megettévedt vágyak balzsamában

meg a beolvasztható arcú viaszfigurák és ha panoptikumi vezetésük alatt

portörítésbe réved a személyzet

HORVÁTH ELEMÉR

Igazolvány nélkül*

Ugyanazon a Lánchídon
ugyanazon a szigeten
ugyanazon a délután
az egyik otthon van a másik emigráns
Melyik cipőt csinálták Londonban?
Melyik kabát kevésbé divatos?
Melyikük nevetése idegen?
Melyikük hallgatása otthoni?
Egyedül mint a párhuzamosok
és együtt mint Noé állatai
bégetve nyüszítve vonítva és
ugyanazon a nyelven szóltanul
igazolvány nélkül elevenen
igazolvány nélkül meztelenül
ne hazudjál el tudnád dönteni
melyikük van otthon? melyikük emigráns?

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 3. számában.

ZEND RÓBERT

Csipásan meg*

Fatörzsek-gyűrött-kérge-arcú, görcse-szemű,
éj-mennyezetten csillag-ablakokon-letekintő,
lobogó hullám-taréj-üstökű,
dörgéssel haragvó, villámszemű,
kő-karcoló, lángoszlop-karú, papirusz-tekercsbe-búvó, viharzó fellegeken
átsejlő óriási emberarc,
és te is bent, ki mikor elhallgatunk
tovább suttog és mi (kik én vagyunk)
azt hisszük, te beszélsz,
szétmart-te, foszladozó-te, megtépett-te,
millió-év-gyerekkor után szemünk tisztulni kezd
(még néhány szempillantásnyi század . . .) és lesz erők elviselni, hogy az
írdatlan, a lüktető, a fekete
úrben egy porszemen vigasztalanul s visszhangtalanul egyedül vagyunk,
mint reggel, amikor
függöny a függöny, fal a fal,
csend van s a csücsörítő napsugár a
függöny-ráncokban rejtező,
sarkokban sasorral leső,
gyerekágy lába alatt recsegő padlóban mocorgó, előző-esti elalvás-előtti
rettegést tovaűjja.

Vursli*

Amikor először nyitottam ki szemem – piros kék sárga lég-gömbök úsz-
tak fölöttem – keleten lassan kúszott felfelé a nap – minden percben több
fényt és meleget lövellt – vidám ricsaj áramlott a pavilonok között – apám
és anyám tolták gyerekkocsimat – egymás mellett haladva kövéren ünne-
pélyesen – jaj de jó hogy ide-hoztak – – –
Gyerekek pirospozsgás arccal tiszta szemmel – integettek körülvettek –
fagyaltjaikat nyújtották kóstolásra – a fiúk futballozni hívtak – de én in-
kább a szelídszemű szőke Zsuzsikát vittem a dodgembe – tompán össze-
ütközni – dübörögte szétválni – és kacagni szüntelenül – – –

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 3. számában.

A pofaember meg se moccant amikor megütöttem – csúfondáros nevetés fröcskölt fel hátam mögött – egy feketehajú kislány lebiggyesztve száját Tibibe karolt – apukám a szökőkúton táncoló tojáshoz vitt és puskát nyomott kezembe – „erre még szükséged lehet” – anyukám szemében könnyel fordult félre – „istenem látni sem bírom...” – – –

A hullámvasúton csak fiúk ültek – velem egykorú kamaszok – fel és le fel és le – lélegzetvisszafojtott csend amikor recsegtve felfelé erőlködött – rémült ordítás amikor menthetetlenül a mélybe zuhant – nem volt korlát amibe fogózhattunk – és csak nem állt meg a hullámvasút – fel és le fel és le fel és le – sosem volt vége – – –

Apám és anyám engem kereshettek a forgatagban – semerre sem találtam őket – ülve a körhintán vágattam körbe-körbe – egy pillanatra még láttam sovány arcukat – kétségbeesetten felém tárt karjukat – de lökdösték őket tőlem elfele és nem bírtam leszállni – gépfegyver kattogott – – –

Egy villanásra láttam csak vállig aláhulló platina haját és kék lángban fürdő szemeit – aztán kezemnél fogva vont a csónak felé – az alagútban sötéten csobbant a csókja és öle lüktetve dobált – szemem káprázva vakult amikor a fényre újból kiértünk –

Delet harangoztak most valahol – az elvarázsolt kastélyban minden remeggett táncolt forgott homorodott és domborodott – feleségem egyik kezével karomba kapaszkodott – másikkal a gyereket szorította szívéhez – szédülve tántorogtunk és lábunk reszketett – rongyokban lógott testünkről a ruha – roppant a híd – – –

Gyorsulva lesiklott a csónak a csúzdán és beleloccsant a vízbe – most nyugodtabb-ütemű lett az evezés – csordogáltunk a nesztelen árral – a parton Tibit láttam nem volt már fagyalt a kezében – arca ráncos lett parókája félreecsúszott – részegen huzakodott egy másik férfivel egy koszos pénzdarábon – – –

Valaki ment mellettem nem tudtam a nevét – de keze meleg volt kezemben – csukogatták az árusok bódéikat – apám és anyám rég elfelejtődtek – a szőke szelídszemű Zsuzsika sosem lett a feleségem – éhenhalt mielőtt még fel tudott volna nőni – a nap a láthatár felé bukott – – –

A gyerek magas lett és egy nagy csoport éneklő fiatallal összekarolva közeledett – csak egy pillanatra nézett rám ahogy elhaladtak – futólag integetett is – – –

Hűvösödik az este fogam összekoccan – a lámpák pislákolnak kihunynak egymás után – hallgatagon állnak a jólismert bódék – a tarkaság szürkületbe olvad – hangok távolodnak – lábamban ólomgolyók gurulnak ahogy

emelem őket – hazamenni lerogyni aludni – hosszú volt ez a nap – jaj de jó lesz – – –

Ceruza*

Valaki ír velem, derekam görcsös ujja szorítja, vezeti és megmarkolja újra.

Ha kész a vers, letesz, én érzem, kisebb lettem és lekoptatott részem olvasom meglepetten.

Bérház*

A földszinten lakom, ahol a szürke esőlé patakokba gyűl és tócsákba torkol az udvaron és piszkos szomszédok átkozódnak, ha sokáig égetem a villanyt vagy szöveget verem a falba, feleségem lomposan morog, takarít, dolgozni kerget, bűdös konyhaszagban neveli fiamat és gyötör az ágyban, bár megcsalna néha ... szeretek felmenni az első emeletre, ahol nem kell a hólébe lépnem és csak időnként látom fésületlen kölykömet szaladgálni az udvaron, csak pillanatokra látom feleségemet, amint az ablakban rázza a portöröltöt vagy szatyrárt cipeli keresztül az udvaron és nyög hozzá fáradtan, csak időnként látom magamat, amint munkából hazajövet, hullámzó léptekkel vonszolom magam és tétova vigyorral köszöngetek, keresgélve a kulcsot - titkos szeretőm lakik itt az első emeleten, akihez valami ürüggyel felosonok s ott töltök egy órát, míg lent rotyog a krumpli a fazékban és feledem, hogy ugyanakkor lent ülök és kopaszodva olvasom az újságot és a gyerekre ripakodom, ha zavar ... – a szeretőm lefekszik azzal, aki jön, ilyenkor elszorul a gyomrom, combjára gondolok, ami egy másik férfi alatt táruul ki vágyakozóan és mellbimbajára,

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 3. számában.

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 3. számában.

mely egy másvalaki tenyere alatt hegyesedik,
és míg gyöttröm öt ostoba és gonosz és szűkhorizontú kérdésekkel, hogy
milyen volt és nagy volt-e a különbség
és hogy érdemes volt-e és miért nem vagyok elég én, felszaladok a másod-
dik emeletre, ahol a légies, szőke
festőnő lakik és csevegek vele irodalomról,
eszmékről, irányzatokról, bordó nyakkendő omlik elegánsan alá

fehér inggalléromból, zakóm laza, cigarettám füstje kéken-kígyózó,
teát iszunk rumaromával, míg az ablakon át ketten lenézünk
az első emeletre, ahol a test görcseiben vergődve veszekszem
és a földszintre, ahol tengődöm nyomorúságban ...
a harmadik emeleten lakik sovány, szemüveges barátom,
vele verseket írok és együtt próbáljuk kifejezni
amit az alsó emeleteken kifejezni nincs sem időm,
sem kedvem, sem akaratom; szavak röppennek és keserű feketekává ser-
kenti testemet lüktetni a fura lázban,
szavakat mondunk és látjuk a szót, mint a festményt,
mondatok ritmusa zenét intonál, jelzőket szagolunk,
igéket félünk és főneveket eszünk és accusativus cum infinitívót táncol-
lunk; de ugyanakkor feljebb is élek, a negyedik
emeleten, vele, aki bátyám és öcsém és apám és fiam,
egyetlen barátommal, akivel lenézünk a földszintre és undorodunk, ami-
kor látjuk magamat – az elsőre és csodálkozunk,
amikor látjuk magamat – a másodikra és nevetünk,
amikor látjuk magamat – a harmadikra és tűnődünk,
amikor látjuk magamat - együtt megyünk fel az ötödikre lerajzolni milye-
nek vagyunk a negyediken és a papírt felosztjuk apró kockákra és kiszá-
mítjuk a képletet, ami szerint
minden történik, mi is, már csak vonal és átló
és keresztezés és parabolák és spirálok szigorú terve
vagyunk innen és törvény lesz a múlt és kiszámítható
a jövő ... de otthagynom őt is és a hatodik emeleten
találom magam, innen már nem látni a csorgó
esővíz patakjait, nem hallani a féltékenység acsargó
vakkantásait, a tea íze idegen és a szavaknak
nincs értelmük és hiábavalókká válnak a grafikonok,
csend van a hatodik emeleten, nem ér ide sem a lárma,

sem a látkép, csak süppedő csend ring a puha lakásban,
nehéz függönyök mögött egyedül, társtalanul élek itt én, nagynéha jutnak
eszembe csak barátaim és asszonyaim,
de vállat vonok és furcsállom, hogy eszembe jutnak,
szobáról szobára járok halkán, a könyvtárban régenholt barátaimmal be-
szélgetek és minden szobában
annyi minden van, annyi sok minden, annyi színes minden,
hogy nem értem, mit keresek ugyanakkor a többi emeleteken is
és miért töltöm időmet kusza, fölösleges és hiábavaló
ügyekkel ... és tudom azt is,
hogy a hetedik emeleten is vagyok, de nem emlékszem, hogyan, még sose
mentem fel odáig, csak tudom, hogy ott is lakom
Vagy ott lakom igazán és egyedül, a hetedik és utolsó
emeletén a háznak, ahol nem jut eszembe semmi az alsó emeletektől
vagy talán igen, de csak egyetlen pillanatában
egész életemnek, de ez a pillanat több, mint a hat
emelet együttvéve, erőlködöm és próbálom elképzelni
milyen vagyok a hetedik emeleten, de csak ellentmondó
képek zúdulnak eszembe, látom magamat feküdni holtan, csukott sze-
mekkel, évek, évtizedek, évszázadok óta
romlatlanul és üdén, vagy látom magamat ülni
mint Buddha, szemrebbenetlen, és nézni befelé, ahol
az összes emeletek élete zajlik koponyafalak közt,
vagy látom magamat viharozni a szobákon át oly gyorsan, hogy szinte
egyszerre vagyok mindenütt, vagy látom az üres lakást, amiben senki se
lakik, csak pókháló szövődik
sarkokban s függönyökön és rejtélyes reccsenések
társalognak egymással a lassúdan folyó időben -
lehet, hogy nincs is hetedik emelet, de az is lehet,
hogy csak az van és minden más emelet hazugság ...
igen, ez az a ház amiben lakom ... visszhangzik a lépcső
cipőim kopogásától, ujjlenyomataimmal
tele a falak és hol itt, hol ott
tűnök fel, hol így, hol úgy és állok az összes
emeleteken és nézem magaimat ilyen vagy olyan
érzéssel, amíg tavasz, nyár, ősz, tél hullámverése
csapkodja a téglákat, repedezni, hullani kezd
a vakolat, szörcsög a talajvíz az alapzat

alatt, horpad a tető, szelek betörik
az ablakokat és kint új, sárga, fehér, rózsaszín
házak, villák, felhőkarcoló, nyaralók, kerületek
nőnek, terjednek ... és talán már néha kint a ház előtt
telekspekulánsok vagy várostervezők ácsorognak,
szemlélődve nézik a házat és latolják,
mit lehetne tenni vele, vagy a telekkel, ha egyszer
lebontják vagy magától összedől

Egy mondat a végtelenről*

Mint édes alvót, ártatlan mosolygót, kit éjközépen durva, ismeretlen
markok ragadnak, karjait
hátracsavarják, csuklójára vas
bilincset kattintanak, ordítását
ronggyal gyömöszölik torkába vissza, szemét bekötve húzzák, lökködik,
rángatják, kocsiba dobják,
vezetik össze-vissza, jobbra-balra,
forgatják, szédítik s végül vetik
nyirkos tömlőc vak fenekére, hol
a kendőt letépik szeméről, de már
oly mindegy, hiszen éj s nap egyaránt
fekete lett, a rongyot is
hiába húzzák ki szájából, senki
nem hallja innen ordítását, leveszik
a bilincset, de mivégre, hisz a négy fal
éppúgy köréje kulcsolódik, ételt-
italt csúsztatnak be hozzá, hogy éljen, de ez is céltalan, mert élet vagy
halál is
mindegy lett itt: nem tudja, ki
hurcolta ide s hogy miért, mi bűnéért,
azt sem; a büntetést sem, hogy vajon
itt fog-e elsenyedni öregen
vagy kivégzik-e holnap, vagy új börtönök
várnak-e rá, vagy új-régi szabadság,
bocsánatkérés, kínzás, kegyelem;
nem tudja beszélnek-e róla kint,

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 3. számában.

tárgyalják-e ügyét vagy elfeledték;
még azt se tudja, hogy egyáltalán
tudják-e kint, hogy itt van vagy csak azt hiszik, elutazott; ó még az se
biztos,
hogy mindez valóság-e vagy lidércnyomásos álom csupán; nem tudja,
mily falak ezek
körötte s azt sem, túl a falakon
mi terül, mező, erdő vagy sziget
vagy barlang vagy város vagy falu
vagy tengermélye vagy romos kőhalom;
kérdézhet, senki nem felel-kiálthat,
senki se bánja – tréfálhat, senki sem nevet-imádkozhat, senki se könyörül
káromkodhat, senki nem gerjed haragra –
bizony minket is, édes halandó
testvéreim, Így hagynak vergődni itt pár évig még vagy pár napig, ki tud-
ja, e milliárdnyi kegyetlenül keringő
ostoba golyók egyikén, a néma
fekete Úr végtelen börtönében,
amin túl senki nem tudja mi tágul,
ami lüktet, senki nem tudja meddig,
senki mi okból vagy mi célból – és
suttogó imáinkra vagy béna papírra rótt bölcs kérdéseinkre vagy ordító
számonkéréseinkre egyaránt
fekete, rezzenetlen hallgatás
a válasz kívülről, vagy ha nem, zszibongó téboly belülről–bizony, minket
is, testvéreim, halandók, hozzám hasonlók,
így szakítottak ki s ragadtak egykor nemlétünk puha, melegen gyüremlő
párnáiról, gyanútlan éjközépen,
mint édes alvót, ártatlan mosolygót – – –

MÓZSI FERENC

Magára maradt*

fekete bárányok nyájastul Örzi nyalka juhász
meg egy csaholó puli
bordó bajörvvel nyakában próbálja lerázni a szolgaságot ezért csattog
veszettül
ezért csattog veszettül
sárga fogsorát
marja a döbbenet
versre vicsorogva
úzi a jámborságot
zergeti zargatja
a zölden megszeppent szavakat és megugatja a számadót
és megugatja a számadót
ha így megy tovább
nincs mi visszatartsa
a valami kereséstől
reszkető inakkal
irgalmatlan iramban
biztos bátortalansággal szűkülő szorongással terelgeti az összefoghatatlant
ösztönösen menekül merevül
a megszokhatatlan parancstól de a magánytól megijed
de a magánytól megijed
lógó nyelvvel
izzadó izgalommal
végleg magára marad végleg magára marad
mert a fekete nyáj
lihegő legelőkön csorgatja nyálát csorgatja nyálát
a juhász urát káromolva pörgeti rovátkos botját odaszóva tereli tovább a
nyügtelen tömeget
a nyügtelen tömegnek már nincs szüksége az átlátszó kutyára
az átlátszó kutyára

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 3. számában.

HOLZ DOROTTYA

Várakozás*

Van holnap ami sohasem jön
amit csak várunk az ájtatos legelőn míg meg nem érezzük a vérszagot van
előtte várakozás húzott feszített képzelt szerelmek a pillán
amíg fáj a játéktalan idő
valóság váltó képzelet
megyek
tudom
és nem adom e tudást a lebegő semmiért a boldog jelzőiért
mert vár keserű ízetlen földem
amit testem hosszáért fizettem
ez és egy pár köszönés nem éri meg hogy ami belépett ne köszöntsem.

* Megjelent az Új Látóhatár 1980. évfolyam 3. számában.

THINSZ GÉZA

Felszissenhetnék

Fölbuzdulván az elmúláson,
eleddig bújdosva a hitegető,
mindent megmagyarázó nihil elől,
-orcám mutatja még a vigyorgó álcát – felszissenhetnék: ez már a de-
presszió? tátogó száj mélyén megrekedt
lepedékes hang fenyegetőzése?
Miközben tükörbe nézek. Emberekre szomjazom. Asszonyok visszhang-
jára.

Bármi a válasz

Burok. Véd? Agyonnyom? Fullasztó? Biztonságos? Bármi a válasz (verő-
fényben vagy éjnek idején) a kísértés egyre nagyobb:
szakítsd szét!
Életedet testesíti
meg az a részeg, aki a hirdetőoszlopon dörömböl.
körbe-körbe, és harsányan ordítózik: „Eresszettek
ki!” – Föltéve ám elfogadva halálod: utána mi
lép e meggyőző metafora helyébe? Hogy megtestesítse.
Figyelmezz a szemhéjad alatti jelekre. A külvilág üzen.

Hajnali négy

Két, téglá alakú, fekete gránitlap között vékony lemezzé préselődöm.
Végleges a körülhatárolt pokol. Áttörhetetlen.
Legyen világosság!

1980. március 2., hajnali fél öt

A ház áttekinthetetlenül hatalmas, vagy csak nekem az? a szobák labirin-
tusát mégis emberszabásúra méretezték. Mondják, több mint százéves az
épület, a kacsalábon forgó kastély lehetett ilyen. És Puckról szól a park,
az ígéretes ösvények, sűrűsödő bozótok, égígérő tölgy-fák titkait ne für-
készd egyedül: az őslakók már mindent tudnak. Szavakra nincs sok szük-
ség, rámsugároznak, akár megannyi szennyezetlen energiaforrás. Honnét
az erejük? Téblábolásom közepette rátaposok egy kerek, ezüstös tálcára,

átmérője többméteres. Megbolydul a nyugalom, de valaki nagy szelíden megmagyarázza, a napfényt hívó oltárra vigyázni kell. Mire benyitunk a mennyezetes ajtón a tükörterembe: mosolygó arcok, megsokszorozva. A bábeli nyelvzavar beszéddé oldódik. Hívogató dunyha magasodik az ágyon. Valaki megnyugtat: „Ezt a házat és a parkot nem jegyzik a hivatalok!” Hazaérkeztem?

Körtáncos

Körtáncos volt a mai álom, egyre többen tolongtak a teremben, összesűrűsödve, férfiak-nők, sodrásuk akár a heves folyóé, mélymedrű. Még a kezdet kezdetén előbukkant arcod, föllélegeztem, ám hiába, mert viharzott a tánc, mások kulcsolódtak hozzám, míg áttörtettem a tömegben, hogy pillanatok múlva (egy élettal később?) elérjelek. Csalódni úgysem tudtunk volna, mert fölébredtem.

MIRTSE AGNES

madárlény

Nap-sóvár madárlány Nap-lángú tejtóban éj felett tündöklő tudsz-e a világról?

lent kavarog zajong bög egyszarvúak elfelejtett földjén

az éj dühödt szele

int számon kér minden napodért Nap-nélkül Nap-sóvár madárlány

térj vissza az égre

a föld bekebelez nem tűr ragyogást csak álmot

Tartalom

Új Látóhatár 1971. évfolyam

Monoszló Dezső	8
A kitapinthatatlanság balladája.....	8
Örökléstan.....	8
Kívánság.....	8
Logika.....	9
Példabeszédek	9
Tudathasadás	10
Halhatatlanság.....	10
Csata.....	10
Némi anakronizmus	11
A sejtek monotomániája	11
Történelem	11
Hangulat.....	12
Kaján karének.....	12
Eunuch.....	12
A szent tehén.....	13
Példabeszédek	13
Magány	14
Horváth Elemér.....	15
Sapiens.....	15
A hold.....	15
Parion felé.....	15
Gömöri György.....	17
Tökéletes ház.....	17
Doby János.....	18
Tükör előtt.....	18
Csiky Ágnes Mária	19

Boldog ritmusok	19
Pálma	19
Vitorla.....	19
Gyík.....	20
Út	20
Mikes Margit.....	22
Befejezés	22
Keszei István.....	23
Ing	23
Sulyok Vince.....	25
Szembesülés	25
Lökkös Antal.....	26
A kutyák	26
Mit tárod a szádat!.....	26
Három dimenzióban	27
Rónay György	29
Rilke sírja.....	29
Vitéz György.....	31
Az aranysisakos ember	31
Horváth Elemér	35
Csillagos út.....	35
Major-Zala Lajos	36
Imátlan ima.....	36
Múltünk imája.....	37
Az örök-lefekvés imája.....	37
Megmaradási ima.....	38
Visszhangtalanságunk imája	38
Félelmünk imája	39
Jövők altatója.....	40
Magunkba-világító ima	41
Elhagyatottságunk imája.....	41
Imátlan ima	43

Gergely Veronika.....	44
Egy szász endre képre	44
Éjszaka.....	44
József Attila emléke	45
David Rokeah	47
Baniás	47
Cantos.....	47
Forrai Eszter.....	50
Villámok	50
Zbigniew Herbert.....	51
Ébredés	51
Cernunnos	51
Szavakkal alszunk el	52
Fáy Ferenc.....	54
Szappanbuborék.....	54
Tűz Tamás.....	55
Forgó negatív.....	55
Lökkös Antal.....	56
Gyorsan futottam	56
Faludy György	57
Ave Luna, morituri te salutant.....	57
Peter Huchel.....	68
Száműzetés.....	68
Forrai Eszter.....	69
Kórház	69
Czakó István	70
Névelők.....	70
Igekötők	70
Gömöri György	72
Vasárnaponként	72
Délutáni tea	72
Távlatok	73

Új Látóhatár 1972. évfolyam

Szilágyi Attila	75
Pacem in terris	75
Keszei István	76
Völgy	76
Győzelem	76
Tündöklő intelem	76
Hold	77
Esendő	77
Forrai Eszter	79
A meduza ablaka	79
Fülöp Gábor	80
Arcomra fagyott a jég	80
Sikertelen emlékirat	80
Mutatványok	80
Tűz Tamás	82
Különösvégű kirándulás	82
Thinsz Géza	83
Álca	83
Lyukas fazék	83
A tudás: hatalom!	83
Törmelékes álom	83
Arccal az égnek	84
Major-Zala Lajos	85
Gépballadák	85
Emilie	86
Magyar Julianna	89
Gömöri György	92
Mandelstám száműzetésben	92
Szilágyi Attila	93
Hull a hó	93
Eugen Jebeleanu:	94

Az éhező kenyeret osztogat.....	94
Ana Blandiana.....	96
Torquato Tasso	96
Aurel Rau:.....	97
A gát–utcában.....	97
Anatol E. Baconsky	99
Önarckép az időben.....	99
Stefan August Doinas:	100
Hét halott angyal.....	100
Maria Banus.....	101
Egy üveg–ikonra.....	101
Csíky Ágnes Mária	102
Látomás	102
Cutaclanban.....	102
Megdicsőülés.....	103
Arabeszk	103
Mirtse Ágnes.....	105
Tengerbedobva	105
Virágének.....	105
Makkai Ádám	107
Két hozzászólás	107
Tűz Tamás.....	109
Tárlat és ami utána következik	109
Sulyok Vince.....	110
Mégegyszer a fények.....	110
Major–Zala Lajos.....	111
Egy szó a szóért	111
Gergely Veronika.....	116
Eszmélet.....	116
Mikes Margit.....	118
Hullócsillag.....	118
Kibédi Varga Áron.....	119

Versek.....	119
Thinsz Géza	121
Beállít a világ	121
Itámár Iáoz–Keszt	123
Csend fénye.....	123
Horváth Elemér.....	124
Interieur	124
A kék bolygó.....	124
Fagypony	125
Tejeskávé	125
Mirtse Ágnes.....	126
Kérelmek.....	126
Csomag	126
Csendélet.....	126
Gömöri György	127
Egy utazó feljegyzéseiből	127
Glossza egy életformához.....	127
A nőknek a költészethez való viszonyáról.....	128
Czakó István	129
Plakát.....	129
Baránszky–Job László	131
New yorki enigmák.....	131
Utolsó vers	131
New York, N. Y. 10023.....	132
Lakatos Anka	133
Tenyérből mondtál jövendőt	133
Saáry Éva	135
Kenesei nyár.....	135
Reggel.....	136
A halál halála.....	136
Gyűjtöm a múltat	137

Új Látóhatár 1973. évfolyam

Monoszló Dezső	139
Lódalok.....	139
Régiesen.....	139
A kocsihoz címzett fogadóban.....	139
Álmodozás	139
Lónapló.....	140
Mese	140
Megtorpant patákkal.....	140
Jelmezben.....	141
Gergely Veronika.....	142
Anna	142
Tűz Tamás.....	143
Lidérectűz két lobbanásban	143
Legeldorádóbb.....	145
Új géniuszek.....	146
Szilágyi Attila	148
Pieta.....	148
Cs. Szabó László.....	149
Hat prózavers.....	149
Emlék	149
Nincs segítség.....	149
Székek	150
Asszonydolog.....	150
Ez az óra	151
Utóirat.....	151
Alisa Nachor	153
A páva.....	153
Keszei István.....	154
Állatok.....	154
Lakhatatlan.....	155
Gyümölcs.....	156

Szomjúság	157
Karaván.....	157
Vízcsepp	158
Kenyérhéj.....	158
Tűztorony.....	159
Major–Zala Lajos.....	160
Európa	160
Mikes Margit.....	164
A megfordult idő.....	164
Mirtse Ágnes.....	166
emlékezetből	166
Cyprian Norwid	167
Csinovnyikok	167
Szocializmus	167
„Kérek-e amnesztiát?”	168
A tapsolástól megdagadt kezű nép. . .	168
Epigramma	170
Csiky Ágnes Mária	171
A Déli	171
Farkas Attila.....	174
Lábjegyzetek az Isztambuli Régészeti Múzeumban	174
Tűz Tamás.....	177
Cantata Angelica.....	177
Keszei István.....	181
Teraszon.....	181
Baránszky-Jób László	182
Horáchoz.....	182
Földes Judit.....	184
Magány	184
Holttengeri tekercs	184
Hasonlatok	184
Ködkütök	185

SOS jelek:	185
Levezetés	185
Feltámadás	185
Byblos.....	186
Belgium	186
Házam nem hazám.....	187
Emlékezet.....	187
Szócirkusz.....	188
Mikes Margit.....	189
Szavak	189
Baránszky-Jób László.....	190
Requiem mrs. Harvey.....	190

Új Látóhatár 1974. évfolyam

Thinsz Géza	192
Kaleidoszkóp.....	192
Gömöri György.....	194
Egy vonatút emlékei.....	194
Niepolomice	194
Baránszky-Jób László	196
Anyám	196
Sylvia Plath.....	197
Három asszony	197
Mirtse Ágnes.....	208
évszobor.....	208
Rolf Jacobsen.....	209
A reggeli lap.....	209
Nemsokára	209
Mi pedig élünk.....	209
Ösvény a fűben.....	210
Gondolataid, s amit elvégeztél	210
Légzési gyakorlat.....	211

Szószámlálás	212
Thinsz Géza	214
Budapest	214
Saáry Éva	215
Előérzet.....	215
Hirtelen fény.....	215
Impresszionista kép.....	216
Fáradtság.....	216
Földes Judit.....	217
Kisváros	217
München este.....	217
Rekviem.....	218
Kisérők	219
Sóhajok hídja.....	219
Kibédi Varga Áron.....	220
130.....	220
132.....	220
133.....	220
Thinsz Géza	222
Összeültek a bölcsek	222
Monoszló Dezső	223
Építkezés.....	223
Rockie d. Taylor	226
Fekete Henry	226
Illesse dicsőség	227
Barbara Malcolm	230
Esti történet	230
Renaldo Fernandez.....	231
A hagyaték	231
Itt volt Willie 59-ben.....	231
Itt volt Willie 59-ben.....	231
Raymond R. Patterson	232

Mikor fölébredtem	232
Thinsz Géza	233
Összeültek a bölcsek	233

Új Látóhatár 1975. évfolyam

Csiky Ágnes Mária	235
Az Isten akit	235
Horváth Elemér	236
Jeromos levele: töredék	236
Magnificat	236
Földes Judit	237
Cinterem	237
Bálint Péter	238
Világnézet	238
Kiáltás	238
Kitakarva	238
Csiky Ágnes Mária	240
Az Isten akit	240
Horváth Elemér	241
Csikóbőrös	241
Ismerős falu	241
Pannonhalmi kert	242
Forrai Eszter	243
Anna köszöntése	243
Brachna András	244
Frontkatonák	244
Gömöri György	245
Helyzetkép	245
Paradoxon	245
Mikes–töredék	246
Saáry Éva	247
Pasztell	247

Színek.....	247
Arnulf Överland.....	248
Úton.....	248
Harald Sverdrup.....	249
A zöld nyár.....	249
Olav H. Hauge.....	250
Itt lakom.....	250
Gunvor Hofmo.....	251
Egy varjú, amelyik szálldogál.....	251
Hans Börli.....	252
Peace and order.....	252
Paal Brekke.....	253
Apokrif.....	253
Erling Christie.....	254
Ki a nyaraktól.....	254
Peter R. Holm.....	255
Megalni amerikában.....	255
Thinsz Géza.....	257
Mondhattad volna.....	257
Felöltözve.....	257
Sírvers.....	258
Horváth Elemér.....	259
A falu bolondja.....	259
Labirint.....	260
Kerk én Wereld.....	260
Paranoia.....	261
Csiky Ágnes Mária.....	262
Rendetlen virradat.....	262
Szente Imre.....	263
Változatok mari népdalokra.....	263
Thinsz Géza.....	266
Pillanatkép, felnagyítva.....	266

Kirajzolódsz és változol.....	266
Egyszóval mestermű	267
Brachna András.....	268
A mi éjszakánk	268
Úgy szeretném.....	268

Új Látóhatár 1976. évfolyam

Thinsz Géza	270
Alkohol	270
Visellek.....	270
Vitéz György.....	271
Virágok balladája.....	271
Hullamackó	272
Gömöri György.....	273
Anekdota a huszadik századból.....	273
Adalékok a kis népek természetrajzához.....	273
Vers lehet	274
Glossza egy életformához.....	275
Sulyok Vince.....	276
Olykor éjjel	276
Mikes Margit.....	277
Zenekar	277
Keszei István.....	278
Lépéseim.....	278
Hulladék.....	278
Törmelék.....	279
Keserü pohár	280
Micsoda madár	281
Bűn.....	281
Teljes lényeddé	282
Önarckép.....	283
Zseb.....	283

Kő.....	284
Beléd vésődik	284
Asztal.....	285
Elolvásom	286
Fellapozom.....	287
Kibédi Varga Áron.....	288
149	288
Komendák Lajos	291
Húsvéti üdvözet	291
A bohóc	291
Hazafiság ... ?	292
Értetlenség.....	293
Csiky Ágnes Mária	294
Kiri	294
Virrasztás	294
Horváth Elemér.....	296
Kalendárium.....	296
Zbigniew Herbert.....	297
A lélek hétköznapja.....	297
Wiktor Woroszyński.....	298
Miről van szó.....	298
Ernest Bryll.....	299
Részlet egy lexikonszövegből	299
Ryszard Krynicki	300
Újfajta takarmány	300
Jacek Bierezin	300
Monoszló Dezső	302
Emigrációs klapanciák.....	302
Földrajzi elhelyezkedés	302
Népdalváltozat.....	302
Monotómia	302
Közlemény	302

Kleine braune	303
Filozófia.....	303
Ragály.....	303
Predesztináció.....	303
Tehetlenség.....	304
Gondolatolvasás.....	304
Kompromisszum.....	304
Kórus	304
Baránszky-Jób László	306
lassan olvasandó	306

Új Látóhatár 1977. évfolyam

Horváth Elemér.....	309
Ritornello	309
András Sándor.....	310
Nagy Imre	310
Vak Sámson	310
Sulyok Vince.....	311
Görcsberándult élet	311
Pas De Deux D'amour	312
Könyörgés	312
Fényörvény életünk.....	313
Thinsz Géza	314
Anyanyelvi szinten.....	314
Megvalósulásaink	314
Impromptu.....	315
A víznek nehéz ellenállni.....	315
Talán nem	315
Major-Zala Lajos	316
Falak mögül, falak mögé	316
Deus ex Machina	324
Morgós.....	326

Veress Gerzson	328
Quijote	328
Tűz Tamás.....	329
Végre megérthettem.....	329
Nem ez az első eset.....	329
Kíváncsi volnék.....	330
Komendák Lajos.....	332
Őrizlek.....	332
Nyom.....	332
Költészet.....	333
Kedves München!.....	333
Keszei István.....	334
Csak így.....	334
Hangszálak.....	334
Szöveg.....	335
Szavak eredete.....	335
Könyv.....	336
Szület'ési dátum.....	336
Írásjel.....	336
Egyenes.....	336
Gyújtópont.....	338
Golyó.....	338
Különös lift.....	339
Hány óra.....	340
Történelem.....	340
Mozsár.....	340
Kövek.....	341
Csak tessel-veszel.....	341
Ha legalább.....	341
Gyökér.....	341
A lovakhoz.....	342
Egy csúszómászóhoz.....	342

Anya	343
Kibírhatatlan.....	343
Párna.....	344
Gergely Veronika.....	345
Töredék.....	345
Címtelen, névtelen	345
Tánc.....	345
Olyan voltál.....	346
Az idő repedéseiben	347
Csiky Ágnes Mária	348
Szociológia.....	348
Fejlődési segély	348
Thinsz Géza	349
Egy házaspár az esti földalattin	349
Tanuljunk könnyen, gyorsan magyarul	349
Miért hallgatok inkább reneszánsz zenét	349
A mopszli.....	350
A lefordíthatatlan város	350
Csiky Ágnes Mária	352
Csodák	352
Költő.....	352
Horváth Elemér.....	353
Csanádi út	353
Fehérlófia	353
Maya tükör	354
Flatus Vocis.....	354
Tengerparton	355
Kunhatsin	355
Húsz év után	356
Tuomas Anhava	357
Vers	357
Coda	357

Homo homini.....	358
Mócsi Ferenc.....	363
Szánom–bánom	363
Tüskés türelem	364
Keszei István.....	366
Aláírás	366
Lépéseim.....	366
Emlékmű.....	366
Vérzik a z idő	367
Ne felejtsd	367
Három változat Márai egyetlen	368
mondatára.....	368
Szürkület.....	368
Requiescant	369
Zsebkendő	369
Születésem előtt.....	369
Szület'ésem után	369
Kő is vagyok	370
Só	370
Tegyetek egyenlővé	371
Beszéd	371
Csecsemők és öregek között	372
Excrementum	372
Condition humaine.....	373
Morzsák	373
Veress Gerzson	374
Rock (and Roll?) – Sütő Andrásnak.....	374
Pandula Dezső.....	376
Hangszerek erdejében.....	376
Bartók és vidéke	376
Földközi ember.....	377
Havasi emberek	378

Vitéz György.....	380
A kentaurak.....	380
Erős. Várunk.....	380
Szemfényvesztés.....	382
Gömöri György.....	383
Már azt hittem . . .	383
Rigmus,.....	383
Mutatványosoknak.....	383
Lengőhídon.....	384

Új Látóhatár 1978. évfolyam

Tűz Tamás.....	387
Angyali szonáta négy tételben.....	387
Saáry Éva.....	391
Igazság.....	391
Horváth Elemér.....	392
Terre méprisable.....	392
Orfeusz visszanéz.....	392
Evolúció.....	393
Saruid muzsikája.....	393
Tolvaly Ferenc.....	395
Megoldott csend.....	395
Hajótörött lelkem.....	395
Major-Zala Lajos.....	396
Kishúgom.....	396
Pandula Dezső.....	403
Hallgatás – havazás.....	403
Hautzinger András.....	404
Biztató.....	404
Óriások.....	404
Mindörökre.....	405
Ady Endre.....	405

Mindenen túl	405
Hívógató	406
Zakar Edit	407
Muharay Elemér emlékének	407
Mirtse Ágnes	408
Fúgák	408
Horváth Elemér	411
Párbeszéd	411
Varjú	411
Tizenkét sor	412
Milton módján	412
Ithakai évek	412
Pygmalion	413
Árkádia	413
Szizifusz tavasszal	414
Parafrázis	415
Vesszőfutás	415
Nóta	415
K. I.-nek	416
Monoszló Dezső	417
Gyümölcsország éghajlata s erőnléte	417
Hunyor Tamás	424
Dubito	424
Cogito ergo sum?	424
Major-Zala Lajos	425
Ars poetica i.	425
Ars poetica ii.	426
Ars poetica iii.	426
Rilke	427
Vitéz György	428
Ihlet	428
Thinsz Géza	429

Elcsöndesedve	429
Hautzinger András	430
Requiem helyett	430
Salvador Dali	430
Tűzhajú lány	430
Adria	430
Horváth Elemér	432
Tizennégy szonett	432
Szárszói szérum	432
Nevess, Apollinaire	434
Nem Yeatstól	435
Hardy halálának	435
50. Évfordulóján	435
Ha maradok	436
Zenélőóra	436
Villámlik	437
Magyar költő a hazájára	437
gondol Amerikában	437
Magic Mountain	438
Kísértésekkor	438
Milyen érdekekért	439
Ara Coeli	439
Almakertben	440
Vivisectio	440
Tolvaly Ferenc	441
Az elmaradt nász	441

Új Látóhatár 1979. évfolyam

Thinsz Géza	443
Ahogy hanyatt dőlsz	443
Távozás előtt	443
Helycsere	443

Porszem egy útmenti nyárfalevélen	444
Mért áztatod magad?.....	444
Hajdanvolt hoppmester.....	444
Cirkuszsátor	445
Káromkodós	445
Horváth Elemér.....	446
Modus vivendi.....	446
Thorkild Bjornvig	447
Túl a művön	447
Antarktis.....	447
Selfmade	448
Ole Sarvig	449
Tél jön.....	449
Csillagkert.....	449
Szerelmem.....	450
Erik Knudsen	453
A múltékonyat szeretem	453
Felnőtté válni.....	453
Szenzációs agy	454
Gömöri György	455
Két bekezdés Comeniusból.....	455
Keszei István.....	456
Nem kérek nyugdíjat	456
A margónak is csak a margóján.....	456
Tapasztalat	456
Lényed ontológiája.....	457
Messze a Rózsadombtól	457
Vallatás	457
Katedrális	458
Még mélyebbre.....	458
Telitalálatok	458
Tengerpart.....	458

Pályám emlékezete.....	459
Időtlen mozdulatlan.....	459
Kivonás után.....	459
Megindulnék	459
Szürke maradok	460
Csontod is átszakítanám	460
Gyökereim.....	461
Fésű	461
Lakás	462
Egy pohár víz	462
Életcél.....	462
Balla Zsófia.....	463
Az elkövetkező már földereng	463
Cantus (1).....	464
Antifónia (ii).....	464
Akkor.....	465
Az ember–szerkezet	465
Csiky Ágnes Mária	467
Kettős könyvvitel.....	467
Műfajok	467
Köldökök	468
Gerenday Mária	469
szóforgó	469
Vitéz György.....	470
M kisasszony menyegzője	470
Címer.....	471
Figyelmeztetés.....	472
Hat napon át	472
Szamosi József.....	473
Megérkezés	473
Út a parnasszusra	473
Gömöri György.....	474

Ez még nem.....	474
Kemenes Géfin László.....	475
Fehérlófia.....	475
Hautzinger András.....	479
Hol vannak.....	479
Tolvaly Ferenc.....	480
Arckép háttérben sikollyal.....	480
Keszei István.....	481
Földlakó.....	481
Horváth Elemér.....	482
Cognitio confusa.....	482

Új Látóhatár 1980. évfolyam

Major-Zala Lajos.....	484
Kishúgom.....	484
Hunyor Tamás.....	505
Ramón Rodriguez színes emigrációja.....	505
Ok és okozat.....	505
A la carte.....	505
Intelem.....	506
Hiába esik.....	506
Teológusok.....	507
Pompejből.....	507
Hautzinger András.....	508
Te Deum.....	508
A fiú és a lány.....	508
Szanyi János.....	509
Balassi-concerto.....	509
Komendák Lajos.....	530
töredék a századvégről.....	530
Horváth Elemér.....	532
Ha most ismét	532

Horváth Elemér.....	533
Második honfoglalás	533
Horváth Elemér.....	534
Az első elégia vázlata.....	534
Milléniumi szonett	534
Letier By Van Gogh.....	535
To A Belgian Prostitute	535
Vitéz György.....	536
Gyanú	536
Millénium.....	536
Változatok egy magyar népdalra	537
Akkor és most.....	537
Fáy Ferenc.....	539
Korai avantgard	539
Gömöri György	541
Beszámoló a keresztény fegyverek fényes.....	541
és dicsőséges győzelméről az oszmán törökön.....	541
Máté Imre.....	543
Úrfölmutatás.....	543
A nyest visszatért.....	544
Tégedet zöldbe	545
Mégkésve	545
Csönd lakik a kút mélyén.....	546
Sulyok Vince.....	548
Egy könyv vigasza	548
András Sándor.....	550
Gyászfalnál	550
Ötigazság	550
Horváth Elemér.....	553
Igazolvány nélkül.....	553
Zend Róbert	554
Csipásan meg.....	554

Vursli	554
Ceruza.....	556
Bérház.....	556
Egy mondat a végtelenről	559
Mócsi Ferenc.....	561
Magára maradt.....	561
Holz Dorottya	562
Várákozás.....	562
Thinsz Géza	563
Felszissenhetnék.....	563
Bármilyen válasz	563
Hajnali négy	563
1980. március 2., hajnali fél öt	563
Körtáncos	564
Mirtse Agnes.....	565
madárlény.....	565

Az 1945 utáni népi emigráció Európában maradt tagjai 1950 novemberében indították útjára a Látóhatár című irodalmi-társadalompolitikai folyóiratot, amely negyven éven keresztül meghatározó fóruma volt a nemzeti gondolat, az értékes, minőségi emigráns irodalom megjelenésének.

A folyóirat felvonultatta hasábjain a magyar emigrációs szépírók és közéleti gondolkozók színe-javát. Szélesre tárta a lap oldalait mindenki előtt, aki magyar nyelven kívánta megfogalmazni mondandóját, akinek volt közölni valója, s bátorsága annak elmondására. Egyetlen szempontot tartottak mindig szem előtt: a mondandó minőséget hordozzon magában. Minőséget nyelvezetében és stílusában, és minőséget tartalmában. Előre vigye a magyarság ügyét a szabad, demokratikus Magyarország megteremtésében.

A folyóirat negyven esztendő alatt több mint húszezer oldalnyi terjedelemben jelent meg. Állandó rovatot biztosított az emigrációba kényszerült költőknek, íróknak.

Sorozatunkban először a Látóhatár – Új Látóhatár-ban publikált költeményeket gyűjtöttük csokorba, s tárjuk az érdeklődők elé. A negyven évfolyam során több mint háromezer oldalnyi vers jelent meg.

Tekintettel a hatalmas terjedelemre, négy különálló kötetben tesszük közzé az alkotásokat. Bizonyosak vagyunk benne, hogy az irodalom iránt érdeklődők sok-sok érdekességet találnak a kötetekben, eddig ismeretlen szerzőkkel és alkotásokkal találkoznak, kitérülnek előttük egy új literatúra, a száműzetésbe kényszerült irodalom világa.

9786158018036